
ШЕМАТИЗМ

ГРЕКО-КАТОЛИЦКОГО ДУХОВЕНЬСТВА
АПОСТОЛЬСКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЕМКОВЩИНИ

1936

Л Ъ В І В

1936

НАКЛАДОМ АПОСТОЛЬСКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЛЕМКОВЩИНИ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ І БІБЛІОТЕКА
UKRAINIAN MUSEUM AND LIBRARY
STAMFORD, CONNECTICUT

Ш Е М А Т И З М

ГРЕКО КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА
АПОСТОЛЬСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
Л Е М К І В Щ И Н И

1936

Друге видання

Стемфорд, Коннектікат 1970

Передруковано офсетом у друкарні Ярослава Лішинського,
Скенектеді, Н. Й.

ВСТУП ДО ДРУГОГО ВИДАННЯ ЛЕМКІВСЬКОГО ШЕМАТИЗМУ

"Шематизм Греко-Католицького Духовенства Апостольської Адміністрації Лемківщини", (текст оригіналу) з 1936 року, це вже рідко бібліографічна книжка. Сьогодні вона вже великої вартості документ до історії нашої Церкви і нашого Народу, особливо нашого племені Лемків.

Під сучасну пору вже нема Апостольської Адміністрації Лемківщини, яка видала цей Шематизм, майже нема теж на Лемківщині Лемків, які споконвіку жили на своїй землі, осталися тільки руїни многих церков та поодинокі родини, які повернулись з примусового заслання, не зважаючи на спротив і заборону польського уряду.

Лемківщина записала в історію Українського Народу як його складова частина, великий розділ мартирології, церковної і національної. На її тілі наші сусіди перевели експеримент денационалізації і то ще тоді, коли вона існувала як суцільна територія зі своїми парохіями й адміністративними громадами. Тут перевелись польонізація всіма силами в часах поверсальської Польщі в рр. 1919 - 1939, включно зі штучним насаджуванням православ'я і москофільства та вкінці насильного відділення 9-ти деканатів Лемківщини від її матірної єпархії Перемишля і створення Лемківської Адміністрації в році 1934.

Лемківська Адміністрація була створена на те, щоб ніби запобігти ширенню православ'я, яке на ділі було попиране польським урядом. Фактичним мотивом впровадження Апостольської Столиці в бруд було намагання спинити зріст національної свідомости. В плані було цілковито спольонізувати Лемківщину і зробити з Лемків польське плем'я, а Лемківщину частиною польської території. Це остаточно сталося, коли після Другої Світової війни Сталін відпустив Польщі не лише українську Лемківщину, але теж українське Надсяння з Перемишлем, Холмщиною і Підляшшя.

Створення Лемківської Адміністрації попередили різні заходи польського уряду в Римі, місцевих польських адміністраційних чинників та вкінці москофільських діячів. Ці останні думали, що відірвання Лемківщини від перемишльської Єпархії дасть їм змогу посилити москофільську течію, тим часом поляки мали в плані цілковите спольщення Лемківщини.

Літом 1933 року, коли Папський Нунцій Ф. Мармаджі перебував у лемківській літницькій місцевості Криничі на вакаціях, у нього з'явилась делегація русофілів в складі д-ра Ореста Гнатюка, учителя Методія Троханецького і о. Івана Полянського та вручила йому прохання, щоб Апостольська Столиця створила для Лемківщини окреме єпископство, бо мовляв населення не хоче признавати за свого зверхника перемишльського єпископа Кир Йосафата Коциловського.

Ново-сандецький староста Лах у тайному листі до краківського воєводи з дня 20 жовтня 1933 р. писав, що "відокремлення Лемків від перемишльського єпископа буде корисне для спольщення Лемків" /Д-р Микола Андрусак, "Лемківський Календар" 1966, ст. 124-5/. Того самого літа прибула делегація до Апостольського Нунція від єп. Йосафата Коциловського, яка складалася з о. сов. Івана Качмара, пароха Злочного, о. Олексія Білика і о. Д-ра Володимира Голінського з Перемишля. Делегація вручила Нунцієві меморіал у справі релігійних відносин на Лемківщині /"Нива" 1933, ст. 320/

Один з русофільських діячів о.Іван Полянський, канцлер Апостольської Адміністрації, подає у своїй історії Лемківської Адміністрації, що делегація складена з д-ра О. Гнатишака, Трохановського і о. Полянського, відвідала також у Криниці перебуваючого на лічентю кардинала А.Гльонда і подала йому свій плян щодо розв'язки лемківської проблеми. Кардинал Гльонд - як це подав о.Іван Полянський - зацікавився тою справою і своїм впливом виснавив у властей церковних і адміністраційних створення тзв. Адміністрації Апостольської для Лемківщини декретом св. Конгрегації для Східної Церкви з дня 10 лютого 1934 р.

Лемківська Адміністрація була створена проти волі і спротиву місцевого ординарія Преосв. Кир Йосафата Коциловського і митрополита Галицької Провінції Кир Андрея Шептицького.

Знаменним у цій справі є лист Апостольського Нунція Архиеп. Ф. Мармаджі з дня 12 лютого 1934 під ч.12564 до Митрополита Кир Андрея Шептицького, який частинно цитуємо за "Новою", /березень 1934 ст. 81-2/.

Варшава, 12.II.1934, у Свято Коронації Св. Отця.

"Високопреосвящений, Ексцеленціє!

Декретом з дня 10.II. ц.р. Апостольський Престол утво - рив ап. Адміністрацію для 9-ох західних деканатів Перемиської спорхії, зн. там, де мешкають Лемки. Уважаю дуже вказаним повідомити Ваше Високопреосвященство Ексцеленцію про те рішення Св. Отця, а зокрема додати до нього деякі пояснення, що дозволять В.Е. й Єпископатові Львівської Церковної Провінції точно зрозуміти цей акт Ап. Престолу в його правдивому світлі і пояснити його вірним у найбільш автентичний спосіб.

"Бо справді треба боятися, щоби ті різні політично - національні течії, які від давна перехреснюються в обсязі лемківської проблеми і роблять її через те так дуже складною, може не схотіли записувати на своє конто цей по суті виключно церковний акт і толкувати його кожна на свій лад та на свою користь, затемнюючи ось так правильний погляд тих дорогих католицьких вірних, що є так дуже близькі сердцю Св. Отця."

Далі в тому самому письмі Апостольського Нунція кажеється, що утворення Ап. Адміністрації для Лемківщини "юрисдикцію перемиського Єпископа на вище згаданій території лише завищує і тим чином перем. Єпархія залишається під правним оглядом неподіленою, і непорушеною стає теж єпархіячна єдність Церковної Провінції". Ап. Нунцій повідомляє в тому самому письмі Митр. Андрея Шептицького, що Апостольським Адміністратором номінований отець прелат Микола Нагорянський, військовий капелан у Варшаві.

В поясненні Ап. Нунція криється між рядками ціла трагедія Лемківщини, яку поляки хотіли відокремити від українського пня, щоб її швидше польонізувати. /Письмо старости Нового Санча, Лаха до краківського воеводи з дня 20 жовтня 1933 р./

Що Римові йшло про добро душ, у тому немає ніякого сумніву, але що ця нагода хотіла Польща використати для себе політично - в тому теж нема ніякого сумніву.

Ширення православ'я на Лемківщині можна було легше спинити при допомозі великого числа священників, яким диспонувала Перемиська Єпархія, як при допомозі священників вихованих у польських духовних семінаріях спершу в Кракові, а відтак у Тарнові. Такі священники могли серед консервативних Лемків викликати противні наслідки. Русофільство, попиране польським урядом, теж тільки сприяло ширенню православ'я.

Свідомість усіх тих труднощів і суперечних політичних інтересів на Лемківщині не дозволила о.прелатові Нагорянському прийняти посту Апостольського Адміністратора Лемківщини. Він номінації не прийняв і тоді Рим призначив другого Ап. Адміністратора

в особі о. д-ра Василя Масцюха, уродженця Лемківщини, пароха Горожанни Великої, який був номінований 17 листопада 1934 року, Папою Пієм XI *Ad nutum Sanctae Sedis* і Декретом Східньої Конгрегації з 11 грудня 1934, ч. 531 та був заприсяжений 19 грудня 1934 р.

Не зважаючи на те, що о. д-р Масцюх діяв назагал згідно з побажаннями польського уряду, то все таки поляки не були з нього вдоволені. 22 січня 1936 р. ново-сандецький староста Лах пише до шефа краківського соціально-політичного відділу мгр-а Андрея Волянєцького таке: "Номінація священника д-ра Василя Масцюха не принесла жодних бажаних наслідків". Незабаром після цього обвинувачення о. д-р Василь Масцюх ненадійно помер, 12 березня 1936 року.

Наслідником о. д-ра Масцюха став о. д-р Яків Медвецький, крилошанин станиславівський і професор богослов'я в семінарії у Станиславові, якого Ап. Столиця призначила на місце померлого о. д-ра Масцюха дня 13 липня 1936 р. Польські урядові кола були з його діяльності задоволені і навіть думали про підвищення його до гідності єпископа (лист старости Лаха до краківського воєводи з дня 14 листопада 1937; д-р Андрусак, ст.126). Ап. Адміністратор о. д-р Я. Медвецький переніс 30 квітня 1938 р. осідок Ап. Адміністрації з Риманова -Здрюк до Сянока.

З огляду на слабкий стан здоров'я, о. д-р Медвецький у серпні 1940 р. отримав до помочі Генерального Вікарія в особі о. Олександра Малиновського, бувшого віцеректора Духовної Семінарії у Львові. Призначення о.О. Малиновського було вислідом бажань українського населення Лемківщини та українського політичного проводу, який у зміненій політичній ситуації домагався своїх прав на Лемківщині. Спершу відносини між о. Малиновським і о. д-ром Медвецьким були холодні, але з часом між ними навязалася приязнь і щира співпраця, тим більше, що о. О. Малиновський був ревним і щиро відданим душпастирем та незвичайно благородного серця людиною.

Коли о. Медвецький, хворіючи тяжко на цукрицю, переїхав до Кракова і там помер 27 січня 1941 року, о.Олександр Малиновський отримав через Ап. Нунція Орсеніо в Берліні 3 лютого 1941р. номінацію на Апостольського Адміністратора Лемківщини. На цьому пості перебував о. Малиновський до осені 1945, коли то на основі договору між Українською РСР і Польським урядом /9 вересня 1944 почалося переселення Лемків на Схід, яке тривало до 1946 р. В Польщі залишилось приблизно 30 - 40% Лемків. Тих решта Лемків 1947 р. переселено на західні землі, які Польща перебрала від Німеччини.

З огляду на переселення Лемків, о. митрат Малиновський мусів залишити Лемківщину і переїхав 1945 р. при допомозі Української Повстанської Армії через Чехословаччину до Німеччини. Завідателем Ап. Адм. Лемківщини від 1945-1947 був о. Андрій Злупко. 1946 р. о. Малиновський був номінований ректором Духовної Семінарії в Гіршбергу, Баварія, з якою в році 1948 переїхав до Куленборгу в Голандії. 1951 р. він був номінований Генеральним Вікарієм Апостольського Візитатора Кир Івана Бучка на Велику Британію й Ірландію. 1954 р. Папа Пії XII номінував його своїм Домовим Прелатом. Отець митрат Малиновський помер 18 листопада 1957 року в місті Братфорді в Англії після сповнення останньої функції-відправи Служби Божої та благословення новозакупленої церкви в Братфорді.

О. О.Малиновський напевно полишив точний звіт про роки свого урядкування на пості адміністратора Лемківщини і він був би достовірним документом про стан Лемківщини в роках 1941-45. О. Малиновський був ще один рік зі своїми вірними в час руїни Лемківщини - виселювання Лемків на Схід. Нажаль цей документ поки що є для нас недоступним. Маємо тільки надрукований в Понтіфі - цію Аннуарію /за рік 1966, ст. 744/ статистичні дані про нашу Церкву на Лемківщині і вони виглядають так: церков було 198, парохій 129, священників 128, вірних 127.580. Ці дані є з року 1943

Перевиданий Шематизм має історичну цінність, бо за чверть століття, після виселення Лемків, могли загубитися свідки нашого існування на лемківській землі. Одначе залишилися цінні пам'ятки церковної архітектури й ікони, які свідчать про багатосторічну діяльність лемківської культури. Правда, багато тих пам'яток, що є в цьому Шематизмі вже знищено. Власне Шематизм дає змогу за - пізнатися з живими людьми (священниками), які на тій землі жили, словом є своєрідним правним документом нашого існування і посідання цієї території.

Наведені рації були причиною, що управа Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді та Рада Директорів цієї установи під проводом Опікуна Музею, Преосв. Кир Йосифа Шмондяка, Єпископа Стемфордського, на своїх нарадах рішила перевидати цей історичний документ.

Шематизм видаємо офсетом, без ніяких змін в тексті, хоча ми зауважили деякі помилки, як пр. на ст. 17 подано, що парохом Гладішова є о. Андрій Загупко - а має бути о. Андрій Злупко. На ст. 168 і 169 в індексі імен є подані імена священників, яких треба б шукати на сторінці 171, тимчасом таких імен нема на цій сторінці, бо там є список місцевостей. За звернення уваги на ці неточності, як теж за цінні зауваги і поради хочемо оцим висловити подяку Вп. ред. Юліянові Бескидові-Тарновичеві, визначному діячеві та історикові Лемківщини. Рівнож щира подяка Вп. Воло - димирові Леснякові за поради і цінні документи й матеріяли, які були використані при написанню цього вступу, а зокрема дякуємо п. Леснякові за визичення Шематизму з якого робимо оцю репродукцію.

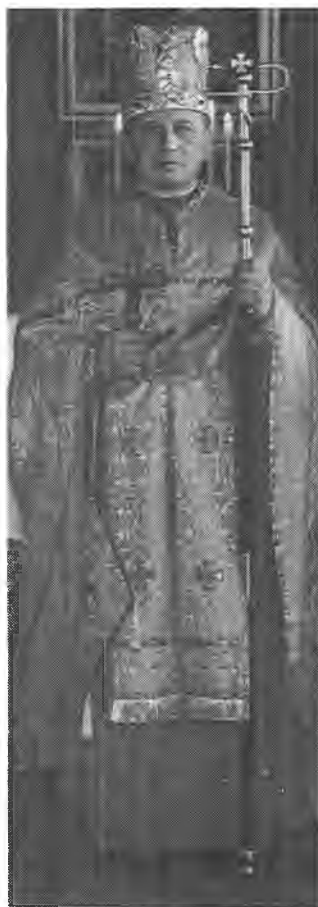
Василь Ленцик

Стемфорд, березень 1970.

ПРЕСВЯТА ВЛАДИЧИЦЯ НАША БОГОРОДИЦЯ,
НЕПОРОЧНО ЗАЧАТА ПРИСНО ДІВА

МАРІЯ

АПОСТОЛЬСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ЛЕМКІВЩИНИ

о. ОЛЕКСАНДЕР МАЛИНОВСЬКИЙ

/1889-1957/

ур. 12. I. 1889 в селі Жуків, пов. Золочів. Гімназію покінчив в Перемишлі 1906. Правничий факультет покінчив у Львові 1912. В часі війни старшина австрійської армії а відтак сотник УГА. Після війни закінчив богословські студії у Львові. Висвячений митр. Андреем Шептицьким в 1925. Сотрудник у Золочеві і архідієцезіальному храмі у Львові. Від 1932 віцекеректор Дух. Семинарії у Львові. В році 1938 призначений ректором Християнського Інституту /Академічний Дім для студентів високих шкіл/ у Львові при вулиці Супінського 21.

ВСЕЛЕНЬСКИЙ АРХІЄРЕЙ, СВ. ВЕРХОВНОГО
АПОСТОЛА ПЕТРА ССЛХІ. НАСЛІДНИК,
НАМІСНИК ІСУСА ХРИСТА,
ЕГО СВЯТИСТЬ

ПАПА ПІЙ ХІ,

ПАТРІАРХ ЗАПАДУ, ПРИМАС ІТАЛІЇ, МИТРОПОЛИТ Й АРХІ-
ЕПИСКОП РИМСКОЇ ПРОВІНЦІЇ, ТА ЕПИСКОП РИМУ,

ПЕРЕДШЕ:

АХИЛЬ РАТТІ,
МЕДІОЛЯНСЬКИЙ АРХІЕПИСКОП.

РОДЖ. В ДЕСЮ, 31. МАЯ, 1857., РУК. 20. ГРУДНЯ 1879., ПОСТАВЛЕНИЙ
ЕПИСКОПОМ 1919., КАРДИНАЛОМ 13. ЧЕРВНЯ, 1921., ВИБРАНИЙ ВСЕЛЕНЬ-
СКИМ АРХІЄРЕЕМ 6. ЛЮТОГО, 1922., КОРОЧОВАНИЙ 12. ЛЮТОГО 1922.

АПОСТОЛЬСКА НУНЦІАТУРА В ПОЛЬЩІ
(WARSAWA, ALEJA SZUCHA 12)
АПОСТОЛЬСКИЙ ПРОНУНЦІЙ
ЄГО ЕМІНЕНЦІА
ВСЕСВІТЛІЙШІЙ І ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНИЙ

КИР
ФРАНЦ КАРД. **МАРМАДЖІ**
(FRANCISCUS card. MARMAGGI)

ТИТ.
ГАДРІЯНОПОЛЬСКИЙ АРХІЕПІСКОП
РОДЖ. В РИМІ 31. СЕРПНЯ. 1876., РУК. 4. СЕРПНЯ 1900., ВИБРАНИЙ
АРХІЕПІСКОПОМ 1. ВЕРЕСНЯ 1920., ІМЕНОВАНИЙ АПОСТОЛЬСКИМ
НУНЦІЄМ В ПОЛЬЩІ 14. МАРТА 1928, КАРДИНАЛОМ 16. ХІІ. 1935.

РАДНИК АПОСТОЛЬСКОЇ НУНЦІАТУРИ:
ВСЕСВІТЛІЙШІЙ І ВИСОКОПРЕПОДОБНИЙ

АЛЬФРЕД ПАЧІНІ
(ALAPHRIDUS PACINI),

ДОМ. ПРАЛАТ ЄГО СВЯТОСТИ ПАПИ ПІЯ ХІ.

АПОСТОЛЬСКИЙ АДМІНІСТРАТОР ЛЕМКОВЩИНИ
AD NUTUM SANCTAE SEDIS

КИР

ВАСИЛІЙ МАСЦЮХ

РОДЖ. 30. МАРТА 1873. В НОВІЙ ВЕСІ (НОВІВСІ), РУК. 12. ПАД. 1899
ПРОМОВАНІЙ НА ДОКТОРА СВ. БОГОСЛОВІЯ НА УНІВЕРСИТЕТІ В ВІДНІ
1903., ГАБІЛІТОВАНИЙ НА ПРИВАТНОГО ДОЦЕНТА КАНОН. ПРАВА НА
УНІВЕРСИТЕТІ У ЛЬВОВІ 1912., ПОСТАВЛЕНИЙ АПОСТОЛЬСКИМ АДМІНІ-
СТРАТОРОМ ЛЕМКОВЩИНИ „AD NUTUM SANCTAE SEDIS“ СВЯТІЙШИМ
ОТЦЕМ, ПАПОЮ ПІЄМ ХІ. „IN AUDIENCIA“ 17. ПАДОЛИСТА 1934, ДЕКРЕТОМ
СВ. КОНГРЕГАЦІЇ ДЛЯ ВОСТОЧНОЇ ЦЕРКВИ З 11. ГРУДНЯ 1934. Ч. 531.
ЗАПРИСЯЖЕНИЙ 19. ГРУДНЯ 1934.

ГРЕКО-КАТОЛИЦКІ ЕПИСКОПИ:

I. РІЧПОСПОЛИТА ПОЛЬСКА:

1. Галицький Митрополит, Львівський Архієпископ, Єпископ Камінця Подольського, Високопреосвящений*) Кир **Андрей Александр** граф **Шептицький**, родж. 29. VII. 1865., рук. 22. VIII. 1882., висвяч. 13. IX. 1899., інтр. 17. I. 1901.

Епп. Помічник, Преосвящений Кир **Іван Бучко**, тит. Кадійський Єпископ, родж. 19. IX. 1891., рук. 1915., висвяч. 16. IX. 1929 р.

Преосвящений Кир **Никита Будка**, тит. Патарський Єпископ, родж. 7. VI. 1877., рук. 14. X. 1905., висвяч. 15. VII. 1912.

2. Перемиський Самбірський і Сяніцький Єпископ, Преосвящ. Кир **Юсафат Коциловскій**, ЧСВВ., родж. 3. III. 1876., рук. 6. X. 1907., висвяч. й інтрон. 23. IX. 1917.

Епп. Помічник, Преосвящ. Кир **Григорій Лакота**, тит. Данийський Єпископ, родж. 31. I. 1833., рук. 1908., висвяч. 16. V. 1926.

3. Станіславівський Єпископ, Преосвящений Кир **Григорій Хомишин**, родж. 21. III. 1867., рук. 1893., висвяч. 6. V. 1904.

Епп. Помічник, Преосвящений Кир **Іван Лятишевскій**, тит. Ададейський Єпископ, родж. 17. X. 1879., рук. 1907., висвяч. 24. XI. 1929 р.

4. Апостольський Візитатор, Преосвящений Кир **Николай Чарнецкій**, Ч. Н. Избавителя, тит. Леведійський Єпископ, для Холмщини, Волиня, Підляша, Поліся, висвяч. 8. II. 1931.

II. ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА:

1. Мукачівський Єпископ, Преосвящений Кир **Александр Стойка**, родж. 1890., інтрон. 12. VI., 1932., в Ужгороді.

2. Пряшівський, Апостольський Адміністратор, Преосвящений Кир **Павел Гойдич**, ЧСВВ., тит. Арпазійський Єпископ, родж. 17. VII. 1888., рук. 1911., висвяч. 14. IX. 1926., в Пряшеві.

*) Всім Єпископам і деяким, вищим Пралатам прислугує титул „Ексцелленція“ (S. E.).

III. ЮГОСЛАВІЯ:

Крижевацкий Епископ, Преосвящ. Кир **Діонізій Ніяраді**,
родж. 15. IX. 1874., висвяч. 5. XII. 1914. (Križevci, Jugoslavija).

IV. КАНАДА:

Канадійський Епископ, Преосвящений Кир **Василій Ладика**,
ЧСВВ., тит. Агідо Епископ-Ординарій для греко-католицьких вірних,
родж. 2. VIII. 1884., рук. 1912., висвяч. 20. V. 1929. (235. Scotia
Street, Winnipeg, Man. Canada).

V. ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВН. АМЕРИКИ:

1. Преосвящ. Кир **Константин Богачевський**, тит. Амзійський
Епископ-Ординарій, для греко-католицьких вірних з Галичини,
родж. 17. VI. 1884., висвяч. 20. V. 1924. (816. North Franklin Str.
Philadelphia, Pa).

2. Преосвящ. Кир **Василій Такач**, тит. Зелійський Епископ-
Ординарій, для греко-католицьких вірних з Підкарпаття, родж. 27. X.
1879., висвяч. 20. V. 1924. (P. O. Box 383 — Homestead, Pa).

VI. МАДЯРЩИНА:

Апостольський Адміністратор, Преосвящ. Кир **Антоній Папп**,
тит. Кизикійський Архієпископ, для греко-католицьких парохій з давньої
Мукачівської Епархії на Мадярщині, родж. 7. XI. 1867., висвяч.
29. VI. 1912. (Miskolcs, Мадярщина).

VII. РУМУНІЯ (БУКОВИНА):

Генеральний Вікарій Мармарошського Епископа, Всесвітліший і
Високопреподобний о. **Михаїл Сімович**, для греко-католицьких вірних
на Буковині, родж. 1869., рук. 1902. (Str. Regale Carol 25,
Cernauti (Чернівці), Romania).

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ІСТОРІЇ ЛЕМКОВЩИНИ.

§. 1.

Географічне положення Лемковщини і її назва.

Частина руских земель в Польщі висунена найдалше на полудневий захід є означена назвою Лемковска Русь або Лемковщина. Щоби сказати точнійше по географічним назвам, то Лемковска Русь або Лемковщина розтягаєся вздовж хребта Карпат на півночі, по ріку Дунаець, на заході по Щавницю, та на сході по ріку Сян. Цілий сей куток краю, се північне сточище Карпат поперетинане ріками: Попрадом, Каменицею, Білою, Ропю, Вислокою, Ясьонкою, Вислоком, Ославою, що випливають в Карпатах і плывут на північ. Повздовж тих рік є побудовані муровані гостинці, що з півночі провадять в Карпати і перетинають їх хребет в місцевостях: Тилич, Конечна, Граб, Барвинок, Черемна, Лупків, та подаються до Чехословащини. В глибоких ярах, кітловинах, та річних долинах є побудовані досить бідні деревляні села, примітивно загосподаровані. Престольним містом Лемковщини є Сянік. Находяться на Лемковщині також перворядні купелеві заведеня з високо-лічничими водами та боровиною. До таких належить: Жегестів, Мушина, Криниця, Тилич, Висова, Вапенне, Івоніч, Риманів. Повздовж Підкарпатя є много копалень нафти: Рівнобіжно до описаної Лемковщини, що належить до Польщі, тягнєся на полудневих стоках Карпат друга часть Лемковщини, що належить до Чехословащини.

Мешканці сеї землі, звані Лемками, уживають своєї корінної, рускої мови. Є їх около 180.000 на польській Лемковщині, а много більше на чехословацкій. Лемковска мова є так в своїй складні, як в виговорі окремим льокальним руским говором, званим лемковским, від слова лем, яке тут значить: лише, тільки. Сей говір, хоч не є одностайний, однак є настільки розвинений і самостійний, що уживає его не лиш простий нарід, але і місцева інтелігенція, так в слові як і в народних піснях, а навіть понад 30 літ печатаються ним часописи та календарі для Лемків.

До загальних характеристичних черт, які відріжняють Лемків від руского населєня прочих руских земель, належать: сильно загартований твердий темперамент, велике привязанє до своєї історії і гір, строгий консерватизм в звичаях, вперте обстаєанє при своїм, недовірчивість до чужих, своє релігійно-суспільне вихованє, високо розвинене почутє чести. Впрочім на Лемковщині, що село, то інша вдача.

Походженє і етнічна приналежність Лемков.

Перший історичний початок, як у інших народів і племен, так і в історії Лемковщини не дається випровадити з історичною певністю. Деякі вчені, як Шафарик (Slov. Starož.), Барсов (Географія Начальной Лѣтописи), Войцеховскі (Слрговасја 1873) доказують, що на просторі по обох боках Карпат, між жерелами рік Дністра, Сяну, Білої, Висли і приток Тиси, давно мешкало словянське плем'я Хорвати або Біло-Хорвати.

Руский літописець Нестор наводить Хорватів поміж словянськими племенами, що війшли в склад київської держави. І так в році 993, згадує літописець, що князь Кйївскій Володимир Великий пішов війною проти Хорватів, щоби їх прилучити до своєї держави. Се прийшло ему тим лекше, що по відібраню від Ляхів Червеньских Городів в р. 981, земля Хорватів стояла перед ним отвором.

На тій основі повстала між ученими гадка, що Лемки походять від старословянського племені Хорватів, що колись замешкували недоступну область нинішньої Лемковщини.

На основі того, що вже є історично просліджене і певне, для усунення баламутних гіпотез, мусить тут піднести яко певне:

1) Що нинішні Лемки замешкують найбільше недоступну частину тої області, яка в X. століттю була знана під назвою Хорвації або Білої Хорвації і по причині гірської недоступности задержалася їх мовна та побутова відрубність.

2) Що предки нинішних Лемків належали до тих словянських племен, у котрих під впливом державної організації за княжої доби в X. і XI. ст. (Київа, Галича, Володимира) прийнялися і заховалися руска культура і назва: Русь, Руский, Руснак, Русин, до яких признаються нинішні Лемки.

3) Що предки теперішних Лемків були на протязі своєї історії духово і етнічно сильною частию великого руского народа. Потомки первісних Лемків заховали таку житеву силу, що змогли ще засимілювати деяку скількість німецьких, волоських і козацких поселенців, що знайшли собі захист в недоступних лемкоєских горах.

Державна приналежність Лемковщини.

Лемковщина належала за княжої доби до руских князівств вже, як висше сказано, від київського Князя Володимира Великого аж до р. 1340, коли то польський король Казимир Великий прилучив єї першу зі всіх руских земель в склад давної Польщі. При Польщі позіставала аж до р. 1772, коли забрала єї Австро-Угорска Монархія, а по світовій війні знова припала до Річипосполитої Польскої.

Годі поминути мовчки момент, що случився на Лемковщині по світовій війні. — Коли упала Австро-Угорска Монархія в ли-

стопаді 1918. р., тоді західна Лемковщина зорганізувалася як Лемковська Республіка, однак без війська і прочих державних засобів, тому ясна річ, не могла устоятися. На мировій конференції в Сан Джермен рівнож явилися делегати від американських Лемков, однак по причині слабої організації, нічого з того не вийшло. Впрочім проф. Масарик обіцянками приєднав собі Лемков мешкаючих з полудневої сторони Карпат і так ціла та справа упала.

§. 4.

Християнство на Лемковщині

По думці поважних учених, як Петрушевича, Пелеша, початків християнства на Лемковщині належить шукати в місійній праці славянських Апостолів, солунських братів, св. Кирила і Методія на Моравії. Се було 100 літ до офіційного введення християнства на київській Русі через київського князя св. Володимира Великого (988. р.). Тут належить з притиском зазначити, що св. Кирил і Методій, творці нашого словянського обряду, uznawali Римського Папу за голову вселенської Церкви, а також св. Володимир Великий впровадив Християнство на Русі при помочи болгарської ерархії, яка була тоді в лучности з Римом. Роздор або грецька схізма, прийшла на Русь з Візантії з політичних взглядів дефінітивно доперва в XIII. століттю. Тому прадідна християнська віра на Русі і на Лемковщині була католицька віра в словянському обряді, т. е. в тім обряді, який Лемки тепер мають і в лучности з римським Папою, головою цілої Христової Церкви на світі.

В пошукуваню за організаційним церковним осередком т. е. Епископством тоді на Лемковщині, треба спинитися в Велеграді і в Кракові.

Велеград на Моравії був престольним містом св. Методія. Ясна річ, що звідтам вели організаційні нитки тоже на Лемковщину.

Краків тоді находився також на місійнім терені св. Методія. Деякі учені є тої гадки, що перші Епископи в Кракові були словянського обряду. Маємо деякі історичні сліди, що в Кракові були колись церкви і монастирі словянського обряду, правились словянський богослуження, полишились сліди візантійського стилю на Вавелю. Тоді мусіла і Лемковщина підлягати словянським епископам в Кракові, бо Краків був їй блисше положений чим Велеград на Моравії.

Тут належить зазначити, що сей релігійний стан Кракова в перших початках зі словянським обрядом був пізнійше причиною, що деякі пізнійші польські історики, утотожнюючи славянський обряд з »рускою вірою«, ошибочно писали що рускі землі (*fines Russiae*) сягали колись під Краків і дальше.

Подібно як на Моравії, так і в Кракові словянський обряд не остоявся під напором латинського обряду, який поширлял німецькі і франконські місії. Лише тій обставині, що предки нинішних Лемків ще в X. і XI. століттю підпали під вплив кня-

жої Русі, яка мала тоді високу культуру, належить приписати, що вони не втратили слов'янського обряду.

На другу половину XI ст. подають історики здогад заснованя руского Перемиского Єпископства, до якого в р. 1422 долучено і Самбірське Єпископство. Перемиский Єпископ Ілія вперше назвав себе Єпископом Перемиским і Самбірським і від того часу та титулятура залишилася. Від хвилі повстаня Перемиского Єпископства, мусіла з часом підлягати йому також і Лемковщина та ділити з ним свою історію, однак завсіди заховала свою індивідуальність в церковних справах. Більша різниця зарисовалась між Перемиским Єпископом а Лемковщиною, коли ходило о принятє рішень Синоду в Берестю над Бугом про Унію з Римом (1595—1596). Тодішній перемиско-самбірський Єпископ Мих. Копистинський (1591—1610) не прилучився до тих владик, що прийняли Берестейску Унію. З тим не погодилася Лемковщина, бо на ній заховувалося прадідне почутє єдности з Римом. З поминенем свого Єпископа Копистинського, Лемковщина прийняла Берестейску Унію, зірвала з ним зносини, та з початку дістала свого генерального вікарія в особі священника Гарасима Дубицького, що виконував власть Єпископа, а потім підлягала сполученим з Римом Перемиским і Самбірським Єпископам. На протягу 100 літ існували паралельно на тій території несполучені з Римом єпископи, котрі також звалися Перемискими і Самбірськими. Послідний не сполучений Перемиский і Самбірський Єпископ Антін Винницький (1650—1679) перенісся в 1668 р. на мешканє до Сянока і там резидував до 1675 р., щоби усилити свій вплив Лемковщину. Хоч до своєї титулятури «Єпископ Перемиский, Самбірський» додавав ще і «Сяніцький», щоби узгляднити і Лемковщину, то однак не далось ему відтягнути Лемковщини від Унії. Наслідник Єпископа Антона Винницького Інокентий Винницький (1679—1700) залишив собі титулятуру попередника «Єпископ Перемиский, Самбірський і Сяніцький», прийняв Унію з цілою Єпархією в р. 1692, від тоді вже і Лемковщина лишаєса неподільно при Перемискій Єпархії, Перемиский Єпископ титулуєтьса: Єпископ Перемиский, Самбірський і Сяніцький.

Лемковщина добре вийшла не лише духово але також матеріально на тім, що самостійно прийняла Берестейску Унію, бо з XVII столітя є уже много фундаційних грамот виданих королями і шляхтою для лемковських церковей, приходств і дяківок.

Після поділу Польщі (1772), коли Лемковщина припала до Австро-Угорської монархії, гр. кат. Церков була прихильно трактована державою. На передодні всесвітної війни, під впливом Лемків переселенців з Америки, котрі там відступили від кат. Церкви, в р. 1911 в селі Грабі, вибухла схизма, яку Перемиский Ординаріят вміло і скоро зліквідував. Хоч і дальше були великі зусилля тихже лемковських емігрантів, через насланих агентів та при помочи політичних місцевих горожанських впливів, викликати релігійний роздор поміж населенєм Лемковщини, то однак то все завело, Лемки не далися увести. Се свідчить з одної сторони про їх тоді сильну віру, а з другої сторони про вміле веденє Єпархії і великий такт клиру на місци.

З вибухом всесвітньої війни в 1914 р. наступили масові депортації Лемків до табору інтернованих в Талергофі коло Грацу в Сирії та вішане і убиване невинних жертв на місци за то, що признавалися до руского імени. Ті переслідуваня Лемків і інших словянських народів, перетягнули струну і прискорили розвал Австро-Угорської монархії. В часі всесвітньої війни не було поміж Лемками апостазії від католицької віри. »Добрі і глибоко релігійні люди« лучалося часто чути про Лемків, котрі в Чехах і Югославії гуртками працювали яко біжинці на широкых ланах і в фабриках.

По всесвітній війні почалося укладати нове жите і Лемки повільно до него нагиналися. Аж в р. 1926 в селі Тиляві повстало непорозуміне поміж парохіянами і парохом. На біду не було чоловіка, що умів би піддати спосіб примиреня. Справу трактовано урядово, не зважаючи на вимоги часу. Тимчасом агітація роздмухала личні пристрасти, використала актуальні закиди (українізація Лемковщини, опущене в богослуженях слова »православний«, латинізація обряду і много, много інших) і так в Тиляві прийшло дня 16 листопада 1926 до віча, яке ухвалило, щоби ціла парохія Тилява з дочерною Терстяною перейшла на схизму. Так в Тиляві запалився релігійний огонь ворожнечі. Другий такий огонь вибухнув на другім кінци Лемковщини в Королеві рускій, таксамо на підложу місцевих відносин. Від тепер взялися до погубної роботи ріжні агітатори і спроваджені батюшки, що наче цигани іздили по селах на фірах, відправляли богослуженя під голим небом та виголошували агітаційні промови, щоби зловити декого »на прадідну віру«. Сей рух не пощадив навіть таких сіль, де були парохами священники руских переконань, мовляв: для ідеї нехай пропадають одиниці. Годі тут наводити звірства, які апостати уважали за геройство. Так було аж до р. 1930. Тоді дві обставини привели тих, що лишилися при руско-католицькій Церкві до опам'ятаня: 1) що церкви і приходске майно не переходить на власність відступників, 2) що буде заснована нова епархія для Лемковщини. Се послідне протяглося досить довго. Виділене Лемковщини від Перемискої Епархії послідовало в той спосіб, що Апостольский Престол в порозуміню з Високим Правительством Річпосполитої Польської декретом св. Конгрегації для Восточної Церкви з 10 лютого 1934 *Quo aptius consularet* вилучив девять деканатів: буківський, горлицький, грибівський, динівський, дуклянський, короснянський, мушинський, риманівський і сяніцький яко окрему область, якою має управляти Апостольский Адміністратор *ad Nutum S. Sedis* Першим Апостольским Адміністратором зістав іменованый о. др. Василій Масцюх з осідком на лемковській землі в Риманові-Здрою.

Нині не час еще висказати послідне слово про лемковську схизму, бо справа за свіжа, однак вже і тепер насуваються слідуучі зауваги:

- 1) Лемковщина, що завсіди, як вказує єї історія, тяготіла до Риму — нині, переживає релігійне нещасте схизми.
- 2) Єслиби Лемки не були глибоко релігійними греко-католиками, то при такій заверусі могла легко ціла Лемковщина від-

пасти, як то бувало колись, що навіть цілі племена відпадали від Католицької Церкви.

3) Хотяй ми не видимо сьогодні масового навернення, бо оно нігде в світі утертою дорогою нараз не приходить — належит нам боронити нашого стану посідання і докладати усильних старань, щоби католицька віра всегда сіяла ярким світлом. Притім глибоко віримо, що коли Лемковщина перебуде сю релігійно-огневу пробу, — буде найбільше релігійно свідомою зі всіх руских земель.

РЕЗИДЕНЦІЯ АПОСТОЛЬСЬКОГО
АДМІНІСТРАТОРА В РИМАНОВІ-ЗДРОЮ

Високопреподобні Світники Апостольської Адміністрації Лемковщини, що заступають Катедральну Капітулу.

о. Максиміліян Дуркот, Парох-Конзультор, Член Епархіяльної, Маєткової Ради, Просинодальний Судія, тит. Світник Перем., Еписк. Консистоїї, наділений крилошанськими відзнаками, вислуж., дукл. декан, Парох в Тиляві, родж. 3. XI. 1868, рук. 20. XI. 1892.

о. Володимир Мохнацький, Просинодальний Іспитователь, Член Епархіяльної, Маєткової Ради, Просинодальний Судія, наділений крил. відзнаками, висл. муш. декан, Парох в Тиличі, родж. 1870, рук. 1896.

о. Володимир Ардан, Просинодальний Іспитователь, Цензор книг релігійного змісту, Просинодальний Судія, наділений крил. відзнаками, б. гімн. Професор, Парох в Ждині, родж. 5. X. 1874., рук. 3. IX. 1899.

о. Константин Полянський, Просинодальний Іспитователь, Член Епархіяльної. Маєткової Ради, Просинодальний Судія, наділений крил. відзнаками, Парох в Чертежи, родж. 28. V. 1875., рук. 9. XII, 1901.

о. Іоан Полянський, Просинодальний Іспитователь, Член Ради для береження чистоти віри і обичаїв, Цензор книг релігійного змісту, Просинодальний Судія, Канцлер Курії Апост. Адміністрації, наділений крил. відзнаками, Парох в Королівськім Вороблику, родж. 20. I. 1888., рук. 19. XII. 1916.

о. Стефан Ядловський, Просинодальний Іспитователь, Член Ради для береження чистоти віри і обичаїв, Цензор книг релігійного змісту, Оборонець подружжя звязи, Парох в Полянах Суровичних, родж. 22. V. 1901., рук. 26. VI. 1926.

Ординаріятські Світники :

о. Александер Прислопський, Парох в Красній (Коростенку), Короснянського деканату.

о. Іоан Титар, Парох в Ганчовій, Горлицького деканату.

Курія

Апостольської Адміністрації Лемковщини.

КУРІЯЛЬНА КАНЦЕЛЯРІЯ:

Канцлер: о. Іоан Полянскій, я. в.

Нотар: о. Григорій Семенюк, родж. 2. IX., 1895,
рук. 21. VI., 1931., безж.

ПРОСИНОДАЛЬНІ ІСПИТОВАТЕЛІ:

- о. Володимир Мохнацкій, я. в.
- о. Володимир Ардан, я. в.
- о. Константин Полянскій, я. в.
- о. Михаїл Соболевскій, парох в Устю Рускім
- о. Іоан Полянскій, я. в.
- о. Стефан Ядловскій, я. в.
- о. Іоан Підгарбій, Парох в Ольхівцях

ПАРОХИ КОНСУЛЬТОРИ:

- о. Максиміліян Дуркот, я. в.
- о. Володимир Вахнянин, Парох в Дошні
- о. Орест Калужняцкій, Парох в Іздебках

ЧЛЕНИ ЕПАРХІЯЛЬНОЇ МАЕТКОВОЇ РАДИ:

- о. Максиміліян Дуркот, я. в.
- о. Володимир Мохнацкій, я. в.
- о. Константин Полянскій, я. в.

РАДА ДЛЯ БЕРЕЖЕННЯ ЧИСТОТИ ВІРИ І ОБИЧАЇВ:

- о. Стефан Ядловскій, я. в.
- о. Іоан Полянскій, я. в.
- о. Іоан Підгарбій, я. в.

ЦЕНЗОРИ КНИГ РЕЛІГІЙНОГО ЗМІСТУ:

- о. Володимир Ардан, я. в.
- о. Стефан Ядловскій, я. в.
- о. Іоан Підгарбій, я. в.

ПРОСИНОДАЛЬНІ СУДІ

- о. Максиміліян Дуркот, я. в.
- о. Володимир Мохнацький, я. в.
- о. Володимир Ардан, я. в.
- о. Константин Полянській, я. в.
- о. Іоан Полянській, я. в.
- о. Михаїл Соболевській, я. в.

ПРОМОТОР СПРАВЕДЛИВОСТІ:

- о. Іоан Підгарбій, я. в.

ОБОРОНЕЦЬ ПОДРУЖОЇ ЗВЯЗИ:

- о. Стефан Ядловській, я. в.

Ординаріятські відпоручення до Повітових Шкільних Рад:

ГОРЛИЦІ: **о. Іосиф Ляльович**, горл. Декан, Парох в Мацині Великій.

КОРОСНО: **о. Ярослав Мирович**, Парох в Ріпнику.

НОВИЙ САНЧ: **о. Еміліян Венгринович**, Завідатель Мушинського Деканату, Парох в Мохначці нижній.

СЯНІК: **о. Еміліян Константнович**, Парох в Сяноці.

ЯСЛО: **о. Маріян Мишковській**, Парох в Перегримці.

Катехитури :

БОСЬКО: **о. Николай Головач**, родж. 17. XII. 1893., рук. 28. IV., 1918., безж.; Школи: 4 кл. муж. + 3 кл. жін., народні в Боську; 4 кл. народна, мішана в Королівськім Вороблику; 1 кл., народна, мішана в Ляджині; держ. гімназія і держ. муж. і жіноч., учит. семінарі в Коросні.

СЯНІК: **о. Стефан Венгринович**, родж. 8. I. 1897., рук. 1921., жон., над. крил. відзн. Школи: держ., муж. гімн. ім. кор. Софії; дві 7 кл., муж. і три 7 кл., жін., прилюдні, народні школи ім. кор. Ягайла, ім. Гржегоржа, кор. Ядвиги, ім. Гофманової і св. Кінги; 7 кл., прилюд., народня, коед. школа ім. Тад. Костюшка. Приватні гімназії: 3 кл., коедук. торгов. і жіноча ім. Ем. Пляттер.

Парохії і священники - душпастирі

I. Буківський Деканат.

Декан: о. Ярослав Савчак, парох в Пельні.

1. Вислок горішний (Wisłok górny), с. Ц. д. Сош.
св. Духа, зб. 1874., в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 1151.; Лат. 15. Сekt. реформ. церкви 11. Ізр. 17.

Сам. сотрудиик: о. Тимняк Ізидор, родж. 15. III. 1890,
рук. 22. III. 1931, бж.

Лат. парох: о. Ігнатій Невчинський в Команчі.

Школа 2 кл., двояз., о 2 силах. Чит. „Просвіти“.

Прих. дім дер. критий блях., зб. 1895 р., о 4 кімн., шпихлір дер.,
в середн. стані. Стайні й стодоли, дер.; лихі. Керниця мур,
добра.

Поля 17 га; лук 1 га, 84 а; ліса 1 га, 88 а; неуж. 7 га, дров
18 сят.

Стар. Сянік (Sanok), 30 км. Суд Буківско (Bukowsko), 20 км.
Почта, телеф., телегр., желізн. Команча (Komańcza), 12 км.
Найбл. гр. кат. приходство в Вислоці нижнім (Wisłok niżny),
2 і пів км.

Історичних початків села ізза браку писаних жерел і передань не дасться устійнити. В 1784 р., від котрого провадяться в парохії метрики, записано 20 случаїв уродин. Значить, вже тоді була досить многолюдна оселя. Загально оповідають, що село повстало з прогнаних, а тут осілих шляхтичів і придорожних авантюриків, котрі довго крилися при шляху, що веде на південь, — в напрямі на Лупків і Мезоляборч.

Давніше належав Вислок горішний до неіснуючого тепер яслиського деканату, що то обіймав гірські парохії від Волі мигрової і Команчі на сході по Дальову і Риманівску Завадку на заході.

З Вислока горішнього вийшли: Димитрій Блахівський, студент св. Богословії в Римі, та Михаїл Гуземляк, гімн. ученик в Перемишлі.

2. Вислок нижній (Wisłok dolny), с. Ц. д. св. Пуст.

Онуфрія (відпуст на Рождество Пресв. Богород.), зб. 1859., в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 1658; Лат. 10, Ізр. 28.

Парох: о. Усцкій Евген, р. 1905, рук. 1929, інст. 1936, бж.

Лат. парох: о. Ігнатій Нєвчинській в Команчі.

Патрон: Місц. громадска Рада. Право патронату виконує збірно.

Брацтво: „Неустаючої Помочі Преч. Діви Марії“. Чит. „Просвіти“.

Школа 3 кляс., двояз., о 3 силах.

Прих. дім, дер., зб. 1931., о 6 кімн. Стайні, стодоли, шпихлір, дер, лихі. Керниця в середн. стані.

Поля і лук 38 га, 19 а; ліса і пасов. 8 га, 55 а; неуж. 18 га, 24 а. Церк. поля 10 моргів. Дров 18 сьг.

Стар. Сянік (Сапок), 30 км. Суд Буківско (Bukowsko), 13 км.

Почта, телеф., телегр., желізн. Команча (Komancza), 14 км.

Найбл., гр. кат. приходство у Вислоці горішнім (Wisłok górnny).

Історія села, що відноситься до початків і розвитку, незнана. З новішої історії замітним є, що як в падолисті, 1918 р. розпалася Австро-угорска Монархія, зорганізувався Вислок Великий враз з околицею — під проводом тод. завідателя парохії в Вислоці нижнім, о. Пантелеймона Шпильки, в окрему, адміністративно-державну одиницю. Та організація — зі своїм старостою на чолі — держалася ледви щось около 2—3 тижні, доки не вдарили на неї сформовані ad hoc в Сяноці польські військові сили. Сміливий єї творець, о. Пантелеймон Шпилька, опинився — враз з родиною, як емігрант-біженець на Закарпатю, де дотепер перебуває.

Метрики провадиться від 1784 р.

3. Волиця (Wolica), с. Ц. м. св. Ап. Петра і Павла, зб.

1826., відн. 1907. і 1933. Доч. Ратнавиця (Ratnawica),

с. Ц. д. св. О. Николая, зб. 1881, відн. 1911., відд. 6 км. Обі

ц. в добр. стані. Доч. Белхівка (Bełchówka), с., Богосл.

капл., мур. Рожд. Пр. Богород., зб. 1901, відд. 6 км., в се-

реднім стані. Місц. Збоїска (Zboiska) vulgo Угрєнівці,

Богосл., рим-кат. капл. Сестер Службениць, відд. 3 і пів км.
Буківско (Bukowsko), місточко відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат.: Волиця 417, Ратнавиця 190, Белхівка 276, Збоїска 320, Буківско 5 = 1208; Лат. 2352; Ізр. 710.

Завідатель: о. Іосиф Гамерській, р. 6. І. 1891, рк. 1919, бж.

Лат. парох: о. Франц Маєвській в Буківску. В Збоїсках перебуває о. Михаїл Димінській, тамошній уродженець.

Право патрона почиває.

Школи: у Волиці і Збоїсках 1 і 1 кл., з польською мовою навч., по 1 силі; в Буківску 7 кл., з поль. мов. навч., о 5 силах. Чит. „Просвіти“.

Прих. дім, дер., о 4 кімн. і кухні, зб. 1852, лихий. Стайня, стодола, шпихлір, дер., в середн. стані. Керниця добра.

В Волиці огор. 25 а, 28 м²; поля 12 га, 66 м²; лук 69 а, 89 м²; корчів 5 га 60 а, 51 м²; пасов. 2 га; неуж. 5 га, 31 а, 30 м². В атнавиці: поля 15 га; 70 а, 68 м²; лук 2 га, 24 а, 85 м²; пасов. 2 га, 71 м²; ліса 12 а, 27 м²; неуж. 3 га.

Стар. Сянік (Sapok), 13 км. Суд, почта, телеф., телегр. Буківско (Bukowsko), 4 км. Желізн. Новосіліці-Гневош (Nowosielce-Gniewosz), 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Сянічку (Saposzek), 7 км.

Село Волиця, сином. свобода, свобідка, походить з 12., або 13. столітя. Первісна, волицька церков стояла в горішній части села, на т. зв. „Вільці“. В 1572 р. за душпастиря, о. Стефана Волицького, перенесено єї коштом Теодора Німчанина і єго жени, Анастазії, на середину села і там єї перебудовано. В тім стані перетревала до 1820 р., коли то єї з уряду запечатано, а патрона Голашовского змушено до побудуваня в Волиці нової, мурованої церкви, що стоїть по нинішний день.

Буківско було колись руским селом, та мало свою руску парохію і церков. О. Алексій Очабрук, б. парох Волиці, у своїй „Літописи рускої Церкви в Буківску“ з 1906 р. пише, що єго сучасник, Северин Жуковский, руский нотар в Буківску, показував єму місце, де колись стояла буковецька церков.

Метрики б. буковецької, рускої парохії переховуються в рим-кат. парохіяльнім Уряді в Буківску.

Місцевість Буківско зістала златинізована в половині 17. стол., з тої причини, що мешканці оголосилися прихильниками несполучених перемиских Епископів, що не приймили Берестейської унії.

Первісна церков в Ратнавиці побудована в 1680 р.

Метрики провадяться: у Волици від 1835 р., в Ратнавици від 1784 р.

4. Карликів (Karlików), с. Ц. д. св. Вмч. Параскеви, зб. 1840., в лихім стані. Доч. Прибишів (Przybyszów), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1845., в середн. стані, відд. 4 км. Доч. Петрова Воля (Wola Piotrowa), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1921, в добр. стані, відд. 3 і пів км.

Ч. д. гр. кат. $459 + 465 + 457 = 1381$; Лат. $1 + 1 + 3 = 5$; Ізр. $15 + 5 + 0$.

Парох: о. М а л я р ч и к А л е к с і й р. 30. III. 1878, рук. 6. IX. 1903, ін. 1. IV. 1931, ж.

Лат. парох: о. Ф р а н ц М а є в с к і й в Буківску.

Патрон: Казимир Родкевич в Буківску. Право патронату виконує лично.

Школи у всіх 3 селах 1 кл., двояз., по 1 силі. Чит. „Просвіти“ в Карликові.

Прих. дім, мур. 1914, о 4 кімн., загриблений. Стайня, стодола, шпихлір, дер. і керниця, в середн. ст. ні.

В Карликові огор. 27 а; поля 14 га, 85 а; пасов. 3 га, 52 а; в Прибишові попя 14 га, 21 а; лук 2 га, 42 а; пасов. 8 га, 25 а; ліса 11 га, 52 а; в Петровій Волі поля 18 га, 25 а; лук 1 га, 52 а; пасов. 8 га, 76 а; ліса 5 а. Дров 15 твер. + 5 ял. с'ягів.

Стар. С я н і к (Sąpok), 23 км. Суд, почта, телеф., телегр. Буківско (Bukowsko), 5 км. Желізн. Щавне-Куляшне (Szczawne-Kulaszne), 7 і пів км. Найблище гр. кат. приходство в Полонній (Piłonna) 3 і пів км.

Історії Карликова задля браку жерельних документів не дасться описати. Село в давних часах мало — після переданя — називатися Короликова, згл. Короликів.

Одним з найвизначніших парохів Карликова був о. Іосиф Лавровскій (1837—1865). Єго сини, Маркил і Лукіян відзначалися великими способностями. Виємігрувавши до Росії, занимали там високі становища.

Літом, 1865 р., перебував у Карликові, ще як префект Духовної Семинарії у Львові, о. Сильвестер Сембратович, пізніший галиц. митрополит і кардинал.

Кілька старинних книг і образів з Карликова віддано до „Лемковского Музею“ в Сяноці. З книг були замітніші: Служеб-

ник і „Учительное Євангеліє“ Калліста, Константинопольського патріярха.

Метрики пров. від 1784 р.

5. Морохів (Morochów), с. Ц. д. Стріт. Г. Н. І. Хр., зб. 1837. Доч. Завадка морохівська (Zawadka morochowska), с. Ц. д. Обр. Г. Н. І. Хр., зб. 1870, відд. 4 км. Обі-церкви в добрім стані. Мокре (Mokre), с., відд. 2 км. Небещани (Niebieszczany), с., відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат. 526 + 328 + 627 + 38 = 1519; Лат. 15 + 0 + 12 + 2000 (лат. парохія); Ізр. 18 + 0 + 16 + 0.

Парох: о. Рибак Николай, р. 5. X. 1894, рук. 16. III. 1924, ін. 2. X. 1931, ж.

Лат. парох: о. Антін Марцінек, в Поражі.

Патрон: Георгій Сенцьо, Андрей Кірилейза, оба в Америці, Стефан Мельник, Іван Мельник, оба в Морохові. Право патр. виконують лично.

Школи: в Морохові і Мокрім 1 і 2 кл, двояз., о 1 і 2 силах. В тих селах по 1 кружку Тва Рідн. Школи.

Прих. дім, зб. 1924., о 6 кімн. і студ. дер. в добр. стані, стайня, шпихлір, дер. і керниця-помпа — лихі.

Морохів огор. 30 а, 50 м²; поля 18 га, 19 а, 08 м²; лук 1 га, 72 а, 75 м²; екв. ліса 3 га, 6 а, 50 м²; неуж. 7 га, 45 а, 45 м². Завадка: буд. площі 7 а, 04 м²; по-я 11 га, 24 а, 40 м²; лук 4 га, 7 а, 80 м²; пасов. 1 га, 63 а, 26 м²; екв. ліса 10 га, 41 а; неуж. 2 га, 5 а 25 м².

Стар. Сянік (Sanok), 19 км., Суд Буківско (Bukowsko), 18 км. Почта, телеф., телегр. Нове Загіре (Nowy Zagórz), 11 км. Желізн. Мокре (Mokre), 2 і пів км. Найбл. гр. кат. приходство в Полонній (Płoppa), 10 км.

Історичний початок Морохова, незаний. В кождім случаю село, згл. принадлежні до парохії місцевости існують вже кілька сот літ. Перед Татарами, котри напали на ті околиці, втікали їх мешканці до Морохівської Завадки, та крилися тут по лісах і печерах. Звідси задержалися там до тепер назви „Зажалуби“ і „Написки“.

На місци, де поставлена тепер морохівська церков, стояла колись стара, маленька церковця, яка одначе з початком ХІХ. ст., за місц. душпастиря, о. Желеховского, згоріла.

В важних справах сходилися колись Мороховяни над потік за селом на нараду. Звідси то і его назва „Радний Потік“.

З Морохова вийшов о. Нестор Матейчак, свящ. Перем. Епар. Метрики пров. від 1784 р.

6. Новосільці-Гневош (Nowosielce-Gniewosz), с. Ц.

м. Покрова Пр. Богород., зб. 1895, відн. 1935, в добр. стані. Місц. Довге (Długie), с. відд. 2 км. Заршин (Zarszyn), мтко, відд. 4 км., (лат. парохія). Посада Заршинська (Posada Zarszyńska), с. відд. 5 км. Бажанівка (Bażanówka), с. відд. 5 км. Ячмір (Jaćmierz), мтко, відд. 6 км. Посада Ячмірська (Posada Jaćmierska), 6 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 908 (з того на еміграції 100); Лат. 660; Изр. 58.

Парох: о. Менцінській Стефан, р. З. Х. 1893, 18. II. 1923, ін. 1926, ж.

Лат. парох: о. Франц Ляскоць в Заршині.

Патрон: Єлена Гневош в Новосільцях-Гневош. Право патр. виконує лично.

Школа 3 кл., з поль. мов. навч., о 3 силах. Чит. „Просвіти“ в Новосільцях-Гневош.

Прих. дім., дер., зб. 1924, о 5 кімн. і кухні, стайня мур., стодола дер., відн. 1933, і керниця, — все в добр. стані.

Огор. 1 га, 30 а; поля 24 га, 22 а; лук 3 га, 04 а; пасов. 3 га, 56 а; неуж. 10 а. Меліорація частинно перев.

Стар., суд Сянік (Sąpok), 11 км. Почта, телеф., телегр., желізн., лосо, 1 і пів км. Найбл., гр. кат. приходство в Пельні (Pielnia) 4 км.

В Довгім, якого населення є тепер наскрізь польске, стояла колись перша, руска церков на області теперішньої, новосілецької, руско-католич. парохії. Історичним свідком сего є назва одної ниви „Pole cerkiewne“.

Новосільці се вже пізніша оселя, яка повстала за часів запорожского гетьмана, Богдана Хмельницького. А саме один загін козаків Хмельницького, котрий в 1646 р. загнався аж по Сян, мав тут заложити місцевість під назвою „нова оселя“; з якої опісля повстала назва „Новосільці“. Приставку „Гневош“ долучено до неї в 1885 р., коли то попри Новосільці побудовано залізничу дорогу. Від прізвища власників села, яке мала відріжнювати від інших місцевостей в краю з такою самою назвою.

До гарних діл новосільчан, що записала історія, належить вибудуване їх гарної церкви, що здобить околицю, проти волі всіх маючих власть за намісника Казимира Баденього, який на місце зїхав, щоби побачити свою неміч проти доброї збірної волі людей.

З Новосільців вийшло кількох лат. і гр. кат. священників. Одним з них є о. Іосиф Маринович, добромільський декан, і па-

рох Війська коло Пацлавскої Кальварії. Його брат, Антін, є гімн. професором.

Метрики від 1784 р.

7. Пельня (Pieńia), с. Ц. м. св. Іоана Богосл., зб. 1805, відн. 1922. Доч. Дудинці (Dudyńce), с. Ц. д. Собора Пр. Богород., зб. 1802., відн. 1924., відд. 2 км. Обі ц. в добр. стані. Місц. Марківці (Markowce), с., відд. 4 км. Андрушківці (Jędruszkowce), с., відд. 3 км. Побідно (Pobiedno), с., відд. 4 км. Писарівці (Pisatowce), с., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. $780 + 582 + 158 + 8 + 4 + 4 = 1.536$; Лат. $526 + 20$.

Парох: о. Савчак Ярослав, Декан Буківського деканату, р. 1. XII. 1895, рук. 28. VII. 1918, ін. 1. X. 1923, ж.

Лат. парохі: о. Іосиф Кручек в Новостанци, о. Петр Баєк в Андрушківцях.

Патрон: Евстахій Сцібор Рильській в Угринові коло Сокаля. Право патронату виконує лично.

Школи: в Пельні і Дудинцях 3 і 1 кл., двояз., о 3 і 1 силах; в Андрушківцях 1 кл., з поль. мов. нав., о 1 силі; в Пельні і Дудинцях: Тво „Апост. Молитви“; чит. „Просвіти“, коопер. „Єдність“ і „Поміч“, підч. Р. С. У. К. В Пельні: Церк. Дім; Аматорський гурток.

Прих. дім, мур. 1897., о 5 кімн., в добр. стані. Стайня і шпихлір, мур., стодола, дер. і керниця — все в середн. стані.

В Пельні поля 14 га, 86 а, 07 м²; лук 3га, 22 а, 27 м²; ліса 6 га, 91 а, 82 м²; в Дудинцях поля 11 га, 74 а, 92 м²; лук 89 а, 48 м².

Стар., суд Сянік (Sapok), 12 км. Почта, телеф., телегр., залізниця і найбл. гр. кат. приходство Новосільці-Гневош (Nowosielce-Gniewosz), 3 і 4 км.

Первісна, ще між народом задержана назва села звучала „Пелле“, „Пелля“, а не „Пельня“. Після грамоти, що знаходиться в сянічкiм деканальнiм архiвi, пельнянський пресвітер, Стефан Розанкович, купив в 1295 р. від тодішнього дідича, Станіслава Пiньонжка, за 200 зол. ціле приходство на свою і свого потомства власність. Отже село мусіло ще давнiйше перед тим iстнувати.

Перша, знана, пельнянска церков Христового Воскресеня, що стояла на горбку, в долiшнiй частi села, згоріла в часі не-супокоїв. Осталися по ній сліди румовищ серед поля, що належить до місцевого селянина.

Друга з черги, пельнянська церков побудована вже в ряді домів, також в долішній часті села, тоже згоріла 1803 року. Вкінці в 1805 р. збудовано третю, муровану церкву в Пельні, що стоїть по нинішній день.

Ще давнійш, як перед сто літами, були в Пельні і Писарівцях, та в Дудинцях, Побідні і Марківцях дві, окремі, рускі парохії. Остатнім парохом в Побідні був о. Михайло Скобельський († 19. IV., 1800). По нім прилучено Побідно з початку до Волиці, відтак до Дудинець, а вкінці до Пельні.

Перед 1830 р. стояла в Побідні церков Возв. Чесного, Господного Хреста. Коли згоріла, Побідняни перейшли на латинський обряд. За Побідном пішли з часом Писарівці, а в 1921 р. Андрушківці за ціну набутя розпарцельовуваного тоді, двірського поля, якого не хотіли їм інакше продати, як лише під умовиною зміни греко-русского обряду на латинський.

В 1818 р. злучено Дудинці з Пельнею, в одну парохію.

Метрики пров. від 1806 р.

8. Полонна (Płonna), с. Ц. Покрова Пр. Богород., мур. 1790., відн. 1927. Доч. Височани (Wysoczany), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1810., відн. 1910, відд. 4 і пів км. Кожушне (Kozuszne), прис., відл. 4 км. Доч. Кам'яне (Kamienne), с. Ц. д. Вознесеня Г. Н. І. Хр., зб. 1881., відн. 1933., відд. 4 км. Всі церкви в добр. стані.

Ч. д. гр. кат 1170 + 412 + 251 + 327 = 2.160; Лат. 9 + 2 + 6 + 18.; Ізр. 15 + 4 + 5 + 0.

Парох: о. Коленьський Володимир, р. 16. XI. 1862, рук. 3. IX. 1888, інс. 1926, вд.

Сопомочник: о. Гайдук Михайл, р. 24. IX. 1906, рук. 4. III. 1934, бж.

Лат. парох: о. Франц Маєвський в Буківску.

Патрон: о. Еміліян Константинович в Сяноці. Право патр. виконує, лично.

Школи: в Полонной і Височанах 2 і 1 кл., двояз., о 2 і 1 силах. В Полонной: Тво „Апост. Мэлигви“; чит: „Просвіти“; коопер. „Надія“, підч. Р. С. У. К.

Прих. дім, мур. 1910., о 6 кімн.; стайні, стодоли, дер., — все в середн. стані. Керниця в добр. стані.

В Полонной огор. 5 а, 76 м²; поля 30 га, 85 а. 22 м²; лук 2 га, 17 а, 56 м²; пасов. 6 га, 58 а, 39 м². Височани поля 19 га 07 а, 62 м²; лук 1 га, 04 а, 16 м²; пасов. 51 а, 46 м². Кам'янне поля 10 га, 06 а, 24 м²; лук 1 га, 64 а, 72 м²; пасов. 64 а, 49 м²; церк. луки 3/4 га.

Стар. Сянік (Sanoк), 23 км. Суд Буківско (Bukowsko), 8 км. Почта, телеф., телегр., желізні. Щавне (Szczawne), 4 км. Найбл. гр. кат. приходство в Карликові (Karlików), 3 і пів км.

Полонна існує від 1400 р. Місц. двір окружено валами. Побудовано великі пивниці і підземні коритарі для захорони перед нападами Татар.

Найстарша, дер. церков в Полонній стояла в долішній части села. При ній мешкав священик. Горішна часть села мала бути лютеранся. Пізніше побудовано в Полонній іншу, дерев. церков — там, де тепер лежить старе кладовище, за теперішню церквою.

Коли напали на Полонну Татари, люди схоронилися — після переданя — до церкви, молилися, а священик відправляв Богослуженя. Тоді Татари обложили церкву соломкою, та підпалили єї враз з людьми і священиком. Церков згоріла. На місци спаленої церкви побудовано каплицю, в котрій правлено Богослуженя до 1790 р., т. є. до часу, доки не побудовано теперішної, мурованої церкви.

Так доч. Камяне, як і Височани з Кожушним становили колись окремі, самостійні, рускі парохії.

Метрики від 1784 р.

9. Пулави recte Полави (Puławy), с. Ц. д. м. Сош.. св. Духа, зб. 1831., відн. 1905., в добр. стані. Г а м р и (Hamry), прис., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 692 + 46 = 738; Лат. 16.

Завідатель: о. Б і л е в и ч А л е к с а н д е р, р. 1904, рк. 1929, бж.

Лат. парох.: о. Й о с и ф К р у ч е к, в Новотанци.

Патрон: Адам кн. Чарториский в Голухові ад Познань. Право патр. виконує лично.

Школа 1 кл., двояз., о 1 силі.

Прих. дім, о 6 кімн., шпихлір — дер. і керниця — лихі. Стайна стодола, деревітня — дер., в середн. стані.

Огор. і буд. площі 5 а, 86 м²; поля 25 га, 20 а, 11 м²; лук 6 га, 01 а, 85 м²; пасов. 8 га, 31 а, 61 м²; ліса 5 га, 29 а, 80 м²; неуж. 58 а, 77 м².

Стар. Сянік (Sanoк), 31 км. Суд, телеф., телегр. Буківско (Bukowsko), 17 км. Почта Новотанець (Nowotaniec), 10 км. Желізні. Заршин (Zarszyn), 18 км. Найбл. гр. кат. приходство в Тарнавці (Tarnawka), 4 км.

Первісна, дотепер уживана назва села „Полави“ а не „Пулави“ походить після одної верзії звідси, що село є положене

над глибоким яром, між двома шпильми гір — так, що можнаб его завершити стелею, згл. половою. Після другої знова верзії походить ся назва звідси, що в селі треба часто переходити через потік по кладках, або т. зв. „лавках“, „лавах“, з чого й пішло прізвище тої оселі „Полави“.

Історичних початків Полав не дасться опрѣдити. З пізніших часів знаний є текст ерекц. грамоти парохії. В Полавах, з дати, Варшава дня 2. III., 1572 р., що его наводить гр. Стадницькій на 43 стр.: „Zbiory dokumentów, tyczących się wsi wołoskich“. Сею грамотою надав король Жигмонт Август, двом шляхтичам, Іванови і Михайлови Одрехівским, право здвинути руску церков грецкого обряду в селі Полави („*facultatem ecclesiam ruthenicam ritus graeci in... villa Pottawa... erigendi*“), та відступити один лан землі для руского приходства в Полавах („*pro Poropatatu ruthenico unum laneum... fundamus*“).

Село посідає свою легенду про якогось Кирила Тхоря, що то запався разом з церквою і замком на полавській кічєрі за те, що зачинив его брами перед розбитками-втікачами, що шукали там захисту перед наступом Татар.

Метрики пров. від 1784 р.

10. Сенькова Воля (Wola Seńkowa), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1864., відн. 1871. Доч. Нагоряни (Nagórzany), с. Ц. св. Апост. Петра й Павла, мур. 1848., відн. 1902., відд. 3 км. Обі ц. в добр. стані. Надоляни (Nadolany) с., відд. 3 км. Яворова Воля (Wola Jaworowa), прис., в дд. 2 км. Новотанець (Nowotaniec), с., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 1.123 (обі Волі) + 22 + 5 + 0 = 1.150; Латин. 68 + 478 + 623; Ізр. 9 + 3 + 6.

Парох: о. Сембратович Юліян, ур. 8. V. 1881, рук. 30. XII. 1905, ін. 15. XI. 1919, ж., над. відзн. крил.

Лат. парох: о. Іосиф Кручек в Новотанци.

Патрон: Андрей Віктор в Сеньковій Волі. Право патр. виконує лично.

Школá 1 кл., двояз., о 1 силі. Чит. „Просвіти“ і ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, о 5 кімн. і стодола, зб. 1921, дер. керниця — в добр. стані. Стайні, дер., лихі.

В Сенькові огор. пів га, поля 24 га, лук 22 а, ліса 8 га, неуж. 9 га. Нагоряни поля 7 га, лук 3 га.

Стар. Сянік (Sapok), 19 км. Суд. телеф., телегр. Буківско (Bukowsko), 8 км. Почта Новотанець (Nowotaniec), 3 км. Желізниця Новосільці-Гнєвош (Nowosielce-Gniewosz), 11 км. Найбл. гр. приходство в Токарни (Tokarnia), 6 км.

Історичних початків села бракує.

Переховуване в місц. церкві старе, писане Євангеліє з 15 стол. передано в часі канонічної візитації бл. п. Еп. Конст. Чеховича в р. 1907 до капіт. архіву в Перемишлі, за що отримано нове Євангеліє вартости 300 австр. корон.

В Нагорянах була давніше самостійна парохія, яку в 1794 році прилучено яко дочерну до Сенькової Воли.

Метрики пров. від 1797 р.

11. Токарня (Tokarnia), с. Ц. д. Успенія Пресв. Богород. зб. 1884., в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 612; Лат. 31; Ізр. 16.

Парох: о. Г а р а н д ж а П а в е л, р. 1873, рк. 1902, ін. 1908, ж. хорий упр. сотрудник.

Лат. парох: о. Франц Маєвскій в Буківску.

Право патрона почиває.

Школа 1 кл., двояз. о 1 силі.

Прих. дім, дер., о 5 кімн. і кухні, в добр. стані. Стайні, стодоли, дер., лихі. Керниця в середнім стані.

Огор. 1 га, 72 а, 64 м²; поля 5 га, 75 а, 45 м²; пасов. 4 га, 60 а, 36 м²; неуж. 1 га, 15 а. Дров ялов. 21 сяг.

Стар. Сянік (Sanok), 18 км. Суд, почта, телеф., телегр. Буківсько (Bukowsko), 3 і пів км. Желізн. Дубрівка руска (Dąbrówka ruska), 14 км. Найбл. гр. кат. приходство в Сенькової Воли (Wola Sękowa), 6 км.

Перед всесвітнюю війною стояв недалеко від токарнянського приходства великий тартак, який незаможному населеню давав можливість зарібку. Був в Токарні і двір, що его дідич Гневош продав Ізраелітам, а ті ще перед війною розпарцелювали его між місц. селян.

Токарняни емігрували тоді численно до Америки.

Метрики пров. від 1784 р.

Буківський деканат числить 14.021 руско-катол. душ, 11 сектантів.

II. Горлицкий Деканат.

Завідатель Деканату: о. Іосиф Ляльович, парох в Мацині Великій.

1. Боднарка (Bednarka), с. Ц. Покрова Пр. Богород., мур. 1900. в добр. стані

Ч. д. гр. кат. 771.; Лат. 167; Сekt. бапт. 52; Ізр. 11.

Завідатель: Евин Антоній, р. 19. III. 1905, рк. 5. III. 1933, бж Лат. парох: о. Франц Келбіцкій в Липинках.

Патрон: Тадей Пенкось в Стружім. Право патр. виконує лично: Школа 1 кл., двояз., о 1 силі. Чит. „Просвіти“ і ім. Мих. Качковського; Кружок „Сільського Господаря“; — (нечинні).

Прих. дім, мур., о 3 кімн., в середн. стані. Стайня, стодола, шпих лір, дер., і керниця, лихі.

Огор. 33 а; поля 18 га; лук 9 га; ліса 19 га; пасов. і неуж. 14га, 27 а. Є лісовий плян на вируб 15 сягів річно.

Стар., суд, телегр. Горлиці (Gorlice), 14 км. Почта, телеф. Лининки коло Беча (Lipinki ad Biecz), 7 км. Желізц. Лібуша (Libusza), 11 км. Найбл., гр. кат. приходство в Розділю (Rozdziele), 3 км.

Назва села „Боднарка“ пішла — після переданя — від его перших основателів — боднарів. Боднарским парохом в 1784 році був о. Андрей Сембратович. В 1900 р. погоріла стара, деревляна, церков. На єї місце збудовано у Боднарці теперішню, муров. церков.

Боднарка належала колись до неістнуючого тепер біцкого деканату. В 1879 р. числила 589. греко-катоц. душ.

Метрики пров. від 1784 р.

2. Бортне (Bartne), с. Ц. д. св. Косми і Даміяна, зб. 1842. в лихім стані. Доч. Перегонина (Przegonina), с. Ц. д. св. Вмч. Димитр., зб. 1902., в добр. стані, відд. 4 і пів км., Бодаки (Bodaki), с., відд. 5 км.

Ч. д, гр. кат. $265 + 236 + 35 = 536$; Неспол. $738 + 198 + 56 = 992$; Сekt. бапт. $0 + 1 + 4$ родини; Ізр. $5 + 0 + 6$.

Завідатель: о. Булат Іоан, р. 9. X. 1901, рк. 1930, бж.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенькозі.

Право патрона почиває.

В Бортнім: Школа 2 кл., з рускою мов. навч. о 2 силах. Дві чит. ім. Мих. Качковского.

Прих. дім, старий, відн. 1896, о 5 кімн., стайня, стодола, — все дер., лихе Шпихлір дер., в середн. стані.

В Бортнім: гор. 28 а;

о. поля 9 га;

лук 2 га, 80 а;

пасов. 29 га;

ерекц. ліса 4 га

+ еквівал. ліса

9 га; неуж. 7 га;

церк. поля 4 га,

72 а; фонд. поля

дяківки) 10 га,

36 а, 20 м² +

Перегонина по-

ля 2 га; лук 6

га; пасов. 15 га;

неуж. 13 га.

Стар., суд, телеф.,

телегр., желізн.

Горлиці (Gorlice),

21 км. Поч-

та Ропиця Руска (Ropica Ruska), 12 км. Найбл. гр. кат. при-

ходство у Волівці (Wołowiec), 7 км.

ЦЕРКОВ В БОРТНІМ

Бортне повстало около половини 16 стол. Назва села походить від слів „бор тне“, що значать „вирубує ліс“. З того заключають, що в давнині приходили в ті околиці люди, вирубувати ліси, і там заложили оселю під назвою „Бортне“.

Після других, дідич Бортман з Мощаниці посідав тут свої добра. В тих добрах поселились его слуги, та дали початок оселі „Бортне“.

Інші знова виводять виваз „Бортне“, „Bartne“ від іменника „bartniki“.

З Бортного вийшли:

Еп. Др. Тома Полянскій, син місц. пароха. Родж. 1796 р., рукоп. 1819 р. На єпископский престол в Перемишли вступив по єписк., Григорію Яхимовичу в 1859 р. Часто візитував парохії своєї Єпархії. О їх стані зложив звіт в Римі 1863 р. Помер в 1869 р.

Еп. Др. Юліян Пелеш, син місц. дяка-учителя Григорія Пелеша і Іоанни, ур. Щавинской. Уродився дня 3. І. 1843 р., гімн. іспит зрілости зложив з відзначенем в Перемишли в 1863, богосл. науки укінчив в Відни. Рукоположений в 1867 р., промований на доктора св. Богословія в 1870 р. Професором пастирского Богословія в Перемишли став в 1872 році. Від 1874 до 1883 року був парохом при церкві св. Варвари у Відни і ректором там. рускої, Духовної Семинарії, а через якийсь час учителем австр. престолонаслідника, архикнязя Рудольфа. Від року 1883 до 1885 був архідіяконом митрополичої капітули у Львові. В грудни 1885 р. був назначений першим Єпископом новоутвореної, греко-катол. Станиславівської Єпархії. В 1891 р. зістав перенесений на Перемиску, Єпископску Катедру і як Перемиский Єпископ брав участь в Провінціальному Синоді у Львові в 1891 р. Помер в Перемишли 1896 р. в 53 році свого трудолюбивого життя.

До важніших праць Єпископа Пелеша належать:

1. Учебникъ кат. богочестія для 5 і 6. гімн. клас.
2. Пастирское богословіє (Відень, 1877. стр. 988., в 8^о).
3. Учебникъ кат. релігії, в 3 част. (Львів, 1876).
4. Расправа о духовномъ урядовомъ стилѣ (Відень, 1878).
5. Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom, 2 томи (Відень, 1880).
6. Краткое богословіє (Ужгород, 1890).

З Бортного вийшли ще: о. Николай Феленцак, син селянина, і Др. Димитрій Собин.

Метрики пров. від 1784 р.

3. Висова (Wysowa), с., Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1779., відн. 1874. Богослуж. капл. на горі „Явір“, дер. Покрова Пр. Богород., зб. 1929; відд. 2 км. Доч. Бліх на ркв (Blechparka), с. Ц. м. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1801., відд. 2 км, 700 м. Висівска Гута (Huta Wysowska), прис., лат. богосл. капл. Преображ. Г. Н. І. Хр., дер., відд. 3 км. 270 м. Всі церкви і капл. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 743 + 400 + 72 = 1215; Лат. 40 + 1 + 57; Ізр. 23 + 7.

Парох: о. Д у д а Н и к о л а й, р. 25. IX. 1896, рк. 1923, ін. 1928, ж.

Лат. парох: о. А. Вавжиковскій в Ропі.

Патрон: Співвласники дібр б. двірського простору Висова—Бліхнарка. Право патр. виконують спільно.

Школи: в Висові і Бліхнарці 2 і 1 кл., двояз., о 2 і 1 силах. В Висові: Чит. ім. Мих. Качковського (нечинна); Tow. Szkoły Lud.; Клубок „Рідної Школи“; Кооп. „Єдність“, підчинена Коопер. Союзови в Варшаві, Ясна 8.

Прих. дім, дер., зб. 1912, о 5 кімн. і кухні, та керниця в добр. стані. Стайні, стодола, шпихлір, дер., лихі.

Гор. і буд. площі 3 га, 25 а, 06 м²; поля 22 га, 81 а, 23 м²; лук 6 га, 84 а, 90 м²; пасов. 14 га, 31 а, 86 м²; ліса 6 га, 03 а, 50 м²; неуж. 23 а, 62 м²; будів. площі в межах розбудови купел. завед. 7 га, 24 м². Комасація переведена.

Стар., суд Горлиці (Gorlice), 37 км. Желізн. Грибів (Grybów), 34 км. Почта, телеф., телеграф Іосо. Найбл. гр. кат. приход. в Ганчовій (Hanczowa), 5 км.

Висова є купелевим заведенем з високо-лічничими водами. Є получена гостинцем з Грибовом або Горлицями.

ЦЕРКОВ У ВИСОВІ.

Найстарша, на парохіяльних актах сперта згадка про Висову і висівське приходство походить з дня 9. III. 1585 р., та звучить: „Нѣкій Симеонъ Звѣрхъ поповичъ Выссовскій лишившиися „неученымъ“ по своимъ отци, спродаль „ученому“ Лукашови Часнкевичу изъ Святковы Великой „попбвство Выссовске“, се естъ всѣ теперѣшни грунта в Выссовой, за 250 зсл. поль.“. З тої нотатки слідує, що вже в 1585 р. було в Висові приходство і дійствував священник.

Після грамоти, що переховується в громадському уряді в Висові, ділилося село на 12 ріль і на солтиство, надане якомусь солтисови, незнаюого імені і назвиска, в 1647 р. По смерті „висівського солтиса“ заряджувало висівським солтиством его 7 синів. Звідси то сей ґрунт, як приналежний до сімох братів,

прозвано „Сембратовичівка“, а его власників, які душиастирювали в Висові „Сембратовичами“. З них виводиться з яний на Лемковщині рід Сембратовичів, що то дав для рускої Церкви двох митрополитів, Іосифа і Сильвестра, та багато священників.

Висова була в давних часах осередком торгівлі вином, яку провадили православні Греки, згл. Вірмени, котрі посідали тут свої склади і пивниці, з яких дві, о pojemности на 300 бочок, заховалися до наших часів.

Первісними, знаними власниками Висової були до 1803 р. графи Лянцкоронські; по них Уршуля Дембінська до 1813 р., Людвик Морштин до 1836 р., Діонізій і Іосиф Войціковській до 1866 р. Володислав Войціковській до 1868 р. Дня 7. X. 1868 р. закупили двірський простір Висова—Бліхнарка обі місц громади.

В околицях Висови відбулася битва з конфедератами, які в 1777 р. спалили місц. церков.

У Висові, як давнім осідку деканального уряду, є 2 скрині старих документів декан. урядованя.

В Бліхнарці, яка має грамоту про наданя солтиства, існувала колись самостійна, руска парохія, по якій одначе не лишилися ніякі ерекц. ґрунти.

З Висови походить о. Васильчак Евдокім, парох і прч. в Татариніві

Метрики пров, від 1784 р.

4. Ганчова (Hanczowa), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород.,

зб. 1871. Доч. Ріпки (Ropki), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1801., відн. 1891., відд. 3 км. Обі ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 770 + 384 = 1154; Лат. 13; Ізр. 22.

Парох: о. Титар Іоан, р. 25. IX. 1864, рук. 27. XII. 1891, ін. 6. X. 1898, ж., висл. декан, Орд. совітник.

Лат. парох: о. Адам Вавжиковській в Ропі.

Патрон: Селянска Спілка в Ганчові. Право патр. виконує збірно.

В обох селах школи: 2 і 1 кл., двояз., о 2 і 1 силах; Чит. ім. М. Качк.

ЦЕРКОВ В ГАНЧОВІ.

Прих. дім, дер., зб. 1758., о 4 кімн.; стайня, стодола, шпихлір. дер. і керниця; все в середн. стані.

В Ганчові гор. 25 а; поля 18 га; лук 13 га; ліса 20 га; пасов., корчів і неуж. 60 га. Ріпки: поля і проч., ерекц. ґрунту 17 га, Комасація переведена.

Стар., суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 32 км. Почта, телеф. Усте Руске (Uście Ruskie), 6 км. Найбл., гр. кат. приходство в Висові (Wysowa), 5 км.

Ганчова, заложена — після бічкої хроніки — на волоскім праві около 1528 р. В 1872 р. закупили Ганчовяни місц. двірські добра від Адама Роґавского.

Стара, дер. ганчівска церков мала понад 200 літ. В р. 1871 побудовано теперішну церков.

З Гачови вийшли:

о. Петро Дуркот, родж. 22. I. 1800, пом. 16. IV. 1868 р., б. парох в Ізбах, родоначальник численних свящ. родин на Лемковщині;

о. Даниїл Пирог, родж. 27. XII. 1860 р., б. парох в Тихани, убитий бандитами в Тихани 23. VIII. 1929;

о. Михаїл Фецица, б. парох в Баници, родж. 7. IX., 1866 р., пом. 25. II. 1928 р.

Метрики пров. від 1784.

5. Гладішів (Gładyszów), с., богосл. капл. д. Зачат. св.

Іоана Крест., зб. 1856., в лихім стані, церков вже є в будові. В і р х н я (Witchnia), прис., відд. 1 і лів км.

Ч. д. гр. кат. 547 + 173 = 720; Лат. 30; Ізр. 5.

Завідатель; о. За г у п к о А н д р е й, род. 10 X. 1891, рук. 28. III. 1926., бж.

Лат. парох: о. Станіслав Горовіч в Сенькові.

Патрон: Марія гр. Собанска і спадкоємці бл. п. Александра гр. Скушинского в Загірянах. Право патр. виконують спільпо.

Школа 1 кл., з рускою мов. навч., о 1 силі. Т-во „Апост, Мелитви“; Чит. ім. Мих. Качковского.

Прих. дім, о 3 кімн. і кухні; стайня, стодола, шпихлір; все дер. лихе. Керниця добра.

Поля 10 га, 35 а; лук 14 га. 38 а; пасов. 10 га, 93 а; ліса 8 га, 5 а; корч. 9 га, 98 а; доріг і поток. 1 га, 92 а. Церк. ґрунт уживає дяк крім ліса: поля 2 га, 87 а, 73 м²; пасов. 1 га, 72 а, 64 м²; лук 2 га, 30 а, 19 м²; ліса 2 га, 87 а, 80 м². Лісов. плян є.

Стар., суд, телеф., телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 21 км. Почта Юсо. Найбл. гр. кат. приходство в Смереківци (Smerekowies), 2 км.

В 1914 р. згоріла в Гладишові деревляна церков св. Арх. Михаїла — враз з документами — тому історії села і парохії не дастся списати. Зі старої фасії в парох. актах в Смереківци виходить, що Гладишів становив колись — враз зі Смереківцем — одну парохію. Єї поділено в 1834 р., бо тоді розділено ґрунти парохії.

Після розділу був Гладишів спочатку капелянією, а відтак парохією, та разом з Вірхнею посідав в 1879 р. 705 душ.

Метрики пров. від 1776 р.

6. Долини (Doliny vulgo Wólka szymbarska), с. Ц. д.

Рожд. Пр. Богород., зб. 1821., відн. 1927, в добр. стані. Місц. Горлиці (Gorlice), мто, відд. 7 км. Шимбарк (Szymbark), відд. 2 км. Прис.: Шклярки (Szklarki), відд. 3 км. Надїзд (Nadjazd), відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 430; Лат. 3820; Сект. субот. 20 (Шклярки).

Завідатель: Тимчишин Ярослав, р. 25. II. 1901, рк. 16. IX 1929, бж.

Лат. парох: о. Людвик Вахович в Шимбарку.

Патрон: Кароль Гроблевській в Бистрій. Право патр. виконує лично. Школа 1 кл., з рускою мовою навч., о 1 силі. Брацтво Божої Матери Неуст. Помочи.

Прих. дїм, дер., зб. 1880., відн. 1908 р., о 4 кімн.; стайня, стодола, відн. 1921., шпихлір, дер., керниця; — все в лих. стані.

Гор. 457 сяннів; поля 7 га, 35 а; лук 4 га, 02 а; ліса 3 га, 10 а; пасов. 6 га, 63 а; неуж. 11 га, 32 а. Сягів 5¼ мягк. † 3 і пів тверд. дерева. Роков. 13 кірців вівса.

Стар., суд, телеф., телегр., желїзн. Горлиці (Gorlice), 7 км. Почта Шимбарк (Szymbark), 2 км. Найбл. гр. кат. приходство в Лосю (Łosie), 10 і пів км.

Після передання належать Долини до найстарших, лемковских осель.

Шимбарк — Schön-Berg, се назва місцевости накинена колись німецькими кольоністами, яких поселили тут польські королі, особливо король Казимир Великий.

Інші такі місцевости є: Біч (Biecz-Beitsch), Рихвалд, Криг. Назва, тепер наскрізь польського повітового міста „Горлиці“ (від „горло“) чисто руска.

З Долинами була до 1855 р. злучена місц. Білянка, приналежна тепер до парохії Лїщини.

Метрики пров. від 1784 р.

7. Ждиня (Żdynia), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород., зб. 1795, відн. 1912. Доч. Конечна (Konieczna), с. Ц. д. св. Василя Велик., відд. 4 км. Обі ц. в добр. стані. Луг (Ług), прис. відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. $520 + 335 + 206 = 1061$; Лат. $39 + 6 + 30$; Ізр. 38.

Парох: Ардан Володимир, Світник Апост. Адміністрації як висше.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Марія гр. Собаньска в Загірянах. Право патрон. виконує лично.

Школа 2 кл., з рускою мов. навч., о 2 силах. Чит. ім. Михаїла Качковского.

Прих. дім, мур. 1912., о 4 кімн., в добр. стані. Стайня, стодола дер., лихі.

В Ждини: поля 8 га, 87 а; лук 9 га, 9 а; ліса 11 га, 25 а; неуж. 26 га, 27 а. Конечна: поля 1 га, 31 а; лук 4 га, 74 а; пасов. і неуж. 14 га, 9 а. Лісов. плян є.

Стар., суд, телеф., телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 25 км. Почта і найбл. гр. кат. приходство в Гладішові (Gładyszów), 4 км.

Датою 24. II. 1732 р., під якою вписано акт хрещеня Іоана, сина Іоана Романича, пароха з Реґетова, зачинається книга роджених церкви в Конечній. Хрестив о. Іоан Василькевич, парох в Ждини. Се перше, знане назвиско священника в Ждини.

Книга роджених церкви в Ждини зачинається з днем 5. VI. 1768 р., з підписом місц. пароха, о. Василя Менцінського, Біцкого і Спільського декана. За него то побудовано в Ждини в 1795 р. церков, а его тлінні останки похоронено в крипті під престолом.

Найстарша згадка про школу в Конечн. походить з 1769 р. і міститься в протоколі, яким тод. біцкий декан, о. Щавинській, передав о. Іоанови Обушкевичеві приходські темпоралії в Конечні. Потім в 1796 р. ствердив інший декан, о. Чернявській, що церк. скарбона в Ждини посідає — після переведеної 8-літньої збірки — 226 битих талярів і 4 поль. золоті. За ті гроші побудовано церков в Ждини.

Після парох. інвентарів в Ждини і в Конечні з 1778 і 1785 рр. посідали обі церкви срібні, вартісні предмети, які забрало австр. правительство і дало за них облігаційний папір на 1908 злр. Тепер він без вартости.

Після смерти о. Василя Менцінського в 1800 р. злучено Конечну зі Ждиною в одну парохію.

В 1847 р. потерпіли селяни від червінки, холери і голоду. Померло тоді 247 осіб. В новіших часах емігрували селяни на зарібки до Америки, а сезонно також на Угорщину. Перший, котрий започаткував зарібкову еміграцію з села (1879 р.), звався Павел Филяк.

З парохії вийшли:

оо.: Стефан Попівчак з Конечної; парох в Мисцові, Ігнатій Ринявець з Конечної, парох в Явірках; Василій Сандович зі Ждини; парох в Жегестові; Антоній Барна зі Ждини, парох в Луковім ад Ліско.

Метрики пров.: в Ждини від 1768 р.; в Конечні від 1732 р.

8. Климківка (Klimkówka), с. Ц. м. Усп. Пр. Богород., зб. 1914., відн. 1934., відд. від прих. дому в Лосю 3 і пів км. Доч. Лосє з Ропою (Łosie z Ropą), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1810., відн. 1928 і 1934. Обі ц. в добр. стані. Ч. д. гр. кат. 500 + 1050 = 1550; Лат. 200 + 35; Изр. 110. Парох: Х и л я к І о с и ф, р. 7. VII. 1894, рк. 14. III. 1920, ін. 22. IV 1935, ж.

Лат. парох: о. Адам Вавжиковській в Ропі.

Патрон: Марія Стапінска в Климківці. Право патр. виконує лично.

Школи: 1 і 3 кл., двояз., о 1 і 3 силах.

Прих. дім в Лосю лихий. Госп. будинки в середн. стані.

В Климківці: поля 6 га, 9 а, 15 м²; лук 79 а, 9 м²; пасов. 5 га, 25 а, 55 м²; екв. ліса 5 га, 31 а, 91 м². Лосє: поля, пасов. і лук 15 га; екв. ліса 7 га. Сягів 1 тверд. + 1 мягк. дерева. Комасація переведена.

Стар., суд, желіз. Горлиці (Gorlice), 18 км. Почта, телеф., телегр. Ропа (Ropa), 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Устю Рускім (Uście Ruskie), 9 км.

Парохію в Климківці засновала місцева громада писаним актом з дня 20. III., 1726 р., силою котрого надала тодішньому, місц. священникови, о. Андрею Вислоцкому, чверть рілі, званої „Галатівка“. Рівночасно всякі тяжачі на тій рілі повинности на річ держави і дідичів перебрала громада на себе.

Грамота з 20. III. 1726, перехована в Прокураторії Скарбу у Львові (Шараневич, Rzut oka na beneficyna kościoła rusk. str. 10).

Метрики пров. від 1784 р.

9. Крива (Krywa), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1924, невикінч. Доч. Воловець (Wolowiec), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород., зб. 1880, відн. 1907, відд. 5 км. Місц. Ясьонка (Jasionka), Баниця (Bapica), сс., відд. по 2 км. Ч. д. гр. кат. 205 + 31 + 272 + 156 = 664; Лат. 8; Неспол. 0 + 665 + 100 + 0 = 765; Ізр. 5+2+5+0.

ЦЕРКОВ В КРИВІЙ.

Парох: о. Гайдукевич Володимир, р. 28. IX. 1902, рк. 3. VII. 1927, ін. 21. VI. 1930, ж.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Марія гр. Собаньска в Загірянах. Право патр. виконує лично.

Школи: в Кривій і Волівці 1 і 1 кл., з руск. мов. навч., по 1 силі. Парох. Читальня; Брацтво Пр. Ісус. Серця; Кооп. „Згода“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві.

В Кривій: Прих. дім, зб. 1933., о 3 кімн. і кухні, під бляхою; стайні, стодола; — все дер., невикінч. В Волівці: Прих. дім, дер., зб. 1926., о 2 кімн. і кухні, невикінч. Стайні, стодоли, дер., лихі.

В Кривій: поля 2 га, 30 а; лук 6 га, 4 а; ліса 10 га, 61 а, 38 м²; пасов. 13 га, 05 а, 62 м². Воловець: огорд. 76 а; поля 10 га, 33 а; лук 7 га, 14 а; ліса 25 га, 05 а, 62 м²; пасов. 8 га, 23 а, 38 м²; неуж. 49 а. Є лісов. плян з 1934 р.

Стар., суд, телеф., телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 26 км. Почта Незнаєва (Nieznajowa), 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Бортнім (Bartne), 7 км.

Крива, Воловець і Незнаєва становили колись три окремі, самостійні парохії. На проваджених в 1776 р. в Волівці, метрикальних книгах підписувався місц. душпастир, о. Ілія Щавинський, як „parochus loci“. В заточаткованих знова в 1784 р. метриках в Кривій підписувався там. душпастир, о. Андрей Криницький, як „parochus Krywiensis“. В тім самім часі о. Іоан Вендзілович підписував в метриках у Незнаєвій, як „parochus Nieznajowiensis“. Около 1812 року прилучено Незнаєву до Чирної, а около 1819 р. Воловець до Кривої. Парохом Кривої і Воловця став спершу о. Андрей Криницький, хоч підписувався ще якийсь

час, як завідатель Волівця, а в 1825 р. о. Іоан Ляховскій з осідком в Волівці.

Крив'яни хотіли мати осідок пароха у себе, тому при нагоді піднятої в 1901 р. відбудови приходських будинків в Воловці розпочали острій спір з Воловчанами о се, де має мешкати парох. В тій цілі відносилися кількома наворотами до ріжних, цивільних властей і до Міністерства у Відні з просьбою о призначенє сталої резиденції для кривецького пароха в Кривій, одначе їх стараня закінчилися для них програною. В 1933 р. — тому, що Воловець перейшов на схизму 1927—1928 р., а Кривані, Крива дістала від Ординаріяту в Перемишлі дозвіл на будову власного приходства у себе, де сего року парох вже спровадився на стало.

Метрики пров.: для Кривої від 1784 р.; для Воловця від 1776 р.

10. Ліщини (Leszczyny), с. Ц. д. св. Луки, зб. 1835., відн.

ЦЕРКОВ В ЛІЩИНАХ.

1909. Доч. Білянка (Bielanka), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород., зб. 1773, відн. 1913., відд. 4 км. Доч. Кунькова (Kunikowa), с. Ц. д. св. Луки, зб. 1868, відн. 1904, відд. 2 км. Всі ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 473 + 624 + 393 = 1490; Лат. 15; Неспол. 3; Ізр. 8.

Завідатель: о. Горчицкій Роман, р. 13. XI. 1904, рк. 13. XI. 1927, ж.

Лат. парох: о. Адам Вавжиковскій в Ропі.

Патрон: Ілярій Обшарскій і спадкоємці по бл. п. Симеоні Обшарскім Іосо. Право патр. виконують: Ілярій і Обшарскій і Євгенія Жук Іосо.

Школи; У всіх 3 селах 1 кл., з руск. мов. навч., по 1 силі. В Ліщиних: Церк. хор. В Білянці: Т-во „Апост. Молитви“. В Куньковій: Чит. ім. М. Качковського.

Прих. дiм, дер., о 4 кiмн., лихий. Стайня, стодола, дер., в середн. станi.

В Лiщинах: гор. 2 а, 63 м²; поля 16 га, 03 а; лук 1 га, 2 а; пасов. 5 га; лiса 6 га, 37 а. Бiлянка: поля 2 га, 96 а; лук 5 га, 27 а; пасов. 6 га, 38 а; корчiв 1 га, 55 а; неуж. 5 а, 93 м².

Стар., суд, желiзн. Горлицi (Gorlice), 15 км. Почта, телеф., телег. для Лiщин i Куньковоi — Устс Руске (Uście Ruskie), 6 км.; для Бiлянки — Горлицi (Gorlice), 6 км. Найбл., гр. кат. приходство в Новици (Nowica) 6 км.

З всiх трох, приналежних до парохiї мiсцевостей Бiлянка є — пiсля переданя — найстаршою оселею. Дооколичнi лiси мали колись належати до мiсцевих селян. З часом гр. Скшиньскiй випасав вiвци в iх лiсах i в той спiсiб зауживав лiси, спровадив до Бiлянки жидiв, а тi, як арендарi, заложили тут горальню, бровар, тартак i гуту шкла. Тепер того всього вже нема в Бiлянцi, тiльки старшi селяни показують мiсце, де стояв колись бровар, а в лiсi можна ще подибати кусники гутного шкла.

Свою назву Лiщини виводить село вiд лiскових корчiв. Розказують, що тут мав колись поселитися пастух з Бiлянки, який дав почин до повстаня Лiщин. Власником села був климкiвский дiдич, котрий заложив тут бровар.

В р. 1873 зютувала в селi холера, яка забрала багато жертв в людях.

Про Кунькову нема нiяких, iсторичних звiсток, ани передане нiчого не переказало.

Бiлянка була колись самостiйною парохiєю. В 1785 р. виступає вже, як дочерна Долин, пiдчас коли Лiщини i Кунькова належали тодi до Климкiвки. В 1855 р. утворено з Лiщин, Бiлянки i Куньковоi одну парохiю, з якоi вийшли: оо. Михаiл Пузай, б. мiсц. парох, Карпьяк i Петро Цапинскiй парох в Берестi.

Метрики пров. вiд 1785 р.

11. Маластiв (Małastów), с. Ц. св. Безср. Косми i Дамiяна, мур. 1805., вiдн. 1908., в середн. станi. Доч. П а н т н а (Pantna) с. Ц. Преп. Матi Параскеви, мур. 1916., в добр. станi, в дд. 2 км. Доч. Р о п и ц я Р у с к а (Ropica Ruska), с. Ц. д. св. Ярх. Михаiла, зб. 1819 р., в лихим станi, вiдд. 3 км. Мiсц.:

Драгашів (Dragaszów), прис., відд. 3 км. Сенькова (Seńkowa), відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат. 470 + 740 + 736 (з Драгаш.) + 0 = 1946; Лат. 61; Ізр. 32.

Парох: о. Шуфлят Павел, р. 6. IV. 1899, рк. 27. VI. 1926, ін. 16. VIII. 1934, ж.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Володислав Длугош в Сярах, п. Горлиці. Право патр. виконує лично.

Школи: 1, 2, 2 кл., двояз., по 1, 2, 2 силах. Кооп.: в Маластові: „Надія“; в Пантній: „Лемковська Земля“; в Ропиці Р. „Лемко“, підчинені Кооп. Союзови в Варшаві. Читальні: в Маластові: „Парох. читальня“ (нечинна); в Пантн: ім. М. Качковського.

Прих. дім, дер., зб. 1927—1929 рр., о 6 кімн. і керниця в добр. стані. Стайня, стодола, дер., в середн. стані.

В Маластові: огор. 46 а, 26 м²; поля 6 га, 30 а, 14 м²; лук 1 га, 74 а, 62 м²; пасов. 21 га, 42 а, 58 м²; ліса 2 га, 25 а, 98 м²; неуж. 12 а, 05 м². Пантна: поля 5 га, 78 а, 17 м²; лук 41 а, 05 м²; пасов. 16 га, 93 а, 16 м²; ліса 16 га, 26 а, 65 м²; неуж. 10 а, 60 м². Ропиця Руска: поля 11 га, 56 а, 87 м²; лук 18 га, 45 а, 66 м²; пасов. 8 га, 48 а, 92 м². Є лісовий плян до 1938 р.

Стар., суд, телеф., телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 12 км. Почта Ропиця Руска (Ropica Ruska), 5 км. Найбл. гр. кат. приходство в Рихвалді (Rychwałd), 3 км.

В Маластові стоїть ще стара, деревляна, около 200 літ числяча церков, яка вже є на половину розвалена, та не надає зовсім до ужитку. Нову, муровану церков побудував тут в 1805 р. при помочі громад, Ропиці Рускої і Пантної — та заосмотрив її внутрішнім уладженем і 3. престолами на лат. лад місц. патрон Станислав гр. Сіминській. В 1864 р. старанем тодішнього, місцевого пароха, о. Іосифа Менцінського, збудовано на церкві три бані (копули), построєно іконостас, помальовано церков на внутр, та відсунено від стіни великий, головний престіл.

Старі метрики в Маластові проваджено від 1770 р. в рускій мові. Від того часу ~~було~~ там дотепер 13. душпастирів, з котрих о. Еміліяна Менцінського замордували в рабункових цілях бандити в дни 12. VI. 1926.

Около 1849 р лютував в селі голод і ріжні слабости, а 1873 холера.

Селяни емігрували часто на зарібки до Америки і на Угорщину.

Безпосередно перед австро-німецьким проломом російського боевого фронту під Горлицями відбулися тут в перших днях 1915 р. завзяті битви, в яких полягло багато жовнів обох воюючих сторін. Як пам'ятка тих змагань лишилися тут дотепер численні, військові кладбища.

Метрики пров. від 1784 р.

12. Мацина Велика (Meşina Wielka), с. Ц. д. св.

Безср. Косми і Даміяна, збуд. 1807, відн. 1900 і 1930, в добр. стані. Місц. Вапенне (Wapienne), с. відд. 2 км. Пстружне (Pstrąże) с., відд. 5 км.

Ч. д. гр. кат. 447 + 460 + 250 = 1157; Лат. 145 + 1 + 0; Сект.-бапт. 10 + 17 + 6; Ізр. 6 + 9 + 0.

Парох: о. Ляльович Іосиф, р. 24. III. 1895, рк. 10. III. 1924, ін. 11. XI. 1929, ж., завідаватель деканату.

Лат. парох: о. Станислав Зайхвський, в Кобилянці.

Патрон: Марія гр. Собаньска в Загірянах. Право патр. виконує лично.

Школи: 1., 1 кл. з руск. мов. навч., по 1 силі. Читальні: „Парох. чит.“ (зачинена) + ім. Мйх. Качковского + 0.

Прих. дім, дер., зб. 1930., о 4 кімн., к'хні, спіжарні, та керниця, в добр. стані. Стайні, сідола, дер. ліхі.

Огєр. 59 а, 34 м²; поля 11 га, 99 а, 85 м²; лук 2 га, 59 а, 37 м²; ліса 3 га, 11 а; п.сов. 5 га, 54 а, 68 м²; неуж. 1 га, 14 а.

Стар., суд, желізн. Горлиці (Gorlice), 10 км. Почта, телеф., телегр. Липінки (Lipinki ad Biecz), 7 км. Найбл. гр. кат. приходство в Розділю (Rozdziele), 4 км.

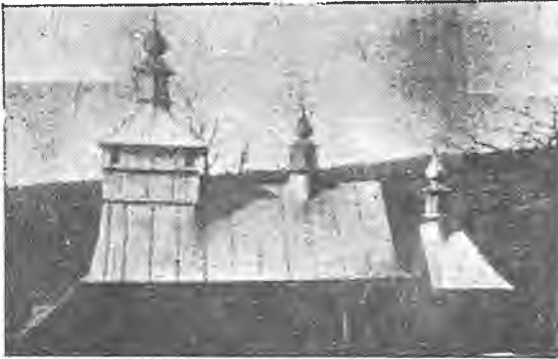
ЦЕРКОВ В МАЦИНІ ВЕЛИКІЙ

Історія Мацини Великої започаткована таким, принагідно через тепер., місц. пароха спостереженням, а в Кракові переховуваним актом: „Królowa Elżbieta, matka Węgiei i Polski, 2. I.

1377 г. pozwoliła Myszowski Kołkowi z Kunowa na założenie na prawie średniem na 40. łanach w lesie, zwanym Męczyzna, wsi Męcina...“

Метрики пров. від 1784 р.

13. Новиця (Nowica), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1843., відн. 1927.,

ЦЕРКОВ В НОВИЦИ.

відд. 1 км. Богосл. капл. Усп. Пр. Богород., зб. 1889 р. Доч. Прислоп (Przysłop), с., Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1736., відд. 2 км. Обі ц. і капл. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 830+250=1080; Лат. 2; Сект.-бапт. 6; Ізр. 3 родини.

Завідатель: о. Грицай Іоаким, р. 1904, рук. 22. III. 1931, бж. Лат. парох: о. Адам Вавжиковскій в Ропі.

Право патрона почиває.

Прих дім, дер. — і керниця, лихі. Стайня, стодола, дер. в добр. стані.

В Нозици поля 10 га, 8 а; лук 8 га, 42 а; ліса 9 га, 78 а; пасов. 3 га, 52 а; неуж. 1 га; сьгів 3 тверд. + 3 мягк. дерева. Прислоп: поля 7 га, 27 а; лук 8 га; 21 а; ліса 2 га, 87 а; пасов. 6 га, 30 а; неуж. 30 а. Сьгів 12 бучини.

Стар. суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 14 км. Почта, телеф. Усте Руске (Uscie Ruskie), 7 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ліщинах (Leszczyny), 6 км.

Після парох. актів, що переходують в Устю Рускім, існував Прислоп вже в 1554 р. З тим заподанем годиться і місцеве, народне передане, яке Висову, Прислоп і Вафку зачисляє до найстарших, лемковских осель. В Прислопі була давно самостійна, руска парохія і резидував там стало священник. Опісля повстала нова оселя, т. зв. „Новиця“, яка стала з часом люднішою від Прислопа. В звязку з тим побудовано там приходство, а від 1791 р. замешкали там на стало священники, які носили — після переданя — народний лемковський стрій, та самі обрабляли поле.

Метрики пров. від 1784 р.

14. Реґетів вижний (Regetów wyżny), с. Ц. д. св.

Арх. Михаїла, зб. 1865. і богосл., дер. капл., в лихім стані. Реґетів нижний (Regetów niżny), с., лучиться з вижним. Доч. Сквіртне (Skwirtne), с., ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1837, відн. 1900., відд. 5 км. Обі ц. в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. $421 + 207 + 71 = 699$; Лат. $1 + 7 + 1$; Неспол. 112 (в обох Реґ.) $+ 300 = 412$; Ізр. 1 родина.

Парох: о. Ринявец Ігнатій, р. 24. IX. 1887, рк. 8. XII. 1915, ін. 6. V. 1924, ж.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенькові.

Парохія свобідного наданя.

Школи: В всіх 3 селах 1 кл., з рускою мов. навч., по 1 силі.

Прих. дім, дер., зб. 1930., о 4 кімн. і кухні, та керниця в добр. стані. Стайня, стодола, дер. в середн. стані.

В Реґетові: огор. 40 а; поля 8 га, 63 а; лук 2 га, 87 а; пасов. 6 га, 90 а; ліса 4 га; неуж. 6 га; церк. поля 4 га. Сквіртне: поля 1 га, 15 а; лук 8 га, 63 а; пасов. 2 га, 87 а; ліса і неуж. 12 га; церк. поля ок. 4 га. Лісов. плян є.

Стар., суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 30 км. Почта, телеф. Гладішів (Gładyszów), 10 км. Найбл., гр. кат. приходство в Смереківци (Smerekowiec), 6 км.

В Реґетові були в р. 1879. дві, богосл., дер. каплиці: одна Перенесеня Мощей св. о. Николая, зб. 1856 р., якої тепер вже пема, а друга на місци старої церкви, посеред кладбища, дуже ушкоджена після світової війни, яка знищила і парох. документи в Реґетові.

Метрики пров. від 1811 р.

15. Розділе (Rozdziele), с. Ц. Рожд. Пр. Богород., мур.

1786., відн. 1927., в добр. стані. Місц. Липинки (Lipinki), відд. 3 км. Лібуша (Libusza), відд. 10 км. Біч (Biecz), відд. 13 км.

Ч. д. гр. кат. $690 + 0 + 1 + 2 = 693$; Лат. 33 (в Розд.), Сект. бапт. 12; Ізр. 9.

Самостійне сотр.

Лат. парох: о. Франц Келбіцкій в Липинках.

Школа: 1 кл., з руск. мов. навч., о 1 силі. Кооп. „Спілка Молочарска“, підч. Кооп. Союзои в Варшаві. Чит. ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, мур. 1844 р., пошир. 1896. на поверх, о 8 кімн., та керниця в добр. стані. Стодола, стайні, возівня, шпихлір, дер., лихі.

В Розділю: огор. 14 а; поля 9 га, 4 а, 74 м²; лук 2 га, 41 а, 37 м²; пасов. 16 га, 60 а, 26 м²; неуж. 26 а, 69 м²; будів. площі 11 га, 51 м².

Стар., суд Горлиці (Gorlice), 11 км. Почта, телеф., телегр. Липинки (Lipinki), 5 км. Желізн. Лібуша (Libusza), 9 км. Найбл. гр. кат. приходство в Боднарці (Bodnarka), 3 км.

Теперішня церков в Розділю зістала збудована заходами Евариста Куропатницького, власника Розділя і Липинок. Як пам'ятка довершеного в дні 16. VIII. 1786 р. посвяченя тої церкви холмским, а відтак перемиским, гр. кат. Єпископом, Максиміліаном Риллом, лишилася вмурована на стіні, мармурова таблиця з написом про посвячене. Після розпорядку тогож Єпископа мала в парохії що року обходитися на память того торжества, в першу неділю по відданю празника Успеня Пр. Богородиці.

Розділе — Мацина Велика і Вапенне — були злучені з початком 19. столітя в одну парохію. Пізнійше, коли парохі Розділя перенесли по причині лихого стану місц., приходских будинків — свою резиденцію з Розділя до Мацини Великої, тоді і розділецька церква стала дочерною для церкви в Мацині Великій. Так було до 1914 р., коли то Перем. Єпископ, Константин Чехович, грамотою з дня 3. II., 1914 р. основав в Розділю самост., парох. експозитуру (сотрудництво).

Місточко Біч (Biecz), перший колись по Кракові, лемковський город, отримало свою назву від німецьких кольоністів, та звалось спершу з німецька *Beutsch*. Єго радними в 1386., 1388. і 1389 рр. були майже самі Німці, а лише кількох Русинів.

З Розділя вийшов: о. Михаїл Бубняк, священник Перем. Епархії.

Метрики пров. від 1784 р.

16. Рихвалд (Rychwałd), с. Ц. д. Покрова Пресв. Богород.

зб. 1653., відн. 1911, в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 1050; Лат. 33; Ізр. 3.

Парох: о. Середович Алексій.

Лат. парох: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Казимир Мурдзінській в Горлицях і Грунєвич в Кракові, та Марко Гольдберг в Горлицях. Право патронату виконує Казимир Мурдзінській в Горлицях.

Школа 2 кл., двояз. о 2 силах. Кооп. „Згода“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві.

Прих. дім, мур. 1907., о 5 кімн.; стайня, стодола, дер.; — лихі. Керниця недогідна.

Огор. 3 а; орн. поля 23 га; лук 4 га; пасов. 11 га; ліса 8 га, 63 а. Еквівалент за опал: 30 моргів екв. ліса.

Стар., суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice), 12 км. Почта, телеф. Ропиця Руска (Ropica Ruska), 7 км. Найбл., гр. кат. приходство в Маластові (Małastów), 3 км.

Назва „Рихвалд“ („Reich Wald“) походить від кольтоністів-Німців. На основі старинного, королівського привилею користуються мешканці Рихвалду правом свобідного щорічного (в жовтні і падолисті) скупчування, різання і продавання в Горлицях баранів — без викупу патенту. Осібний, мурований будинок в селі служить за різню. Після передання був той привилей наданий Рихвалдянам за се, що виратували королівське військо від голодової смерти. Одначе грамоти, ні копії сего привилею нема. Є лише документ з 1845 р., яким прийнято Рихвалд до різницького цеху в Горлицях. Коли на тлі виконування повисшого привилею прийшло в 1923 р. до судового процесу, Рихвалдяни виграли его на основі свідоцтв, що дотичне звичаєве право посідають, та користуються ним від непамятних часів.

Дата поставлення теперішньої, рихвалдської церкви (1653 р.) вказує на глибоку старину парохіяльної церкви в Рихвалді. Ніякі одначе, дотичні грамоти до наших часів не заховалися. Можливо, що деякі старі документи погоріли при пожежі приходства в Рихвалді в 1906 р.

Від 1784 р. до тепер управляли місц. парохією майже самі завідателі. На 24 священників було тут від того часу всего трох парохів: оо. Григорій Войтович (1838—1864), Михаїл Вербицький (1891—1895), та Іоан Дуркот (1895—1912).

17. Смерековець (Smerekowiec), с. Ц. св. Арх. Михаїла, мур. 18'8., відн. 1877 і 1930., відд. 1 км., в добр. стані. Ч. д. гр. кат. 697; Лат. 10; Ізр. 15.

Парох: vacat.

Лат. парох.: о. Станислав Горовіч в Сенкові.

Патрон: Софія Ставарскя в Єдлічу ад Кросню. Право патр. виконує лично.

Школа 1 кл., з рускою мов. навч. о 1 силі. Чит. ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, дер., о 3 кімн., в стані будови. Стайня, стодола; дер., лихі. Керниця в середн. стані.

Огор. 20 а, 68 м²; поля 15 га, 51 а, 55 м²; лук 9 га, 86 а, 03 м²; ліса 3 га, 63 а, 09 м²; пасов. 8 га, 62 а, 17 м²; неуж. 1 га, 15 а, 87 м². Сягів 20 мягк. дерева.

Стар., суд, желізн. Горлиці (Gorlice), 24 км. Почта і найбл. гр. кат. приходство в Гладисові (Gładyszów), 2 км. Телеф., телегр. Усте Руске (Uście Ruskie), 9 км.

Смерековець („Смереко-весь“ — смерекове село) виводить свою назву від смерекових лісів, що росли в околиці. В долішній частині села було давно солтиство.

З давньої фасії в Смереківці слідує, що Гладисів, Вірхня і Смерековець становили колись одну парохію. Те потверджують і оповідання старших людей в парохії. В 1834 р. наступив поділ ерекц. поля в рілях. Можливо, що тоді відлучено Гладисів з Вірнею від Смереківця, та утворено у них окрему парохію.

Первісна церков в Смереківці стояла на теперішньому кладбищи. До неї ходили і вірні з Гладисова.

Старий, приходский мешкальний будинок в Смереківці розібрали в 1915 р. австрійські війська на окопи, які тяглися як раз попри саме смерековецке приходство. Тодішнього, місцевого пароха, о. Волянського, вивезено до табору інтернованих в Талергофі.

Метрики пров.: роджених і померших від 1784 р.; вінчаних від 1758 р.

18. Усте Руске (Uście Ruskie — Ujście Ruskie),

с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1786., богосл. капл., д., зб. 1879. Доч. Квятонь (Kwiaton), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1811., відн. 1904., відд. 3 і пів км. Одерне (Oderne), прис., лат. богосл. капл., відд. 3 км. Обі ц. і капл. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. $327 + 51 + 0 = 378$; Лат. $0 + 7 + 292$; Неспол. $417 + 215 + 0 = 632$; Сект.-бапт. 1; Ізр. 13.

Парох: о. Соболевській Михаїл, р. 14. VIII. 1886, рк. 22. XII. 1912; ін. 1. XI. 1919. Просинод. іспитователъ як висше Лат. парох: о. Адам Вавжиковській в Ропі.

Патрон: Софія Ставярска в Єдлічу коло Кросна. Право патрон. виконує лично.

В обох селах: Школи 1 кл., двояз. по 1 силі; Читальні ім. Мих. Качковского. В Устю Рускім кооп. „Єдність“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві.

Прих. дім, дер., зб. 1864., о 5 кімн., кухні і спіжарні, лихий. Стайні, стодоли, шпихлір, дер., і керниця, в добр. стані.

Огор. 32 а, 22 м²; поля 8 га; лук. 36 га; пасов. 20 га; ліса 24 га; корчів і неуж. 19 га, 38 а, 61 м². Лісов. плян є. Меліорація частинно перев.

Стар., суд, желізн. Горлиці (Gorlice), 26 км. Почта, телеф., телегр. лосо. Найбл. гр. кат. приходство в Ганчовій (Hańszowa), 6 і пів км..

Усте Руске і Квятонь заложив на волоскім праві Станислав Гладиш, званий Гурка, в 1504 р. Привилей для солтисів затверджений в 1512 р. Назва Устя Руского походить від спливу двох річок, Ропки і Ждиньки.

Руска парохія в Устю Рускім утворена в 1539 р. Ерекційну грамоту парохії на пергаміні віддано до архіву в Бічі, а звідси перенесено єї до архіву в Кракові.

З копії виставленої через колишнього власника Устя Руского, сандомирского воеводу, Іоана з Тенчина Тарла, з 1601 р., слідує, що парохом в Устю Рускім був тоді о. Іоан Криницький, який отримав для себе, та для своїх наслідників привілеї і нагляд над сусідними оселями: Квятонь, Сквіртне і Прислоп.

З Устя Руского вийшли:

Священики: Петр Глумецький († 1813); Захарія і Філярет Кролевські, місц. парохи († 1850 і 1878 рр.); Михаїл Хованський, парох Пулав; Теодозій Войтович, парох Коростенька.

Світські: Онуфрій Ткач, директор „Ризниці“ в Самборі; Теодор Мацканич, надпоручник († 1918); Теодор Войтович, правник.

Метрики проваджені від 1786 р.

Горлицкий деканат числить 17,291 гр. кат., 2.804 неспол., 141 сектант.

III. Грибівський деканат.

Завідатель деканату: о. Антоній Погорецькій, парох в Брунарах Вижні:

1. Баниця (Banica), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна,

ЦЕРКОВ В БАНИЦИ

зб. 1798, відн. 1922,
Доч. Чертижне
(Czertyżne), с. Ц. д.
Собора св. Арх.
Михаїла, зб. 1791.,
відд. 4 км. Обі ц.
в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 131 +
180=311; Неспол.
36'.

Завідатель: о. Но-
восад Григо-
рій, р. 27. III. 1898,
рк. 13. III. 1927, ж.

Лат. парох: о. Станислав Козея в Концьлові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.

Школа 1 кл. двояз., о 1 силі.

Прих. дім, мур. 1897, о 4 кімн.; стайні, стодоли, шпихлір, дер.;
в середн. стані.

В Баниці: огор. 23 а, 10 м²; поля 23 га, 39 а, 90 м²; лук 6 га,
74 а, 37 м²; пасов. 3 га, 39 а, 93 м²; ліса 10 га, 71 а, 81 м²;
будів. площі 16 а, 33 м². Чертижне: поля 10 га, 08 м²; лук
1 га, 38 а, 33 м²; пасов. 8 га, 81 а, 69 м²; ліса 9 га, 53 а,
79 м². Лісов. плян є.

Стар. Горлиці (Gorlice), 53 км. Суд, желізн. Грибів (Grybów),
23 км. Почта, телеф., телегр. Снітниця (Śnietnica), 6 км.
Найбл. гр. кат приходство в Чирній (Czyrna), 2 км.

Грамотою з дня 20. VI. 1589 р. надав крак. Єпископ, Петр Мишковській з Мірова, Іоанови Міхневичеви Токайському в селі, з его волі іменем „Чортижне“ названім, над рікою тої самої назви положенім, три лани поля з двома луками на вічну власність — з тим, що четвертий лан буде по „вічні часи“ призначений для місцевого священика гр. кат. обряду. З того слідує, що в Чертижнім, яке належало до мушинського ключа дїбр краківських Єпископів, було спершу руске приходство і священик, на якого утриманє був наданий лан поля.

Оригінальна грамота ерекції парохії в Баници згоріла. По тій причині крак. Еп., Андрей Тржебіцкій, сіверський князь, видав датовану в Новім Санчи грамоту з дня 14. VIII. 1659 р., якою затвердив баницького пресвитера Іоана в посіданю приходсва — з всіми ґрунтами — в Баници, та вікарії в Чертижнім. З сего висновок, що парохія в Баници була ериґована ще перед датою 14. VIII. 1659 р., та що також Чертижне прилучено ще перед тим, як вікарію, т. є. дочерну, до Баниці.

Сей привилей зістав по затвердженю датований в Мушині клявзулею краківського Єпископства з дня 28. VI., 1717 р. В тім самім році, а може і скорше, повстав між Чертижнями, а баницьким священиком ґрунтовий спір о посіданє якогось поля, що належало до чертижнянської церкви. Для поладженя сего спору скликав державець єпископских дїбр в Мушині, Іоан Мястковській, комісію на день 22. XI., 1717 р., зложену з криських вїтїв, лісничого, солтисїв, та інших, підчинених, перед якою явилися обі спорячі сторони. Стануло на тім, що священик приобіцяв трикратно обмежитись до рілі т. зв. „Чухристівка“, та до приналежних до неї, ґрунтових частин, а Чертижняне обіцяли ему за те уляглість і пошану. Зміст сеї угоди ствердив згаданий Іоан Мястковській датованою в Мушинськім Замку грамотою з дня 23. XII. 1717 р., яку опісля затвердив регент дїбр мушинського ключа, Геронім Вельобловській, клявзулею — з дати, Мушина, дня 10. III. 1759 р.

Право парохії до посіданя по ланови ґрунту в Баниці і в Чертижнім стверджено вкінці в протоколі — з дати, Баниця, 19. IV. 1799 р., що міститься в актах канонічної візитації мушинського деканату, переведеної через Єпископа Максиміліяна Рилла в 1780 р.

Дальші, канонічні візитації парохії перевели: Дня 6. IX. 1817 р. Еп. Михаїл Левицькій; 17. VII. 1833 р. Еп. Іоан Снігурській; 10. IX. 1869 р. Еп. Іосиф Сембратович, Апост. Адміністратор Перем. Епархії; 9. VII. 1935 р. Апост. Адміністратор Лемковщини О. Василій Масцюх.

Метрики пров. від 1784 р.

- 2. Берест (Berest)**, с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1842., в добр. стані. Доч. Поляни (Polany), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1820.. в середн. стані.
- Ч. д. гр. кат. $558 + 392 = 950$; Лат. $10 + 6$; Неспол. $4 + 6 = 10$; Ізр. $22 + 4$.
- Парох: о. Цапінський Петро, р. 3. VII. 1853, рк. 24. IX. 1885, ін. 1903, вд. над. крил. відзн., священник-ювілят.
- Управляючий сотр.: Рожко Володимир, р. 30. VIII. 1909, рк. 20. III. 1932, бж.
- Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.
- Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.
- В обох селах: Школи 1 кл., двояз., по 1 силі. В Бересті: Чит. „Просвіти“; Кооп. „Єдність“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві. В Полянах: Чит. ім. М. Качковского.
- Прих. дім, дер., зб. около 1785., о 4 кімн.; стайня, стодола, дер.; все лихе. Шпихлір, дер. і керниця в добр. стані.
- Перед комасацією: поля 37 га, 00 а, 5 м²; лук 6 га, 18 а, 37 м²; пасов. 12 га, 76 а, 65 м²; ліса 6 га, 25 а, 67 м²; неуж. 43 а, 97 м²; В Парунці: ліса 7 га. Є лісов. плян з 1930 р.
- Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 33 км. Суд, почта, телеф., телегр. желізн. Грибів (Grybów), 15 км. Найбл. гр. кат. приходство в Камяній (Kamiana), 3 км.

В 1368 р. заміняв „дідич на Шимбарку і Бересті в бічкій землі“, іменем Іоан Гладиш, з королем Казимиром Великим, Берест за т. зв. „бохенске бахмистровство“. З сего слідує, що Берест існував вже, як оселя, в 1368 р. Дальші одначе історичні відомости про Берест на довший час уриваються. Правдоподібно походить се звідси, що в часі конфедератских воєн згоріла ерекц. грамота церкви в Бересті, а ерекц. грамоту про уділене солтиского ґрунту для пароха забрали конфедерати.

Заховались натомість документи з пізнійших часів, до котрих належить грамота з 10. грудня 1647 р. В тій грамоті є сказане, що комісія краківського Епископа, в склад якої увійшли: Александер „z Brzesia Brzeski i Martiaus Łochiński, starosta ustewski, Wojciech Bedleński, starosta Muszyński i ksiądz Melachiou Piskogowski, pleban Muszyński“, довершила поміру і поділу ерекціональних ґрунтів поміж приходства берестської і перунської церкви. Вислід сего поділу був такий, що берестського пресвитера, о. Гавриїла, задержано „przy wyrobkach posesii jego dawnych jako dotąd zażywał“, а перунському пресвитерови, о. Будневичови, приділено — за згодою солтисів і громад обох сіл — шмат ґрунтів від берестської і перунської границі.

Коли опісдя повстав між берестскими солтисами спір о грунт, до якого втягнуто і берестского пресвитера, тоді згаданий, мушинський староста, Войтіх Бедленскій, упорядкував — після переведеня поновного поміру, — грамотою з дня 4. V., 1662 р. поділ поодиноких, солтистских ріль в Бересті, а місцевого пресвитера затвердив в посіданю забраної йому частинно через солтиса Поливчака т. зв. „Церковної Поляни на Kötulicznem.

Стан ґрунтового посіданя і дотації берестської парохії зістав докладно виказаний візитаційними актами періодевтеса з дня 1. X. 1780 р.

В 1866 і 1873 рр. навістив парохію голод і холера, які забрали багато жертв в людях.

Від 1784 р. дотепер посідав Берест 25 душпастирів, з яких особливо відзначився о. Іосиф Гойнацкій (1831—1855 р.), за котрого побудовано теперішню, берестську церков, założено в 1844 р. брацтво тверезости, та позолочено царські ворота. По нім лишилася около 100-томова бібліотека.

Метрики пров. від 1784 р.

3. Більцарева (Bilczarowa), с. Ц. д. св. Вмуч. Димитрія,

зб. 1760., відн, 1927
в добр. стані. Доч.
Грибів (Grybów)
мто 10 км.

Ч. д. гр. кат. 48 + 48
= 96; Лат. 15; Не-
спол. 567; Ізр. 4.

Парох: о. Кости-
шин Володи-
мир, р. 17. VIII.
1907, рук. 20. III.
1932, бж.

Лат. парох: о. Ста-
нислав Козєя в
Концльові.

Патрон: Селянска Спілка Іосо. Право патр. виконує збірно.
Школа 2 кл., двояз., о 2 силах. Кооп. Лемковскій Трудъ“, підч.
Кооп. Союзови в Варшаві.

Прих. дім, мур. 1913, о 5 кімн. і кухні; стайня, стодола, дер.; все
в добрім стані.

Огор. 20 а, 79 м²; поля 20 га, 38 а, 62 м²; лук 12 га, 78 а, 13 м²;
ліса 7 га, 38 а, 47 м². За опал еквівалент 8 мор. ліса. Була
комасація.

ПРИХОДСТВО В БІЛЬЦАРЕВІЙ

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 30 км. Суд, почта, телеф., телегр.,
железн. Грибів (Grybów), 10 км. Найбл. гр. кат. приходство
в Фльоринці (Flogynka), 2 і пів км.

Більцарева належала колись до маєтностей польських королів. В селі лежить нива „царівка“, від котрої має походити назва села. О. Никорович*) є погляду, що село взяло свою назву від місц. родини з прізвиськом „Білий Цар“.

В грамоті короля Іоана III. Собіського з 1684 р. кається, що „tenutarius et advocatus haereditarius“ королівських дібр Грибів, положених в крак. землі, Стачислав Пеньонжек, продав — за дозволом короля, Жигмонта I., — в дні 27. VII., 1531 р. Іоанови Трухановичеви, за ціну 30 фльоренів солтиство в селі „Regia Bielczagowa“ — з одним ланом поля і з ріжними вольностями, та припоручив ему судити кметів на волоскім праві.

Се доповнює народне переданє, що згад. Іоан Труханович був боярином російського царя, Іоана Грозного. Після невдатного заговору з іншими боярами на жите царя — ратувавсь втечею до Польщі, де у Більцареві закупив від короля солтиство. З часом Трухановичі змінили своє родинне прізвисько на „Трохановські“. Один з них мав сина священиком, якого наділив з власних ґрунтів землею на приходство, що існує по нинішний день.

По розборах Польщі (1772, 1793 і 1795 рр.) перейшли королівські добра в Білцареві на власність австрійської держави. або т. зв. камери. Звідси і назва — камеральні добра. В 1820 р, закупив ті дзбра німецький банкир Nosz, якому солтиси Трохановські мусіли відрабляти панщину. В 1886 р. помер безпотомно останній з родини Гошів, іменем Фердинанд. Годі мешканці Більцаревої закупили — при діяльній співучасті свого пароха о. Теофіля Качмарчика — за ціну 36.000 австр. корон, від родини пом. Фердинанда Гоша більцаревску частину его дібр.

Один з Трохановских, Семен, послував до краевого Галицького Сойму у Львові, а другий, Григорій, був професором реальної школи в Росії.

Руске назвище приналежного до парохії Більцарева міста Грибова (від „гриб“), яке і в польській мові задержала руску назву (Grybów, а не Grzybów), промовляє за ним, що колись там переважали русини.

Метрики пров.: уроджених від 1777 р.; вінчаних і померших від 1784 р.

*) Шематизм Перемиської Епархії з р. 1879 стр. 263—264.

4. Брунари Вижні (Brunary Wyżne), с. Ц. д. св. Арх.

Михайла, збуд. 1831., в середн. стан. Міс. Брунари нижні (Brunary niżne), відд. $\frac{1}{2}$ км. Яшкова (Jaszkowa), відд. 1 і пів км. Доч. Чарна (Czarna), с. Ц. д. св. Вмуч. Димитрія, збуд. 1764., в добр. стані, відд. 3 км.

ЦЕРКОВ В БРУНАРАХ ВИЖ.

Ч. д. гр. кат. 858 (в об. Брун.) $+ 50 + 510 = 1418$; Лат. 48; Неспол. 280 (в Яшк.); Ізр. 5 род. (в Брун. $+ 1$ род. (в Чарн.)). Парох: о. Погорецкій Антоній, р. 16. VI. 1904, рк. 8. IV. 1928, ін. 16. XI. 1932, бж., завідатель гриб. деканату.

Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.

В Брунарах в., нижн. і в Чарній: Школи 1 кл., двояз., по 1 силі. Тоз. „Апост. Молитви“.

Прих. дім, мур. 1896, о 5 кімн. і кухні, в добр. стані. Стайня мур., стодола і шпихлір дер., ликі. Керниця в середн. стані.

Перед комасацією: Огор. 30 а; орн. поля 23 га; ліса 7 га; лук 3 га; пасов. і неуж. 1 га, 65 а; богосл. фонд. 1 морг. Є лісов. плян до 1938 р.

Стар. Горлиці (Gorlice), 30 км. Суд, телеф., телегр., желізн. Грибів (Grybów), 16 км. Почта і найбл., гр. кат. приходство Снітниця (Śnietnica), 2 і пів км.

В актах камеральної управи в Снітниця знаходилася видана в Кракові, в день св. Мартина Ісповідника 1335 р. грамота кор. Казимира Великого, якою він, затверджуючи наданий Данилові Яшковському привилей на солтство в Брунарах, та підчиняючи кметів солтисам, а солтисів своєму, на магдебурскім праві спертому судівництву, призначив одну рілю для будучої церкви в Брунарах. Коли збудовано першу брунарську церкву, не дасться опреділити.

В 1391 р. за володнія короля Володислава Ягайла і королевої Ядвиги перейшли королівскі добра т. зв. мушинского ключа — а з ними і Брунари з околицею — в посідане краківського,

лат. Епископа Яна і його наслідників, які тим самим і справу еригування церковей і парохій в тих добрах перебрали на себе. Епископ Мартин Шишковський, заборонив грамотою з дня 5. II. 1626 р. помножувати церкви і священників гр. кат. обряду в мушинському ключі. Сю заборону мав на оці крак. Епископ Яков Задзік, коли грамотою з дня 9. III. 1641 р. надав висвяченому через уніятського, перем. Епископа Атаназія Крупецкого, священникови Матееви Бодневичови ерекц. ґрунт і приходство в Брунарах. А щоби не устанавляти вже окремих руских, хоч і уніятских, священників в Перунці і в Чарній, приділив згад. о. Матееви Бодневичови ерекц. ґрунти — враз з доходами — і в тих місцевостях — з тим, що тойже о. пресвітер буде міг прибрати собі до помочи в душпастирстві сотрудника того самого обряду („*vicarium eiusdem titus*“). І справді були сотрудники в Чарній до 1751 р.

Грїб о. Матея Бодневича знаходиться під бетоновими сходами до брунарської церкви а грїб його сина, Іоана, під захристією, де дістався в наслідок поширення теперішньої церкви на місци старої, збудованої 1620 р.

Назва села походить правдоподібно від виразу „бронь“, — зброя, оружа, яку мали право носити солтиси. З відси „бронярі“, „бронарі“, „Брунари“.

Метрики пров. від 1776 р.

5. Ізби (Izby), с. Ц. св. Луки, мур. 1888. Доч. Билична (Bieliczna), с. Ц. св. Арх. Михаїла, мур. 1792, відд. 4 км. Обі ц. в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 0; Лат. 30; Неспол. $800 + 200 = 1000$; Ізр. 4

Завідатель: Доїздить з Баниці.

Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воєвідство.

Школа 2 кл., двояз., о 2 силах.

Прих. дїм, мур. 1840, о 4 кімн.; стайні, стодоли, шпихлір, дер., та керниця: все в середн. стані.

В Ізбах: огор. 56 а, 47 м²; поля 49 га, 34 а, 32 м²; лук 10 га, 71 а, 20 м²; ліса 23 га, 12 а, 91 м²; пасов. 13 га, 27 а, 92 м²;

будів. площі 22 а, 30 м²; неуж. 07 а, 52 м²; інш. 90 м².

Билична: поля 2 га, 44 а, 76 м²; лук 1 га, 22 а, 79 м².

Лісов. плян с.

Стар. Горлиці (Gorlice), 58 км. Суд, желізн. Грибів (Grybów), 27 км. Почта, телеф., телегр. Снітниця (Śnietnica), 13 км.

Найбл. гр. кат. приходство в Баниці (Baniца), 3 км.

Датованою в Кельцах грамотою з дня 20. XI. 1682 р. надав крак. Єпископ Іоан з Малахович Малаховській, ізбянскому пресвитерови, Даниїлови, млин в Ізбах — з всіми приналежностями, та з рівночасним застереженням, що колиб син о. Даниїла не був гідний до пресвитерату, то комісійно оцінену вартість будинків має заплатити его законним наслідникам той, хто до того пресвитерату буде через Єпископа призначений.

Опісля спеціальним контрактом, заключеним між якимсь Іоаном Медведем, а о. Даниїлом Ізбянским, з незнаної дати забезпечено доплив води через Медведеве поле до приходского млина, за що о. Даниїл дав згаданому Медведєви „siąg“ білого сукна, вартости 6 зол., та копу вівса за 12 зол.

Коли один з ізбянских священників, іменем Іоан Ропській, зістав в часі розбійничого нападу на місц. приходство вбитий, та зрабовані при тім зістали всі прих. документи, тоді відбулася дня 26. IV. 1758 р. з наказу крак. Єпископа Каєтана Солтика, а на просьбу ізбянского пресвитера, мушинского і спіжского декана, о. Іоана Щавинского, верифікація всіх прав церкви в Ізбах. В часі тої верифікації о. Щавинській, на основі презентаційного акту з дня 12. XI. 1732 р. доказав, що нахотівся у мирному посіданю всіх прих. ґрунтів в Ізбах, та що в уживаню місц. пароха була і т. зв. „Rola Niedzwiedzowska“. Всі ті ґрунти були декретом крак. Еп. Андрея Залуского, звільнені від двірских повинностей.

Одначе, — як на то вказує акт — з дати Ізби, дня 6. IV. 1759 р., до рілі зв. „Niedzwiedzowska“ підносила свої претенсії і місц. громада, коли уважалася в праві відступити згаданим актом ту рілю на власність о. Іоанови Щавинскому і его природним потомкам за то, що о. Щавинській звернув тяжіючий на тій рілі церковний довг, та за то, що при благословеню нової церкви в Ізбах не потягав їх до ніяких датків. Заразом громадяни застереглися, щоб о. Щавинській не вимагав від них зтягненого від 25 літ „мешного“, та річного хліба.

Метрики пров. від 1784 р.

6. Кам'яна (Kamiana), с. Ц. д. Преп. Матери Параскеви, зб. 1806, відн. 1892, в лихім стані.

Ч. д. гр. кат. 0; Неспол. 405.

Парох: о. Білинський Николай, р. 1859, рк. 4. I. 1890, ін. 6. V. 1897, вд., над. відзн. крилош.

Лат. парох: о. Станислав Козєя в Концльові.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство. Школа 1 кл.. двояз., о 1 силі. Чит. ім. Мих. Качковского.

- Прих. дім, мур. 1904, о 4 комнатах, кухні і спіжарні, в добр. стані.
 Стайня, стодола, шпихлір, дер. лихі.
 Орн. поля 46 морг.; лук 6 морг.; пасов. 16 морг.; ліса 6 морг.;
 неуж. 89 сяжнів².
 Стар. Нозий Санч (Nowy Sącz), 38 км. Суд, почта, телеф., телегр.
 Лабоза (Łabowa) 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Бересті
 (Berest), 3 км

Згідно з датованим в Мушині декретом єпископських комісарів з дня 18. VIII. 1636 р. подарував Ігнатій Лучковець, правдоподібно син Якова (Яцка) Лучковця, о. Петру Прислопському лан ґрунту, званий „Ігнатівський“, на засноване приходства в Камяній. Ту ерекцію затвердив опісля крак. Єпископ Яков Задзік виданою в Радлові грамотою з дня 13. I. 1637 р. з тим, що звільнивши згад. лан „od czynszów podróży i wszelkich innych ciężarów, podatków i powinności, jako grunt duchowny“, застеріг собі від него данину в сумі 1. таляра, або 3 пол. зол. річно на св. Мартина. А колиб о. Петр Прислопський, кажеться у грамоті дальше, не мав сина, гідного до обняття місц. приходства, то сей, хто на згаданому приходстві буде наслідником по ним, має сей лан сплатити его спадкоємцям після оцінки обосторонно заприсяжених знатоків.

Той привілей на приходство та на лан ґрунту в Камяній, затверджено для о. Теодора Прислопського в 1740 р. Один з потомків кам'янецьких парохів, син Петра Прислопського, Іоан, написав кирилицею уживані до тепер, церк. книги, як Літургікон, Ірмольогіон і церковні пісні. Перевів на лемковське, мовне наріччє псалми Давида з відповідним поясненем кожного стиха. В его бібліотеці лишився словянсько-руській лексикон Беринди з 1627 р. Книжки ті переховуються, як родинна памятка, у его сина, о. Романа Прислопського, пароха в Жегестові.

З Кам'яної вийшов: о. Др. Николай Малиняк, парох Сливниці.

Метрики пров. від 1784 р., хоч декотрі метр. записки сягають 1674 р.

7. Королева Руска (Królowa Ruska), с. Ц. д. Рожд.

Пр. Богород., зб. 1815, відн. 1926. Доч. Богуща (Bogusza), с. Ц. д. св. Вмч. Димитрія, зб. 1858, відд. 4 км. Обі церкви в середн. стані.

Ч. д. гр. кат. 73 + 26 = 99; Лат. 91 + 3; Неспол. 530 + 671 = 120 ; Ізр. 49.

Завідатель: о. Височанській Іоан, р. 22. IX. 1896, рк. 1928,
 бж

Лат. парох: о. Едвард Пикош в Пташкові.

Право патрона почиває.

В обох селах: Школи 1 кл., з рускою мов. навч., по 1 силі; Філії криницької Кооперативи „Прогрес“, підч. Кооп. Союзови в Варшаві; Читальні ім. Мих. Качковського.

Прих. дім дер., зб. 1932 покритий бляхою, о 5 кімн.; стайні дер., перебудовані 1932, і керниця; все в добр. стані. Стодоли, шпихлір, дер., лихі.

Огор. 49 а, 62 м²; поля 12 га, 36 а, 94 м²; лук 3 га, 01 а, 56 м²; пасов. 1 га, 61 а, 60 м²; ліса 20 га. 47 а, 54 м²; будів. площі 27 а, 35 м². Богуша: поля 16 га, 47 а, 93 м²; лук. 8 га, 73 а, 09 м²; пасоз. 9 га, 76 а, 61 м²; ліса 25 га, 83 а, 77 м².

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 15 км. Суд Грибів (Grybów), 16 км. Почта, телеф., телегр., Камінка Велика (Kamionka Wielka), 6½ км. Найбл. гр. кат. прих. в Більцареві (Bilzarowa), 8 км.

Грамотою з 1544 р. затвердив король Жигмонт І. Косму Висівського в посідању закупленого ним від законних власників стародавнього вїтївства (*antiquam advocatiam*) в селі Королева. Заразом зізволив на рілях, закуплених від первісїих мешканцїв села, осїсти волоским кольонїстам, та рядитися своїм волоским правом.

Окремою постановою надає король Жигмонт І. рускому приходникови в Королевїй один шмат рілі (*unum mansum agrї*), від якої сей не буде обовязаний складати ніяких данин, лише корол. капїтанови має на кождий празник Пасхи давати двї вївці. За те кольонїсти будуть супроту приходника обовязанї до складаня єму означєних роковин і данин.

Ту грамоту потвердили король Іоан III. Собїський в 1676 р., та король Август III.

В Богуші була колись окрема, самост., руска парохїя. Ви- ставлена в Навоєві через краківського воеводу, Станислава Лю- бомирського, ерекц. грамота тої парохїї має дату 8. X. 1627 р. В тїй грамоті отримує священник гр. кат. обряду, о. Василїй, дозвїл закупити за ціну 100 зол. рілю Іоана Костишака для приходства в Богуші.

Назва села „Королева“ має походити, після переданя звїдси, що тими околицями мала колись втїкати якась королева. Від неї то названо одну оселю з руским населєнем „Королевою Рускою“. а другу з польским населєнем „Королевою Польскою“. Назва знова Богуші мала піти від якогось Богуша, який мав посели- тися в там. лісїстих околицях.

Метрики пров. від 1728 р.

- 8. Снітниця (Śnietnica)**, с. Ц. д., зб. 1755, в лихім стані.
 Доч. Ставиша (Stawisza), с. Ц. д., зб. 1818, в середн. стані, відд. 4 км. Обі ц. св. Вмч. Димитрія.
 Ч. д. гр. кат. 295 + 687 = 982: Лат. 27 + 0; Неспол. 564 + 0 = 564; Ізр. 28.
 Парох: о. Король Карел, р. 1878, рк. 1904, пост. 1935, ж. Вк. Лат. парох: о. Станислав Козея в Концльові.
 Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.
 В обох селах: Школи 1 кл., з руск. мов. навч., по 1 силі. В Снітниці: Кружок Сільського Господаря"; Читальня ім. Мих. Качковського.
 Прих. дім, дер., зб. 1927, о 4 кімн.; стайня, стодола, шпихлір, дер., та керниця; все в добрім стані.
 Огор. 28 а; поля 26 га, 47 а; лук 1 га, 72 а; ерекц. ліса 3 га + еквів. ліса 8 га, 05 а; неуж. 16 га. Ставиша: поля 20 га; лук 6 га; ліса 2 га, 30 а; неуж. 19 га, 56 а. Лісов. плян є. Комасація переводиться.
 Стар. Горлиці (Gorlice), 32 і пів км. Суд, телєф., телегр., желізн. Грибів (Grybów), 18 км. Почта Јосо. Найбп. гр. кат. приходство в Брунарах (Brunary), 2 і пів км.

Снітниця — се одна з найстарших, лемковских осель, котра сягає ще княжих руских часів. Однак бракує документів, що до приходства.

Парох. церкву в Ставиші, про котрої ерекцію нема документів, прилучено при кінці 18 стол., як дочерну, до Снітници.

В 1930 р. відбувалась в Снітниці духовна місія, яку давали оо. Редемптористи. Схизматицкі агітатори, використовуючи злобно несвідомість населеня, котре ношені оо. Місіонарами вервиці взяло неслушно за ознаку латинства, представили їх, як латинників, а їх працю, як латизацію, та перетягнули більшу часть Снітничан на схизм. православіє.

В 1932 р. підготовляли Снітничани враз зі схизматиками з Ізб і з Баниці збройний напад на гр. кат. церков в Снітници з наміром забрати з неї церковну утвар. До нападу підбурювали і декотрі, місц. жиди. Завдяки одначе рішучій, оборонній поставі гр. кат. вірних в Снітници, котрі довший час ночами берегли церкви, плянований напад схизматиків не повівся і церковний маєток зістав збережений. З часом у відпавших наступило отверезіння — так, що вони самі дякували уніятам, що не допустили до ограбленя церкви.

Метрики пров. від 1777 р.

9. Фльоринка (Florynka), с. Ц. св. Арх. Михаїла, зб. 1875,
в добр. стані.
Ва ф к а (Waw-
rzka), прис. відд.
3 км.

Ч. д. гр. кат. 228 +
58 = 286; Лат.
57; Неспл. 1246;
Ізр. 37.

Парох: Монастир
Студитського
Устава.

Лат. парох: о. Станислав
Козея в
Концльові.

ЦЕРКОВ І ПРИХОДСТВО В ФЛЬОРИНЦІ.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.

Школи: 2 і 1 кл., двояз., о 2 і 1 силах. Читальні в обох селах:
ім. Мих. Качковського (нечинні). У Фльоринці: Кооп. „Збере-
женіє“, підчин. Кооп. Союз. в Варшаві; Т-во „Straż Pożarna“.

Прих. дім, мур. 1890, о 4 кімн. і кухні, в середн. стані. Стайня,
стодола, шпихлір, возівня, дер., та керниця, середні.

Огор. 45 а, 64 м²; орн. поля 10 га; лук 6 га, 75 а, 77 м²; ліса
13 га, 57 а, 81 м²; пасов. і неуж. 25 га, 99 а, 45 м²

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 29 і пів км. Суд, почта, телеф.,
телегр., желізн. Грибів (Grybów), 8 км. Найбл., гр. кат. при-
ходство в Більцареві (Bilczarowa), 2 і пів км.

Метрики пров. від 1776 р.

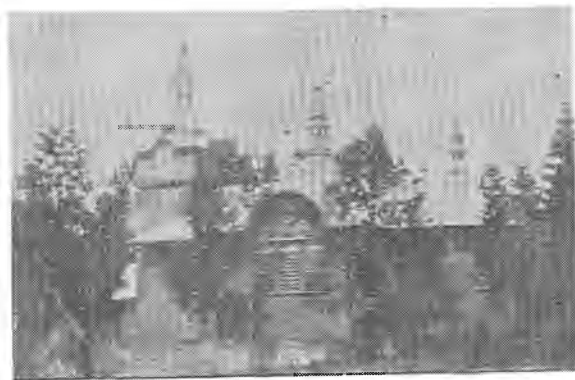
10. Чирна (Czyrna), с. Ц. д. св. Вмч. Параскеви, зб. 1892.

Доч. П е р у н-
к а (Piogunka), с.
Ц. д. св. Безср.
Косми і Дамія-
на, зб. 1798 р.,
відн. 1909 і 1930,
відд. 2 км. Обі
ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 485 +
174 = 659; Не-
спол. 67 + 307 =
374; Ізр. 9 + 5.

Парох: о. Кузик
Корнилій, р.

25. IX. 1859, рк. 28. VIII. 1838, інст. 15. VІІ. 1930, вд. Кв., Сов.

ЦЕРКОВ В ЧИРНІЙ

Лат. парох: о. Володислав Ковальчик в Тиличи.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.

В обох селах: Школи 1 кл., з поль. мов. навч., по 1 силі; Кружки: „Сільск. Господаря“ (нечинні). В Чирній: Чит. ім. М. Качковск.

Прих. дім, мур. 1866, відн. 1879, о 3 кімн. Стайні, стодоли, шпихлір, дер., в середі. стані. Керниця в добр. стані.

В Чирній: поля 18 га; огор. 86 а; лук 26 га; ліса і корчів 20 га; неуж. 33 га. Перунка: поля 10 га; лук 6 га; ліса 7 га; неуж. 14 га. Лісов. плян є.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 46 км. Суд, телеф., телегр., жел. Грибіз (Grybów), 22 км. Почта Снітниця (Śmietnica), 5 км. Найбл. гр. кат. приходство у Баниці (Banica), 2 км.

На старій Євангелії у чирнянській церкві знаходиться напис, що дня 21. VI. 1643 р. закупив її Григорій Прокопович, та під клятвою 318 Отців Нікейского Собору заборонив єї комунебудь звідтам забирати. Значить, церков і приходство в Чирній вже перед тим існували — тимбільше, що в записках періодевтеса з дня 8. X. 1788 р. є точно означені межі того лану, що єго „pro sustentatione“ посідав чирнянський парох.

Більше про Чирну не дасться шонебудь сказати — тому, що якісь давні грамоти на пергаміні зі старою, чирнянскою церквою згоріли.

Доч П е р у н к а сягає княжої доби. Єї назва має походити звідси, що на місци, де тепер побудована перунска церков, стояв колись ідол Перуна. З історичних документів, що дотичать Перунки, знана є датована в Радлові грамота крак. Еп. Петра Мишковского, з дня 12. VIII. 1580 р., якою він шляхтичови, Гієронімови Міхновичеви з Фльоринки, та його законним спадкоємцям, надав правом аренди село Перунку, та означив точно єго межі від сусідних солтисів і місцевостей. Можна припускати, що в тім часі повстала і парохія в Перунці, хоч перша знана згадка про се міститься доперва в виданій в Бодзянтинськім замку грамоті крак. Еп. Якова Задзіка з дня 9. III. 1641, якою прилучив перунску церков wraz з ґрунтами до церкви в Брунарах. Се прилучене не було довге, бо в датованій в Кельцах грамоті крак. Епископа Каєтана Солтика, з дня 12. II. 1763 кажесться, що та церков була „od dawnego czasu przez kapłany rządzona i trzymana“

З Перунки вийшов: Впр. о. Іоан Полянскій, Канцлер Курії і Совітник Апост. Адміністрації Лемковщини.

Метрики пров. від 1770 р.

Грибівський деканат числить 4.891 гр. кат. душ і 6.008 несполучених.

IV. Динівський деканат.

Декан: о. Іоан Жарскій, парох в Глудни.

Мтдекан: о. Орест Калужняцкій, парох в Іздебках.

- 1. Бахір (Bachórz),** с. Ц. Рожл. Пр. Богород., мур. 1846, відн. 1883. Ходорівка (Chodorówka), прис., відд. $\frac{1}{4}$ км. Доч. Динів (Dunów), мтко, Ц. св. Вмч. Георгія, мур. 1910, відд. 5 км. Обі цер. в добр. стані. Місц.: Лясківка (Laskówka), відд. 3 км. Костева (Kosztowa) в перем. позіті, відд. 3 км. Динівське Передмістє (Przedmieście Dunowskie), відд. 8 км. Гарта (Harta), відд. 7 км. Шкляри (Szklary), відд. 6 км. Уляниця (Ulanica), відд. 7 км.
- Ч. д. гр. кат. 115 (Бах. + Ход.) + 60 + 130 + 696 + 11 + 5 + 4 + 1 = 1.022; Лат. ок. 10.000; Ізр. ок. 1.200.
- Парох: о. Турчиновскій Марко, р. 25. IV. 1889; рк. 29. X. 1916; інст. 15. III. 1932; ж.
- Лат. парохи і душпастирі: ОО.: Стефан Ленартович в Бахорі; Михаїл Бар, Казимир Габрат, сотр., Іоан Сметана, катех. в Динові; Андрей Тшина, Іоан Суул, сотр. в Гарті.
- Патрон: Марія Борковска в Бахорі. Право патр. виконує лично.
- Школи: 3 (Бах. + Ход.), 7., 2., 2., 2., 3., 2. і 2. кл., з поль. яз. навч., о 3, 10, 2, 2, 2, 4, 2 і 2 силах. В Костеві: чит. „Просвіти“.
- Прих. д'м, мур. 1891, о 5 кімн. і кухні, лихий. Стайня, стодола, деревітня, дер., в добр. стані.
- Огор. 82 а; поля 11 га, 50 а; лук 5 а; пасов. 3 га неуж. 50 а + (Ляск.) поля 2 га; пасов. 50 а + (Динів) поля 5 га + (Кост.) ліса 10 га 20 а. Сягів 3 бук. + 3 ялов. Лісовий плян є,
- Стар. Березів (Bzozów), 30¹ км. Суд Динів (Dunów), 5 км. Почта, телеф., телегр., желізн. јосо, 2 км. Найбл. гр. кат. приходство в Павлокомі (Pawłokoma), 7 км.

Згадки за Бахір і Динів походять з 14 стол. З початком 15 стол. дістали ті оселі німецьке право.

Власницею дібр динівського ключа в 16 століттю була подільська каштелянка, Катарина Ваповска. В перем., лат., капітул. архіві знаходиться грамота тої дідички з дня 23. І. 1593 р., в якій найхарактеристичнійше — з огляду на тодішні віроісповідні відносини в тих околицях — є таке місце: „Ja Katarzyna Wapowska... z tej zwierzchności którą pam nad poddanemi Pan Bóg dać raczył... te Cerkwie ruskie na kościoły Rzymskiej wiary przeczyniamy, a iż Popowstwa mieli zakupne... spłaciliśmy wszystko to co ich było... Cerkwie we wsіach naszych dziedzicznych w Іzdebkach, w Љubnej, Hłodnym, w Bachurzu, w Warze i po przedmieściu Dynowskim, w kościoły łacińskie przeczyniamy... kapłan od nas prezentowany ma naprzod nawracać Ruś do kościoła św. Rzymskiego, dzieci ruskie chrzcić, i pilnować, aby u porów nie byli chrzczone. 23. Januar. 1593.“

Після сего роду „місійної“ ліквідації несполучених гр. кат. церквей і парохій в Бахорі і в Динові, еригував їх на ново в 1645 р. місцевий дідич, Николай Станислав Ваповский. Одначе страчених душ для гр. кат. Церкви і народу вже безперечно не привернув. Наоборот!... Число гр. кат. душ в Динові змаліло з протягом часу до тої міри, що після смерти остатного місцевого пароха о. Теодора Ібовича, в 1812 р. прилучено Динів, як дочерну до парох. церкви в Бахорі. Масовий перехід на лат. обряд змігся ще там в 1878—1880 р. р. і пізнійше — так, що до тепер лишилось там всего 60 гр. кат. душ.

В 1892 р. перейшов на латинський обряд присілок Уляниця, при чім заслужився тод. лат. сотруди́ник в Динові, кс. Носек.

Найцілійшою ще з теперішньої бахірської парохії — і то так при гр. кат. обряді, як і при своїй мові — вдержалася Костева, котра до 1794 р. належала до самостійної тоді гр. кат. парохії в Бахірци. Она становить немов оазу у відношенню до дооклячних лат. сел.

З Динова вийшов: о. Іоан Прокіп, б. парох в Добрій і Синявській декан († 1934).

Метрики пров. від 1785 р.

2. Володж (Wołodź), с. Ц. Воздвиж. Чесн. Креста, мур. 1905, в добр. стані. Воля Володжска (Wola Wołodzka) присілок.

Ч, д. гр. кат. 855; Лат, 12 (лат. капл.); Сekt. бібл. 2; ізр. 10. Самостійний сотруди́ник: Марк в Теодор, р. 9. ІІІ. 1909, рк. 1934, бж.

Лат. парох: о. Франц Пасцяк в Дилягові.

Патрон: Франц Тржцінській в Гдичині. Право патр. виконує лично.

Школи: 1, 1 кл., двояз., з поль. мовою навч., по Т силі. Читальні: „Просвіти“ з власними домами, В Володжі: „Сокіл“; Т-во „Відроджене“; Кружок „Сільського Господара“, Кооп. і Моло-чарня, підч. Р. С. У. К.; Каса Стефчика, підч. Краєв. Виділ.

Всі прих. будинки нові.

Поля 10 га, 80 а; ліса 2 га, 85 а; неуж. 1 га, 40 а.

Стар. Березів (Brzozów), 30 км. Суд, почта, телеф., телегр., же-лізн. Динів (Dunów), 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Се-лисках (Siedliska), 2¹/₂ км.

Володж належала враз з Володжскою Волею до 1935 р. до гр. кат. парохії в Селисках. Одначе Володжани робили вже від давна старання в тім напрямі, щоби мати у себе самостійного душ-пастира. Їх заходи увінчалися вкінці успіхом. Всесвітл. і Висо-копреп. Ординаріят Апостольскої Адміністрації Лемковщини рі-шенем з дня 21. X. 1935 р., ч. 2292, утворив там самостійне со-трудництво з осідком гр. кат. парох. Уряду в Володжі.

До Володжі зістала тим самим рішенням прилучена місце-вість Воля Володжска.

Метрики пров. від 1783 р.

3. Глудно (Hłudno), с. Ц. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1899, відн. 1931. Доч. В ара (Waga), с. Ц. д. Воздвиж. Чесн. Кре-ста, зб. 1888, відд. 9 км. Обі ц. в добр. стані. Місц.: Ба-рич (Barycz), відд. 9 км. Ніздрець (Nozdrzec), відд. 6 км. Весола (Wesoła), відд. 6 км. Гольцова (Golcowa), відд. 15 км.

Ч. д. гр. кат. 1456 + 361 + 13 (у прочих) = 1505; Лат. 700 + + 800 + 7000 (у проч.); Сekt. бібл. 2; Ізр. 62.

Парох: О. Жарській Іоан, р. 17. II 1860; рк. I. IV. 1883; інст.

1. VIII. 1888; Декан, священник-ювил. Вз. Сов. Еп. Конс.; ж.

Сотрудник: О. Кузьмінській Дмитрій, р. 1889, рк. 1929, -ж.

Лат. парохі: О. О.: Валенти Собоvській в Глудні; Іоан Лісінській в Гольцовій; Станислав Келяр, сотр. Андрей Кузьняр в Ніздреці; Станислав Шпунар в Весолій.

Патрон: Ядвига Козловска в Глудні. Право патр. виконує лично.

Школи з поль. мовою навч.: (4, двояз. + 2), 3, 2, 3, 7 і 7 кл., о (4 + 2), 3, 2, 3, 7 і 7 силах. В Глудні: чит. і крамниця „Просвіти“.

Прих. дім, мур. 1903, о 4 кімн.; стодола, стайні, щпихлір, возівня, дер. та керниця; все в добр. стані.

В Глудні: огор. $\frac{1}{4}$ га; поля 20 га, 71 а; лук 2 га, 31 а; пасов. 2 га, 87 а; корчів 4 га, 2 а; доріг і неуж. 2 га, 30 а + Вара: поля 12 га; лук 57 а; пасов. 1 га, 15 а; корчів 4 га + 0.

Стар. Березів (Brzozów), 19 км. Суд, почта, телеф., телегр., же- лізн. Динів (Dunów), 12 км. Найбл. гр. кат. приходство в Іздебках (Izdebki), 6 км.

„Місійна“ програма, що єї в 16 століттю реалізувала в Диновшині власниця тамошних дібр, Катарина Ваповска, — як свідчить про се наведений в горі виїмок з єї грамоти з дня 23. І. 1593 р. — обіймала і Глудно. Коли і ким зістала опісля привернена гр. кат. парохія в Глудні, незвісно, бо дотична ерекційна грамота не заховалася. З парох. актів можна ствердити, що парохом в Глудні був в 1648 р. о. Алексій Стецкович, котрий закупив для місцевої церкви ґрунт.

Плошу на кладбище для гр. кат. вірних у Глудні закупив дня 6. XI. 1842 р. від дідича Фредра місцевий парох о. Попельскій. До того часу хоронено померших коло церкви. За відступлене згаданой площі місцевим господарем, Михайлом Тимоцем, на кладбище звільнив его дідич Фредро від означеної части річної данини. В тій справі міститься в кн.: „*Protocolum dispositionum parochiae Hłudno*“ під наведеною в горі датою така записка: „*Poddanemu memu, Michałowi Tymociowi, ze wsi Hłudna górnego opuszczam z daniny rocznej inwentaryalnej, każdego roku owsa korcy dwa za odstąpienie kawałka pola na cmentarz parafialny w Hłudnie. Gdyby ten kawałek pola do całości ґрунту Michałowi Tymociowi do użytku był oddany, natenczas całkowitą należytość inwentaryalną osypu, jak dotąd oddawał do dworu Państwa Nozdrzec, oddawać będzie obowiązany*“.

Від 1726 р. до тепер було в Глудні 12 душпастирів.

В Варі була колись окрема самот. парохія. В 1795 р. прилучено єї, як дочерну, до Глудна.

Метрики пров. від 1784 р.

4. Добра шляхотска (Dobra szlachecka), с. Ц. д.

Воздвиж. Ч. Креста, зб. 1879, в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 1712; Лат. 190; Ізр. 60.

Парох: о. Га й д у к е в и ч І о а н, р. 10. X. 1888, рк. 18. XI, 1917, інст. 21. І. 1924, ж.

Лат. парох: о. Людвик Серадзкій в Мриголоді.

Патрон: Місцева громадска Рада. Право патр. виконує збірно.

Школа 3 кл., двояз., о 3 силах. Кооп. „Самопоміч“, підч. Р С.У.К. Каса Стефчика, підч. Кооп. Раді в Варшаві. Т-во: „Українскій Народний Дім“.

Прих. дім, мур. 1903, о 4 кімн. та шпихлір, дер. в добр. стані.

Стайня, стодола, дер., та керниця в лихім стані.

Огор. 13 а; поля 9 га, 80 а; лук 1 га, 50 а; пасов. 3 га, 28 а; неуж. 1 га, 44 а. Серв. дров. 78 фір.

Стар., суд, телегр., желізн. Сянік (Sapok), 17 і пів км. Почта, телеф. Мриголод (Mrzygłód), 4 км. Найбл. гр. кат. приходство в Гломчі (Hłomsza), 2 км.

Король Володислав Ягайло надав в 1402 р. за заслуги тром стрієчним братам з Улюча: Іоанови, Димитрієви і Ванкови та їх наслідникам поле, зване „добре“, — враз з численними привилеями. Звідси мала піти назва села, що повстало в тій околиці: „Добра шляхотска“.

За надане собі поле і привилеї були названі шляхтичі зобов'язані спішити в три коні на кожду війну та на кожду потребу королеви.

Привилеї ті затвердили опісля: король Волюдислав IV. в 1634 р., а ще перед тим король Жигмонт Август, котрий зніс получені з тими привилеями тягарі.

Доброю шляхотскою завідували спершу священники з Улюча, а від 15. II. 1866 р. окремих, в місци замешкалий завідатель. Від дня 1. V. 1877 р. стає Добра шляхотска капелянією, а від 1. X. 1886 р. самостійною парохією.

Метрики пров. від 1784 р.

5. Іздебки (Izdebki), с. Ц. д. Полож. Ризи Пр. Богород.,

зб. 1660 р., відн. 1890 і

1928. Доч. Обарим

(Obarym), с. Ц. д.

Преображ. Г. Н. I. Хр.,

зб. 1828, відн. 1929,

відд. 5 км. Обі ц. в до-

брім стані. Місцевість:

Видриа (Wydria), —

відд. 5 км. Невістка

(Niewiastka), відд. 14

км. Березів (Brzo-

zów), мго, відд. 12 км.

Старавесь (Stara-

wieś), відд. 10 км. Близне (Blizne), відд. 15 км. До ма-

радз (Domaradz), відд. 20 км. Пересітниця (Przy-

sietnica), віддалена 6 км. Яблінка (Jablonka), віддалена

10 км.

ЦЕРКОВ В ІЗДЕБКАХ.

Ч. д. гр. кат. 1.003 + 40 + 101 + 98 + 32 (у проч.) = 1.274;
Лат. в Ізд. 2350; Ізр. 85.

Парох: о. Калужняцькій Орест, ур. 5. XI. 1871, рук. 9. IV. 1899, ін. 1. X. 1912, містодекан, конзулятор, просинод., вд.

Лат. парох: о. Іоан Обара в Іздебках.

Патрон: Анна гр. Потоцка, Іосо. Право патр. виконує лично.

В Іздебках: Школа 7 кл., з поль. мовою навч., о 7 силах. Чит. „Просвіти“ (з власним домом); Молочарня (з власн. дом.), підч. Р. С. У. К. В Обаримі: Школа 2 кл., з поль. мов. навч., о 2 силах.

Прих. дім, дер., зб. 1926, о 4 кімн., кухні і спіжарни; шпихлір, возівня, дер., та керниця; все в добр. стані. Стайня, стодола, дер., в середнім стані.

В Іздебках: Огор. 59 а, 53 м²; поля 25 га, 13 а, 63 м²; лук 4 га, 04 а, 65 м²; ліса 6 га, 40 а, 3 м²; пасов. 6 га, 87 а, 7 м²; неуж. 20 а, 42 м²; будів. площі 23 а, 84 м². Обарим: поля 12 га, 32 а, 27 м²; лук 2 га, 74 а, 85 м²; ліса 1 га, 72 а, 89 м²; пасов. 2 га, 5 а, 23 м²; будів. площі 94 м² + 0. В Невістці 1¼ га фонд. поля.

Стар., суд, телеграф, Бєрезів (Brzozów), 12 км. Почта, телефон Іосо. Желізн. Динів (Dunów), 18 км. Найбл. гр. кат. приходство в Глудні (Hłudno), 6 км.

Король Казимир Великий надав шляхтичови Іздебському з Мазовша земельну посілість в Диновшині, на якій сей остатній поселився — враз зі своїми дворянами. Від того то шляхтича пішла назва нової оселі; „Іздебки“. Пізніше прийшло тут багато Русинів з Закарпатя, які в Іздебках замешкали на стало.

Ерекційної грамоти гр. кат. парохії в Іздебках не ма. Однак з того, що в селі була спершу лише гр. кат. церков, а не було костела, можна закінючати, що коли его населене не було в цілости руске, то в кождім случаю було тут тогди далеко більше Русинів, чим латинників.

В 1593 р. замінила тодішня власниця земельних посілоостей в Диновшині, Катарина Ваповска, гр. кат. церков в Іздебках на латинській костел та перетягнула багато Русинів на латинській обряд. Та церков стояла там, де тепер побудований латинській костел в Іздебках. По тій причині іздебські Русини, позбавлені насильно власної церкви, ходили через довший час до гр. кат. церкви в Володжі. В 1650 або 1660 р. побудували собі свою власну церков в Іздебках на місци, де она стоїть по нинішній день.

В парох. актах в Іздебках знаходиться відпис грамоти з 1670 р., якою надає тогд. місцевий дідич Франц з Оржехович Оржеховській, священникови Іоанови Зубаровичеви, привилей обслуговування іздебських Русинів. Той священник закупив від дідича поле за ціну 400 поль. зол., та виклопотав для церкви ріжні привилей, за котрі мусів що року ріжними данинами дорого оплачуватися дідичам.

З грамоти слідує, що іздебска церков вже перед тим існувала.

Метрики провадяться від 1784 р.

6. Кінске (Końskie), с. Ц. д. Преображ. Г. Н. І. Хр., збуд. 1927. Доч. Вітрилів (Witryłów), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1813, відд. 2 км. Доч. Криве Krzywe), с. Ц. д. Усп. Пр. Богород., зб. 1759, відд. 3 км. Всі 3 ц. в добрім стані. Місц.: Темешів (Temeszów) і Дидня (Dydnia), відд. по 8 км.

Ч. д. гр. кат. 68) + 250 + 57 + 2 (у проц.) = 989. Лат. 50 + + 1000 + 1304 + 700 + 1500; Ізр. 4 + 14 + 6 + 1 род. + + 2 род.

Парох.: о. Кри с з Іосиф, ур. 16. IV. 1894; рк. 25. II. 1925; інст. 15. IV. 1929; ж.

Лат. парох: о. Казимир Лях в Дидні.

Патрон: Марія Новакова Станко, Іосо. Право патрон: виконує лично.

Школи 1, 2, 1, 2 і 3 кл., з поль. мовою навч., о 1, 2, 1, 2 і 3 силах. В Кінскім: Читальні: „Просвіти“ і ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, мур. 1840, о 4 кімн., та кёрниця, лихі. Екон. будинки, шпихлір, дер., в середнім стані.

Кінске: огор. 24 а; поля 14 га, 83 а; лук 1 га, 17 а; пасов. 1 га, 16 а; ліса 1 га, 40 а. Вітрилів: поля 14 га; лук 1 га, 13 а; пасов. 2 га, 36 а; ліса 79 а. Криве: поля 16 га, 19 а; лук 85 а; пасов. 1 га, 99 а; огор. 1 а + 0. Сягів 18 бучини (в процесі).

Стар., суд Березів (Bieżów), 25 км. Почта, телеф., телегр. Дидня (Dydnia), 8 км. Желізничя Сянік (Sapok), 20 км. Найбл. гр. кат. приходство в Гломчі (Głomcza), 4 км.

Кінске, Вітрилів і Криве творили колись окремі, самот. парохії. З часом, коли число гр. катол. вірних у них змаліло, злучено їх в одну парохію — з осідком дишпастира в Кінскім. Завдяки тому Кінске осталося ще дотепер при гр. кат. Церкві,

підчас коли, позбавлені своїх гр. кат. парохів, Вітрилів і Криве, перейшли в 1914—1920 рр. масово на лат. обряд.

Ще вчасніше зділав то Темешів, якого метрик. книги ще дотепер заховалися, а в 1880 р. дочерна Кінського Кремяна, яку в 1928 р. прилучено до парохії в Яблониці Рускій.

В 1912 р. згоріла з незнаних причин гр. кат. церков в Кінськім. А що мешканці Кінського вбогі, малоземельні селяни, отже нова церков станула там доперва 1927 року — і то при видатній помочи дооколичних, руских сел. Тимчасом в 1912 — 1927 рр. правлено провізорично Богослуженя в церковнім домі в Кінськім.

З парохії вийшли: Василій Масляк, судія в Нижанковичах; Іосиф Середніцкій, учень 7 кляси гімн.

Метрики провадять від 1784 р.

7. Лубна (Łubna), с. Ц. Преп. Онуфрія, мур. 1800, відн. 1859, в середнім стані. Місц.: Блажова (Błazowa), Казимірівка (Kazimierzówka), Футама (Futoma).

Ч. д. гр. кат. 1976; Лат. около 1300; Ізр. около 70.

Парох: о. Копистянській Орест, ур. 12. IX. 1873, рк. 23. III. 1897, інст. 1. X. 1907, Вк., ж.

Лат. парох: о. Франц Твардзіцкій, Іосо.

Патрон: Евген Новак в Ольховцях. Право патр. виконує лично. В Лубній: Школи: 3 + 1 кл., з поль. і рускою мовами навч. о 3 і 1 силах. Читальня „Просвіти“ (нечинна).

Прих. дім, мур. 1907, о 5 кімнатах, кухні і спіжарні, та керниця в добрім стані; стайні, стодоли, шпихлір, дер., в середнім стані.

Огор. 94 а, 85 м²; поля 53 га, 51 а, 82 м²; лук 5 га, 11 а, 77 м²; пасов. 12 га, 83 а, 10 м²; ерекц. ліса 9 га, 3 а, 58 м² + екв. 32 га, 82 а, 36 м²; неуж. 21 а, 36 м²; будів. площі 33 а.

Стар. Березів (Bzozów), 33 км. Суд. почта, телеф., телегр., желізв. Динів (Dupów), 11 км. Найбл. гр. кат. приходство в Глудни. (Hłudno), 7 км.

Грамотою з дня 23. I. 1593 р. переініла дідичка, Катарина Ваповска, гр. кат. церков в Лубній на латинській костел, а приходске поле, що становить сегодня дотацію латинської парохії в Лубній, передала латинському священникови з Ярослав.

Часть нинішного приходского поля для гр. кат. церкви Господного Стрітеня в Лубній закупив 1702 року — за ціну 300 поль. золотих — уніятській священник, о. Іоан Бурдашевскій, від жмудзкого старости, Григорія з Козельска Огінского. Другу часть — за ціну 2000 поль. золотих — закупив 1718 року его

син, Антон, від Теофілі з Чарториских Огінської. В ту квоту вчислено вже і 700 тинфів контрибуції, заплаченої тим священником за Лубну Шведам, котрі 1703 року спалили ціле село з церквою.

Потім побудували собі Лубничани нову, деревляну церков св. Параскеви, котра перестояла до 1800 року, коли то за о. Коритинського побудував місцевий дідич Станислав Тржецецький — враз з Лубничанами, муровану церков св. Онуфрія, що стоїть по нинішній день.

На місци, де була перша гр. кат. церков в Лубній, стоїть сьогодні латинській костел.

З Лубної вийшов: Андрей Кос, емер. професор семинара в Коросні.

Метрики провадяться від 1784 р.

8. Павлокома (Pawłokoma), с. Ц. Покрова Пр. Богород., мур. 1909, в добрім стані. Місц.: Бартківка (Bartkówka), с., відд. 2 км. Сільниця (Sielnica), с., відд. 3 км. Ч. д. гр. кат. 898 + 5 + 4 = 907; Лат. 261; Ізр. 7.

Завідатель: о. Шевчук Василій, ур. 12. VIII. 1903, рук 30 III. 1930, бж.

Лат. парох: о. Франц Пасцяк в Дилягові.

Патрон: Северин Скржинській у Львові. Двірській простір розparcelьований.

Школа 2 кл., з рускою мовою навч., о 1 силі. Братство Тверезости; Т-во „Апост. Молитви“; Чит. „Просвіти“; Молочарня, підч. Р. С. У. К.

Прих. дім, мур. 1885, о 4 кімнатах, в середнім стані; стайні, стодола, шпихлір, дер., та керниця — лихі.

Огор. 40 а; поля 15 га, 10 а; луки пів га; пасов 2 га.

Стар. Березів (Bzozów), 32 км. Суд, почта, телсф., телегр., залізниця Динів (Dunów), 7 км. Найблизше гр. кат. приходство в Бахорі (Bachórz), 7 км.

Павлокома мала взяти свою назву від дідича, Павла Комика, а Бартківка від дідича Вартоломея (Bartłomiej). До первісних 5 мешканців Павлокомої прибували з часом — крім двірської служби — і чужі люди, корчували тут ліси та дали початок селови.

Коли перша деревляна церков в Павлокомі згоріла, е мешканці ходили до церкви в Сільниці, де була колись самостійна гр. кат. парохія. Місце, де стояла та церков, та де були побудовані приходські будинки в Сільниці, називають тепер „proboszczówka“. Коли одначе і церков в Сільниці згоріла, по-

будовано в Павлокомій нову дерев'яну церкву, що перестояла до 1909 року, коли там збудовано теперішню, муровану церкву Покрова Пр. Богородици.

Тимчасом Сільничани, не хотючи складати конкуренційних датків на парох. і церковні потреби матерної церкви в Павлокомій, перейшли 1875 року греміяльно на лат. обряд та зістали прилучені до лат. парохії в Дилягові.

З Павлокоми вийшли: Андрей Мудрик, директор „Масло-союза“ у Львові; Николай Левицький, місцевий народний діятель і учитель.

Метрики вінчаних провадяться від 1784 року; прочі метр. книги затрапилися в часі війни.

9. Селиска (Siedliska), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1866, відн. 1912, в добр. стані. Місц.: Поруби з Гутюю і Ясеновом (Poręby z Hutą i Jasionowem), с., відд. 4 км. Дуброва (Dąbrowa), с., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. $358 + 870 + 5 = 1233$; Лат. 380 (лат. костел) + 52; Ізр. 3 + 8.

Парох: о. Савойка Теодор, ур. 16. II. 1866, рук. 1891, інст. 1901, Вк., ж.

Лат. парох: о. Франц. Пасцяк в Дилягові.

Патрон: Франц. Тржцінський в Гдичині. Право патрон. виконусе лично.

В Селисках і Гуті: Школи 1 кл., з поль. мовою навч., по 1 силі; Читальні „Просвіти“ з власними домами; Кр. оп.: „Надія“ + „Єдність“, підч. Р. С. У. К. В Порубах: Чит. „Просвіти“.

Всі прих. будинки в добрім стані.

Огор. 50 а; поля 18 га; ліса 50 а; лук 85 а; неуж. 3 га, 70 а. Стар. Березів (Bzozów). 30 км. Суд, почта, телегр., телеф., желізниця Динів (Dunów), 6 км. Найблизша гр. кат. душпастирска станиця в Володжі (Wołodź), 2 і пів км.

Ще у післяйосифінських часах був в Селисках, а через деякий час і в приналежній до 21. X. 1935 р. до Селиск Володжі, самостійний гр. кат. парох. Тут осів свого часу прибувший з Угорщини заможний і образований о. Бекеш. Парохи *antiquae educationis* в Селисках з часом перевелися, а остався лише парох в Володжі, якого Єпископ Снігурській, бачучи, що мішаним Селискам грозить небезпека винародовлення, переніс 1845 року на сталий осідок до Селиск.

В Дубровій був колись приходській ґрунт і гр. кат. церкву, яку 1805 року ізза старости замкнено і вже більше не відбудовано. Внаслідок того число гр. кат. вірних впало там 1901.

року до 90 душ, а в 1914 — після вивезення селиського пароха та его двох синів до Талергофу — змаліло майже до зера.

В тому самому часі спроваджено — за порадою згнаного в тих околицях з попередних літ безоглядного латинізатора католицьких Русинів, латинського пароха в Диялягові, о. Іоана Стелинського — органи до гр. кат. церкви в Селисках, а усунено їх доперва тогди, коли прийшла вістка, що гр. кат. парох Селиск перебуває вже в Відні на свободі.

По ліквідації церкви та вірних гр.кат. обряду в Дубровій, прийшла черга і на тамошний ерекц. ґрунт. Дідич Дубрової, що був рівночасно і власником дібр в Селисках, відступив селиському парохови частину ґрунту зі свого простору у Селисках, а на ерекц. ґрунті у Дубровій побудував двірські, економ. будинки. На місці, де колись в Дубровій стояла гр. кат. церкв, поставлено мурований, сьогодні вже неіснуючий двірський млин; з дубровецької, церковної утвари передано дещо до церкви в Селисках, а один дзвін перейшов на ужиток двору графа Старженського. Денаціоналізаційна, латинізаторська струя напирєє тепер від Дубрової в напрямі на Селиска і Володж.

Метрики провадиться від 1783 року.

10. Улюч (Ulucz), с. Ц. д. св. О. Николая, зб. 1925, в до-
брім стані. Ц. д. Воз-
нес. Г. Н. І. Хр., зб. 1510,
на високій 300 м. горі,
в середнім стані, відд.
2 км. Місц.: Г р у ш і є -
к а (Gruszówka), с. відд.
4 км.

Число душ гр. кат. 1160 +
+ 376 = 1536; Лат.
160 + 32; Сект. єванг.
38; Ізр. 180 + 13.

Парох: о. Солтикевич

Орест, ур. 8. VI. 1860, рк. 1888, інст. 1904, Вк. ж.

Завідатель лат. парохії: о. Іоан Банек в Борівниці.

Патрон: Леслав Дидинській в Крем'яній. Право патрон. виконує
лично.

Школи: 3 і 1 кл., двояз., о 3 і 1 силах. В Улючі: Кооп. „Єдність“,
під. Р. С. У. К.; Чит. „Просвіти“.

Прих. дім, дер., о 5 кімн., лихий. Стайні, стодола, шпихлір, дер.,
та керниця, в середнім стані.

Огор. 52 а; поля 19 га, 50 а; лук 1 га, 46 а; нєуж. 5 га, 55 а;
еквів. ліса 36 моргів.

ЦЕРКОВ В УЛЮЧІ.

Стар., суд Березів (Brzozów), 29 км. Почта, телеф., телегр. Юсо. Желізниця Сянік (Sapok), 24 км. Найблизше гр. кат. приходство в Добрій шляхотській (Dobra szlachecka), 3 і пів км.

Улюч, (Юлич, Улич), сягає своїми початками давних, княжих, руских часів. За давньої Польщі мешкали тут Соцініяни. Стояв в Улючі і монастир ОО. Василян, знесений цісарем Іосифом II. — враз з Монастирем в Межибродю на початку ХVІІ стол. Монахи того монастиря перенеслися до Добромилля. По ОО. Василянх осталася в Улючі церков, збудована 1510 року, котра в 1683 році отримала новий, мальований іконостас. Ерекційна грамота парохії в Улючи находиться в перемискім Капіт. архиві.

З Улюча вийшли: ОО. Михаіли: Вербицькій, композитор, і Дороцькій, парох Потелича.

Метрики провадять від 1785 р.

11. Яблониця Руска (Jabłonica Ruska), с. Ц. д. св.

Безср. Косми і Даміяна, зб. 1691, в середнім стані. Доч. Кремяна (Krzemienna), с. Ц. д. Вовед. Пр. Богородиці, зб. 1867, відн. 1933, в добрім стані, відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. 665 + 0; Лат. 11 + 800; Ізр. 20 + 15.

Самостійний сотрудник: Німилевич Димитрій, ур. 23. X. 1907, рк. 22. III. 1931, бж.

Лат. парох: о. Казимир Лях в Дидні.

Школи: 1 і 1 кл., з рускою і поль. мовами навч., по 1 силі.

Прих. дім, дер., зб. 1933, о 3 кім., кухні і спіжарні, невикінчений; стайня, стодола, мур., в лихім стані; керниця, в середнім стані.

В Яблониці: Огор. 4 а, 68 м²; поля 9 га, 51 а, 18 м²; пасов. 1 га, 3 а, 19 м²; неуж. 1 га, 96 а, 89 м²; Кремяна: огор. 9 а; поля 6 га, 10 а; пасов. 1 га, 22 а.

Стар., суд Березів (Brzozów), 23 км. Почта, телеф., телегр. Дидна (Dydnia), 5 км. Желізниця вузко-торова Динів (Dypów), 15 км.; широко-торова Сянік (Sapok), 32 км. Найбл. гр. кат. приходство в Улючи (Ulucz), 6 км.

Від 1900 року дотепер було в Яблониці Рускій 10 душ-пастирів. Селяни дуже убогі; удержуються по більшій часті з заробітків і винайму двірського поля.

В Кремяной існувала колись самостійна гр. кат. парохія. В 1880—1889 роках перейшли єї мешканці масово на латинській обряд. Остатнім гр. кат. священиком був в ній о. Окулович.

Прозелітів на латинській обряд прилучено до латинської парохії в Дидні.

Ще по першій масовій переході Кремянчан на латинство, намагались латинники захопити і гр. кат. церкву в Кремянній в своє посідане. В тій цілі дороблено до дверей тої церкви другий ключ, церков отворено, та пересунено престола на латинській спосіб до стіни. Одначе греко-кат. священникови вдалося вдержати згадану церкву в посіданю греко-кат. парохії в Кінскім. В 1928 році прилучено Кремяню до Яблониці Рускої, — Одначе сей акт не мав вже ніякого впливу на зміну витвореного положення, та на привернене первісного віроісповідного стану в Кремянній.

Метрики провадяться: уроджених від 1784 року; вінчаних від 1762 року.

Динівський деканат числить 13.674 греко катол. душ, 42 сектантів.

V. Дуклянський Деканат.

Декан: о. Стефан Шалаш, парох у Мисцові.

1. Воля Цеклинська (Wola Cieklińska), с. Ц. д. св.

ЦЕРКОВ В ВОЛІ ЦЕКЛИНСЬКІЙ

Вмч. Димитрія, зб. 1776, відн. 1903., в середнім стані. Місц. Фолюш (Folusz), с. відд. 2 і пів км. Цеклин (Cieklin), с., відд. 1 км. Ясло (Jasło), мто, відд. 17 км.

Ч. д. гр. кат. 378 + 564 + 35 + 15 = 992; Лат. 6 + 17 + 1230 + 1779; Сekt.-еванг. 6. Парох: о. Горечко Михайл, р. 19. X. 1903, рк. 30. III. 1930, ін. 1. III. 1932, бж.

Лат. парох: о. Іоан Рудніцький в Цеклині.

Патрон: СС. Норбертанки в Кракові (Zwiezypiec). Право патронату виконують самі.

В Волі ц. і Фолюші: Школи 1 кл., двояз. і з поль. мов. навч., по 1 силі.

Прих. дім, мур. 1883, о 4 кімн.; стайня, стодола, шпихлір, дер.; все в добр. стані. Керниці 2, ліхі.

Огар. 500 м²; поля 11 і пів га; лук 2 га; пасов. і неуж. 20 га. Стар., телегр., желіз. Ясло (Jasło). Суд Жмигород (Żmigród), 11 км. Почта Цеклин (Cieklin), 1 км. Телєф. Дубовець (Dębowiec), 7 км. Найбл. гр. кат. приходство в Перегримці (Pielgrzymka), 4 км.

Руску парохію в Волі Цеклинській, що звалась дазнійше „Фалатівкою“, еригував Іоан Мнішек в 1612 р: Фолюш мав колись назву „Клопїтниця“

З часів великої війни осталися в парохії три великі кладбища.

З Волі Цеклинской вийшов: о. Василій Чернецький (1837—1900), автор праці п. з.: „Згадки зь 1846 года“ (напеч. в „Ділі“, 1892), в якій описана різня польської шляхти польськими селянами на Мазурщині. Воля Цеклинска вооружилась тоді під проводом дяка Пеляка проти мазурів.

• Метрики пров. від 1784 р.

2. Граб (Grab), с., Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна; зб. 1809, відн. 1920 і 1933. Доч. О жинна (Ożenna), с. Ц. д. св. Василя Вел., зб. 1867, відн. 1903, відд. 3 км. Обі ц. в добр. стані. Місц.: Вишеватка (Wyszewatka), с., відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. 609 + 334 + 41 + 91 (емігр.) = 1085; Лат. 26; Неспол. 85 + 0 + 178 = 263; Ізр. 8.

Завідатель: о. Давидович Алексій, р. 21. X. 1899, рк. 30. III. 1930, бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Патрон: Валеріан Недзвецкій в Станиславові, ул. Асника 1. Право патр. виконує лично.

Для всіх 3 сіл: Школа 3 кл., двояз., о 3 силах в Грабі. Чит. „Просвіти“ (зачинена); ім. Мих. Качковського (нечинна).

Прих. дім, мур., о 6 кімн., кухні і спіжарні, лихий. Стайня, сто-дола, шпихлір, дер., в середн. стані

В Грабі: будів. площі 19 а, 28 м²; огор. 52 а, 65 м²; поля 12 га 28 а, 24 м²; лук 5 га, 39 а, 81 м²; пасов. 31 га, 00 а, 69 м² ліса 2 га, 31 а, 44 м²; неуж. 3 а, 63 м²; церк. поля 1 морг. Ожинна: поля 4 га, 82 а, 33 м²; лук 4 га, 09 а, 91 м²; пасов. 30 га, 46 а, 68 м²; ліса 1 га, 48 а, 79 м² + 0.

Стар., желізн. Ясло (Jasło), 49 км. Суд, телегр. Жмигород (Zmigród), 30 км. Почта, телеф. Крамна (Kramna), 14 км. Найбл. гр. кат. приходство в Тихані (Ciechania), 6 км.

Граб, Ожинна і Вишеватка — се давні, лемковські оселі, положені під самим чехословацким кордоном, в гірській кітловині. Через Граб провадить на Чехословаччину битий гостинець, що его мав тут збудувати ще польський король Іоан Собіскій.

Мешканці Грабу мали тут колись прийти з угорської рівнини, виперті звідтам Мадярами. За тим промовляють численні, угорські назвища селян в Грабі.

Перша, жерельна, історична вістка про Граб, походить з 1633 р., коли то власник місцевського ключа дїбр, коронний хоружий, дідич Кохановскій, надав привилеї ддя духовенства у положених тут, своїх земельних посілостях. Богато осталося

в Грабі згадок про повстанє Кошута в 1849 р., та похід Москалів на Угорщину з допомогою для Австрії.

В 1820 р. założено в Грабі першу школу, яку провадив дякоучитель.

В 1911 р., перед війною, перейшла половина мешканців Грабу — під впливом зовнішньої причини — на схизм. православіє. Одначе сам Перемиский Ординаріят зручно єго в 1912 р. зліквідував. Чергова агітація за схизмою, при помочі доляра — змоглась тут в 1927—1929 рр., та потягла деяких мешканців Грабу, а особливо Вишеватку за собою, однак ті, що в р. 1912 навернулись, тепер лишились при кат. церкві.

Метрики пров. від 1784 р.

3. Гирова (Hurowa), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород., зб. 1870, відн. 1932, в добрім стані.

ЦЕРКОВ В ГИРОВІ

Ч. д. гр. кат. 226; Неспок. 430.
Завідатель: о. Весоловскій
Михаїл, р. 1906, рк. 22. V.
1931, бж.

Лат. душпастир: о. Іоан Тенча
в Дуклі.

Патрон: Станислав гр. Тарнов-
скій-Менцінскій в Дуклі. Пра-
во патр. виконує Ванда гр.
Тарновска в Дуклі.

Школа 1 кл., двояз., о 1 силі.
Орн. поля 32 га, 30 а; пасов.
23 га; ліса 2 га, 90 а.

Стар. Коросно (Korosno), 25 км.

Суд, почта, телеф., телегр. Дукля (Dukla), 7 і пів км. Желізн.
Івонич (Iwonicz), 21 км. Найбл. гр. кат. приход. у Мшанній
(Mszanna), 4 і пів км.

Виразна згадка про приходство в Гировій походить з 1706 р. З тим роком звязана є копія грамоти пржедборского старости, дідичного пана дібр села Гирової, Богуслава на Бобровниках Бобровницкого, силою котрої надав — після смерти безпотомного, гирівського пресвитера, о. Іоана, — гирівське приходство мшанському поповичови, Яковови Стебницкому, щоби „*Chwała Boża magis ac magis rozszyrzyła się*“. Ізидор Шараневич в своїм творі, п. з.: „*Rzut oka na beneficyna ruskie...*“, р. 4. каже, що оригінал тої грамоти захований в б. прокураторії скарб. во Львові.

Дальші, історичні вісти про парохію в Гировій уриваються. Заховався лише народний переказ, що колись в давнині мав перенестися з Угорщини до Гирової чудесним способом образ Преч. Діви Марії, та зависнути на дереві на тім місці, де стоїть в Гирові теперішня церков, наділена відпустом на день Положення Ризи Пресв. Богородиці. В ній знаходиться та стара ікона Преч. Діви Марії, що в опінії тамошного побожного руского народу має славу чудотворної ікони.

Метрики пров. від 1784 р.

4. Дошниця (Desznica), с. Ц. св. Вмч. Димитрія (відпуст на Воздвиж. Чесн. Креста), мур. 1790, відн. 1898, 1901 11930, в добр. стані. Місц. Галбів (Hałbów), с., відд. пів км. Явіре (Jaworze), відд. 1 і пів км. Брезова (Brzezowa), с., відд. 4 км. Скальник (Skalnik), с., лат. кост., відд. 2 і пів км. Кути (Kały), с., відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 629; Лат. 1550; Неспол. 711; Ізр. 10.

Завідатель: о. Ліськевич Николай, р. 27. XI. 1904, рк. 14. IV. 1929, бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Право патрона починає.

В Дошници, Брезовій і Скальнику: Школи 2, 1 і 1 кл., двоязич. та з поль. мов. навч., о 2, 1 і 1 силах. В Дошници: Чит. ім. Мих. Качковского.

Прих. дім, мур. і дер., зб. 1858 і 1914—1916 рр., о 6 кімн., в середнім стані. Стайні, шпихлір, дер., та керниця в добрім стані. Стодоли дер. лихі.

Огор. 350 м²; поля 14 га, 43 а, 73 м²; лук 1 га, 03 а, 78 м²; пасовиска 8 га, 90 а; ліса 11 га, 00 а, 83 м²; неуж. 75 а. Комасація зачата.

Стар., желіз. Ясло (Jasło), 27 км. Суд, почта, телеф., телегр. Жмигород (Zmigród). 9 км. Найбл. гр. кат. приход. в Святковій (Świątkowa), 5 км.

Дошниця завдячує своє повстанє власникам Жмигороду. В 1581 р. належала до гр. Стадницкого. В тім часі були там 3 кметі, та одно солтиство, яке посідали Теодор Шиманскій і Іоан Даниляк. В р. 1884 розпарцельовано двірскі добра між селян.

Найстарша, деревляна, дошницка церков згоріла. В 1790 р. поставлено нову з каменя, яку в 1884 р. власним коштом відновив і украсив місцевий уроженець, Галицький митрополит, Сильвестер Кард. Сембратовнч, Дня 8. VI. 1908 р. посвятив єї

в часі канонічної візитації в Дошници, перем. Єпископ, бл. п. Константин Чехович.

З Дошници вийшов: Сильвестер Кардинал Сембратович. Урод. 3. IX. 1835 р. в священничій сім'ї о. Антонія і Анни, ур. Вислоцкой з Фльоринки. До народних шкіл ходив в Яслі, Горлицях і в Тарнові, до гімназії в Перемишлі, Львові і Відни Богословські і філософічні студії скінчив зі ступенем докторату в 1861 р. в Колегії Папи Урбана VIII. *de propagande fide* в Римі. Був сотрудником в Фльоринці, та капеляном монастиря в Словиті. В 1863 р. став префектом Духовної Семинарії і професором догматичної Богословії на університеті во Львові, в 1879 р. юліополітанским Єпископом *in partibus infidelium*, в 1883 р. галицьким Митрополитом, в 1895 р. Кардиналом Св. Римської Церкви. В 1891 р. скликав провінціяльний Львівський Синод.

Видавав журнал „Рускій Сіонъ“, написав „Посланіє по дѣлу 900-лѣтнього ювілея крещенія Руси“ (1888), „Посланіє по дѣлу ювілея Папы Льва XIII.“ (1888) і інш. Помер 4. VIII. 1898 р.

Назва Сембратовичів має після одної гадки походити від 7. синів висівського солтиса, яких ґрунт (солтиство) в Висові прозвано „Сембратовичівка“. а після другої гадки звідси, що через Німців з Чех прогнані, а на Лемковщині осілі Слов'яни, духовні сини, і спадкоємці обряду св. Методія, звали себе братами того обряду: „Я сем брат старославянського обряду“. Звідси пішла і їх назва „Сембратовичі“.

Метрики пров. від 1784 р.

5. Зиндранова (Zyndranowa), с. Ц. д. св. О. Николая,

зб. 1897. Доч. Барвінок (Barwinek), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1821., відд. 2 і пів км. Обі ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. $920 + 423 = 1348$; Лат. 1 + 108; Неспол. $5 + 4 = 9$; Ізр. 19 + 32.

Парох: о. Коляса Василій, р. 9. II. 1897, рк. 14. XI. 1926, ін. 1936, ж.

Лат. парох: о. Іоан Тенча в Дуклі.

Право патрона почиває.

Школи: 2 і 1 кл., з руск. мов. навч. і двояз., о 2 і 1 силах.

Кооп.: „Віра“ + „Утіха“, підч. Р. С. Р. К. Чит. ім Мих. Качковського + Рух-спорт. тов. „Луг“

Прих. дім, дер., зб. 1894, о 6 кімн. Стайні, стодола, шпихлір, дер., та керниця середні.

Зиндранова: Огор. 73 а, 15 м²; поля 20 га, 76 а, 45 м²; лук. 10 га, 11 а, 78 м²; ліса 6 га, 94 а, 15 м²; пасов. 12 га, 89 а, 74 м²;

неуж. 46 а, 86 м². Барвінок: поля 9 га, 91 а, 29 м²; лук 8 га, 15 а, 88 м²; ліса 83 а, 52 м²; пасов. 13 га, 19 а, 63 м²; неуж. 7 а, 70 м².

Стар. Коросно (Krosno), 33 км. Суд Дукля (Dukla), 17 і пів км. Почта, телеф., телегр. Барвінок (Barwinek), 2 і пів км. Желізн. Івонич (Iwonicz), 32 км. Найбл., гр. кат. приходство в Тиляві (Tyława), 4 і пів км.

Зиндранова положена над потоком Солотвиною, на високо-рівні 421 до 480 м над поверхнею моря. Тут мала колись бути копальня заліза випалюваного на куте. Звідси мала піти назва „Зендра“, „Зиндранова“. Однак після другої правдоподібнішої версії пішла від героя грунвальдської битви Зиндрама з Машкович, котрому король Ягайло надав за заслуги великій пас граничних карпатських лісів. З того повсталала назва положеної серед тих лісів оселі „Зиндрамова“, перекручена мешканцями села на „Зиндранова“.

Найстарша znana згадка парохії і церкви в Зиндрановій міститься в акті даровизни з 1706 р. З грамоти слідує, що в 1700 р. помер місц. парох о. Василій Барвінській, по котрім не було через 6 літ душпастиря в Зиндрановій. Парохіяльні добра загорнули тогди его родові спадкоємці і запропастили парохію. По той причині коляторка Софія Зборовска, вдова по Войтіху Менцінським, надала „по вічні часи“ о. Ігнатію Пашнянському лан ґрунту враз з пів ланом т. зв. „Адамівки“ в Зиндрановій, яку однак в 1801 р. виміняв двір за сусідні поля.

Найдавніше знане приходство в Зиндрановій, викуплене колятором в 1818 р., а перебудоване в 1869 р. побудував власним коштом незнаного назвіска місцевий парох. Стара деревляна зиндранівска церков перестояла до 1897 р., коли то заходами бл. п. місц. пароха о. Корнилія Кошистьянського побудовано і приукрашено в Зиндрановій нову церков, котра стоїть по нинішній день.

Вливам сего довголітнього в Талергофі вязненого душпастиря належить завдячити, що парохіяне з Зиндрановій і Барвінка не перейшли в 1927—1929 рр. на т. зв. „православіє“ а протівно стали сильною тогди протівагою до сусідної, сильно розагітованої схизматицкой Тиляви.

Назва „Барвінок“ походить від рослини той самої назви, що росла в доколичних лісах. З початку була там самостоятельна руска парохія, котра перетревала до 1815 р. Тогди прилучено Барвінок яко дочерну до Зиндрановій. Ерекц. грамоти парохії в Барвінку нема. Є лишень копія відновлення той па-

рохи через велюнского старосту Станислава Менцінського в 1786 р.

Стара церков в Барвінку згоріла около р. 1790. Нову побудовано в 1816—1821 рр. Послідним парохом Барвінка був о. Михаїл Турковскій, котрий помер яко парох Тиляви в 1830 р. Першим парохом получених в одну парохію Зиндрановой і Барвінка був о. І. Мишковскій.

Метрики пров.: для Зиндрановой від 1739 р.; для Барвінка від 1745 р.

6. Крамна (Kremna), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1782. відн. 1930.

ЦЕРКОВ В КРАМПНІ

Доч. Котань (Kotani) с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна зб. 1841, відд. 3 кв. Обі ц. в добр. ста і. Місцев. Г у т а К р а м п с к а (Huta Krempska) прис. відд. 1 і пів км.

Ч. д. гр. кат. $535 + 240 + 20 = 795$; Лат. $36 + 3 + 100$; Неспол. $6 + 300 = 306$; Ізр. 3.

Завідатель: о. Кліш Анатоль, р. 21. VII. 1901, рк. 14. IV. 1929, бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Патрон: Францішка Потулицка в Жмигороді. Право патр. виконує лично.

Школи: 1, 1 і 1 (Tow. Szkoły Lud.) кл. (1+1) двояз. і з поль. мов. науч. по 1 силі. В Крампной: чит. „Просвіти“ (зачинена); Було „Koło BBWR“; „Strzelnica“.

Прих. дім зб. ок. 1834. о 4 комн., кухні, спіжарні і коморі; стайні, стодоли, шпихлір дер. та керниця; все лихе.

В Крампной поля 16 га, 27 а; лук 6 га, 48 а; пасов. 15 га, 80 а + в Котани поля 12 га, 15 а; лук 6 га, 70 а; пасов. 2 га, 68 а; ліса 6 га, 17 а; неуж. 25 а. Сягів 30 бучини + 3буки + 1 ялиця. Комасація переведена. Є лісов. плян на 27 м³ річно.

Стар., желізн. Ясло (Jasło) 33 км. Суд Жмигород (Żmigród) 15 км. Почта, телеф., телегр. Іосо. Найбл. гр. кат. прих. в Полянах (Połany) 5 км.

Над входовими, церковними дверми в Крампной находится напис, з котрого слідує, що вже в 1507 р. стояла в той місцевости руска церков. Чи то була перша церков в Крампной, чи друга, не знати. На всякій случай можна з сего заключати, що Крампна належить до дуже давних осель в Ясельщині, які в 1510 р. були — після о. Володислава Сарни — власністю сяноцького каштеляна Андрея Стадницького. По его смерти поділилися в 1554 р. тими посілостями его сини Марко і Николай Стадницькі. В 1581 р. було вже в Крампной 11 т. зв. „волоских“ осад.

З Крампной вийшов Іоан Константинович, уродж. 26. XII. 1821 р. в священничой семіи о. Михаїла і Юліяни з Гойнацких в Крампной. Помер яко радник австр. Міністерства Внутрішних справ в Відни дня 26. IX. 1889 р. Написав працю п. з.: „Описание иконъ по церквахъ русскихъ въ столичномъ градѣ Львовѣ“, Львѣвъ, 1858 р.

Метр. пров. від 1761 р.

7. Мшанна (Mszanna), с. Ц. д. Усп. Пр. Богород. зб. 1865. відн. 1923. в лихім стані. Місц. Смеречне (Smereczne) с. відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. 18; Неспол. 927 + 286 = 1213; Ізр. 4.

Завідатель: о. С а л ь о К а р е л, р. 10. IV. 1903, р. 1932, бж.

Лат. парох: о. Іоан Тенча в Дуклі.

Патрон: Станислав гр. Тарновскій-Менцінскій в Дуклі.

Школа 2 кл. двояз., о 2 силах. Кооп. „Надежда“, підч. Р. С. Р. К. Читальня ім. Михаїла Качковського.

Прих. дім мур., о 6 комнатах, спіжарні і кухні; возівня, деревітня дер. та керниця; все в середнім стані.

Огор. 83 а; поля 39 га; пасов. 6 га; дров 20 с'ягів.

Стар. Корсно (Kosno), 30 км. Суд, почта, телеф., телегр., Дукля (Dukla), 14 км. Желізниця Івонич (Iwonicz), 28 км. Найбл. гр. кат. приходство в Тилявій (Tyława) 3 км.

Найстарша знана згадка о Мшанной міститься в краківських городських актах з 1605 року. Дня 10 марта 1530 року в Кракові Ева Щиковска, властителька Мшанной, видала грамоту, котрою спродала місцеве солтиство Василеві Стебницькому: „na wieczne czasy, jak długo lud tam znajduwać się będzie“.

Метрики провадиться від 1784 р.

8. Мисцова (Myscowa), с. Ц. Преп. Мат. Параскевіи, мур. 1796, відн. 1908, в добрім стані. Богосл. Капл. св. о. Николая в лихім стані, відд. 400 м.

Ч. д. гр. кат. 1285; Лат. 10.

Парох: *о. Ш а л а ш С т е ф а н*, ур. 17. II. 1890, рк. 1923, інст. 1927,
Вк. декан, ж.

Лат. парох: *о. Франц Вільчевскій* в Жмигороді.

Патрон: *Францішка гр. Потулицка* в Жмигороді; право патронату виконує лично.

Школа 2 кл. з рускою мовою науч. о 2 силах. Кооп. „Селянскій Трудъ“, підч. Р. С. Р. К. Читальна ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, о 4 комнатах, кухні і спіжарні; стайні, дерезітня, все дер., лихе; стодола, шпихлір дер., в середнім стані; керниця добра.

Огор. 1 га, 94 а, 76 м²; поля 32 га, 46 а, 25 м²; лук 7 га, 57 а, 77 м²; ліса 11 га, 13 а, 05 м²; пасов. 14 га, 73 а, 01 м². Комасація переведена.

Стар. Коросно (*Krosno*), 30 км. Суд Дукля (*Dukla*), 13 км. Почта, телефон, телеграф Жмигород (*Zmigród*), 14 км. Желізниця Ясло (*Jasło*) або Івонич (*Iwonicz*), 30 км. Найбл. гр. кат. приходство в Полянах (*Polany*), 6 і пів км.

Мисцова, положена над рікою Вислокою, окружена зі всіх сторін горами: від всходу Бучником, від заходу Каменем, від півночі Ключем, від полудня Точковою. Перші поселенці мали тут прийти зі Скальника від Жмигороду. Їх оселя мала знаходитися там, где тепер в Мисцовой стоїть за річкою Вислокою десять господарских хат.

В 1544 р. належала Мисцова, яко осередок так званого мисцовского ключа дібр, до графів Марка і Миколая Стадницьких, котрі поділилися тогди спадщиною по своїм батьку Андрею гр. Стадницькім. Від них перейшла Мисцова на власність дідича Кохановского, котрий грамотою з дня 23 марта 1633 року наділив духовенство *ritus graeci — uniti** в своїх посіlostях деякими правами і привилеями. Ті привилеї затвердив потім новий властитель мисцовского ключа, Юрій князь Любомирскій, датованою в Ряшівскім Замку грамотою з дня 26 мая 1746 р. З всіх осель, приналежних до того ключа дібр, лишень на одну Мисцову були наложені панщизняні тягарі. Промовлає за тим звістка, що Мисцовяне підносили бунт против Юрія князя Любомирского, при чому навіть коси і коли служили за орудія боротьби.

Первісна, на горбку, над Вислокою побудована мисцовска церков, перестояла около 400 літ; довкруги ней вимуровано в 1796 р. нову церков о метрових мурах, що стоїть по нинішній день.

В 1927—1929 роках оперлася мужественно Мисцова нати-скаючому на ню з всіх сторін схизматичкому напорови та оста-лася вірною гр. кат Церкві.

Метрики провадяться від 1784 р.

9. Ольховець (Olchowiec), с. Ц. д. Перенес. Мощей, св. Отца Николая, зб. 1934, невикінчена. Місц.: Вильшня (Wilsznia), с., відд. 2 і пів км. Ропянка (Ropianka), с. відд. 3 км. Баранє (Baranie), с., відд. 6 км.

Ч. д. гр. кат. 447 + 3 + 103 + 9 = 562; Лат. 17; Неспол. 250; Сekt.-бапт. 22; Ізр. 7.

Завідатель: о. Стародуб Роман, ур. 10. III. 1910; рк. 1932 бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Право патрона спочиває.

Школи: В Ольхівці і Ропянці 1 кл., двояз., по 1 силі.

Прих. будинків нема.

Огор. 26 а, 25 м²; поля 7 га, 85 а, 57 м²; лук 12 га, 59 а, 84 м²; пасов. 33 га, 75 а, 58 м²; ліса 8 га, 10 а, 44 м². Ропянка: лук 29 а, 12 м²; пасов. 8 га, 78 а, 65 м²; ліса 36 а, 07 м² + 0. Сягів 12 бучини. Комасація переводиться.

Стар. Коросно (Korosno), 33 км. Суд, почта, телеграф Дукля (Dukla), 16 і пів км. Телефон Крамна (Kramna) 9 і пів км. Найблизше гр. кат. приходство в Полянах (Polany) 3 км. Желізниця Івонич (Iwonicz), 31 км.

Історії Ольхівця не дасться ізза браку жерел удостовірити. То певне, шо стара, перед 4 роками упавша, а в 1792 році збудована ольховецька церков, була закуплена в якімсь незнанім селі на Угорщині; там єю розібрано, перевезено до Ольхівця тут на ново зложено.

Перша метрикальна книга в Ольхівці, спільна для родже-них, вінчаних та померших, була до 1784 р. проваджена в руской мові. Знаходиться в капіт. архіві в Перемишли, взята там при нагоді канонічної візитації в 1908 р.

З Ольхівця вийшов: Франц Левинскій, б. судія в Дукли, автор праці п. з. „Воздухоплаваніє“ 1895 р

Метрики провадяться від 1760 р.

10. Перегримка (Pielgrzymka), с. Ц. д. св. Арх. Ми-хаїла, зб. 1870 в добрім стані. Місц.: Клопітниця (Kłopotnica), с., відд. 2 км. Гута Самокляска (Huta Samokłęska), прис., відд. 5 км. Мрокова (Mrokowa), с. відд.

ЦЕРКОВ В ПЕРЕГРИМЦІ

- Прих. дім, дер., 40-літний та керниця, лихі; стайні, стодоли, шпихлір дер., в середнім стані.
- Огор. 57 а; поля 17 га. 26 а; лук 11 га, 50 а; пасов. 17 а, 26 а; ліса 28 га, 67 а; корчів 2 га, 87 а. Є лісовий плян до 1944 р.
- Стар. Ясло (Jasło), 18 км. Суд, почта, телефон, телеграф Жмигород (Żmigród), 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Волі Цеклинскої (Wola Cieklińska) 4 км.

З кметіх прозвищ ґрунтів в Перегримці можна заключати, що она була заложена за давной Польши на так званім „волоском праві“. Було з початку в Перегримці 15 півланків, котрі належали безперечно до місцевих солтисів; відтак 9 загородників, 5 комірників з худобою і 1 комірник без худоби. Кметі складали десятину для монастиря св. Фльоріяна в Кракові.

Найстарші записки доказують, що Перегримка існувала вже в XV. столітїю та належала до властителів Самокляск і Мроковой, Гамратів, гербу „Sulima“. Пізнійше перейшли ті добра на власність Мнішків. Дочка Юрія Мнішка, Марина посідала в Перегримці замок, в котрім зі своїм мужем, Димитрієм Самозванцем, часто перебувала. Відтак удалася з ним до Москви, где виступала яко московска цариця. По переданію, прислала вона до Перегримки два, взяті з московского Кремля фелони, які дотепер в добрім стані переховуються в Перегримці і були вже на виставі во Львові і в Кракові.

В перегримецкой церкві знаходиться ікона Божой Матери з 1605 року. Перед церквою знов стоїть стара камяна кропиль-

3 км. Самокляски (Samoklęski), с, відд. 5 км. Жмигород (Żmigród), мто, відд. 6 км.

Ч. д. гр. кат. 1033 + 145 + 101 + 0 = 1279; Лат. 156; Сekt.-библ. 22; Ізр. 6.

Парох: о. Мишковскій Маріан, ур. 13. IX. 1878; рк. 1905; інст. 1920; ж.

Лат. парох: о. Іосиф Сверж в Самоклясках.

Право патрона почиває.

Школа 2 кл., з рускою мовою науч. о 2 силах. Кооп. підч. Р. С. Р. К. Читальня ім. Мих. Качковского.

ниця з написом: „Iwion Glodko, A. D. 1603“. Богато архівальних образків зі старой церкви знаходиться в Музею Ставропігійського Інституту во Львові.

З Перегримки вийшов: о. Д-р Тит Мишковскій, уроджений 1861 року в священничей семіи о. Іоана і Іоанни ур. Дуркот; гімназію скінчив в Перемишлі 1880 року, богословіє в Відні в 1880—1884 роках; рукоположений 1885 року, промований на доктора св. Богословія 1889 року, став дійсним професором біблійних наук на львовськім Університеті в 1903 р. Тепер займає становище професора св. Богословія в гр.-кат. Богословской Духовной Академії во Львові. Є автором цілого ряду праць головно з біблійного обсягу.

Метрики провадяться від 1784 р.

11. Поляни (Polany); с. Ц. св. Іоана Золотоустого, мур. 1914, невикінчена.

Ч. д. гр. кат. 632; Лат. 33; Неспол. 560; Ізр. 6.

Завідатель: о. Н и к о л а й Б і л и к, ур. 1906; рук. 1931; бж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигорді.

Право патрона почиває.

Школа 2 кл., двоязична о 2 силах. Читальня ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, мур. о 4 комн., кухні і спіжарні, в стані відновлення. Стайна, стодола, возівня, дер., та керниця, добрі; пивниця лиха.

Після комасації: будов. площі 71 а, 28 м²; поля 12 га, 31 а, 79 м²; лук 1 га, 34 а, 38 м²; пасов. 70 га, 82 а, 67 м²; ліса 41 а, 55 м²; доріг і потоків 14 а, 20 м²; церк. поля 1 га, 05 а, 79 м².

Стар. Коросно (Korosno), 34 і пів км. Суд, телеграф Дукля (Dukla), 16 км. Почта, телефон Крамна (Kramna), 6 і пів км. Желізниця Івонич (Iwonicz), 30 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ольхівци (Olchowiec), 3 км.

Всі парохіяльні документи разом з метриками, на яких можнаби оперти історію Полян, згоріли в часі всесвітної війни. Для відріжнення від інших місцевостей з назвою „Поляни“ зветься село в народнім говорі „Поляни Мисцовскі“. З того можнаби вносити, що мисцовскі пастухи прорубовали тут колись лісові поляни для своїх стад і дали початок до назви села.

В другой половині XIX-го століття властителлями Полян були: Николай з Сітна Сіцінскій і Маріянна з Розвадова Сіцінска. В посіданю полянського селянина Теодора Мишковського знаходиться списана на пергаміні грамота з дня 20 січня 1863 року

якою нормує згаданий Сіцінській данини і роботизни своїх підчинених і дає їм право рубати в лісах дерево на будову помешкань.

Потім властителем села був Іоан Манявській. Єго син Зигмунт записав ціле своє майно на поставлене нової церкви в Полянах. Однак через захланність родини Янішевських з Осіка, з цілого багатого запису осталося на тую ціль всего 5000 австрійських корон. Потім єго сестра продала прикордонні ліси в тутешніх околицях Німцям Тонетам з Відня, котрі заложили в Полянах тартак. В 1926 році переходять згадані ліси в руки ізраїльської спілки Rosenthal—Bayer в Дуклі, котра вирубує, перерізує і продає дерево за кордон.

В пам'яті полянських селян держиться о. Горбаль з Гировой. Єго дочка була бабкою кількох полянських родів.

Гарно записаний лишиться в історії Полян о. Николай Феленчак († 1920) за те, що видобув потрібні гроші і побудував теперішню гарну церковцю в Полянах.

Від найдавніших часів були в парохії школи, в котрих вчили дяки. Тому і найстарші селяни в Полянах є грамотні. Світова війна знищила тут стару церкву, приходські будинки і долішню часть села. Єще більше лихо навістило Поляни в 1927-мім році, коли то половина їх мешканців перейшла на схизму.

З парохії вийшли: о. Володимир Ардан, професор і парох в Ждині; Стефан Ардан, адвокат в Любачеві.

Метрики провадяться від від 1914 року; метрикальні копії обіймають 1883—1914 р.

12. Радоцина (Radocyna), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1898, в добрім стані. Доч. Довге (Długie), с. Ц. д. св. Вмч. Димитрія, зб. 1898, в лихим стані, відд. 3 км. 200 м.

Ч. д. гр. кат. 2; Лат. 28 (гранична сторожа); Неспол. 435 + 190 = 625.

Завідатель: о. Алексій Кондро, р. 1906; рук. 1932; бж.

Лат. парох: о. Франц. Вільчевській в Жмигороді.

Патрон: Марія гр. Собанска в Загірянах; право патрон. виконує лично.

Школа 1 кл., двояз., о 1 силі; читальна ім. Михаїла Качковського + 0.

Прих. дім о 4 комн., знищений несполученими, 2 шпихлірі та стайня; все деревляне, лихе; керниця в добрім стані.

В Радоцині: огор. 7 а, 24 м²; поля 17 га, 44 а, 22 м²; лук 6 га,

36 а, 38 м²; ліса 20 га, 58 а, 56 м²; пасов. і неуж. 11 га, 75 а, 84 м² (ерекційне поле кромі неужитків винаняте враз з прих. будинками в 1933 році на 6 літ, то є до 31 грудня 1939 року включно). Довге: поля 2 га, 97 а, 87 м²; лук 1 га, 86 а, 46 м²; пасов. і неуж. 12 га, 22 а, 20 м².

Стар., суд, телефон, телеграф, желізниця Горлиці (Gorlice), 35 км. Почта Незнаєва (Nieznajowa), 5 кл. Найбл. гр. кат. приходство в Чорнім (Czarne), 4 км.

В Довгім стояла давно церков, збудована з матеріялу, пожертвованого через Франца кн. Любомирского. На дзвоні той церкви був уміщений напис з 1608 р. Після народного переданія, мав ту церков збудувати заможний місцевий господар Кот, зглядно Котик. Звідси і ріля, на котрій стояла церков, зветься тепер „Котівкою“.

До 1799 року існувала в Довгім самостоятельна греко-кат. парохія. По смерті послідного пароха, о. Андрєя Семницького († 11 падолиста 1799) прилучено Довге яко дочерну до Радоцини.

З Радоцини вийшов о. Д-р Юсиф Ярина († 15 вересня 1817), професор св. Богословія.

Метрики провадяться: в Радоцині: роджених від 1864 року, вінчаних від 1879, пом. від 1912; в Довгім: роджених від 1878, вінчаних від 1784, померших від 1908 р.

13. Ростайне (Rostajne), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1921 в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 298; Неспол. 20; Ізр. 7.

Завідатель: доїзджає з Грабу.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Патрон: Марія гр. Собанска в Загірянах і Володислав гр. Потулицкій в Жмигороді; право патронату виконують спільно.

Школи ні приходских будинків нема.

Будов. площі 15 а, 38 м²; поля 15 га, 59 а, 87 м²; лук 1 га, 59 а, 87 м²; пасов. 27 га, 07 а, 79 м²; ліса 1 га, 42 а, 43 м²; неуж. 23 а, 80 м²; сьгів 10 бучини + 10 ялов.

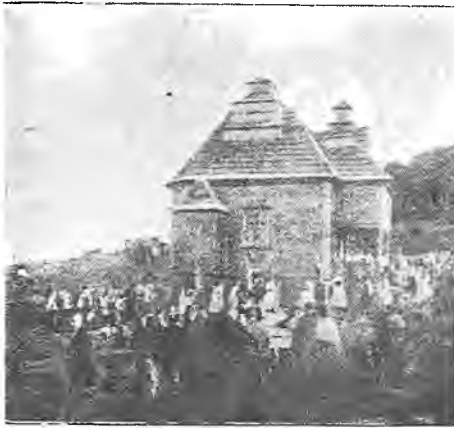
Стар., желізниця Ясло (Jasło), 46 км. Суд Жмигород (Żmigród), 24 км. Почта, телефон, телеграф Крампна (Krampa), 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Грабі (Grab), 3 км.

Послідним парохом Ростайного був до 1914 року о. Маріян Мишковскій. В часі війни зимою 1914 року Мадяре спалили село враз з приходством. Селяне мешкали в землянках, а частинно розійшлись по сусідних місцевостях, — передовсім до

Грабу. Від 1914 до 1931 року доїзджав до Ростайного душпастир з Грабу.

Метрики пров. від 1784 р.

14. Святкова Велика (Świątkowa Wielka), с. Ц. д.

ЦЕРКВ В СВЯТКОВІ

св. Арх. Михаїла зб. 1757.

Доч. Святкова Мала або Святківка (Świątkowa Mała — Świątkówka),

с. Ц. д. св. Арх. Михаїла зб. 1762, відд. 2 км. Обі

ц. в середн. стані. Доч.

Свіржова Руска — (Świerżowa Ruska) с. Ц. д.

св. Іоана Крест. зб. 1894

в добр. стані відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат. $26 + 11 + 22 = 59$;

Лат.: $2 + 0 + 2$; Неспол.

$815 + 270 + 406 = 1491$.

Зав.: о. Іосафат Кабаровській, д-р прав, р. 1894, рук. 1931, безж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевській в Жмигороді.

Патрон: Францішка гр. Потулицка в Жмигороді, спадкоємці Александра гр. Скинського в Загірянах. Право патронату виконують спільно.

Школи: 2, 1 і 1 кл. двояз. о 2, 1 і 1 силах. Кооп. „Лемко“ + 0 + „Наш Труд“ підч. Кооп. Союзови в Варшаві. В Святковій вел: Чит. ім. М. Качковского.

Прих. дім дер. зб. 1925, о 4 комн. і кухні, невикінч. Екон. будинки, керниця дер. в середн. стані.

В Святковій: огор. 10 а, 86 м²; поля 16 га, 06 а, 20 м²; лук 4 га, 47 а, 68 м²; ліса 4 га, 42 а, 74 м²; екв. ліса 10 морг.; пасов. 42 га, 85 а, 66 м². Святківка: поля 13 га, 40 а, 95 м²; лук. 12 га, 88 а, 97 м²; пасов. 15 га, 41 а, 41 м²; неуж. 40 а, 01 м². Свіржова Руска: 02 а, 15 м²; поля 5 га, 97 а, 04 м²; лук 7 га, 18 а, 28 м²; ліса 5 га, 15 а, 52 м²; пасов. 39 га, 44 а, 23 м²; неуж. 59 а, 66 м². Сягів 12 твер. + 4 і пів мягк. дерева.

Стар., желіз. Ясло (Jasło) 38 км. Суд Жмигород (Żmigród) 18 км. Почта, телеф., телегр. Крамна (Kreмна) 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Дошниці (Desznica) 5 км.

Про історичні початки всіх трох повисших сел не дасться ізза браку писаних жерел, нічо певного сказати. Первісні їх

мешканці мали — після одної верзії — походити з Угорщини, виперті звідтам Мадярами, а після других від півночі, а се від Скальника і Жмигороду. Вкінці після третей верзії мали вони прийти тут з Молдавіи або т. зв. Волощини.

Автор праці, п. з.: „Opis powiatu jasielskiego“ (1908 р.) о. Володислав Сарна каже, що в 1510 р. належала Святкова до сянницького каштеляна Андрея Стадницького. Знов в „Gazet-i Lwowsk-ей“ з 1853 р., Ч. 35 і 38, є згадка, що в 1554 р. була вже она власностею Марка і Николая Стадницьких, які оставшою по своїм батьку Андрею спадщиною поділилися в сей спосіб, що з т. зв. „Волоских“ сел: Мисцовой. Крампної, Святковой, Грабу і Полян побирали доходи по половині. Відтак в актах краківського єпископства є зазначене, що в 1581 р. було в Святковой 7 „Волоских“ осель, та що разом з прочими селами Николая Стадницького платили данину канонікам монастиря св. Фльоріяна в Кракові. В тім часі — як пише згад. о. Сарна — була вже в Святковой церков і рускій священник, за чим промаляє і та обставина, що вже в 1581 р. купує попович, „учений“ Лука Часнкевич зі Святковой „поповство“ від „неученого“ поповича Симеона Звірха в Висовой.

Опісля грамотою з дня 24. III. 1633 р. надає коронний хорунжий дідич Кохановській священникам „ritus graeci — uniti“ свого ключа а між ними і святковському деякі права і привилеї, які відтак грамотою з дня 26. V. 1746 р. затверджує і поширює Юрій кн. Любомірській. З тих привилеїв бере свій початок і деревний сервітут святковського приходства, унормований т. зв. „Specyfik-ацією praw i realności“ з дня 3. X. 1798 р. а вкінці замінений на 10 моргів екв. ліса в 1932 р.

Канонічну візитацію парохії перевів в 1833 р. Єпископ Іоан Снігурській а в 1864 р. Єпископ Тома Полянській.

В 1846 р. Святкова як і взагалі Лемки не взяла участі в урядженій тогди Мазурами т. зв. „різні панів“ а заховувалася спокійно.

В 1847 р. лютився в Святковой голод, в 1873 холера, в 1887 сильні морози, в 1889 посуха а 1899 і 1934 рр. навістили парохію великі повени.

Богато жертв забрала парохії велика війна (14 убитих, 11 ранених). Після розвалу Австрії осенею 1918 р. утворила Святкова Вел. разом з околицею „Руску Народну Раду“ під проводом святковського пароха о. Петра Каламунецкого з наміром сформовати „Лемковску Републику“ в полученю з Чехословаччиною, з якою вже навіть навязано якісь пертракції. В коротці однак появилися з Святковой польські легіоністи і жан-

дарми, які тим самим цілий рух за „Лемковскою Републікою“ і „Руску Нар. Раду“ скоро зліквідовали.

Святківка мала колись бути самот. рускою парохією. До 1860 р. належала до Ростайного, потім прилучено її до Святкової Вел. Свіржова Руска була окремою парохією до 1797 р.

З парохії вийшов: Іоан Пухир, полковник австр. армії. Мешкає в Ірацу Wielandgasse 44.

Метрики пров. від 1776 р.

15. Тилява (Tylawa), с. Ц. Рожд. Пр. Богород. мур. 1787. відн. 1908. і 1931. Доч. Терстяна (Trzciana) с. відд. 6 км. Обі ц. в середн. стані. Місц. Дукля (Dukla) мтко в дд. 11 км. Цергова (Cergowa) с. відд. 12 км. Ясьонка (Jasionka) с. відд. 6 км. Рівне (Równe) с. відд. 18 км.

Ч. д. гр. кат. 31 + 4 = 35; Лат. 11 + 12; Неспол. 900 ÷ 400 = 1300; Ізр. 0 + 4.

Парох: о. Максиміліян Дуркот, р. 1863, рк. 1892, ін. 1936.

Вк. вислуж. декан дуклянській, созітн. Ап. Адм.

Лат. парох: о. Іоан Тенча в Дуклі.

Право патрона почиває.

Школи: 2 і 1 кл. двояз. о 2 і 1 силах. В Тиляві: Чит. ім. Мих. Качковського з власною хатою; Кооп. „Кооперативная Любовъ“ підч. Р. С. Р. К.

Прих. дім дер. зб. 1926 о 6 комн., кухні і спіжарні, невикінчений.

Екон. будинок мур. 1926 в лихім стані. Керниця добра.

Будов. площі 20 а, 18 м²; огор. 50 а, 03 м²; поля 32 га, 45 а, 86 м²; лук 11 га, 04 а, 62 м²; ліса 4 га, 41 а, 89 м²; пасов. 6 га, 72 а, 13 м²; поля 7 га, 75 а, 09 м²; лук 1 га, 32 а, 61 м²; пасов. 5 га, 89 а, 69 м²; ліса 79 а, 40 м².

Стар. Коросно (Krosno) 32 км. Суд Дукля (Dukla) 11 км. Почта, телеф., телѣгр. Барвінок (Barwinek) 3 і пів км. Желізн. Ізонич (Iwonicz) 26 км. Найбл. гр. кат. приходство в Зиндрановой (Zydranowa) 4 і пів км.

Найстарша згадка о церкві в Тиляві походить з 1537 р. За Ізид. Шараневичем з твору п. з.: „Rzut oka na beneficyna ruskie...“, pag. 4. наводить ю о. Юліян Никорович словами: „Oryginał zachowany w с. k. prokuraturze skarbowej we Lwowie z r. 1537 (feria tertia proxima ante festum pentecostes) wystawiony w lwli przez Ewę Szczykowską, dziedziczkę lwli, Hyrowy, Mszany i Tylawy „visо privilegio scultetivo super synagogam...“ З того слідує, що солтискій привілей на цервов і парохію в Тиляві походить еше з часу перед 1537 р., бо тодішня властителька Тиляви, Ева Щи-

ковска висловом „viso“ покликуюся в згаданой своей грамоті на него, яко на конкретний істнуючий документ.

Пізнійша грамота, що відноситься до матеріального і ґрунтового випосаження парохії в Тиляві, походить від властителя місц. дібр Іоана Менцінского з дня 26. III. 1633 р. Про дальший розвиток села і парохії в Тиляві брак певних звісток. Показують лише Тилявяне місце, где давнійше стояли в Тиляві двірські забудованя або т. зв. „двориско“ і площу за потоком на всхід від села, где стояла первісна деревляна Тилявска церков. До первісних мешканців і солтисів в Тиляві належать безперечно роди Пушкарів і Дримаків, які еше і тепер належать до найзаможнійших господарів села.

Перед всесвітною війною була Тилява найголовнішим на цілу околицю осередком того руху, під стягом якого гуртувалися тут приклонники староруской, національной орієнтації. Маніфестоване своїх живих симпатій до Росії, до ей національной релігії і культури було тут на кождім кроці виразне й недвозначно марковане. Найкрасшим доказом того були передвоєнні поїздки визначнійших Тилявян як прим. бл. п. Яцка Пушкаря, Петра Панця і других на спілку зі Святківчанами (прим. з Колдрою) з прошею до Києва до тамошних осередків реліг. православного життя.

Тому, що в часі всесвітної війни в Тиляві був предвиджений військовими властями завзятий бій, Тилявяне, через стрічу з військами тяжко потерпіли. І так визначнійших мешканців Тиляви, як і ей б. пароха, о. Кирила Коциловского, учит. Михайла Копчака і згад. господаря Яцка Пушкаря вивезли і заключили австрійські власти в Талергофі, опісля з наближенем воєнного фронту депортовали всіх мешканців села на Угорщину а саме село разом з приходством спалили і майже зрівнали з землею. Тут після кількадевньої арматной підготовки відбувся зимою з 1914 на 1915-ий рік серед несамовитих криків, страшних зойків і окликів „урра“ — кровавий, рукопашний бій на горі, зв. „Діл“, по котрім Москалі виперли і прогнали Австрійців за тогдішний, угорський кордон.

По уступленю весною 1915 р. вслідствии горлицкого пролону воєнного фронту з Лемковщини на всхід, повернули Тилявяне на свої румовища і розпочали господарско-мешкальну відбудову села. Повернувшись з Талергофу о. парох поставив на приходскім подвірю власним коштом малий мешкальний будинок. Однак підірваний талерговскими злиднями і гризотою з непоправними та зіпсутими на війні парохіянами, вкоротці, бо в. 1924 р. розпрацався з житем. А по его смерті парохіяне лишилися без пастиря, котрий мавби на них вплив.

Довго в Тиляві всіляко колотилося, аж дня 16. XI. 1926 р. відбуто велике віче, на яким ухвалено, що Тилява і Терстяна переходять на російське православ'є. Потім почато збирати підписи на декларацію за переходом Тиляв'ян на „православ'є“. На Різдво 1927 р. спроваджено схизматицького духовника до Тиляви і т. зв. „православ'є“ з всіми своїми наслідками для Тиляви стало довершеним ділом. Вслід за тим зачалися розбивани церкви в Тиляві і Терстяні а іменно дня 6. I. 1927 р. 7. I. 1927, 8. IV. 1927 р. під кличем „Матер Божа отворила церков“, та дня 3. VII. 1927 р. в Тиляві і дня 14. II. 1928 р. в Терстяні, яких короною був уряджений дня 4. VII. 1927 р. т. зв. „бабський напад“ на гр. кат. приходство в Тиляві. В часі того нападу парох мало не стратив житя.

Історичні метрики в Тиляві пров. від 1842 р. Першій том в часі війни затратився.

16. Тиханя (Ciechania), с. Ц. д. св. о. Николая зб. 1790, в лихім стані. Доч. Жидівське (Żydowskie) с. богосл. дім капл. Возн. Г. Н. I Хр. зб. 1922. відд. 5 км. в середн. стані. Місц. Гута Полянська (Huta Polańska), с. лат. капл. відд. 4 км.

Ч. д. гр. кат. 253 + 276 + 11 = 540; Лат. 308; Неспол. 131 + 102 + 0 = 233; Ізр. 5.

Завідатель: о. Василій Бенъ, родж. 1895, рк. 1927, безж.

Лат. парох: о. Франц Вільчевскій в Жмигороді.

Право патрона почиває.

В Жидівскім: Школа 1 кл. з поль. мов. науч., о 1 силі.

Прих. дім дер. зб. 1931. о 2 комн., кухні і спіжарні невикінчений.

Стайня, стодола, шпихлір дер. та 2 керниці; все в середн. стані.

В Тихані: будов. площі 27 а, 05 м²; поля 5 га, 50 а, 49 м²; лук 5 га, 75 а, 57 м²; пасов. 31 га, 49 а, 34 м²; доріг і неуж. 19 а, 75 м²; ліса 28 га, 78 а, 18 м². Жидівське: поля 9 га, 32 а, 74 м²; лук 4 га, 12 а; пасов. 38 га, 15 а, 49 м² + 0. Лісов. плян є. Комасація переводиться.

Стар. Коросно (Krosno), 40 км. Суд Дукля (Dukla), 24 км. Почта, телеф., телегр. Крамна (Krempna) 9 км. Найбл. гр. кат. приходство в Грабі (Grab), 6 км.

В 1914 р. спалили Австрійці цілу Тиханю і Жидівське. Осталася лише церков. В огні згоріли і деякі парохіяльні документи. По той причині історії парохій не дасться списати.

В 1928 р. перейшла значна скількість парохіян на схизм. православ'є.

В 1929 р. застрілили два бандити з Кракова Зелінській і Качмарчик спроваджені парохіянкою з Гути Полянської Марією Сова в рабункових цілях б. пароха Тихані бл. п. о. Даниїла Широга, та его дочку Марію.

З Жидівського вийшов: о. Михаїл Константинович, уродж. 21. VI. 1790 р. Написав працю п. з.: „Генеалогія роду Острожських Константиновичей“, в котрій виводить своє походжене від роду князів Острожських. Помер 19. IX. 1875 р.

Метрики пров.: в Тихані від 1878, в Жидівськім від 1850 р.

17. Чорне (Czarne), с. Ц. д. св. Вмуч. Димитрія зб. 1789, відн. 1895. в добр. стані. Доч. Незнаєва (Niezpałowa), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна зб. 1780, в лихім стані, відд. 5 км. Доч. Липна (Lipna), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богор. зб. 1885. в середн. стані відд. 6 км.

Ч. д. гр. кат. $1 + 8 + 0 = 9$; Лат. $4 + 20 + 1$: Неспол. $300 + 220 + 130 = 650$; Ізр. $1 + 3 + 4$.

Завідатель: о. Николай Заяць, р. 1907, рк. 1933, бж.

Лат. парохі: для Чорного і Липной о. Станислав Горовіч в Сенковой; для Незнаєвой о. Франц Вільчевській в Жмигороді.

Патрон: Марія гр. Собанска в Загірянах. Право патр. виконує лично.

Школи: 1, 1 і 1 кл. двояз. по 1 силі. В Чорнім: Чит. ім. Мих. Качковского.

Прих. дім мур. 1903 о 7 комн., кухні і спіжарні; Екдн. будинки, шпихлір дер. та 2 керниці все в лихім стані.

В Чорнім: Будов. площі 19 а, 18 м²; огор. 27 а, 43 м²; поля 11 га, 91 а, 15 м²; лук 3 га, 79 а, 17 м²; пасов. 13 га, 93 а, 50 м²; ліса 1 га, 19 а, 19 м²; неуж. 13 а, 77 м². Незнаєва: будов. площі 22 м², поля 4 га, 89 а, 31 м²; лук 3 га, 32 а, 45 м²; пасов. 11 га, 25 а, 69 м²; ліса 9 га, 87 а, 21 м²; неуж. 1 га; 21 а, 46 м². Липна: поля 12 га, 99 а, 86 м²; лук 1 га, 88 а, 08 м²; пасов. 16 га, 19 а, 47 м²; неуж. 13 а, 67 м².

Стар., суд, телегр., желізн. Горлиці (Gorlice) 30 км. Почта Незнаєва (Niezpałowa) 5 км. Телєф. Крамна (Kremna) 12 км. Найбл. гр. кат. приходство в Радоцині (Radocyna) 4 км.

Задля браку документів не дасться відтворити історію села і парохію. З новіших подій замітний перехід єї мешканців на схизму в 1927—1928 рр.

Старі метрики в часі війни згоріли. Нові пров. від 1917 р.

Дуклянський деканат числить 9.794 гр. кат., 8.061 неспол. і 50 сектант.

VI. Короснянський Деканат.

Декан: о. Іоанн Ключас, парох в Бонарівці.

1. Близянка (Blizianka), с. Ц. д. Усп. Пресв. Богородиці

ЦЕРКОВ В БЛИЗЯНЦІ

зб. 1865, відн. 1932, в добр. стані. Доч. Гвоздянка (Gwoździanka) с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна зб. 1625 пошир. 1902, в середн. стані відд. 5 км. Місц. Малівка (Małówka) 3 км. Баричка (Baryczka) 4 км. Поломя (Połomja) 5 км. Явірник (Jawornik) 3 км. Гвозниця (Gwoźnica) 2 км.

Жарнова (Żarnowa) 6 км. Небилець (Niebylec) 2 і пів км., лат. костел Конечкова (Konieczkowa).

Ч. д. гр. кат. 162+280+62(у проч. =504; Лат. ок. 8.110; Ізр. 420.

Завідат.: о. Євгеній Усцький р. 1905, рк. 1929 безж.

Лат. пар.: о. Франц Стржембек в Небилці.

ПРИХОДСТВО В БЛИЗЯНЦІ.

Право патрона почиває.

В Близянці і Гвоздянці: Школи 1 кл. з поль. мов. науч. по 1 силі. Прих. дім зб. 1925 о 4 комн. і кухні; стайня зб. 1925, стодола, шпихлір, все дер. в добр. стані. Керниця спільна зі сусідом.

В Близянці; поля 15 га, 56 а; лук 1 га, 13 а; ліса 16 а; пасов. 1 га, 73 а. Гвоздянка: поля 9 га, 95 а; лук 1 га, 03 а; пасов. 1 га, 30 а; ліса 3 га, 09 а.

Стар. Ряшів (Rzeszów) 35 км. Суд, желізн. Стрижів (Strzyżów) 11 км. Почта, телеф., телегр. Небилець (Niebulec) 2 і пів км. Найбл. гр. кат. приходство в Красной (Krasna) 12 км.

Руску парохію в Близянці еригували властителі місц. дібр Яков, Гавриіл і Николай Закліки в 1630 р. а в Гвоздянці місц. дідич Стефан Маховскій в 1625 р. Обі парохії злучено в одну, правдоподібно ок. 1791 р.

В ерекц. грамоті парохії Близянка є згадка про місц. душ-пастиря о. Григорія Димитрієвича, о котрім однак вже не можна нічого більше довідатись. Серія знаних душпастирів в Близянці зачинаєся від 1777 р. В 1848 р. Близянка не мала свого священика а обслуговував єю лат. священик з Небилця.

В 1925 р. згоріли в Близянці місц. приходські будинки. Гвоздянчане бажали, щоби резиденцію пароха перенести до них ддятого, що в Гвоздянці була більша скількість парохіян як в Близянці. Коли однак їх жаданя не сповнено, тогди внесли до староства декларацію о переході на лат. обряд. І лише личноу повазі бл. п. о. декана Теодора Мерени належить завдячити, що удалося склонити їх до відкликаня тої декларації, однак під условієм, що Богослуженія будуть правитися на переміну раз в Близянці а другий раз в Гвоздянці і що священик буде сам до них доїзджати.

В парох. актах в Близянці знаходилася списана на пергаміні а восковою печаткою на шнурку заосмотрена оригінальна грамота ерекції парохії в Близянці в 1630 р. В 1927 р. приказано єю передати до капітульного архіву в Перемишли. На місці остався легалізований відпис той грамоти.

Метрики пров. від 1776 р.

2. Бонарівка (Bonarówka), с. Ц. д. Покр. Пр. Богородиці зб. 1841 в середі. стані. Місц. Бережанка (Bieżancka) 3 км. Жизнів (Żywnów) 3 км. Буди Висоцькі (Budy Wysockie) $\frac{1}{2}$ км.

Ч. д. гр. кат. $1136 + 0 + 0 + 39 = 1175$; Лат. $3 + 1010 + 900 + 112$; Ізр. $3 + 0 + 11 + 0$.

- Парох: о. Іоан Ключас, р. 1894, рк. 1920, ін. 1927, ж:
 Лат. парохі: о. Станислав Квещінскій в Стрижові для Бережанки;
 о. Седлечка в Жизнові; о. Михаїл Гржиб в Високої для Бона-
 рівки і Буд Висоцких.
- Патрон: Станислав Биліцкій в Жизнові. Право патр. виконує
 лично.
- В Бонарівці: Школа 2 кл. двояз. о 2 силах; Коопер. „Згода“,
 „Ощадність“; „Рідна Школа“; „Районова Молочарня“ підч.
 РСУК; Чит. „Просвіти“; Кружки: „Рідної Школи“, „Сіль-
 ского Господаря“, „Союзу Українок“, Т-во „Луг“.
- Прих. дім зб. 1880 дер. о 4 комн. в середн. стані. Стайня, сто-
 дола, шпихлір, дер. та керниця в добр. стані.
- Огор. 20 а, 57 м²; поля 16 га, 66 а, 40 м²; лук 1 га, 39 а, 90 м²;
 ліса 18 га, 95 а, 98 м²; неуж. 2 га, 77 а. Є плян вирубу,
 з 1929 р.
- Стар. Ряшів (Rzeszów) 52 км. Суд, почта, телеф., телегр., желізн.
 Стрижів н. Вислоком (Strzyżów n. Wisłokiem) 14 км. Найбл.
 гр. кат. приходство в Опарівці (Oparówka) 6 км.

Бонарівка повстала около 1439 р. Автор перем. шематизму
 з 1879 р. стр. 198 без подання жерела наводить такі відомости
 дотично Бонарівки:

„*Quidam indigena Bojarus Michael Roch Bonar quatuor rusticis, Kaczmarek, Hołodunski, Gołej et Lisko. anno Domini milesimo quadringentesimo sexagesimo licentiam dedit: ex silvis sibi propriis agrum comparandi itaque familiae hae in pago Bonarówka usque ad hodierna tempora praevalet et decursu temporis successores harum familiarum postquam multiplicati sunt, Ecclesiam extruxerunt. Quo- que fertur nomen Bonarówka a Bojaro Michaelie Roch Bonar deductum, qui ad oppidum Krosno multos campos et silvas possidebat.*“

Історик Денис Зубрицкій в своїм творі п. з.: „*Granice między ruskim a polskim narodem w Galicji*“, твердить, що самі По-
 ляки уважали в 14. і 15. стол. околиці Бонарівки за руску зе-
 млю, яка тяглася до місцевостей Бжостек і Чудець. Шаране-
 вич каже, що в відтятих від прочой Руси селах короснянського
 деканату поселено взятих до неволі козаків, від котрих ті села
 взяли свій початок.

О першій священнику і церкві в Бонарівці згадує акт
 п. з.: „*Visitatio Ecclesiae Parochialis in pago Bonarówka*“ з 1792 р.
 Був се о. Яков Загоровскій. Що вже в 1684 р. резидовав в Бо-
 нарівці парох, свідчить про се „*Documentum in libro Evangelio-
 rum integrativo manu scripto a dicto parochio*“.

З акту: „Візитація Ц. Парох. в 1792 р.“ слідує, що церков
 в Бонарівці була під патронатом „*Comitissae Załuska*“. Акт кін-

чится апострофою до вірних, щоби збудували нову, взглядно відновили стару церков, та щоби постарались о школу при церкві і о учителя.

Дня 20. VI. 1833 р. візитовав парохію перем. Епископ Іоан Снігурскій.

З Бонарівки вийшли: оо. Василій Опарівскій († 1919 р.); Юрій Падох в Мокротині († 1932); Народні учителі: Андрей Падох, Роман Сосновскій, Михаїл Голей, Василій Шуплат; Др. прав Василій Падох; Инж.-архітект Николай Шуплат; Нач. жел. стації в Стрию Николай Падох і інші.

Парох. акта зачав в Бонарівці першій писати по руски о. Андрей Ольшанскій, родж. 1719 р.

Метрики пров.: уродж. від 25. X. 1761 р.; вінчаних від 29. X. 1777 р.

3. Ванівка (Węglówka), с. Ц. Рожд. Пр. Богород. зб. 1898

в дєбр. стані. Місц.:
К о р о с н о (Krosno)
мто відд. 13 км. О д
р и к о н ь (Odrzykoń)
відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 1203; Лат.
56; Неспол. 3; Ізр.
1 родина.

Парох: о. М и х а і л Ц о л
т а, р. 1901, рк. 1926
ін. 1931, ж.

Патрон: Станислав гр.
Шептицкій в Корчи
ні к. Коросна. Право
патр. виконує лично
патрон.

Школа 3 кл. двояз. о 4
силах. Коопер. „Єд
ність“ підч. Р.С.Р.К.
Чит. ім. М. Качков
ського. Парох. бібліо
тека з 268 томами.

ЦЕРКОВ В ВАНІВЦІ.

Прих. дїм мур. о 4 комн. та стодола дер. в середн. стані. Стайні шпихлір дер. середні. Керниця добра.

Огор. 47 а, 18 м²; поля 9 га, 21 а, 46 м²; лук 2 га, 15 а, 89 м²; ліса 8 га, 15 а, 43 м²; пасов. 9 га, 69 а, 80 м²; неуж. 3 га.

Стар., суд, желізн. Коросно (Krosno) 13 км. Почта Юсо. Телеф. телегр. Корчина (Kogczupa) 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ріпнику (Rzernik) 3 км.

Назва „Ванівка“ повстала правдоподібно від імени Іоан (Ваньо), хочай гдекотрі твердять, що від прізвища „Ваняк“, яке в формі „Ланян“, „Ланяни“ подибуєся у тутешних мешканців. Початків села належить шукати в XV. або в XIV. стол. Село мало бути оселею козаків-лісовчиків, які тут залишилися.

Від 1880 р. датуються в селі копальні нафтової ропи. Від 1900 р. зачинаєся еміграція до Америки. В 1853—1854 рр. лютився в селі голод, якій забрав багато жертв.

4. Красна або Коростенька (Krasna albo Krościeńka), с. Ц. св. Арх. Михаіла зб. 1914. в добр. стані.

ЦЕРКОВ І ПРИХОДСТВО В КРАСНОЙ.

Місц. Лютча (Lutcza) с. відд. 3 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 1766: Лат. 98.

Парох: о. Александр Прислопскій, р. 1860, рк. 1885, ін. 1891. Вк. вд.

Сотр.: о. Михаіл Гайдук.

Лат. парох: о. Каспер Мермон в Лютчи.

Патрон; Спадкоємці гр. Станислава Конарского в Дубецку. Право патр. виконує Єлисавета гр. Конарска в Дубецку.

Школа 3 кл. двояз. о 3 силах. Чит. „Просвіти“. Кооп. „Нашъ Кооперативъ“ підч. РСРК.

Прих. дім мур. 1893 о 4 комн. кухні і спіжарні; стайня, стодола, шпихлір дер. та керниця; все в добр. стані.

Огор. 16 а, 44 м²; поля 28 га, 06 а; лук 2 га. 54 а; ліса 2 га, 98 а; пасов. 61 а, 30 м²; неуж. 2 га. Сягів 11 і пів мягк. + 6 і пів тверд. дерева.

Стар., суд Коросно (Krosno), 20 км. Почта, телеф. Ванівка (Węglówka ad Krosno) 6 км. Телегр., желізн. Стрижів (Strzyżów) 16 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ванівці (Węglówka) 6 км.

Історичні початки Красной незнані. Єсли в парох. актах були які жерела о Красной, то згоріли при пожежи приходских будинків в Красной дня 6. XII. 1773 р. О сей пожежи згадує в своїх записках довголітній парох в Красной о. Андрей Орлецкій (1776—1811 р.).

Найстаршим знаним тут документом була грамота Замштинского старости Северина Бонара з дня 20. VIII. 1571 р. котрою надав поле і привілеї прибувшому тут з Жерниці о. Іоанови Баньковскому, та єго наслідникам в Красной. Грамота осталася в відписі. Оригінал пропав в часі пожежи 1773 р.

З Красной вийшли: Клявдія Алексович, руска письменка, родж. 20. XI. 1830 р. пом. 1916 р.; о. Лев Щавинскій, поч. Крилошанин і б. парох в Самборі.

Метрики пров. від 1784 р.

5. Опарівка (Oparówka), с. Ц. Рожд. Пр. Богород. зб.

1912, відн. 1932. в дсбр. стані. Місц. Гольцівка (Golcówka)

1 км. Брежанка (Brzeżanka) 6 км. Висока (Wysoka) 2 і пів

км. Кізілівка або Кізілівок (Kozłówka albo Kozłówek)

4 км. Невидна або Неводна (Niewodna) 9 км. Стрижів н. Вислоком (Strzyżów п. Wisłokiem) 9 км.

Ч. д. гр. кат. 504 + 33 + 28 + 5 + 6 + 3 + 9 = 588 (з того на емігр. 40); Лат. 49 + 2500.

Сам. сотр.: о. Андрей Кот, р. 1900, рк. 1930, бж.

Лат. сам. сотр.: о. Михаїл Гжись в Високой. Лат. парохіи: в Добрехові — 2 свящ., в Стрижові — 5 свящ., в Неводной — 2 свящ.

Школа 1 кл. з поль. мов. науч. о 1 силі. Кооп. „Єдність“ підч. РСУК. Чит. „Просвіти“.

Прих. дім зб. 1886, відн. 1921 о 3 комн.; стайні, стодала, деревітня, шпихлр з возівнею; все дер. лихе. Керниця в середн. стані.

Огор. 20 а; поля 8 га, 48 а, 88 м²; лук 67 а, 51 м²; пасов. 2 га, 30 а, 68 м². Роковини і скіпщини: 15 і пів кіп жита; 1 і пів кірця сімени; 3 копи яець; 126 хлібів.

Стар. Коросно (Krosno) 24 км. Суд, почта, телеф., телегр. Стрижів н. Висл. (Strzyżów п. Wisł.) 9 км. Желізн. Добрехов (Dobrzeców) 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ріпнику (Rzepnik) 6 км.

В парохіяльних актах в Ріпнику знаходиться оригінальна ерекційна грамота парохій в Опарівці з 1513 р., якою монастир Цистерців „Pokrzywnicki“ надає „porowi Hnatowi cerkiew przez

niego zbudowaną w Opatówce" з ланом поля як також „200 zł. polskich grzywien“.

В старій книзі „Protocollum“ парохії Опарівка міститься відпис акту з дня 30. III. 1800 р., з котрого слідує, що Опарівка була в тім часі капелянією відлученою від „Dominium Dobrzechów“. Через довшій час завідовали Опарівкою парохії з Ріпника:

Першій місц. душпастир мав після передання мешкати при візді до села на лісничівці.

Стара деревляна церков в Опарівці була після тутешніх парох. записків збудована в 1700 р. Перед нею мала бути в Опарівці єще старша дуже мала церков поставлена на тім місци, где тепер побудована нова.

Метрики пров. від 1784 р.

6. Ріпник (Rzepnik), с. Ц. Преп. Мат. Параскеви зб. 1914.

в добр. стані. Місц. Петроша Воля (Pietrusza Wola); Братківка (Bratkówka); Стодолина (Stodolina); Ленки (Łęki); Лончки (Łączki); Поляна (Polana); Єдліче (Jedlicze); Модерівка (Moderówka); Бросток (Brostek); Колачиці (Kołaczyce); Фриштак (Fryszak); Відач (Widacz); Прибівка (Przybówka); Войківка (Wojkówka); Потік (Potok); Шебні (Szebnie) і інші по парохію Краків і Матієву.

Ч. д. гр. кат. 374 + 1074 (в прочих місц.) = 1548; Лат. 8 + 53; Ізр. 7.

Парох: о. Ярослав Мірович, р. 1896, рк. 1926, ж.

Лат. парох: о. Іоан Немчик в Лончках Ягайлонских.

Патрон: Др. Іоан Гумецький во Львові. Право патр. виконує лично.

Школи: 1 кл. двояз. по 1 силі; Чит. ім. Мих. Качковського. Кооп. підч. РСРК. в Ріпнику і Петрошій Волі. „Брацтво св. о. Николая в Ріпнику.

Прих. дім дер. зб. 1881. о 4 комн. в середн. стані. Стайні, стодола, шпихлір дер. в добр. стані. Керниця лиха.

Огор. 86 а: поля 25 га, 77 а; лук 3 га, 76 а; ліса 23 га; пасов. 5 га; неуж. 1 га, 65 а. Лісов. плян є.

Стар. Коросно (Korosno) 15 км. Суд для Ріпника, Коросно, для

Петрошій Волі Фриштак (Fryszak) 14 км. Почта, телеф. Лончки Ягайлонські (Łączki Jagiellońskie) 8 км. Желізн. Прибівка (Przybówka) 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ванівці (Węglówka) 3 км.

Ріпник мав після передання повстати з оселі козаків забраних Поляками в неволю. За тим — після гадки парох. літо-

писця — промавляють іронічні назвища в селі як Хруняк, Жмінка, Бік, Каплун, Макух, Трамба, Сірко, Гадро, Дедьо, Дюб, Свищ і обставина, що нарід є авантурничого і вандрівного успособленя.

Руска парохія в Ріпнику істновала вже в 1581 р. Указує на се датована во Львові грамота властителя Ріпника Войтіха Камінського з дня 24. I. 1581 р., якою він дозволив „Nobili Damiāno Bańkowski et filio eius proproio Thomae et successoribus eius“ закупити від его брата Павла Баньковського, солтиса в Ріпнику, 1¼ лану поля за 30 поль. золотих — з тим, що в его родині має на все полишитися уряд священника. Крім сего звільнив їх від шарварку і податків а рівночасно зобов'язав парохіян до складання скіпщини і до однодневной в тижни роботизни священникови.

Коли побудовано першу церков в Ріпнику, не знати. З факту, що вже в 1581 р. був в Ріпнику священник, можна заключати, що була тогди в Ріпнику і церков. Виразна згадка о ріпницькій церкві походить доперва з 1701 року. Була она збудована з дерева, відтак перебудована і перестояла до часу, доки не построєно в Ріпнику в 1914 р. хорошого, мурованого храму.

Парох. літописець заподає, що в Ріпнику було колись багато корчем, з котрих ширилося п'янство і згіршене в парохії. З протягом часу мимо жидівського спротиву удалося їх викоренити. В 1882 р. заложено в той цілі брацтво тверезости в парохії. В тім самім році підпалив хтось за намовою місц. жида парох. шпихлір коло церкви, щоби тим самим знищити і церков, однак огонь щасливо угашено.

В часі війни 1914 р. австрійські власти увязнили тогдішнього пароха Ріпника, і кількох місц. парохіян і вивезли їх до Талергофу, где гдекотрі з них померли.

З села вийшли: Николай Бік, гімн. учитель в Ярославі; Николай Колодїйчак, учитель в Коросні, та Михайл Каплун-Ріпецкій, директор гімназії в Тернополи. З Петрошой Воли вийшов Стефан Барна, учитель-директор в Вороблику Королевскім.

В ріпницькій церкві є старий служебник з 1681 р. Фрагментарні записки сягають 1694 р.

Метрики пров. від 1784 р.

7. Чорноріки (Czarnorzeki), с. Ц. св. Вмуч. Дмитрія зб. 1921. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 364 (з того 20 поза парохією); Лат. 325.

Завідатель: о. М и р о с л а в С е н е т а, р. 1909, рк. 1933, 6 к.

Лат. парох: о. Стефан Дубель в Корчині.

Патрон: Спадкоємці Станислава гр. Конарського в Дубецьку. Право патр. виконує Єлисавета гр. Конарська в Дубецьку.

2 Школи 2 кл. двояз. і з поль. мов. науч., по 1 силі. Кооп. „Нашъ Трудъ“ підч. РСРК.

Прих. дім зб. 1880; стайня, стодола дер. лихі. Шпихлір дер. та керниця в середн. стані.

Поля 6 га, 47 а, 41 м²; лук 46 а, 28 м²; пасов. 6 га, 12 а, 75 м²; ліса 1 га, 71 а, 23 м²; неуж. 13 а, 96 м².

Стар., суд, желізн. Коросно (Korosno) 10 км. Почта, телеф., телегр. Корчина (Korczyzna) 3 км. Найбл. гр. кат. приходство в Ванівці (Węglówka) 4 км.

На гадку о. Володислава Сарни повстали Чорноріки в половині XV. стол. приблизительно в тім часі, коли Ванівка і Красна (Коростенка). Першими властителями села були: Войтих і Іоан Каменецькі; опісля Скотницькі, Фірлеї, Яблоновські, Скржинські, та Орбішевські. В домовім архіві в Коростеньку згадується про село під назвою „Чорний Потік“. В 1578 р. виступає тоє село під теперішною назвою „Чорноріки“.

Дата заложення душпастирской посади в Чорноріках незнана. Правдоподобно сходиться она з датою побудованя старой церкви в Чорноріках, яка після старих шематизмів і твердження о. Володислава Сарни припадає на 1600-ий рік.

В 1921 р. поставлено в Чорноріках при видатной помочи місц. уроженця Д-ра Симеона Возняка, адвоката в Коросні, нову муровану церков, до якої закуплено в 1933 р. різьблений в гуцульськім стилі іконостас.

В тім самім часі зачато будову нового приходского дому, однак ей не докінчено.

Метрики пров. від 1784 р.

Короснянський деканат числить 7.148 гр. кат. душ та 23 несполучених

VII. Мушинській деканат.

Завідатель деканату: о. Еміліян Венгринович, Парох в Мохначці Нижной.

Мтдекан: о. Стефан Корнова, Парох в Лабовой.

1. Вірхомля Велика (в народ. мові: Вірховля) (**Wierzchomla Wielka**), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла (праздник на св. Вмч. Варвари), зб. 1821, відн. 1906, в середнім стані. Місц.: Вірхомля Мала (**Wierzchomla Mała**) с., відд. 3 км. Лімница (**Łimnica**), с., відд. 4 км. Пивнична (**Piwniczna**), с., відд. 5 км. Кокушка (**Kokuszka**), с., відд. 6 км.

Ч. д. гр. кат. 1748 + 377 = 2125; Лат. 2; Ізр. 22.

Парох: о. Папп Орест, ур. 1866; рк. 1892 інст. 1914; вд.

Сотрудник: о. Николай Ортинскій.

Лат. парох: о. Юсиф Сквирут в Жегестові.

Патрон: Правительство. Право патронату виконує Краківське Воевідство.

Школи: 3 і 1 кл., двояз. о 3 і 1 силі.

Прих. дім, мур. 1843, о 5 комн. і кухні, в добрім стані; стайня, стодола, шпихлір, дер., в середнім стані.

Вудов. площі 20 а, 17 м²; огор. 21 а, 28 м²; поля 21 га, 29 а, 23 м²; лук 7 га, 48 а, 54 м²; пасов. 15 га, 15 а, 06 м²; ліса 11 га, 59 а, 04 м²; неуж. 47 а, 62 м²: лісовий плян є.

Стар. Новий Санч (**Nowy Sącz**), 32 км. Суд Мушина (**Muszyna**), 20 км. Почта, телефон, телеграф Пивнична (**Piwniczna**), 14 км. Желізниця Юсо. Найбл. гр. кат. приходство в Жегестові (**Zegiestów**), 4 км.

Грамотою з дня 3 жовтня 1595 призначив краківській єпископ князь Юрій кард. Радивил, один лан рілі на удержане парохів в Вірхомлі Великій. Привилеї, річні побори парохії, звязані з посіданем тої рілі та єї границі описані в протоколі з переведеной Іоаном Хризостомом Бернакевичем генеральной візитації з дня 29 жовтня 1780 р.

В інвентари привилеїв мушинского ключа дібр з 1603 року є вчислені і названі властители солтиства в Вірхомлі Великій: Василь Болибріх Щавинській, Михаїл Барка, Васько Угринській і Стефан Дюба.

З Вірхомлі Великій вийшов писатель о. Володимир Хиляк (Іеронім — анонім), уродж. 15 червня 1845, помер 13 червня 1893, син місцевого пароха о. Ігнатія Хиляка і Евфрозини ур. Парилевич, автор численних писемних праць, знаних і поза границями Галичини.

Метрики провадяться від 1784 р.

2. Войкова (Wojkova), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміана, зб. 1792, в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 393; Лат. 18.

Парох: о. Іоан Фенич, р. 1889; рк. 1916 інст. 1925; ж.

Лат. парох: о. Володислав Ковальчик в Тиличи.

Патрон: Правительство; право патронату виконує краківське Воєвідство.

Школа 1 кл. з рускою мовою науч., о 1 силі. Чит. ім. Мих. Качк. Прих. дім, дер., зб. 1890, о 3 комн. в добрім стані; екон. будинки дер., в середнім стані.

Огор. 4 а, 56 м²; поля 16 га, 82 а; лук 4 га, 13 а; ліса 5 га, 17 а; пасов. 9 га, 16 а; неуж. 56 а.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 56 км. Суд, почта, телефон, телеграф Мушина (Muszyna), 12 км. Желізн. і найбл. гр. кат. приходство в Поворознику (Powroźnik), 6 км.

На польсько-чеської границі, коло Войковой впливає так зване „жерело трох королів“. Нарід зве тоє місце з малярска „Кералікут“. Після переданія, зійшлися тут три королі. Коли се було та які королі зійшлися, — про се з народного преданія нічого довідатись не можна. Здогади вчених відносяться до зїзду, о котрім згадує автор „Волинско-Галицкой Літописи“: „...По семъ же бысть сънемъ (соймъ — Fürstenkongress) Русскимъ княземъ съ Лядскимъ княземъ съ Болеславомъ и снимашася въ Тернавѣ. Данило князь съ обоимо синами съ Львомъ и съ Шварномъ и Василькомъ князь съ своимъ сыномъ Володимиромъ и положиша рядъ межи собою о землю Рускую и Ляд-

скую, утвердившися крестомъ честнымъ.“ Сю стрічу відносить автор до 6776 року від сотвореня світа. Чи в часі сего розмежування руской від лядской землі були названі личности при жерелі трох королів, сего з наведеного цитату вивести не дасться.

Войковскі солтиси посідають оригінальну грамоту привилею з дня 3 жовтня 1595 року, якою краківській єпископ Георгій кард. Радивил надав Хомі Поворозницкому лан ґрунту в Войковой на солтиство, а другий лан на удержане лісу пароха. Можна єю уважати за ерекційну грамоту гр. кат. парохії в Войковій.

Канонічну візитацію згаданої парохії перевів Архієпископ Йосиф Сембратович дня 7 серпня 1869 р.

Теперішня церков в Войковой побудована на місци старой, котра згоріла в 1790 р.

Метрики провадиться від 1784 р.

3. Жегестів (Żegiestów), с., Ц. св. Арх. Михаїла, мур.

1920. — Доч.

Зубрик (Zu-

brzyk), с. Ц.

св. Ев. Луки

мур. 1885 р.,

відд. 8 км.

Обі ц. в добр.

стані.

Ч. д. греко-кат

1020 + 325 =

= 1345; Лат..

93 + 11; Ізр..

9 + 4.

ЦЕРКОВ В ЖЕГЕСТОВІ.

Парох: о. При-

слопській Роман, ур. 1866; рк. 1891 інст. 1910 р.

Вк., ж.

Лат. парох: о. Йосиф Сквирут, Іосо.

Патрон: Правительство; право патронату виконує краківське Воевідство.

Школи: 2 і 1 кл. з поль. мовою науч., о 2 і 1 силах. В Жегестові: Церковне Братство; т-во „Русській Домъ“.

Прих. дім, дер., о 6 комн., в добрім стані. Економічні будинки в перебудові.

Орного поля 17 га, 92 а, 32 м²; лук 90 а, 65 м²; пасовиска 10 га, 50 а, 76 м²; ліса 18 га, 01 а, 56 м² + Зубрик: поля

13 га, 88 а, 61 м²; лук 1 га, 93 а, 68 м²; пасов. 15 га, 98 а, 76 м²; ліса 2 га, 65 а; неуж. 13 а, 16 м². Лісовий плян є. Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 45 км. Суд Мушина (Muszupa), 15 км. Почта, телефон, телеграф, залізниця Іосо. Найбл. гр. кат. прих. в Вірхомлі Великої (Wierzchomla Wielka), 4 км.

Привилеем, датованим в Жегестові з дня 26 червня 1525, приділив краківський єпископ Франц Красінській Гавриілови Юрашкови з Андреівки на місцеве солтиство млин і тартак.

Після інвентара 1. муш. ключа стр. 56 отримував священик в Жегестові титулом десятини по 1 копі вівса з кожної рілі.

Дня 8 січня 1547 року одержав якийсь Теодор та его наслідники привилей на два лани (розуміється: солтиства) в Зубрику з тим, що судівництво кметів має опиратися на звичаях, обов'язуючих в інших оселях, где „Valachi seu pastores ovium consistunt“. Відтак датованою в Кракові грамотою з дня 4. квітня 1664 р. надав краківський єпископ Андрей Тржебіцький уніятському священикови в Зубрику так звану „Кашаківську Рілю“ і звільнив его частинно від податкових тягарів. З того слідовало, що в Зубрику істновала колись окрема самостоятельна парохія, котру однак з часом прилучено яко дочерну до купелевой тепер місцевости Жегестів.

Метрики провадяться від 1780 р.

4. Злоцке (Złockie), с. Ц. д. збуд. 1873. Доч. Щ а в н и к

(Szczażnik), с. Ц. д. зб. 1841, відд. 2 і пів км. Обі ц. св. Вмч. Димитрія, в добрім стані. Доч. Я с т р а б и к (Jastrzębik), с. Ц. д. св. Ев. Луки, зб. 1856, в середнім стані, відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 661 + 664 + 548 = 1873; Лат. 14; Ізр. 7 + 4 + 3.

Завідатель: Т и л я в с к и й Іоан, бж.

ЦЕРКОВ В ЗЛОЦКІМ.

Лат. парох: о. Іосиф Габор, в Мушині.

Патрон: Правительство; право патрон. виконує Крак. Воевідство.

Школи: 1, 1 і 1 кл., з рускою мовою науч., по 1 силі. Братства: Св. Володимира (свчк.); „Апост. Молитви“; Неустаючої Помочи Пр. Діви Марії + Св. Володимира (свчкоче) + Св. О. Николая. Кооп.: „Лемко“ + „Зоря“ + Яворина, підчинені Кооп. Союзови в Варшаві. Чит.: ім. Михаіла Качковського

в Злоцкім (нечинна); в Щавнику (з власним домом), „Просвіти“ (розв.).

Прих. дім, дер., о 5 комн. і кухні + шпихлір дер., о 2 комнатах і кухні, в добрім стані; економ. будинки в середнім стані.

В Щавнику мешк. будинок дер. о 1 комнаті і сніях.

Огор. 1 га, 01 а. 08 м²: поля 21 га, 60 а, 40 м²; лук 4 га, 66 а, 34 м²; пасов. 5 га, 42 а, 37 м²; ліса 2 га, 97 а, 91 м²; неужитків 33 а, 81 м² + поля 27 га, 38 а, 96 м²; лук 8 га, 76 а, 12 м²; пасов. 13 га, 92 а, 54 м²; ліса 7 а, 12 м²; неужитків 5 а, 02 м²; поля 12 га, 37 а, 55 м²; лук 1 га, 18 а, 75 м²; пасов. 4 га, 44 а, 11 м²; ліса 9 га, 74 а, 44 м²; неуж. 15 а, 68 м² + ліса 8 га (в Мушині).

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 52 км. Суд, почта, телефон, телеграф, залізниця Мушина (Muszyna), 3 км. Найбл. гр. кат. приходство в Милику (Milik), 6 км.

Злоцке, Щавник і Ястрабик повстали — після місцевих метрикальних записків — з початком XV стол. Дня 26 липня 1575 року затвердив краківський єпископ Франц Красінській наданий краківським єпископом Іоаном Конарским в дни 4 червня 1510 року Васькови Валахови привилей на солтиство в Щавнику.

Грамотою, датованою в Вавречинцях д. 3 жовтня 1624 дозволив краківський єпископ Мартин Шишковській шавницькому солтисови Іліні на закупно від Федора Косея і Стеця de Wilahow цілою рілі в Щавнику і на прилучене єї до свого солтиства. — Виданою в Раддлові з дня 13 січня 1651 р. віддав краківський єпископ Петро Гембіцкій поворозницькому презвитерови Андрееви церковний ґрунт в Ястрабику, який місцеві солтиси „Kadrat Iwan i Michał... między sobą trzymali“ з тим, що сей ґрунт (лан) має на будуче „sine ullo onere“ служити для ястрабских священників.

Самостоятельна парохія в Ястрабику істновала до 1791 р., в Щавнику до 1809 р.

ЦЕРКОВ В ЩАВНИКУ.

Зі Щавника вийшли: З Мілянчів: о. Николай, парох в Мочарах; бл. п. Василій, б. судія; Василій, воев. комісар; Лешко, б. народний учитель в Поворознику. З Ястрабика: о. Тилішак (помер в Добрачині ад Сокаль).

Метрики провадиться від 1784 р.

5. Криниця - село (Krynica-wieś), с. Ц. Богоявлення

ЦЕРКОВ В КРИНИЦІ.

Господного, мур., 1872, відн. 1930 (праздник на св. Петра і Павла), в добрім стані. — Місц.: Криниця - Здрій (Krynica-Zdrój), купел. завед., відд. 2 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 2139; лат. 3480; Ізр. 3000.

Парох: о. Хиляк Євгеній, ур. 1877; рк. 1904, інст 1909; Вк., вд.

Лат. парох: о. Роман Духевич в Криниці-Здрою.

Патрон: Правительство; право патронату виконує краківське Воевідство.

Школа 7 кл., двояз., о 6 силах Чит. ім. Михаїла Качковського. „Straż Pożarna“, „Związek Samarytanek“.

Прих. дім, мур. 1886 р., одноповерховий, о 11 комнатах і 2 кухнях, в добрім стані. Стайні, стодоли муровані; шпихлір деревляний, в середнім стані.

ПРИХОДСТВО В КРИНИЦІ.

Огор. 71 а, 94 м²; поля 32 га, 69 а, 10 м²; лук 7 га, 92 а, 12 м²; ліся 102 га, 74 а, 83 м²; пасов. 26 га, 11 а, 90 м²; будов. площі в Криниці-Здрою: 22 а, 88 м². Є лісовий плян на 250 м³ дерева річно.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 38 км. Суд Мушина (Muszyna), 8 км. Почта, телефон, телеграф Криниця-Здрій (Krynica-Zdrój), 2 і пів км. Желізниця Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Поворознику (Powroźnik), 3 км.

Історичні початки Криниці незнані. Лише старі ей мешканці — після свідоцтва о. Юліяна Никоровича — оповідали, що ворожий напад та послідуоча ему морова зараза вилюднили колись в давнині на довщий час тую оселю. Мало се бути гдесь перед XV стол. Шістьнайцятье столітіє лишило вже нам деякі жерельні вістки о Криниці. Належить до них в першій мірі привилей на два лани солтиства в Криниці, наданий одним із краківских епископів якомусь „Dankowi z miasta“, грамотою з дня 8 січня 1547 р. Правдоподібно ериговано в тім самім часі і греко-католицке приходство в Криниці. А що его ґрунтове віноване було за мале, длятого околo 1581 року зізволив „włodarz Sandecki Starosta Muszyński“ Станислав Кенпенскій о. Михаілови, свашченикови в Криниці, закупити рілку Тимка Лучковича, яка по вічні часи мала належати до місцевого приходства.

Віноване парохів поширив відтак краківский епископ Андрей Тржебіцкій, котрий датованою в Кракові грамотою з дня 10 мая 1664 р. дозволив криницкому пресвитерови о. Стефанови вибудовати млин о 2 колесах з тим, що одно колесо призначене „dla mlenia zboża na własną potrzebę, a drugie dla step sukiennych, to jest Fulusza“. Сей привилей затвердив пізнійше краківский епископ Казимир з Лубной Лубенскій датованою в Кракові грамотою з дня 16 мая 1711 р. з застереженем, що доплив води до млина не сміє бути ніколи зборонений. Фолюш і млин полишило криницкому приходству і австрійске Губерніюм рішенем з дня 16 серпня 1790 р.

Первісна церков і приходскій дім в Криниці мали згоріти в другой половині 17 столітя. Поставлене другой церкви в Криниці звязане з 1651 р. Основи під теперішню криницку церков положено в 1865 р. Поблагословив тогдішній Апостольскій Адміністратор Перем. Епарх. Преосвященный Іосиф Сембратович. Будову той церкви і теперішного криницкого одноповерхового приходства-палати переведено старанем і заходами, та немалим матеріяльним вкладом о. пралата Віктора Жегестовского, заслуженого пароха, що душпастировав в Криниці від 1848-го до

1889 року. Правою рукою Пралата Жегестовского при тих працях був Николай Громосьяк, дуже ідейний і проворний селянин в Криниці.

В Криниці міститься тепер на „помірках“ за селом сильно розбудоване купелеве заведеніє, котрого мінеральні води мав поблагословити згаданий о. Пралат Віктор Жегестовскій.

Дня 8. XI. 1821 р. уродився в Криниці в священничій семі місц. пароха о. Теодозія Сембратовича (1816—1848) пізнійшій Галицькій Митрополит Іосиф Сембратович. До гімназії ходив в Новім Санчі і в Перемишли, теологію студював в Відні. Докторизувався в Римі, відтак був професором Духовної Семінарії во Львові. В 1853 р. став віцеректором Духовної Семінарії в Відні, відтак доцентом і професором львівського Університету. Від 1858 до 1867 р. працював в Конгрегації de propaganda fide в Римі. Осеню 1867 р. став суфраганом перемиского єпископа, Томи Полянського а потім Апостольским Адміністратором Перем. Епархії. Дня 18. V. 1870 р. був поставлений Галицьким Митрополитом. В 1882 р. по процесі о. Іоана Наумовича — абдикував на бажанє австрійського цісаря Франца Іосифа I. з митрополичого престолу і перенісся до Риму, где помер в 1896 р.

Метрики пров. від 1784 р.

6. Лабова (Łabowa), с. Ц. Покр. Пр. Богород., мур. 1784

в добр. стані. Місц. Угрин (Uhrup) відд. 3 км. Лабовець (Łabowiec) відд. 3 км. Котів (Kotów) 3 км.

Ч. д. гр. кат. 860 + 689 + 384 + 367 = 2300; Лат. 150; Ізр. 400.

Парох: о. Корнова Стефан, р 1887, рк. 1918, ін. 1924, ж.

Лат. парох: о. Станислав Кручек в Навоєвой.

Патрон: Адам Збігнєз гр. Стадницькій в Навоєвой. Право патр. виконує лично.

Школи: (1+1) 1, 1, і 1 кл. в рускою + польскою, в прочих з рускою мовою науч. по 1 силі. Кооп.: „Лемко“ + „Єдність“ + „Надія“ + „Віра“ (в стані ліквідац.) підч. Кооп. Союзови в Варшаві. Читальня ім. Мих. Качковського (1+0 1 + 1).

Прих. дім мур. о 5 комн., кухні і спіжарні; стайні, стодоли, шпихлір дер. та керниця; все в добр. стані.

Огор. 35 а; поля 24 га, 17 а, 13 м²; лук 2 га, 72 а, 44 м²; ліса 5 га; 15 а, 69 м²; пасов. 2 га, 28 а, 40 м²; неуж. 10 га, 88 а; 06 м² + (поляна): 3 га, 43 а, 28 м². Серв. 26 буків річно. Вільне мливо.

Стар., суд, желізн. Новий Санч (Nowy Sącz) 17 км. Почта, телеф., телегр. Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Матієвой (Maciejowa) 2 км.

Грамотою датованою в Забельчу з 1585 р. ствердив дідич Забельча і Лабовой, Іоан Браницькій, що Русинови Дорошови спродав за 80 фльоренів змежний з Лабовою а означеними верхами ограничений лісовий простор враз з потоком Угрин для залошення солтиства. Кметів, що будуть зобовязані ему до данин, має судити руским, згл. волоским правом.

Іншою грамотою а рівнож в Забельчу датованою з 1591 р. надав Іоан на Браничах Браницькій двом рідним братям Русинам Назарови і Петрови з Угрини 4 лани ґрунту в Лабовой на солтиство. Судівництво подібно як в Угрині має там спиратися на рускім взгл. волоскім праві.

Грамотою виставленою в Навоевой Станиславом гр. Любомірским з дня 8. X. 1627 р. отримав пресвітер Василій Вислоцькій на основане — за зложенем 100 зол. — на тзв. „Демисишаківської Рілі“ приходства в Лабовой. Синові тогож пресвітера о. Василя Вислоцького, Іліі, затвердив пізнійше той привілей син Станислава гр. Любомирского, „Aleksander Michał Hrabia na Wiśniczu i Jarosławiu“ Любомірській датованою в Навоевой грамотою з дня 29. V. 1696 р. Тую дотацію поширив пізнійше на т. зв. „Полянну Драгоманівку“ комісар князя Любомирского Станислав з Дмосич Дмосицькій датованою в Чашові грамотою з дня 26. VII. 1697 р.

Первісна церков в Лабовой стояла між Лабовою а Матієвою і була спільна для мешканців обох тих місцевостей. Єще нині показують місце, где в давнині лежало коло ней кладбище. За віродостойностею сего промовляє, що храмовий праздник в обох церквах припадає на день Прокрова Пр. Богородици, хотяй в лабівській церкві є храмовий образ св. Арх. Михаїла.

Метрики пров. від 1758 р.

7. Лєлюхів (Leluchów), с. Ц. д. св. Вмч. Димитр. зб. 1861. відн. 1916. в добр. стані. Доч. Дубне (Dubne), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла зб. 1863, відн. 1928, в середнім стані, відд. 3 і пів км.

Ч. д. гр. кат. $390 + 292 = 682$; Лат. 48 (гранична сторожа).

Завідатель: о. Швед Маріян, р. 1908, рк. 1931, бж.

Лат. парох: о. Іосиф Габор в Мушині.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воевідство.

Школи: 1 і 1 кл. з рускою мов. науч. по 1 силі.

Прих. дім мур. 1895 о 4 комн. і кухні в добр. стані. Стайні, сто-
доли, шпихлір дер., лихі. В Дубнім 2 стайні в середн. стані.
Огор. $\frac{1}{2}$ га; поля 12 га; лук 5 га; пасов. і неуж. 10 га + поля
13 га; лук 7 га; пасов. і неуж. 20 га; ерекц. ліса 5 га +
екв. 3 га.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz) 60 км. Суд, почта, телеф., телегр.
Мушина (Muszyна) 9 км. Желізн. юсо $\frac{1}{2}$ км. Найбл. гр. кат.
приходство в Войковой (Wojkowa) 6 км.

Датованою в Кракові грамотою з дня 12. II. 1581 р. відно-
вив крак. Єпископ Петро Мишковскій — на відносне свідоцтво
мушинського старости Станислава Кенпінського і прочих шлях-
тичів привілей, що спирався на погорілої грамоті на лелюхів-
ске солгство.

Дата еригованя парохії в Лелюхові незнана. В 1721 р. зі-
стала приділена для місцевої церкви т. зв. „Сандаликівска
Ріля“.

Метрики пров. від 1786 р.

8. Матієва (Maciejowa), с. Ц. д. Покрова Пр. Богород. зб.
1830, відн. 1908, в середн. стані. Місц. Складисте (Skła-
dziste) відд. 3 км. Ростока Мала (Rostoka Mała) відд.
5 км. Чачів (Czaczów), відд. 2 і пів км. Барновець
(Barnowiec) відд. 6 км. Рибень (Rybień) відд. 2 і пів км.
Ч. д. гр. кат. 386 + 305 + 165 + 79 + 53 + 36 = 1024; Лат.
15; Ізр. 17.

Парох: о. Кондро Алексій, р. 1906, рк. 1932, бж.

Лат. парох: о. Станислав Кручек в Навоєвой.

Патрон: Адам Збігнєв гр. Стадницькій в Навоєвой. Право патр.
виконує лично.

Школи 1 кл.: в Матієвой, Складистім — з рускою в Чачові з поль-
мов. науч. по 1 силі. В Матієвой: Кооп. „Сила“ підч. Кооп.
Союзови в Варшаві; Чит. ім. Мих. Качковського.

Прих. дім дер. зб. 1914 о 4 комн. лихій. Стайня, стодола зб. 1924,
шпихлір дер., в добр. стані.

Огор. 28 а, 77 м²; поля 13 га, 25 а; лук 1 га. 20 а; пасов. 6 га,
92 а; будов. площі 20 а, 54 м²; неуж. 78 а, 28 м²: В Ростоці
Мал.: поля 2 га, 75 а. Сервіт. 26 буків. Меліорації не перев.

Стар., суд, желізн. Новий Санч (Nowy Sącz) 14 км. Почта, телеф.,
телегр., найбл. гр. кат. приходство в Лабовой (Łabowa) 2 км.

Парохія в Матієвой посідає три старинні документи:

Перший, з дня 17 марта 1617 р., дотичить резигнації
з матієвського приходства місцевого пресвитера о. Іоана Оль-

шавського в користь пресвитера о. Константина Паславського. Причина резигнації неznана. З того документу можна заключити, що до парохії в Матієвій належали тогди ті самі місцевости, що і тепер.

Другий документ, то датована в Навоевой грамота Павла кн. Сангушка з дня 20. XI. 1733 р., якою він презентуючи греко-уніятського пресвитера о. Іоана Мохнацкого на Матієву, надав для матієвської церкви чверть кметьой рілі зі своїх дібр Навоева т. зв. „Андрейчаківка (Jędrzejczakówka)“. Відтак дальші 3/4 названої рілі закупив для тойже церкви місц. парох о. Даниїл Мохнацкий в 1740 р. З сего конклюдія, що парохія в Матієвій не була відразу належито випосажена, коли ей дотацію треба було з часом поширювати. Від 1733 р. дотепер посідала Матієва 19 душпастирів.

Третій документ — се документ передачі ерекц. і церков. майна в Матієвій згаданому о. Даниїлові Мохнацкому, переведеної біцким деканом о. Іоаном Шавинским на препоручене перем. Епископа Атаназія гр. на Шептицях Шептицкого з дня 7. X. 1764 р.

Первісна, матієвська церков стояла межи дорогою а теперішнім приходским подвір'єм. Теперішня церков в Матієвій поставлена за о. Онуфрія Мохнацкого 1830 р.

Метрики провадяться від 1756 р.

9. Милик (Milik), с. Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1813 відн. 1926. Доч. Андрєївка (Andrzejówka) с. Ц. д. Усп. Пр. Богород. зб. 1876, відд. 4 і пів км. Обі ц. в добр. стані. Ч. д. гр. кат. 730 + 380 = 1110; Лат. 15; Неспол. 40; Сект.-библ. 17; Изр. 30.

Завідатель: о. Маріян Швед, р. 1908, рк. 1931, бж.

Лат. парох: о. Іосиф Габор в Мушині.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воєвідство.

Школи: 1 і 1 кл. з рускою мовою науч. по 1 силі. Чит. ім. Мих. Качковского (1+1).

Прих. дім мур. о 4 комн.; стайня, стодола, шпихлір дер.; все в середі, стані. Керниця добра.

Огор. 5 а, 72 м²; поля 10 га, 10 а, 60 м²; лук 5 а, 74 м²; пасов. 10 га, 54 а, 25 м²; ліса 17 га, 42 а, 60 м²; неуж. 5 га + поля 7 га, 83 а, 60 м²; лук 1 га, 74 а, 96 м²; ліса 4 га, 91 а, 94 м²; неуж. 15 га, 60 а, 98 м². Лісов. плян є. Меліорації не перев.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz) 39 км. Суд, почта, телеф., телегр. Мушина (Muszupa) 4 і пів км. Желізн. Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Злоцкім (Złockie) 6 км.

Антін Шнайдер в своїй енциклопедії „Do krajoznawstwa Galicji“ Львів 1868. Том. I. ст. 72. пише, що Андреївка є одною з тих перших осель, котрі повстали в половині 14. стол. В часі залюднення мушинської околиці. А іменно в 1353 р. якийсь Михайл Матіяш отримав королівській привілей на дідичне солтиство в тойже околиці.

Назва села пішла по переданю від першого єго поселенця Андрея. Інше знов передане про дворазові напади Татар на ті околиці слодиться з твердженням Шнайдера, що Андреївка зі-

стала враз з околицею в 15 століттю в часі несупокоїв в краю вилюднена а відтак під управою крак. єпископів заселена Русинами з сарижского жупанства з Угорщини.

На походжене тих Русинів має після о. Юліяна Никоровича указовати старинна подовжна печать Андреївки з зображенем св. Апостола Андрея з похиленим крестом і з написом: „Печать громади Андреївка“. Отже слідовало би звідти, що тих Русинів лучила якась традиція а може навіть і родове походжене з київскою Русею і з побутом і місійною діяльністю св. Апостола Андрея на київських горах. Може бути, що під напором диких, азійських орд прийшли они на

ЦЕРКОВ В МИЛИКУ.

територію Угорщини а звідси якась їх часть поселилася з протягом часу в околицях нинішньої Андреївки і взагалі теперішньої Лемковщини. Однаковож сей здогад треба би на підставі жерел доказати, щоби він міг набрати сили дійсного історичного факту:

З обставини, що в Андреївці заховався до наших часів (перенесений тепер до Милика) дзвін з 1484 р. та дивний прилад до дзвонення молотком по старинній, желізній штабі, можна заключати, що вже при кінці 15. стол. була там душпастирска станиця з церквою і священником.

До дальших історичних подій тим разом в Милику навязує привілей краківського Єпископа Франца Красінського з дня 26. VII. 1575 р., котрим він надаючи якомусь Теодорови Андреївському милиці добра, признає ему заразом право поселити на трох частях третого лану руского священника, і его наслідників. Той привілей затвердив пізнійше крак. єпископ Георгій кард. Радивил грамотою з дня 15. VIII. 1596 р. Відтак в 1639 р. і рештуючу четверту часть згаданого третого лану в Милику закупує милицкій священник. Колиж однак з часом стали милицкі солтиси посягати на цілу парохіяльну ерекцію в Милику, тогди крак. єпископ Кастан Ігнатій Солтик з початку грамотою з дати Мелец дня 21. IV. 1760 р. а відтак декретом незнаной дати привернув милицкому парохови о. Константину Мійському і его наслідникам первісний стан ерекц. ґрунтового посідання.

Презентаційною грамотою крак. єпископії з дня 18. XI. 1770 р. отримав церков в Андреївці о. Андрей Жеґестовскій, який зачав провадити метрики в парохії і довів їх до 1801 р.

В 1873 р. лютилась в Милику холера, по котрой яко памятка осталася в парохії на т. зв. „рівнях“ капличка і „холеринне кладбище“ тепер заоране селянами.

З Милика вийшов: о. Др. Стефан Тиханскій, котрий перебуває тепер в Америці.

Метрики пров. від 1784 р.

10. Мохначка Нижна (Mochnaczka Niżna), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла зб. 1846, відн. 1923 і 1929. Богосл. д. капл. Рожд. Пр. Богород. зб. 1787 відн. 1897, 1928 і 1934. Ц. і капл. в добр. стані. Місц. Мохначка Вижна (Mochnaczka Wujna) с., відд. 3 км,

Ч. д. гр. кат. 788 + 558 = 1346; Лат. 21; Ізр. 33.

Парох: о. Еміліян Венґринович, р. 1877, рк. 1914, ін. 1921.

Завід. декан., ж.

Лат. парох: о. Володислав Ковальчик в Тиличи.

Патрон: Правительство. Право патр. виконує крак. Воєвідство.

Школи: 2 і 1 кл. з рускою мов. науч. о 2 і 1 силах. Брацтво св. о. Николая. Чит. ім. Мих. Качковского (1+1). Приватна крамниця + „Kółko Rolnicze“.

Прих. дім дер. зб. 1864 о 4 комн. і кухні в середі. стані. Стайні, стодоли дер. лихі. Шпихлір дер. і керниця добрі.

Огор. 23 а, 55 м²; поля 32 га, 98 а, 59 м²; лук 9 га, 74 а, 39 м²; ліса 3 га, 97 а, 83 м²; пасов. і неуж. 2 га, 62 а, 90 м² + поля 18 га, 72 а, 12 м²; лук 8 га, 46 а, 66 м²; ліса 12 га, 50 а, 64 м²; пасов. і неуж. 4 га, 58 а, 48 м². Серз. 82 м³ дерева на пни. Лісов. пляну нема. Меліорації не перев.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz) 35 км. Суд Мушина (Muszyna) 17 км. Почта, телеф., телегр., желіз. Криниця-Здрій (Krynica Zdrój) 6 і 12 км. Найбл. гр. кат. приходство в Тиличи (Tylicz) 5 км.

Після мнінія о. Д-ра Івана Кржеменецького істновала церков в Мохначці разом з прочими церквами сел давнього мушинського ключа на початку 17 стол. Промавляє за тим легалізований дня 21. X. 1812 р. на варовнім сандецькім замку відпис зложеної там через Тому Шафранського в імени Мохнацкогo уніятського пресвитера о. Георгія Чернянського, оригінальної, датованої в Кракові грамоти краківського єпископа Мартина Шишковського з дня 16. VII. 1626 р. про ерекцію руской парохії у Мохначці. З тексту грамоти виходить, що ще перед ей вида-нем істновало в Мохначці приходство, яке посідало лан ґрунту на утримане священика. З часом від якогось Гутника закупив для тогож приходства другій лан положеної між солтиством а ґрунтом Гриця Гладия рілі мохнацкій пресвитер о. Лука, який звернувся після сего до крак. еп. Мартина Шишковського яко властителя Мохначки з прошенем о затверджене той трансакції. Єпископ Шишковскій згадане купно справді повисшою грамотою затвердив і признав мохнацкому приходству посідане обох тих ланів з тим, що від новонабутого лану має оно, до єпископського скарбу в Мушині платити 6 польских золотих річного чиншу. Поза тим буде оно звільнене від всяких інших податкових тягарів і повинностей.

Сю ерекцію затвердили опісля слідуочі краківскі єпископи: Яков Задзік датованою в Радлові грамотою з дня 30. I. 1637 р.; Андрей Тржебіцкій дат. в Мушині грамотою з дня 5. VIII. 1659; з Малахович Малаховскій грамотою з дня 13. XII. 1681 р.; Казимир з Лубна Лубенскій грамотою з дня 27. VI. 1717 р.

Згаданий висше мохнацкій пресвитер о. Георгій Чернянскій помер на удар серця 1809 р. Від того часу дотепер мала Мохначка 19 душпастирів. В 1820 р. погоріли за о. Іоана Чернянського (1818—1851) приходскі будинки в Мохначці, які відбудовано аж в 1868 р. за тогд. місц. пароха о. Андрея Климка (1866—1874).

За него перевів канонічну візитацію парохії Апостольскій Адміністратор Перем, Епархії Назізяєнскій Архієпископ Іосиф Сембратович а за тепер. пароха дня 19. IX. 1927 р. епарх. візитатор о. Омелян Мартинович.

В 1873 р. лютилася в парохії холера, на яку померло 94 людей. З 1626 р. походить старий дзвін в Мохначці ваги 300 кг. Метрики провадиться від 1784 р.

- 11. Нова Весь (Nowa Wieś)**, с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород. зб. 1795 відн. 1884. Доч. Лосє (Łosie) с. Ц. д. св. Арх. Михаїла зб. 1826, відд. 2 і пів км. Обі ц. в добр. стані.
- Ч. д. гр. кат. 1090 + 340 = 1430; Лат. 12; Неспол. 2; Сekt.-суб. 7; Ізр. 20.
- Парох: о. Василій Смолинскій, р. 1868, рк. 1898, ін. 1917. Вк. ж.
- Лат. парох: о. Іосиф Кручек в Навоєвой.
- Патрон: Адам Збігнев, гр. Стадницкій в Навоєвой. Право патр. виконує лично.
- Школи: 2 і 1 кл. з руск. мов. науч. о 2 і 1 силах. Кооп. „Згода“ + Любов підч. Кооп. Союзови в Варшаві. Читальня ім. Мих. Качовского + „Просвіти“.

ЦЕРКОВ В НОВОЙ ВЕСИ.

- Прих. дім дер. о 4 комн. кухні і спіжарні; стайня, стодола, шпих-лір дер.; все в середн. стані. Керниця добра.
- Огор. 13 а; поля 15 га, 56 а; лук 3 га; ліса 32 га; пасов. 3 га; неуж. 20 а; будів. площі 20 а + поля 7 га, 40 а, 28 м²; ліса 3 га, 45 а, 78 м²; лук 1 га, 99 а, 70 м²; пасов. 19 га, 09 а, 24 м². Лісов. плян є. Меліорації не перев.
- Стар., суд, желізн. Новий Санч (Nowy Sącz) 22 км. Почта, телеф., телегр., найбл. гр. кат. приходство в Лабовой (Łabowa) 5 км,

В датованой в Вельполю грамоті з 1588 р., якою Іоан на Браничах Браницкій, дідич Забелча, Вельполя і Лабовой, продав Космі з Богуші за 30 фльоренів польської валюти часть своего дідичного ліса Новой Веси над потоком Лосє, додав ему заразом до того 4 лани рілі з одним ланом для священника. Кметів мав згаданий Косма („Kuzma“) з Богуші судити на основі волоского права. Сей акт можна уважати ерекційною грамотою парохії в Лосю.

В парохіяльних актах в Новій Веси знаходиться документ, на яким є в скороченому виписаний текст ерекційної грамоти нововескої парохії. Текст той в Вельполю в день св. Дороти, 1602 р., датованої грамоти, зачинається від слів: „In Nomine Domini Amen. Jan Braniczki z Ruszcza, Pan i Dziedzic Wielopola i we wsiach ruskich w Łabowej, w Kotowej, w Uhrynie większym i mniejszym, w Nowej wsi i Łosiu, w Rosztoce i Krzyżówce“..., після яких автор надає для приходства в Новій Веси рілі, яку оно по нинішній день посідає.

З Новій Веси вийшли: Єго Ексселенція, Всесвіт. і Високопреподобний о. Д-р В а с и л і й М а с ц ю х, Апостольський Адміністратор Лемковщини; Даниїл Талпаш, майор австрійського войска; Д-р Даміян Савчак, судовий совітник і посол до австрійського парламента в Відні; Даміян Левицький, письменник, автор рукописи п. з. „Сборникъ духовнихъ стиховъ и пѣсней“.

Метрики провадятся від 1784 р.

12. Новий Санч (Nowy Sącz), місто, Богослуж. каплиця св. О. Николая, мур. і благосл. 1911, в добрім стані. Місц.: Залубинці (Zalubincze), відд. 3 км. Старий Санч (Stary Sącz), мто, відд. 9 км. Цигановичі (Cyganowice), відд. 9 км. Завада (Zawada), відд. 5 км. Поремба Мала (Poręba Mała), відд. 9 км. Ліманова (Limanowa), мто, відд. 26 км.

Ч. д. гр. кат. 180.

Самост. сотрудник: о. Шумило Ростислав, ур. 1894; рк. 1929; бж.

Лат. парох: о. Роман Мазур, лосо.

Дві гімназії; Дівочий Семинар; Торговельно-промислова школа; 8 виділових шкіл: всі з поль, мовою науч. Філія Т-ва „Прогресива“.

Прих. дім, мур., о 2 комн. і кухні, в добрім стані.

Всі уряди в місці.

В Велику Пятницю 1440 р. правив в латинськім костелі в Санчі, а відтак в Катедральнім костелі в Кракові на Вавелю в східнім обряді Богослужене киевський митрополит Ізидор, коли після відбутого в 1439 році Фльорентійського Собору повертав туди до своєї митрополії для проголошення Церковної Унії на Руси.

В році 1898 основано в Новім Санчі на статутах Т-во під назвою „Руска Бурса въ Новѣмъ Санчі“. Членами основателями були: о. Теофіль Качмарчик, о. Гавриїл Гнатишак, о. Юсиф Мохнацький, о. Іоан Дуркот (senior), о. Мирон Черлюнчаке-

вич, о. Еміліян Венгринович, Василій Яворскій, Петр Лінинскій, Іоан Черкавскій, Іоан Іванишов і Василій Твєрдїєвич. В 1898—1899 роках містила бурса 20 воспитанників. Першими воспитанниками були: Іоан Богуцкій, Ярослав Перфецкій, Виктор Хорошак, Александер Чичило, Іоан Рисуняк, Василій Дзюба, Дмитрій Кобаній, Симеон Хома, Юліян Тиминскій, Тит Богачик, Василій Милянч, Володимир Греняк, Ігнатій Полянскій, Стефан Лавровскій, Стефан Тиминскій, Іоан Полянскій, Юліян Островскій, Пімен Костельник, Софрон Лукачин і Григорій Пирог. В році 1899 креовано в Новім Санчи греко-кат. гімназіальну катехитуру. Першим катехитою буй о. Юрій Генсьорскій, який заразом був управителем бурси. За численні жертви з краю і Америки, а головно за княжий дар в висоті кількох тисяч ринских Венедикта Мїйского, старшого інжинера Намісництва во Львові, закуплено в році 1900 простору площу при ул. Ягайлонской з двома домами і тут приміщено бурсаків, котрих число в році 1900 виносило около 60. В тім то році перемінено назву Т-ва на „Русская Бурса им. Венедикта Мѣйского“, а в 3 літа пізнійше на купленої площі построєно еше один мурований дїм для цілої бурси.

В часі перших загальних зборів Т-ва, які відбулися в липни 1901, наступив між членами основателями розлам, який дав причину до основаня другої бурси під назвою „Українска Бурса в Новім Санчи“. На предложєне о. Т. Качмарчика учасники загальних зборів видалили з Т-ва члена основателя Петра Лінинского. За видалєним упімнувся Василій Яворскій, який на знак протесту заявив, що виступає з Т-ва. З початком слїдуючого шкільного року оба згадані основали другу бурсу, яку назвали українскою а яка давала приміщенє 50 ученикам, удержуваних фондами Василя Яворского.

Підчас коли в Новім Санчи наші дві бурси приміщували 110 учеників, в польській бурсі було всего 30 учеників. Розпочалося переслїдованє наших бурс, особливо воспитанників бурси „им. В. Мѣйского“. Головну ролю в тім переслїдованю відогравав директор гімназії Станислав Ржепинскій і профєсор Блажей Гавор-Славомірскій. Назвиско послїдного записанє чорними буквами в душі тогдашнього сандецкого бурсака. Ученики, утікаючи перед переслїдованєм тих педагогів, або покидали школу, або переносилися до гімназій інших місцевостей (головно до Сянока і Ясла), або виїзджали за границю (Америка, Росія). З той отже причини число греко-катол. учеників в сандецкій гімназії з кождим роком почало зменшатися. О. Ю. Генсьорского усунєно з катехитури в Новім Санчи, а на його місце

покликано о. Захарія Лехицького, котрий крім катехитури обняв управу української бурси.

Настоятелями „Русской Бурси им. В. Мѣйского“ були по черзі: Михаїл Секунда, Д-р Іоан Черлунчакевич, Теофіль Костецкій і Іоан Гассай.

Обі бурси діяли до серпня 1914 р. З вибухом світової війни посипалися зі сторони австрійських державних властей тяжкі репресії проти цілої лемковської суспільності, особливо же проти лемковської інтелігенції, яку посуджувано о симпатії до Росії. В звязку з тим тогдішнє галицьке Намісництво во Львові рескриптом з дня 4 серпня 1914 припинило діяльність Т-ва „Р. Бурса им. В. Мѣйского“, а его членів арештовано і вивезено до Талергофу і Відня.

По світової війні Повітовий Суд Відділ I в Новім Санчі на внесок місцевого Староства рішенням в дня 26 цвітня 1919 № I, 1148 — установив для оборони маєткових справ Т-ва куратором місцевого адвоката Д-ра Маврикія Кербеля, котрий своє управленє поширив так далеко, що, не повідомивши про свої кроки живих ще членів, звернувся до повітового Суду з внесеном о позволенє на продаж цілої реальності тогож Т-ва. Дозвіл сей отримав ухвалою Суду з дня 14 вересня 1921 р. № 1148/19. Цілу ту реальність з домами набув на власність магистрат міста Новий Санч контрактом купна - продажі з дня 30 вересня 1921, затвердженим в Суді дня 10 жовтня 1921 за ціну 935.634 марок поль. О зворот той реальності виточило Т-во „Русская Бурса им. В. М.“ судовий процес, який до сего часу еще не є укінчений.

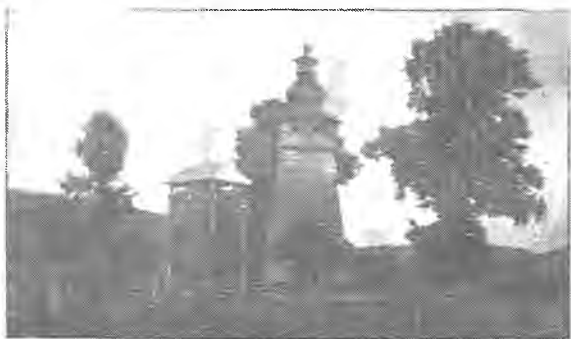
Греко - католики Нового Санча в релігійній області користали початково з бічного престолу в місцевім лат. парох. костелі, на яким дозволено їм відправляти читані Служби Божі. Позаяк число греко - католиків зростало, показала потреба будови власної церковці. На згаданій парцелі при ул. Ягайлонської розпочато в 1902 р. будову греко-кат. церкви. Будову допроваджено до заложення фундаментів і муру на кілька метрів високого; по причині ріжних інтриг, які повставали наслідком партійної боротьби між рускими а українцями, адміністраційні власти ставляли будові ріжні перешкоди, а наконець застановили будову під закидом, що фундаменти за слабо побудовані.

Старанєм о. Зах. Лехицького а фондами Василя Яворського перестроєно три комнати будинку місцевої „Просвіти“ при ул. Кунегунди 8 на богослужебну каплицю, яка служить для релігійних потреб тамошних греко-католиків до нині. Василій Явор-

скій за заслуги, положені для церкви, зістав в 1924 р. відзначений папским ордером „Pro Ecclesia et Pontifice“.

Метрики провадяться від 1911 р.

13. Поворозник (Powroźnik), с. Ц. д. св. Апостола Якова Брата Господ., зб. 1612, на тепер. площу ізза повені

ЦЕРКОВ В ПОВОРОЗНИКУ.

в 1813 р. перенесена 1814, в середнім стані. Місц.: Мушина (Muszupa), мтко, відд. 4 і пів км.

Ч. д. гр. католиків 1040 + 15 = 1055; Лат. 15 + 2000; Ізр. 15 + 1000.

Парох: о. Вах Павел, ур. 1887; рк. 1920; інст. 1927; ж.

Лат. парох: о. Юсиф Габор в Мушині.

Патрон: Правительство. Право патронату виконує Краківське Воєвідство.

Школа 2 кл. з рускою мовою науч. о 2 силах. Чит. ім. Михаїла Качковського.

Прих. дім мур. 1885, о 4 комнатах; дві стайні, шпихлір, дер.; все в добрім стані; стодола дер. та керниця, лихі.

Огор. 4 а, 46 м²; поля 23 га; лук 5 га; пасов. 12 га; ліса 20 га; неуж. 3 га. Є лісовий плян з 4 грудня 1929 на 78 м³ дер. річно до 10 літ. Меліорація не переведена.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 43 км. Суд, почта, телефон, телеграф Мушина (Muszupa), 4 і пів км. Желізниця Іосо, 1 км. Найбл. греко-кат. приходство в Криниці-селі (Krynica-wieś), 3 км.

Привилеем з дня 23 марта 1565 р. надав Филип Падневскій Назарієви Воркачови два лани солтиства над рікою Поворозником.

Датованою в Радлові грамотою з дня 13-го січня 1637 р. зіволов краківський єпископ Яков Задзік Томі Добошови спродати поворозницькому діяконови Андрееви Мійському лан рілі з тим, що, звільнивши сей лан від податкових тягарів, призначив его для поворозницької церкви, та на всегдашню фундацію приходства в Поворознику. Той самий єпископ Яков Задзік заложив датованою в Радлові грамотою з дня 13 лютого 1638 р. школу в Поворознику і призначив по 1 кірци („gbele“) вівса річно від підчинених для церковного слуги, т. е. священника, який мав за те вправляти „dzieci softysów i poddanych w (polskiej) i ruskiej pauce“ та учити їх „polskiego pisma, pacierza i obzędów cerkiewnych“.

Дотацію парохії поширив опісля краківський єпископ Петр Гембіцькій. Сей датованою в Радлові грамотою з дня 26 лютого 1644 р. дозволив поворозницькому пресвітерови о. Андрееви Мійському поставити власним коштом млин, який его наслідники в уряді, еслиби не були его потомками, мали від его родових спадкоємців після означеної комісарської такси відкупити.

В кінці краківський єпископ Андрей Тржебіцькій датованою в Борженціні грамотою з дня 6 лютого 1663 р. надав мушинському протопресвітерови о. Андрееви Мійському привилей на млин в Поворознику та на право побираня роботизни в селі Войкова.

Правдоподібно в XVIII стол. перестав бути Поворозник самостійною парохією, та зістав яко дочерна прилучений до Криниці. Доказом сего є прошеніє Поворозничан з 1816 р., щоби відлучено їх від Криниці. Однак самостійну парохію реактивовано там доперва рішенієм австрійського Намісництва з 1848 р., ч. 75.407.

Після переданя була колись Мушина, звана „Плохе“, рускою оселею, яка опісля златинщилася в наслідок мішаних сопружеств осілих тут латинників з місцевим руским населенем. Промовляють за тим рускі назвища мешканців Мушини та руский характер окружаючих єї сусідних дооколичних осель. Перший латинський костел в Мушині побудовано в 1686 році з матеріялу рускої церкви, насильственно перед тим розібраной в Тиличи.

В поворозницькій церкві знаходяться: Образ Страшноґо Суду з 1627 р., та Страждучой Матери з 1647 р.; Книга Євангелій з 1644 р.

Метрики провадиться від 1784 р.

14. Ростока Велика (Rostoka Wielka), с. Ц. д. св. Вмч. Димитрія, зб. 1819, відн. 1881, в середнім стані. Місц.: Крижівка (Krzyżówka) прис., відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. 548 + 226 = 774; Ізр. 11.

Завідатель: о. Дяк Василій, ур. 1902; рк. 1933; бж.

Лат. парох: о. Роман Духевич в Криниці-Здрою.

Патрон: Адам Збігнев граф Стадницький в Навоєвой. Право патронату виконує лично.

Школи: 1 і 1 кл. з рускою мовою науч., по 1 силі. Кооп. „Добробут“, підч. Коопер. Союзови в Варшаві.

Прих. дім, дер., о 3 комнатах; стайні, стодоли, шпихлір, дер.; все лихе; керниця в середнім стані.

Огор. 2 а, 09 м²; поля 13 га, 97 р, 23 м²; лук 1 га, 42 а, 36 м²; ліса 14 га, 50 а, 62 м²; неуж. 16 га, 32 а, 73 м². Сервітут 26 буків. Церк. поля: 1 морг, 376 с². Дяківки: орного поля три чверти морга; ліса пів морга. Лісового пляну нема. Меліорація не переведена.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 26 км. Суд Мушина (Muszyna), 20 км. Почта, телефон, телеграф, залізниця Криниця-Здрій (Krynica-Zdrój), 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Новой Веси (Nowa Wies), 5 км.

ЦЕРКОВ В РОСТОЦІ ВЕЛИКОЙ.

Найстарша згадка про ерекцію парохії в Ростоці Великої походить з 1636 р. В тім то іменно році уділив властитель Навоєвой Станислав Любомирський презенту на Ростоку Велику о. Андреєви Улюцкому, який за 100 поль. золотих купив так звану „Павловську Рілю“. Священики з роду Улюцкого душпастиривали в Ростоці Великої безперервно до 1800 р.

В парохіяльних актах в Ростоці Великої заховався протокол переведеної через о. Іоана Хризостома Бернакевича за тогдішнього адміністратора перем. дієцезії холмського єпископа Максиміліяна Рилла канонічної візитації парохії з дня

9 серпня 1700 р. В протоколі говориться о дуже старій ростоцькій церкві, що стоїть від непамятних часів. Церков тая в році 1817 або і скорше впала, бо в 1818 р. розпочато будову нової церкви в Ростоці, яка стоїть по нинішній день.

Назва села пішла від его топографічного положення на довгій 3 і пів км. рівнині межи двома пасмами гір, через яку перепливає потік.

Крижівка бере свою назву від того природного перехрестя, яке она творить з Ростокою Великою.

Метрики провадяться від 1781 р.

15. Солотвини (Slotwiny), с. Ц. д. Покр. Пр. Богородици зб. 1887, відн. 1932 в добр. стані.

ЦЕРКОВ В СОЛОТВИНАХ.

Ч. д. гр. кат. 685; Лат. 514; Неспол. 16; Сekt.-нар. 8; Ізр. 177.

Самост. сотр.: о. Махник Володимир Михаїл, ур. 1881; рк. 1923; ж.

Лат. парох: о. Духевич Роман, і сотрудник: о. Д-р Бохенек в Криниці-Здрою.

Прих. дім, дер., збуд. 1928, о 3 комн. і кухні; стайня зб. 1930, стодола зб. 1929, дер. та керниця; все в добрім стані.

Школа 1 кл., двояз. о 1 силі. Свічкове Братство св. О. Николая.

Будов. площі 7 а, 40 м²; огор. 80 м²; поля 23 га; лук. 4 га; пасов. 6 га,

37 а, 03 м²; ліса 24 га; 46 а. 69 м². Є лісовий плян з 1929.

Меліорація не переведена.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz), 40 км. Суд Мушина (Muszyna), 12 км. Почта, телефон, телеграф, залізниця Криниця-Здрій (Krynica-Zdrój), 2 км. Найбл. гр. кат. приходство в Криниці-селі (Krynica-wieś), 4 км.

На основі солотвинських метрикальних книг, як також і народного переданя, можна припускати, що історичні початки

оселі і парохії в Солотвинах сягають XVI стол. Значні простори управної землі в Солотвинах знаходяться в посіданю місцевих солтисів, до яких належать роди: Криницьких, Сметанів і Чичилів.

Самостоятельна парохія в Солотвинах проістнували до 1854 р. В тім часі прилучено єї яко дочерну до Криниці. Відтак в 1927 році утворено в неї самостоятельне **са**трудництво і побудовано нові приходські будинки, віддані до ужитку в 1928 р.

Первісна, в незнанім часі побудована солотвинська церков, після народного переданя — згоріла. Така сама судьба стрітила і другу з ряду солотвинську церков, котра — як се слідує із знайденой між парохіянами відозви — в середу 3-го тижня великого посту 1884 р. також згоріла. На єї місце побудовано в 1887 р. третю з черги солотвинську церков, яка стоїть по нинішній день.

Школу побудовано в Солотвинах в 1909 р. Дятого, що в селі не було тогди священника, а доїзджав душпастир з Криниці, наука відбувалася через 15 літ в старім приходскім домі в Солотвинах. Шкільний будинок поставлено в 1925 р.

Канонічну візитацію парохії перевели: Єпископ Михаїл Левицький дня 8. VIII. 1817 р.; Назіязенський Архієпископ Іосиф Сембратович, Апостольський Адміністратор Перем. Епархії дня 24. VIII. 1869 р.

Метрики провадиться від 1784 р.

16. Тилич Tylicz, мтко, Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1743. Доч. Мушинка (Muszupka), с. Ц. д. св. Апост. Іоана Богослова, зб. в XVII стол., відд. 3 і пів км. Обі ц. в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 1186 + 770 = 1956; Лат. 370; Ізр. 216.

Парох: о. Мохнацькій Володимир, ур. 1870; рк. 1896; інст. 1920. Вк. Вислужений декан, Совітник Апост. Адміністрації; ж.

Лат. парох: о. Ковальчик Володислав в Тиличи.

Патрон: Правительство. Право патронату виконує Краківське Воєвідство.

Школи: 3 і 2 кл. з польською мовою науч., о 3 і 2 силах. Церк. Братство Непорочного Зачатія Пр. Діви Марії, затверджене Єпископом О. Шумлянським 21. V. 1759; еп. Атан. Шептицьким 2. VI. 1773; еп. Ангеловичем 21. X. 1797, а після зміни статуту в 1929 р. ЄгоЕксц. о. Д-р В. Масцюхем, Апост. Адм. Лемковщини 16. VII. 1935. Чит. ім. М. Качковського (1 + 1).

Прих: дім мур. 1924 о 6 комн.; Екон. будинки дер. та керниця і все проче в добр. стані.

Поля 40 га, 60 а, 62 м²; лук 11 га, 50 а, 93 м²; пасов. 8 га, 89 а, 98 м²; ліса 2 га, 30 а, 19 м²; неуж. 31 а, 40 м² + поля 29 га, 17 а, 74 м²; лук 3 га, 45 а, 28 м²; ліса 46 а, 20 м²; пасов. 19 га, 13 а, 62 м². Сягів 15¹/₄ ялов. Меліорації не перев.

Стар. Новий Санч (Nowy Sącz) 38 км. Суд Мушина (Muszyna) 11 км. Почта, телеф. юсо. Желізниця, телегр. Криниця-Здрій (Krynica-Zdrój) 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Мохначці Нижній (Mochnaczką Niżną) 5 км.

Бібліографія до історії Тилича:

Kodeks Kąpituły Krakowskiej tom II. Kraków 1883 (Dok. № 379); Acta Tylicensia, № 82 в арх. гр. кат. Перем. Капіт.; Акта Тилича в арх. Капіт. Краківської; Хроніка в арх. парохії Тилич; Василь Щурат: „В обороні Потієвої Унії“ Львів 1929; Схематисмъ епархії Перем. з 1879 р.

Найстаршу знану згадку про Тилич містить Галицко-Волинська Літопись. За володіня руских князів звався Тилич „Оравою“, взгл. „Орнавою“ і належить яко такій до найстарших осель Лемковщини. Підупавши цілковито за часів татарських наїздів, піднісся він около 1363 р. З часом отримав він від польських королів право торговельной оселі (місточка), та змінив свою первісну назву „Орава“ на „Мастко“. Руїни его мурів задержалися до 1682 р.

Первісні мешканці „Орнави“ незнані. Правдоподібно були се Німці, хотяй з певностею сего доказати не можна. В новий оселі „Мастко“ мешкали вже Русини, які около 1400 р. збудовали тут церков на місци, где стоїть і нинішня тилицька церков. В 1391 р. перейшов „Мастко“ wraz з мушинским ключем королівських дібр на власність і під заряд краківських лат. єпископів.

Датованою в Борженціні грамотою з дня 26. VI. 1612 р. відновив крак. єпископ Любош Тилицькій на прошенє мешканців „Мастка“ мійські права той оселі, назвав єю від свого прозвища „Тиличем“ і надав для місцевої руской церкви два лани ґрунту під условієм, що міщане допоможуть побудовати лат. костел в Тиличи, если він для кого там буде потрібний. Однак длятого, що в місті ніяких латинників не було, лат. костела довшій час не будовано і яких сто літ травав в Тиличи дотеперішний стан і спокій. З часом однак побудовано при видатной помочи місц. руских міщан лат. костел в Тиличи для приїзджаючих там часто гостей, та для єпископських урядників.

Зчасом прийшов до Тилича лат. священник. Коли сей побачив, що костел не маючи вірних, порожний, став змушувати Русинів, щоби ходили до костела. А коли ті не хотіли, тогди за порадою і на предложеніє згад. лат. священника замкнув крак. єпископ Яков Задзік в 1636 р. руску церков в Тиличи, та замінив єю на каплицю, в котрій лише раз до року в часі великого посту можна було правити богослуженіє. Руским священником в Тиличи був тогди уніят о. Іоан Федорович. Тиличане, не хочючи покидати свого обряду і народности, через цілий рік ходили до церкви в Мушині. Доперва дня 13. VI. 1680 р. по смерті крак. єпископа Андрея Тржебіцького отворено за дозволом адміністратора крак. єпископства, кан. Зебжидовського, на прошеніє тилицьких міщан церков в Тиличи. Однак вже в 1682 р. на приказ нового крак. єпископа Іоана Малаховського а на домаганіє лат. плебана в Тиличи кс. Мартина Тимовського на ново єю замкнуто. Руским парохом в Тиличи був тогди о. Тимотей Криницькій.

Сей момент зворушливими словами і зображає в своїх письмах генеральний намісник перемиского уніятського єпископа о. Петр Камінській, коли по представленю варварського здемольованя тилицької церкви латинниками — пише „...Яке там наріканє, плач і лемент счинили люде руского народа підчас відбираня той церкви, годі виповісти. Жінки і діти в домах і по улицах кидалися на землю і голоси аж до неба підносили; не було духа, що не заливавби ся слезами. Були тогди в Тиличи на торзі лютри Угри з Бардієва... то і они плакали, бачучи такий вереск убогого люду. І всі дуже дивовалися, що уніятям відбирають церков...“

Однак не тільки той плач гіркого болю і розпуки тяжко кривджених уніятів нічого не поміг але і стараня уніятського Владики, щоби відзискати церков а навіть і інтервенція самого короля не принесли ніякого успіху. Наоборот!... Церков в 1686 р. мимо мольб і скарг Тиличан розібрано а відтак дня 28. лютого 1686 р. перевезено матеріял з неї до Мушини і там поставлено з неї першій в той місцевости лат. костел.

Вслідствіє того Тиличане були від 1686 р. до 1743 р. позбавлені церкви. Доперва в 1743 р. по довгих заходах і стараннях о. Стефана Гарбери Мохнацького побудовано нову церков в Тиличи і привернено там гр. кат. парохію. При церкві заложено Брацтво Непор. Зачатія Пр. Діви Марії, яке істнує до тепер. О. Стефан Гарбера, Мохнацькій старався також о ревіндикацію парох. майна в Тиличи, однак все тоє удалося доперва єго синові, місц. парохові о. Іоанові Мохнацькому. Тилич числив тогди 684 гр. кат. а 150 рим. кат. душ.

Мушинка становила колись осібну руску парохію. В 1843 р. за тилицького пароха о. Ізидора Хорошаковського прилучено єю яко дочерну до Тилича.

Від часу відновлення парохії дотепер мав Тилич 21 душпастирів. З поміж них визначався особливо о. Михаїл Криницький (1843—1863), котрий на основі достовірних історичних документів, яких збіркою старанно займався, доказав польському історикови професорови варшавського університету В. А. Мацієвському, що рускі Лемки не є ніякими кольоністами осадниками але автохтонами на своїй землі. Свої висновки напечатав він в праці п. з. „Историческое состояние намѣстничества Мушинскаго“ Вѣдєнь 1853. Однак — на жаль — багато зібраних ним цінних історичних матеріялів безслідно пропало.

Метрики пров.: в Тиличи від 1738 р.; в Мушинці від 1638.

17. Шляхтова (Szlachtowa), с. Ц. Покр. Пр. Богород-мур. 1909 в середі. стані.

Ч. д. гр. кат. 672; Лат. 38; Ізр. 2.

Сам. сотр.: о. Др. Діонизій Сенета, р. 1894, рк. 1930, бж.

Лат. парох: о. Михаїл Матрас в Щавниці.

Патрон: Адам Збігнєв гр. Стадницький в Навоєвой. Право патр. виконує лично.

Школа 1 кл. з руск. мовою науч. о 1 силі. Кооп. „Єдність“ підч. Кооп. Союзови в Варшаві. „Ochotnicza Straż Pożarna“ з власним домом.

Прих. дім дер. зб. 1866. о 3 комн. кухні і 2 спіжарнях, лихій. Стайні, стодоли дер. в середн. стані. Шпихлір, керниця мур. добрі.

Огор. 40 а, 25 м²; поля 21 га, 80 а, 91 м²; лук 10 га, 99 а, 26 м²; пасов. 21 га, 78 а, 52 м²; ліса 7 га, 95 а, 04 м²; неуж. 14 а, 17 м²; будов. площі 14 а, 54 м². Лісов. плян є. Меліорації не пев.

Стар. Нозий Торг (Nowy Targ) 43 км. Суд Кростенко н. Дун. (Krościenko n. Dun.) 8 км. Почта, телеф., телегр. Щавниця (Szczawnica) 4 км. Желізн. Старий Санч (Stary Sącz) 45 км. Найбл. гр. кат. приходство в Явірках (Jaworki) 3 км.

Виданою в 1391 р. грамотою надав польській король Ягайло з королевою Ядвигою краківському єпископови Іоанови і єго наслідникам за заслуги положені для польского королівства, добра свого варовного замку „Плохе“, положеного в Сандецкой землі, Мушину wraz з місточками „Мястком“ і Поворозник і з селами: Kunczowa, Szlachtowa wola, Краснаєдль, Mukowa, Довгі, Лани,

Андрейова, Щавник, Ломниця, Перун, Угринцева на всегдашне посідане і заряд, якій мав опиратися на тевтонськім, галлійськім або якімнебудь іншим праві. Так отже Шляхтова звалася з початку „Шляхтовою Волею“ і разом з іншими оселями т. зв. мушинского ключа дїбр перейшла в 1391 р. від польских королів в посідане краківских лат. єпископів.

Згідно з гадкою о. Юліяна Никоровича можна припускати, що всі згадані місцевости разом з Шляхтовою повстали за часів руских князів і яко такі дісталися разом з княжими добрами в 1340 р. за польского короля Қазимира Великого під пановане Польщі. За таким поглядом промовляє і традиція, яка перепливаючий через Шляхтову потік назвала „Руским Потоким“ а ведучу через ню дорогу „Рускою Путью“ (дорогою). Тим історичним торговельним шляхом мали колись переїздити Фенікіяне, Римляне, а відтак Руси.

В 15. стол. належала Шляхтова до якогось Томи з Навоєвой і его потомків. В 1542 р. був єй властителем Акакій Йордан з Заклічина а в 1581 р. Петр Навоєвскій. В 1741 р. став властителем Шляхтової князь Павел Сангушко а від 1828 р. до тепер належить она до родини гр. Стадницких.

Рік і ерекційна грамота парохії в Шляхтової незнані. Найстарша знана згадка о церкві в Шляхтової походить з 1542 р. Тогди то згаданий властитель Шляхтової Акакій Йордан з Заклічина жертвовав для ней книгу Євангелій і помістив на послідной єй стороні відповідну нотатку. З того конклюдзі, що тая шляхтовска церков вже перед тим істновала.

В 1904 р. розібрано в Шляхтової стару деревляну церков а до 1909 р. довершено будови новой, що стоїть до нинішного дня. Чи названа стара шляхтовска церков була тою, о котрой заховалася згадка з 1542 р. чи іншою, сего не дасться з певностею определити.

Зпочатку кромі златинізованих нині цілковито Щавниці, Коростенка і Нового Торгу належали єще до Шляхтової такі місцевости як Явірки, Біла Вода і Чорна Вода, з яких пізнійше утворено окрему самостоятельную парохію. Ведля свідочтва о. Юліяна Никоровича показовали єще за его часів в Коростенку місце, где перед століттями стояла руска церков а в Щавниці єще до тепер звать одну сіножать „Поповою“ а другу „Дяковою“.

Канонічну візитацію парохії перевели: Єписк. Михаїл Левицкій в 1817 р.; Еп. Іоанн Снігурскій дня 29. VII. 1833 р.

Метрики пров.: уроджених від 1768 р.; вінчаних і померших від 1785 р.

- 18. Явірки (Jaworki)**; с. Ц. св. Іоана Богосл. мур. 1798 в середині стани. Місц. Біла Вода (Biała Woda) с. відд. 3 км. Чорна Вода (Czarna Woda) с. відд. 2 і пів км. Ч. д. гр. кат. 617 + 541 + 346 = 1504; Лат. 48; Ізр. 9. Завідатель: о. Ярослав Гребеняк. Лат. парох: о. Михаїл Матрас в Щавниці. Патрон: Адам Збігнєв гр. Стадницькій в Навоєвой. Право патр. виконує лично. Школи: 2 і 1 кл. двояз. о 2 і 1 силах. Т-ва „Straż Pożarna“ з власними домами. В Явірках: Кооп. „Надія“ підч. Кооп. Союзови в Варшаві. Прих. дім мур. о 5 комн. кухні і спіжарні, лихий. Стайня, стодола дер. в середн. стани. Поля 1 га, 06 а; скіпщ. 6 кіп вівса + 6 кірців вівса. 13 штук буків + 26 штук смереків. Фонд. поля 28 кусників на відправу Сл. Божих. Стар. Новий Торг (Nowy Targ) 49 км. Суд Коростенко н. Дун. (Krościenko n. Dun.) 10 км. Почта, телеф., телегр. Щавниця (Szczawnica), 7 км. Желізн. Старий Санч (Stary Sącz) 49 км. Найбл. гр. кат. приходство в Шляхтової (Szlachtowa) 3 км.

Назва „Явірки“ має ведля переданя походити від яворового ліса, що колись порастав ті околиці а назви місцевостей „Біла Вода“ і „Чорна Вода“ від потоків той самої назви, що через них перепливають.

До 1820 р. належали Явірки wraz з Чорною і Білою Водою яко дочерна до Шляхтової. В 1820 р. утворено в них самостоятельну парохію однак без ґрунтового вивінованя.

З Явірок вийшов: Іоан Івоняк народний учитель в Короснянщині.

Метрики провадяться від 1786 р.

Мушинський деканат числить 22.593 гр. кат. душ, 42 неспол. і 32 сект.

VIII. Риманівський Деканат.

Завід. деканату: о. Михаїл Величко, Парох в Боську.

1. Босько (Besko), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород. зб. 1881.
в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 1870; Лат. 1510.

Парох: о. Михаїл Величко, р. 1889, рк. 1917, інс. 1935. Завід. декан. ж.

Лат. парох: о. Андрей Вітко Іосо.

Патрон: Адам кн. Чарториский в Голухові ад Познань. Право патр. виконує лично.

Прих. дім дер. зб. 1916. о 3 комн. і кухні; стайня, стодола дер.; все в середн. стані.

Огор., саду, пасов. 3 га; поля 22 га; лук. 19 га. Фонд. поля 1 га. Сягів 17 і пів бучини. Поле скомасоване. Меліорація частично перев.

Стар. Сянок (Sapok) 21 км.

Суд Риманів (Rymanów) 7 км. Почта, телеф., телегр., желізн. Іосо. Найбл. гр. кат. приходство в Синяві (Sieniawa) 5 км.

Назва села має по переданню походити звідси, що в его мочарной околиці гніздилося колись багато бузьків.

ЦЕРКОВ В БОСЬКУ.

Руска парохія в Боську, котре було колись власностею польських королів, зістала еригована датованою в Кракові грамотою короля Жигмонта III. з дня 19. III. 1595 р. Ту ерекцію затвердив опісля король Іоан III. Собіській датованою в Яворові грамотою з дня 16. X. 1676 р. і Август II. Сас грамотою з дня 5. VIII. 1710 р. Тими грамотами була при надаваню відносним священиком парохії Босько означована їх парохіяльна дотація, котра складалася з орного поля, лук і ріжних неістнуючих тепер привілеїв.

Ряд парохів в Боську датується від 1602 р. Один з них о. Іоан Корнашевич, сяноцькій декан, якому підлягало Босько, брав участь в Замоїскім Синоді 1720 р.

Босько посідало колись наскрізь руске населене і характер, Місц. лат. парохія і костел є о много пізнійшої дати, як рускі.

З парохії вийшов: о. Николай Денько, духовник гр. кат. Духовной Семинарії в Перешішли.

Метрики пров. від 1777 р.

2. Воля Нижна (Wola Niżna), с. Ц. Перенес. Мощей св. О. Николая мур. 1812, відн. 1904. Богосл. капл. св. Іоана Крест. мур. 1902. Доч. Воля Вижна (Wola Wyżna) с. Ц. д. св. Вмч. Димитр. зб. 1891 відд. З і пів км. Обі ц. і капл. в середині. стані.

Ч. д. гр. кат. 802 + 363 = 1165; Лат. 4 + 0; Ізр. 1 родина.

Завідатель: о. Худик Володимир, р. 1903, рк. 1930, бж.

Лат. парох: о. Валеріян Ромпала в Яслисках.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишли. Право патр. виконує лично.

Школи: 1 і 1 кл. двояз. по 1 силі Т-во „Апост. Молитви“ в Волі Ниж., Брацтво Тверезости в Волі В.

Прих. дім мур. о 6 комн. і кухні; стайні мур., стодоли дер., та керниця; все в добр. стані.

Огор. 1 га, 15 а; поля 14 га. 39 а; лук 17 га, 26 а; пасов. 32 га, 80 а + огор. 63 а; поля 18 га, 51 а; неуж. 24 га, 17 а. Церк. поля 2 морги. Меліорації не перев.

Стар. Сянок (Sanok) 47 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto) 20 км. Почта, телеф., телєгр. Яслиска (Jaśliska) 4 км. Желізн. Риманів-Вороблик (Rymanów-Wróblik) 27 км. Найбл. гр. кат. приходство в Полянах Суровичних (Polany Surowiczyne) 3 і пів км.

Найстаршу знану згадку о Воли Нижной і Вижной під спільною назвою „Яслиска Воля“ (Wola Jaśliska) наводит Павловській в кн: „Vitae Episcop. ч. 1. Premisl.“ р. 240. Після него

переніс перем. лат. єпископ Станіслав Тарло датованою в Березові грамотою з дня 23. VI. 1543 р. заложеною на тевтонським праві („iure teutonico locatam“) Яслиську Волю на волоске право. Рацією такого перенесення положеної у стіп карпатського гірського хребта Яслиської Волі з тевтонського на волоске право, на яким опиралися і інші села Яслиського округу, були сподівані обильніші звідси доходи для єпископського стола.

: Можливо, що на ті самі часи припадає і ерекція рускої парохії в Яслиській Волі, если она не була заложена вже вчашійше, коли належала до комплексу королівських дібр.

В часі всесвітньої війни, зимою з 1914-го на 1915-ий рік, відбувалися через протяг 3 тижнів на волянської території на горі т. зв. „Камінь“ межі російськими і австрійськими військами завзяті бої, які обом воюючим сторонам забрали багато жертв. Сильно укріплені австрійські позиції на горі „Камінь“ здобували Москалі зі всестороннім приміненем засобів тогдішньої воєнної стратегії і з багатим і безпощадним зужитєм численого людського матеріялу. Цілими днями сипали уміщені в Шклярах і на інших стратегічних точках тяжкі, російські батерії жаріючим артилерійським огнем на „Камінь“ а ночами серед шаленого гуркоту ручних карабінів і машинових скорострільів сунула густими лавами російська піхота на сильно укріплені, австрійські окопи. І доперва окружене австрійського війська з двох сторін а іменно зі сходу від Вислока горішого а з заходу від Липівця і Черемхи, змусило їх покинути „Камінь“ і податися в поспішнім відвороті на територію тогд. Угорщини.

Метрики пров. від 1784 р.

3. Вороблик королевській (Wróbliek królewski),

с. Ц. мур. 1888. Доч. Вороблик шляхотській (Wróbliek szlachecki), с.Ц.

д. зб. 1879. відд.

1 км. Обі церк.

Успенія Пр. Д.

М. в добр. стані.

Місц. Ляджин

(Ladzin) с. відд.

2 км. Риманів

Місто (Rupa-

nów Miasto), мто

відд. 5 км. Івонич

(Iwonicz), с.

відд. 7 км.

Ч. д. гр. кат. 1121

ЦЕРКОВ В ВОРОБЛИКУ КОРОЛЕВСКИМ.

+ 783 + 148 + 10 + 3 = 2065; Лат. 41 + 45 + 151 + 5226 + 3236 = 8699; Ізр. 30 + 36 + 24 + 1638 + 45 = 1773.

Парох: о. Іоан Полянскій, ур. 1888, рук. 1916, інст. 1936.
Сов. Ап. Адм. Канцлер Курії.

Лат. парох: о. Іосиф Вольскій в Риманові-Місті.

Патрон: Інж. Веслав Лівіцкій Іосо. Право патр. виконує лично.

Школи для обох Воробликів: 4 кл. двояз. о 3 силах; Ляджин 1 кл. поль. о 1 силі; Риманів-Місто 7 кл. поль. о 13 силах; Івонич 5 кл. поль. о 6 силах. В Вороблику і Ляджині науку релігії в школі преподає о. Ник о л а й Г о л о в а ч, катехит в Боську.

Організ.: „Спѣльный Трудъ“ коопер. спож., „Союзъ“ з молочарским відділом, кооп. спож. (власний дім), „Молочарня“ кооп. молоч., „Русская Касса“ копер. позич. кред. „Русскій Рольничій Союзъ“ — всі підч. РСРК. Чит. ім. Мих. Качковського (власний дім), „Аматорскій Кружокъ“, „Кружокъ русск. женщинъ“, „Пожарна Сторожа“, Дяківска Школа, „Кружок Сільс. Госп.“.

ПРИХОДСТВО В ВОРОБЛИКУ КОР.

Прих. дім одноповерховий, муров. в будові. Стайні, стодола, пивниця муров. в добр. стані.

Поля 15 га, 69 а, 19 м²; лук 7 га, 32 а, 10 м²; пасов. 11 га, 26 а, 43 м²; ліся 9 га, 78 а. Ліс на території Одреховой. Лісового плану нема. Мельор. не переведено.

Стар., суд для Воробл. Корол. Коросно (Krosno) 11 км.; для Вор. Шлях. і Ляджина: Стар. Сянок (Sianok) 26 км., Суд Риманів-Місто (Rymanów-M.) 6 і 5 км. Почта. телеф., телегр. Вороблик Шляхотс. (Wóbliek Szlach.) 1 і пів км. Желізн. Риманів (Rymanów) (на території Воробл. Шлях.) 1 і пів км. Найбл. гр. кат. приходство в Боську (Besko) 6 км.

Оба Вороблики творили колись одно село, яке належало до коронних дїбр польских володарів. З часом король Жигмонт III. відлучив від него меншу, над рікою Табор положену часть, утворив з нею окрему оселю, та надав ей якомусь шляхтичеви за заслуги. Звідси то і пішла ей назва „Шляхотскій Вороблик“.

Тимчасом друга, більша часть Вороблика, під назвою „Королевській Вороблик“, осталася і дальше при королю, та становила окрему оселю і окрему парохію. Виставлена королем Жигмонтом III. ерекційна грамота парохії в Вороблику має дату 2. вересня 1608.

На підставі грамоти Адама Урбанского з дня 3. листопада 1796. злучено оба Вороблики в одну парохію.

Початково парохами Вороблика були місцеві уроженці, а то в Вороблику Корол. Каршневичі а в Вороблику шляхотс. Завойські. Першим парохом злученої парохії був о. Димитр. Мохнацькій (1796—1829) а его наслідником о. Іоан Глушкевич (1829—1870), дідо звісного адвоката Д-ра Маріяна Глушкевича. Оба ті парохи положили кольосальні заслуги для парохії, особливо над ей релігійно-просвітительним розвитком. Они учили селян церковного співу, читаня богослужебних книг, писаня, та садівництва, до чого притягано спеціально новоженців. За о. Дим. Мохнацького основано в Вороблику Корол. церковну школу, яка підлягала надзору сянського декана. В просвітительній діяльності попирали обох згаданих парохів місцеві помішки а особливо Адам Урбанській.

Заслуженим парохом для Вороблика був рівнож о. Віктор Саламон (1882—1913). Его трудами построено величаву муровану церков і два великі муровані економічні будинки.

З Вороблика вийшли: о. Іоан Гнатишак, Михаїл Копчак, Спиридіон Опалка, Пачковській, Війтик, Шостачко і много других.

Широку організаційну

ВХОДОВА ЧАСТЬ ЦЕРКВИ В ВОРОБЛ.

ЦЕРКОВ В ВОРОБЛИКУ ШЛЯХОТСКИМ.

і проєвітительну діяльність розвиває в Вороблику королєв. довголітний управитель місцевої школи і теперішний солтис, п. Стефан Барна.

Метрики провадятся від 1784 р.

4. Дальова (Daljowa), с. Ц. д. Преп. Мат. Параскеви, зб. 1933, в добрім стані. Місц.: Посада Яслиска (Posada Jaśliska), с., відд. півтора км. Яслиска (Jaśliska), мтко, відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. $552 + 210 + 8 = 760$; Лат 1407 (лат. парохія і костел в Яслисках); Ізр. $20 + 15 + 300$.

Завід.: о. Сіткевич Ілія; ур. 1904; рк. 1934; бж.

Лат. парох: о. Ромпала Валеріян в Яслисках.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишли. Право патр. виконує лично.

Школи: 1 кл., двояз. та 1 і 5 кл. з польською мовою науч. о 1, 1 і 4 силах. Чит.: „Просвіти“ в Дальовой.

Прих. дім мур. 1903, о 6 комн. в середнім стані. Стайня, стодола, дер. та керниця, лихі.

Будов. площі 469 с²; огор. 734 с²; орного поля 39 моргів, 561 с²; пасов. 19 моргів, 1062 с²; ліса 10 моргів, 814 с²; неуж. 572 с². Сягів 8 твер. + 8 мягк. дерева. Лісового пляну нема. Меліорація не перев.

Стар. Сянок (Sanok), 44 км. Суд Риманів (Rymanów), 17 км. Почта, телефон, телеграф Яслиска (Jaśliska), 1 км. Желізн. Риманів—Вороблик (Rymanów—Wróblík), 21 км. Найбл. гр. кат. приходство в Шклярах (Szklary), 4 км.

Дальова належала колись враз з сусідними місцевостями до неістнуючого тепер, яслиського деканату, що брав свою назву від місточка Яслика, взглядно Яслиска. З початку, як про се свідчить перем., лат. шематизм з 1877 р. ст. 49, звалось оно „Високе Місто“ (Wysokie Mesto).

Після Д-ра Мирона Кордуби істновало місточко Яслик, взглядно Яслиска, вже перед 1389 роком для того, що в тім році надав Зиндрам з Маскович якомусь Ганзлеви, званому Йоном, ліс межі Яслисками а Дошном для заложеня оселі. Що більше! Д-р Михаїл К. Якса Ладижинській, був. гімн. професор в Сяноці (1864—1931), звязує в своїй праці п. з.: „Сянокъ и его окрестности“, повстане і істноване Яслиск з періодом руских князів колишньої галицкой чи навіть киевской держави.

За часів давной Польщі належали з початку Яслиска ра-

зом з околицею до комплексу королівських дібр. О їх переході на власність перемиских латинських єпископів пише історик Денис Зубрицький в своїй праці п. з.: „*Granice między polskim i ruskim narodem w Galicyi*“, Львів 1849 р. таке: „*W r. 1443 szczodry król Władysław Jagiełło tak dla zbawienia swej duszy jakoteż że zaciągnął niejako sumę pieniężną, darował Ruskie narodowe dobra miasteczko Jaśliśka i wsie: Królikowa, Biskupice, Dalejów i Nowa Jasienka in terra Russiae in districtu Sanocensi leżące Januszowi Bis. Przem. ob. łać.*“ Той сам факт стверджує також в своїй праці: „*Przyjacieli chrześcijańskiej prawdy*“ *Rocznik I. zeszyt 11, str. 86, 89* перем. латинський єпископ Корчинський, котрий о Павловским: „*Vitae Episcop. r. lat. Premysł.*“ pag. 90. anno 1434 так пише: „*Ladislau r. P. Janusio Epi Premysliensi intuitu suae salutis et quod tempore guerarum pecuniam ab eo receperit, ipsi et successoribus eius Eppis in perpetuum donat et inscribit: Jaśliśka oppidum cum villis: Krolikowa, Biskupice, Dalejowa, Nowa Jaszenka in districtu sanocensi*“.

Датованою в Березові грамотою з 1547 р., о котрой згадує Ізидор Шараневич в своїй праці п. з.: „*Rzut oka na beneficya Kościoła ruskiego za czasów Rzeczypospolitej polskiej*“, Львів 1875, стр. 5, зістала через незнаного з назвиска перемиского латинського єпископа еригована в Яслисках греко-кат. церков і парохія а zarazом приділені для них яко дотація два добірні лани ґрунту з пасовискими з місцевих єпископських дібр. Як довго істнвала та греко-кат. парохія і церков в Яслисках, не знати. Їх переґриз убийчий для руского народу зуб часу, не лишаючи по них ні сліду для потомности. „Черезь недбалость же руску“ — пише з жалем о. Юліян Никорович в своїм шематизмі з 1879 р., стр. 407 — „ни парохіи и парохіянь, ни церкви, ни дотації, ни руской громады тутъ нема, лише титло деканата лишилося яко надгробна памятка руского мѣста Яслиска“. А тепер і той надгробной памятки вже нема, бо яслиський деканат вже тепер не істнує. Хиба лише ті мури, яким було колись обведене княже „Високе Место“, взглядно „Яслик“, а яких сліди еше дотепер залишилися в людской памяти і під землею, свідчать о его відмінной від теперішной дійсности, славной руской бувальщині.

Зимою 1914 і 1915 рр. шаліли в околицях Яслиск і Дальової кроваві і завзяті, перестрільні і рукопашні австрійско-російські бої. Очевидці оповідають о двох купах трупів австрійських і російських вояків, що полягли в тих боях, а се о одной коло б. дальовской церкви, а о другой на площі напротив мосту, що веде через Ясьолку до Яслиск в долишней части Дальовой.

А скільки їх було по доколичних лісах, гірських дебрах і потоках, того ніхто не памятає.

В 1931 р. згоріла перед Великодними Святами з незначних причин дальовска церков. На ей місце побудовано нову в 1933 р.

З Дальовой вийшов: інж. Іоан Крупей.

Метрики пров.: уроджених і вінчаних від 1784 р.; померших від 1834 р.

5. Дошно (Deszno), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1880.

Доч. Балутянка (Bałuciańska), с. Ц. д. Усп. Пр. Богород. зб. 1820, відд. 3 км. Доч. Волтушова (Woltuszowa), с. Ц. д. Покр. Пр. Богород., зб. 1899, відд. 3 км. Всі церкви в середнім стані. Місц.: Посада горішна (Posada górna), с. відд. 3 км. Риманів-Здрій (Rymanów-Zdrój), куп. завед., відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. 295 + 254 + 158 + 249 + 114 + (Осідок Ексц. Апост. Адмін. Лемк.) = 1070; Лат. 150 + 30 + 6 + 1 + 600; Ізр. 36.

Парох: о. Вахнянин Володимир, ур. 1865; рук. 1888; Вк.; вд.

Лат. парох: о. Вольській Іосиф в Риманові-Місті.

Пятрон: Іоан гр. Потоцкій в Риманові-Здрою. Право патр. виконує лично.

Школи: В Дошні і Балутянці 1 кл., двояз., по 1 силі; в Посаді гор. 5 кл., з поль. мовою науч., о 3 силах.

Прих. дім дер., зб. 1850, о 5 комн., лихий; стайні, стодола, мур., в середнім стані; шпихлір дер. та керниця, добрі.

В Дошні: Огор. 28 а, 27 м²; орного поля 12 га, 36 а, 75 м²; лук 1 га, 72 а, 64 м²; пасов. 12 га, 66 а, 02 м²; ліса 1 га, 72 а, 64 м². В Волтушовой: Орного поля 16 га, 10 а; лук 1 га, 72 а, 64 м²; пасов. 1 га, 15 а, 09 м². Мельорація не переведена.

Стар. Сянок (Sąpok), 30 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto) 6 км. Почта, телефон, телеграф Риманів-Здрій (Rymanów-Zdrój), 2 км. Желізниця Риманів—Вороблик (Rymanów—Wórblik), 11 км. Найбл. гр. кат. приходство в Королику Вольоскім (Królik Wołoski), 3 км.

О Дошном згадує Д-р Мирон Кордуба в своєї книжці п. з. „Західне пограниче Галицкой Держави межі Карпатами а долішним Сяном“. А іменно каже він, що в 1389 р. поручив Зиндрам з Маскович Ганзлеви, званому Йоном, заложити оселю

межи місточком Яслисками а Дошном. Отже Дошно істновало вже перед 1389 р. і є вчаснійше від Королика. Однак з браку історичних жерел не дасться его повстаня і розвитку уставити.

Дошно належало колись до неістнуючого тепер яслиского деканату.

Метрики провадяться від 1785 р.

6. Завадка Риманівска (Zawadka Rymanowska), с. Ц. д. Покр. Пр. Богород., зб. 1885, відн. 1931. Доч. Ка-

ЦЕРКОВ В КАМЯНЦІ.

мянка (Катіанка), с. Ц. д. Перенес. Мбщей св. О. Николая, зб. 1922, відд. 4 км. Обі церкви в добрім стані. Місц.:

Абрамова (Abrahamowa), прис., відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 1150 (з Абрамовою) + 445 = 1595; Лат. 1; Несп. 2; Ізр. 4.

Парох: о. Жеплинскій Михаїл, ур. 1899; рк. 1925; інст. 1930; ж.

Лат. парох: о. Смоченскій Павел в Королику Польскім.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишли; право патр. виконує лично.

Школи: 3 і 1 кл, двояз., о 3 і 1 силах. Чит.: „Просвіти“; ім. Мих. Качковського. Кружок „Рідной Школи“.

Прих. дім, мур., о 5 комнатах; стодола дер., та керниця в добрім стані; стайня лиха.

Огор. 70 а; орного поля 30 га; лук 5 га; пасов. 28 га + орного

поля 18 га; лук 2 га; ліса 3 га; пасов. 10 га. Сягів 16 бучини. Меліорація не переведена.

Стар. Сянок (Sąpok), 45 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto), 20 кл. Почта, телефон, телеграф Дукля (Dukla), 7 км. Желізняця Івонич (Iwonicz), 23 км. Найбл. гр. кат. приходство в Тиляві (Tyława), 5 км.

Єще перед 1566 роком стояла в Завадці Риманівській церков. Священик удержувався з данин парохіян. Перем. латинський єпископ Валентин Гербурт датованою в Березові грамотою з дня 3 січня 1566 р. дозволив, щоби закуплене через тогдішнього священика в Завадці о. Вартоломея Лісковацкокого відкметя Іоана Руссовича поле становило єго парохіяльну дотацію. Кождий послідухочий священик міг то за ту саму ціну, т. є. за 1500 польских золотих закупити. Грамота тая зістала пізнійше затверджена через пізнійших перемиских латинских єпископів та втягнена до актів сяноцкой Консистерії дня 9 падолиста 1781 р.

Відтак дотація для дочерной церкви в Завадці зістала надана перемиским латинским єпископом Іоаном Боруковским, датованою в Березові грамотою з дня 1 марта 1583 р., якою затвердив він даровизну солтиса Іоана Влізло для той же церкви. Тую грамоту втягнено до актів сяноцкой Консистерії дня 10 листопада 1781 р.

До 1720 р. була завадска церков дочерною для Камянки, а від того року стала матерною. Стара церков в Камянці, побудована в 1702 році о. Іоаном Грозевичем, перестояла до 1922 р.

В 1927 і 1928 р. ширилася по смерти тогдішнього місцевого пароха о. Іоана Ковальчина, сильна пропаґанда за схизмою, яка мала тогди свій осередок в Тиляві. Однак уряджена тут Впр. оо. Пант. Скоморовичем і Іоаном Полянским, теперішним Совітником Апостольской Адміністрації, духовна місія, єю уда-ремнила.

Метрики провадиться від 1784 р.

7. Королик Волоскій (Królik Wołoski), с. Ц. Перенесеня Мощей св. О. Николая, зб. 1843, відн. 1923 і 1930; в добрім стані. Місц.: Королик Польскій (Królik Polski), с., відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 590; Лат. 401 (лат. парохія і костел в Королику П.); Ізр. 16.

Парох: о. Фуглевич Михайл, ур. 1883; рк. 1907; інст. 1913; Вк.; ж.

Лат. парох: о. Смоченській Павел в Королику Польскім.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишли; право патр. виконує лично.

Школа 2 кл. з поль. мовою науч. о 2 силах. Чит. ім. Мих. Качковського.

Прих. дім, мур., 1888, о 4 комн. та керниця в добрім стані; стайня, стодола, дер., в середнім стані.

Огор. 10 а; орного поля 50 га, 34 а; лук 7 га, 19 а; ліса 30 га; пасов. 13 га, 41 а; неуж. 5 а. Лісовий плян є. Меліорація не переведена.

Стар. Сянок (Sapok), 37 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto), 10 км. Почта, телефон, телеграф Риманів-Здрій (Rymanów-Zdrój), 6 км. Желізниця Риманів—Вороблик (Rymanów—Wrocław), 15 км. Найбл. гр. кат. приходство в Дошні (Deszno), 3 км.

В 1389 р. надав Зиндрам з Маскович, герой Грунвальдской битви, якомусь Ганзлеви, званому Йоном, ліс межі місточком Яслик (тепер. Яслиска) а Дошном для заложеня оселі. На тім просторі повстало дійсно пізнійше село, зване Короликова. По смерти згаданого Зиндрама з Маскович вернула Короликова в королівске посіданє. В 1426 році подарував єю Володислав Ягайло якомусь Андрееви з Лубна, а сей знов в 1433 році продав єю перемискому латинському єпископови Янушови. Від тогди належить Короликова до перемиских латинских єпископів, які мали тут свою палату та часто в ней перебували.

Первісна назва села змінилася з часом на „Королик“, який не знати коли розділився на Волоский і Польский. Руску парохію основано тут в 1558 році заходами Прокопа Волоха, від котрого придано до назви „Королик“ прикметник „волоскій“.

Парохіяне кажуть, що в протягу 16-ти поколінь душпастиривали в Королику Волоскім парохі з роду Волошиновичів. Послідний з них звався Атаназій Волошинович (1823—1874 р.). Однак о історії Королика, звязаной з тим родом, годі шонебудь сказати ддятого, що родинні документи Волошиновичів пропали в часі світової війни в 1914 році на приходстві в Липівци, где тогди був парохом послідний Волошинович.

В часі всесвітної війни пересувалися через Королик численні австр. і рос. войска, однак більших боїв тут не було, бо они розігналися в сусідних полосах б. гал.-угорского кордону.

Метрики провадяться від 1784 р.

8. Липовець (Lipowiec), с. Ц. д. св. О. Николая зб. 1931
недокінч. Стара ц. св. О. Николая зб. 1640, неуживана. Доч.
Черемха (Czeremcha) с. Ц. д. Покр. Пр. Богород. зб. 1883
в добр. стані, від. 2 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 7 + 525 = 532; Лат. 13 (лат. парохія в Яслисках);
Неспол. 650; Ізр. 15.

Парох: о. Євген Кульчицький, р. 1866, рк. 1892, ін. 1918, ж.
Упр. сотр.: о. Володимир Смулка, р. 1904, рк. 1929, бж.
Лат. парох: о. Валеріян Ромпала в Яслисках.

Патрон: Преосв. лат. Ординарій в Перемишли. Право патр. вико-
нує лично.

ЦЕРКОВ В ЛИПОВЦИ.

Школи: 1 і 1 кл. з руск. мов.
науч. по 1 силі. Чит. ім. М.
Качковского + „Просвіти“.

Прих. дім дер. о 5 комн.; сто-
дола, стайні дер.; все лихе.
Керниця в середн. стані.

Поля 32 га; ліса 12 га + пс-
ля 28 га. Серв. 16 сягів
дров. Лісов. плян є. Ме-
ліорації не перев.

Стар. Сянок (Sapok) 49 км. Суд
Риманів-Місто (Rymanów-
Miasto) 27 км. Почта, те-
леф., телегр. Яслиска (Ja-
ślińska) 4 км. Желізн. Ри-
манів-Вороблик (Rymanów-
Wróblik) 32 км. Найбл. гр.
кат. приходство в Дальо-
вой (Daljową) 6 км.

Липовець мали заложити прибувши тут гдесь перед 400
літами в числі 12 поселенці з Волощини. В 1640 р. збудували
они тут церков, що стоїть по нинішній день.

Назва села мала піти від липового ліса, що порастав терен
теперішного Липівця. Земля належала разом з лісами до пере-
миских лат. єпископів, яким тутешні селяне з огляду на посі-
дані привлеї відрабляли коротку, бо лише однодневну в тижни
панщину.

По знесеню панщини занималися мешканці Липівця розпродажою
мази на Угорщині, вслідствіє чого прозвано їх з погордою „ма-
зярами“: В пошукованю заробкової праці виїхало багато Липів-

чан при кінці 19. а з початком 20 стол. до Америки, где декотрі з них осталися на всегда яко амер. горожане.

В часі всесвітної війни пересувалися шляхом через Липовець численні австро-угорські і російські армії, які зимою 1914—1915 рр. звели в тутешніх горах з собою завзяті перестрільні і рукопашні бої. Третя часть Липівця зістала тогди спалена Мадярами. По розгромі російської армії під Горлицями в маю 1915 р. утікло багато Липівчан з уступаючими російськими військами зі страху перед Мадярами до Росії.

Відтак по пересуненню воєнного фронту на всхід та по закінченню війни повернули біженці до своїх домів взгл. згарищ, та еще при помочи австрійських властей перевели частичну господарско-мешканеву відбудову села.

Вкінці прийшов памятний в історії Липівця 1929-ий рік. Нагляча будова нової церкви в Липівці, для якої переведеня не знаходжено тогди ніяких фондів, витворила тут фермент і невдоволенє серед неосвідомлених Липівчан. Весною 1929 р. поплила тут широким руслом з Тиляви нагальна американськими емігрантами підсичувана схизматицка агітація, під напором якої Липовець перейшов тогди в цілости на схизму. І хотяй вправді в 1930—1931 р. збудовано за парох. фонди і жертви в Липівці нову красну гр. кат. церков, то мимо сего Липовчане здеправовані схизмою до кат. віри не вернули до сегодня.

Метрики пров. від 1780 р.

9. Одрехова (Odrzechowa), с. Ц. св. Іоана Крест. мур.

1817, в добр. стані. Місц. П а с о в и с к а (Pastwiska) прис. відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 2469; Лат. 57, Ізр. 3.

Парох: о. М и х а і л К о в а л ь ч и к, р. 1893, рк. 1917, ін. 1930, ж. Лат. парох.: о. Франц Прокоп в Глубокім.

Патрон: Спадкоємці бл. п. Володіслава Моравського. Право патр. виконує Зигмунт Руссоцкій Іосо.

Школа 7 кл. двояз. о 7 силах. „Господарско-споживча Кооператива“ підч. РСУК. Кружок „Сільського Господаря“. Чит. „Провсвіті“. В Пасовисках: школа 1 кл. з польск. мов. науч. о 1 силі.

Прих. дім мур. 1847 о 5 комн. кухні і спіжарні, відновлений 1934 та 2 керниці, в добр. стані. Стайні дер. в середн. стані. Стодола, шпихлір, дер. лихі.

Огор, 1 га; поля 46 га; лук 8 га; ліса 10 га; пасов. 7 га; неуж. 4 га. Лісов. пляну нема. Меліорація частично перев.

Стар., суд Сянок (Sapok) 20 км. Почта, телеф., телегр., желізн. Заршин (Zarszyn) 4 км. Найбл. гр. кат. приходство в Синяві (Sieniawa) 4 км.

Ерекційною грамотою з дня 6. XI. 1733 р. надав властитель Одреховой Іосиф Вандалін де Мнішек 2 чверти ґрунту місцевому пресвитерови і землякови о. Григорію Рубовському та его наслідникам на дотацію. Тую ерекцію затвердив пізнійше польській король Август III. Сас грамотою з дня 1. XII. 1747 р.

Після преданія були колись в Одреховой 2 церкви, з яких одна стояла в горішній часті села та мала належати до Аріянів. Друга греко-уніятська стояла до 1817 р. в парох. огороді. Тоді за місцевого душпастиря о. Теодора Пацлавського та патрона Станіслава Урбанського поставлено на домінікальнім і парохіяльнім поли нову муровану церкву в Одреховой, що стоїть по нинішній день.

Канонічні візитації парохії перевели: Еп. Михаїл Левницький в 1817 р.; Еп. Іоан Снігурський в 1836 р.; епарх. візитатор о. Кипріян Хотинецький в 1927 р.; Ексц. Преосв. Іосафат Коциловський в 1932 р.; Ексц. о. Др. Василій Масцюх, Апост. Адмін. Лемковщини в 1935 р.

Триденвні духовні місії давали в 1926 р. світські священники а 10-денвні в 1934 р. оо. Редемптористи.

В 1777 році лютувалася в селі велика пожежа, в наслідок якої згоріли всі парох. і метрикальні книги в Одреховой. По той причині не міг списати історії села і парохії о. Антін Лавровський, що прийшов тут по помершій на холеру о. Іоані Лавровскім в 1873 р.

З парохії вийшли: о. Теодор Серединський, уродж. 19. X. 1877 р. парох в Бикові; о. Іоан Зятник, уродж. 26. XII. 1899 р., б. професор св. Богословії в Перемишлі, тепер на новіціяті у оо. Редемптористів.

Метрики пров. від 1777 р.

10. Поляни Суровичні (Polany Surówiczne), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла зб. 1728, пошир. 1889 і 1903 в середч. стані. Місц. В е р н е і в к а (Wernejówka) прис. богосл. капл. д. Полож. Рязи Пресв. Богород. зб. 1926 в добр. стані відд. 5 км.

Ч. д. гр. кат. 992 + 106 = 1098 (з того на еміграції 289); Лат. 5 + 7; Ізр. 7 + 3.

Парох: о. Стефан Ядловський, р. 22. V. 1901, рк. 26. VI. 1926, інс. 1. V. 1934. Світник Ап. Адмін. Проіспит. синдз. бж. я. в.

Лат. парох: о. Валеріян Ромпала в Яслисках.

Патрон: Станіслав гр. Потоцький в Риманові. Право патр. виконує лично.

Школа 2-кл. двояз. о 2 силах. Чит. „Просвіти“, Брацтво „Тверезости“.

Прих. дім дер., зб. 1925 о 4 комн., кухні і спіжарні в добр. стані. Стайні, стодола, шпихлір дер. та керниця в середі. стані.

Огор. з будов. площею 30 а: поля 30 га; лук 11 га, 9 а; ліса 8 га, 63 а; пасов. і неуж. 16 га. Є лісов. плян з 24. XII. 1930, Ч. 1859 30. Меліорація частично перев.

Стар. Сянок (Sapok) 45 км. Суд для Полян Сур. Риманів (Rymanów) 22 км.; для Вернеївки Буковско (Bukowsko) 20 км. Почта, телеф., телегр. Яслиска (Jaśliska) 6 км. Желізн. Заршин (Zarszyn) 20 км. Найбл. гр. кат. приходство в Суровиці (Surowica) 3 км.

Александр гр. Стадницькій в своїм творі: „O wsicach wołoskich“ ст. 36. наводить ерекційну грамоту церкви в Полянах Суров. з 1533 р., силою котрой маршалок польского королівства „Comes de Wisznicz“, Петр Кміта жертвовав на просьбу шляхтича Іоана Тарновского по одной волоской рілі для церквей в Полянах Сур. і в Двернику. На основі сего акту можна прийняти, що церков в Полянах Сур. істновала вже від першої половини XVI. стол., та що вже від того часу обслуговують єю священники. Однак парохія зістала тут властиво еригована датованою в Гачові грамотою чесника коронного Іоана Біна Опаленского і краківской воеводзіни Маріяни зі Жмигороду Зебржидовской з дня 15. IV. 1690 р., якою надають они рілю т. зв. „Чертеж“ для о. Даниїла сина Константина і для его наслідників в Полянах Суров. Дотацію парохії поширює пізнійше Яков кн. Чарторискій датованою в Кремянці грамотою з дня 6. VII. 1718 р. а то через додане до „Чертежа“ ріль т. зв. „Ференцівка“ і „Борсуче поле“ коло Вернеївки. Обі ті грамоти затвердила дня 19. IX. 1752 р. комісія зложена з генерального офіціяла еп. Онуфрія Шумлянского, Теодора Краснопольского і з делегата гр. Оссолинских зі Жмигороду Антонія Вичолковского.

Найдавнішим з грамоти з дня 15. IV. 1690 р. знаним священником в Полянах Суров. був о. Даниїл син Константина. О оо. Александрі і Павлі Полянских яко о місц. душпастирях згадує грамота з дня 6. VII. 1718 р. Метрики в Полянах Сур. започатковав о. Григорій Полянській (†1786 р.). Всі ті священники були antiquae educationis, та походили з родини полянских солтисів.

Коли они вимерли, тогди ті солтиси користаючи з необсужденя парохії межі 1786 а 1805 р. присвоїли собі за відомостею і дозволом тогдішного місцевого колятора Скурского ерекціональні ґрунти в Полянах Суров. Тому з приходом до села яко

пароха дня 20. V 1805 р. о. Петра Менцінського розпочинаєся зі згаданими солтисами довгій зі змінним щастем проваджений судовий процес о зворот ерикціональних ґрунтів для парохії, який скінчився остаточно виграною полянских парохів в 1837 р.

Канонічні візитації парохії перевели: Еп. Михаїл Левицькій дня 4. IV 1818 р.; Еп. Іоан Снігурській 3. VII 183 $\frac{1}{4}$ р.; Еп. Константин Чехович 2. VI 1901 р.; Епарх. візитатор о. Омелян Мартинович 5. VII 1926 р.

В 1862—1865 рр. душпастирював в Полянах Суров. о. Іполит Криницькій. Одушевлений переводженим тогди в Галичині очищуванем всхідного обряду від латинізмів, заборонив він уживати в часі Богослужень дзвінків а обходи доокола церкви уряджував від правої на ліву сторону. Помер на Холмщині.

Славу великого „газди“ полишив тут по собі о. Іоан Пастернак (1866—1882 р.). Поставлене за него приходство перестояло до часу поставлення нового за о. Теофіля Кміцикевича в 1925 р.

Читальню „Просвіти“ założено в селі 1903 р. реактивовано 1910 р. а відновлено 1930 р. Завзяту борбу з п'янством і жидівськими впливами в селі провадив б. тут. парох о. Іоан Гринишин (1909—1912 р.).

Дня 12. VI 1935 р. впав небувалий до того часу в селі град, якій винищив майже цілковито землеплоди.

Найстарша середна часть теперішної полянської церкви збудована в 1718 р., пресвітерія 1889 р., передна часть з притвором 1903 р. а дзвіниця мурована 1820 р.

До 1833 р. належала Вернеївка до Суровиці а від жовтня 1833 прилучено єю до Полян Суровичних.

Метрики пров. від 1776 р.

11. Синява (Sieniawa), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород. зб. 1874 в добр. стані. Місц.: М о ч а р н е - Б а р т о ш і в (Moczarne-Bartoszów) прис. відд. 4 км.

ЦЕРКОВ В СИНЯВІ.

Г л у б о к е (Głębokie) с відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 1040 + 53 + 51 = 1144; Лат. 155; Ізр. 12.

Парох: о. Орест Венгринович, р. 1902, рк. 1926 інс. 1931, ж.

Лат. парох: о. Франц Прокол в Глубокім.

Патрон: Олена Білинська в Синяві. Пр. патр. вик. лично.

Школа 2 кл. з руск. мов. науч. о 2 силах. Косп. „Надія“ підч. РСУК. Чит.: „Просвіти“ і ім. Мих. Качковського.

Прих. дім дер. зб. ок. 1872 р. о 3 комн. і кухні; шпихлір дер. в лихім стані. Стайні, стодола дер. та керниця в середнім стані.

Поля 10 га, 44 а, 10 м²; лук 2 га, 65 а, 65 м²; сгор. 17 а, 63 м². Меліорац. не перев.

Стар. Сянок (Sapok) 24 км. Суд, почта, телеф., телегр. Риманів (Rumaków) 5 км. Желізн. Босько (Besko) 6 км. Найбл. гр. кат. приходство в Одреховой (Odrzechowa) 4 км.

Від зайтої від грому господарской хати погоріла перед 70—80 роками половина Синявой разом з приходскими будинками. Оповідать також о пожежи двох синявских церквей, з яких перша стояла на місци, где нині побудована дзвіниця. Трета з ряду синявска церков збудована в 1874 р. стоїть по нинішній день.

З парохії вийшли: учителі Іоан (убитий в Вороблику Кор.), Петр і Михаїл (оба в Чехословаччині) Вацлавскі та Григорій Судомір в кольбушовскім повіті; Антоній Цап і Григорій Гануляк, редактор „Русалки“ во Львові.

Метрики пров. від 1784 р.

12. Суrowиця (Surowica), с. Ц. д. Усп. Пр. Богород. зб. 1910. Доч. Мощанець (Moszczaniec) с. Ц. д. Всіх Святих зб. 1834, відд. 3 і пів км. Доч. Дарів (Darów) с. Ц. д. Покр. Пр. Богород. зб. 1927, відд. 3 км. Всі ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 495+525+358 = 1378; Лат. 17; Ізр. 38.

Парох: о. Кміцікевич Теофіль, р. 1891, рк. 1921, інст. 1933, ж.

Лат. парох: о. Валеріян Ромпала в Яслисках.

Патрон: Адам кн. Чарторискій в Голухові ад Познань. Право патр. виконує лично.

Школи; 1, 1 і 1 кл. двояз. по 1 силі. В Суrowиці: Чит. „Просвіти“ (зачинена).

Прих. дім дер. зб. 1906 о 5 комнатах та керниця в добр. стані. Стайні, стодоли дер. в середн. стані.

Поля 21 га, 42 а, 26 м²; лук 7 га, 35 а, 34 м²; пасов. 11 га, 47 а, 66 м²; еkv. ліса 15 га, 60 а + поля 17 га, 75 а, 45 м²; лук. 4 га, 50 а, 03 м²; пасов. 93 а, 33 м²; ліса 2 га. 86 а, 44 м²; неуж. 63 а, 76 м² + поля 10 га, 07 а, 01 м²; лук. 1 га, 11 а, 49 м²; пасов. 3 га, 12 а, 15 м². Лісов. пляну нема. Меліорації не перев.

Стар. Сянок (Sapok) 30 км. Суд Буковско (Bukowsko) 15 км. Почта, телеф., телегр. Яслиска (Jaśliska) 8 км. Желізн. Босько (Besko) 18 км. Найбл. гр. кат. приходство в Полянах Суровичних (Polany Surowiczne) 3 км.

Александр гр. Стадницік в своей книжці п. з. „O wsiach wołoskich“ стр. 6 зачислює Суровицю, Мощанець і Дарів разом з іншими сусідніми гірськими місцевостями до т. зв. „волоских“ осель, о котрих каже, що они „Początkowo tylko wójtostwami poroim wołoskim padanemi i od nich kniaźtwami zwanemi byli“. В 1765 р., коли то переведено люстрацію королевских дібр т. є. міст, сел і вїтївств в сяноцкім окрузі, числено вже кількасот літ від часу поселеня в гірських околицях сяноцкої землі згаданих „волоских попів“, którzy lasy wykorczowali, ziemię uprawili, wsie w czasie wojen węgierskich spustoszałe zajęli i takowe za przywilejem posiadali“.

В Мощанци була колись самостоятельна руска парохія. Два мощанські парохі а іменно: о. Теодор Хомишак в 1787—1790 та о. Іоан Турчманович в 1796—1799 рр. завідовали парохією в Полянах Суровичних. Коли прилучено Мощанець яко дочерну до Суровиці, невідомо.

Теперішну церков і приходство в Суровиці побудовано заходами б. місц. пароха о. Володимира Вахнянина, теперішного пароха в Дсшні.

Метрики провадяться від 1718 р.

13. Тарнавка (Tarnawka), с. Ц. д. Покр. Пр. Богород. зб. 1860. Доч. Вислічок (Wisłoczek) с. Ц. д. св. Вмуч. Димитр. зб. 1818 відд. 4 км. Доч. Завої (Zawoje) с. Ц. д. св. Арх. Михаїла зб. 1862 відд. 4 км. Всі ц. в середн. стані. Місц. Рудавка Римановска (Rudawka Rymanowska) прис. відд. 1 і пів км.

Ч. д. гр. кат. 424 + 704 + 302 + 237 = 1867 (з того на емігр. 200); Лат. 1 + 1; Ізр. 5 + 6.

Парох. о. Кункевич Василій, р. 1870, рк. 1897, інст. 1932, Вк. вд.

Лат. парох: о. Іосиф Вольскій в Риманові-Місті.

Патрон: Станислав гр. Потоцкій в Риманові-Місті. Право патр. виконує лично.

Школи: 1 і 1 кл. двояз. по 1 силі. В Вислічку: Чит. „Просвіти“; Кооп. „Верховина“ підч. РСУК.

Прих. дїм, дер., о 5 комнатах і кухні в добр. стані. Стайні і сто-дола дер. в середн. стані. Керниця пиха.

Будов. площі і огор. 12 а; поля 15 га, 14 а; неуж. 5 га + поля 30 га, 28 а; лук 3 га; корчів 7 га + поля 10 га, 38 а; лук 1 га; ліса 8 га, 63 а + екв. ліса 15 моргів; неуж. 3 га + 0. Лісового пляну нема. Меліорація не переведена.

Стар. Сянок (Sanok), 28 км. Суд, почта, телефон, телеграф Риманів—Місто (Rymanów—Miasto), 15 км. Желізниця Босько (Besko), 14 км. Найбл. гр. кат. приходство в Полавах (Polawy), 4 км.

Виданою в день св. Франца 1537 р. грамотою стверджує генеральний маршалок польского Королевства, Петр Кміта, що він в своїх добрах долішной і горішной „Тернови“ в сяноцкой земли спродав священникови греко-кат. обряду, о. Васкови Ільницькому, солтиство за ціну 40 польских марок, та що належить в тих добрах поселити кметів на „волоскім“ праві. Так в долішной, як і горішной „Тернови“ надав згаданий Петр Кміта по одной середной рілі для церквей в тих місцевостях, з тим, що презентоване для них священників буде належати виключно до него та що ті священники, як і їх наслідники, будуть „поге aliorum porogum“ складати для двора означені данини.

Під названою в повисшной грамоті „горішною Терновою“ належить здається розуміти теперішпий Вислічок, тимбільше, що там дотепер задержалася жива традиція існуючої там колись окремой самостоятельной парохії, котру знесено гдєсь аж в часах скасованя панщини (1848 р.) та яко дочерну прилучено до Тарнавки.

Так само в Завоях була колись окрема самостоятельна парохія. В парохіяльних актах в Полянах Суровичних є згадка, що завойский парох о. Теодор Ярецкій завідовав від р. 1791—1796 парохією в Полянах.

До парохів, які найживійше записалися в памяти тарнавских парохіян, належать: о. Еміліян Лавровскій († 1884 р.) та о. Антоній Бєскид († 1926). Перший з них побудовав приходскі будинки і церков в Тарнавці, поставив нову церков в Завоях, та перевів ремонт церкви в Вислічку. Єго працю докінчив і доповнив довголітний яслиский декан і місцевий парох, член провінціонального львівского Синоду в 1891 р., о. Антоній Бєскид, а то приукрашенем всіх згаданих церквей, та покритєм бляхоу церкви і приходских будинків в Тарнавці. Сей послідний відзначався прозорим і практичним умом та тішився так межи духовенством, як і мірянами — високою патріярхальною повагою.

Метрики провадяться від 1784 р.

14. Шкляри (Szklary), с. Ц. д. св. О. Николая, зб. 1894,
в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 472 (з того 34 на еміграції); Ізр. 2.

Самостоятельний сотрудник: о. Щирба Ярослав, ур. 1902;
рк. 1929; бж.

Лат. парох: о. Смоченській Павел в Королику Польськім.

Прих. дім, дер., зб. 1931, о 3 комн. і кухні, та керниця, в добрім
стані; стайня дер. в середн. стані; стодола будується.

Огор. 38 а; поля 27 га, 60 а; лук 7 га, 18 а; ліса 5 га; пасов.
4 га, 83 а; неуж. 2 га. Лісового пляну нема. Меліорація не
переведена.

Стар. Сянок (Sapok), 40 км. Суд Риманів-Місто (Rymanów-Miasto),
14 км. Почта, телефон, телеграф Яслиска (Jaśliska), 4 км.
Желізниця Риманів—Вороблик (Rymanów—Wróblík), 18 км.
Найбл. гр. кат. приходство в Дальовой (Daljowa), 4 км.

О історичних початках і о розвою села і парохії не уда-
лося дотепер роздобути ніяких писаних жерельних матеріялів.
Назва „Шкляри“ походить правдоподібно від шкляной гуті,
яка мала, після преданія, знаходитися повисше села в лісі т. зв.
„Баня“.

Межи старшими людьми в Шклярах заховалася традиція
о давних шклярських солтисах, які посідали по лані ґрунту,
а якими мали бути: Шипаки, Ядловскі, Земляне в долишной,
а Шершені в горішной части села. Першим з них мав бути
якийсь Ядлош з Ядловой, котрий дав початок оселі. Ерекційна
грамота солтиства в Шклярах згоріла перед 40 літами в часі
пожежи на т. зв. солтистві у місц. господаря Шершеня.

До 1894 р. стояла в Шклярах стара деревляна церковця,
збудована з яличкових бальків в непамятних часах на проруба-
ной ad hoc лісової поляні. В 1894 році по причині старости
і малого об'єму розібрано тую церков а поставлено, заходами
визначного і поважаного місцевого господаря бл. п. Теодора
Щерби — більшу нову церков, що стоїть по нинішний день.

В Шклярах була з початку самостоятельна парохія, яка,
проістновала до смерти свого послідного коло місцевої церкви
похороненого пароха бл. п. о. Іоана Гараєвича († 1848). По нім
прийшов до Шклярів о. Володимир Венгринович з Вислічка, котрий
резиденцію пароха переніс зі Шклярів до Дальовой. Від того часу
шклярська церков стала дочерною для матерной церкви в Дальовой.
В перших 20-ти рр. біж. столітія Шклярчане, а головно наслідник
б. шклярських солтисів, бл. п. Григорій Шершень, робили довгі
усильні і всесторонні стараня о привернене парохії в Шклярах

та зложили квоту 32.000 австрійських корон на дотацію свого пароха. Однак всі їх старання ізза негативного становища дальєвських парохійни були даремні. Дперва, коли в 1920-тих роках на тлі їх напруженого відношеня до Дальовой витворилася така ситуація, що в 1927 і 1928 рр. загрожувала поважно парохії небезпека переходу на схизму, назначено в цвітни 1926 р. для тогдішнього пароха з Дальовой, о. Володимира Вахнянина, сотрудника в особі нововисвяченого тогди о. Ярослава Щирби, зі сталим осідком в Шклярах. Вкінци дня 1 жовтня 1930 р. відділено остаточно Шкляри від Дальовой та утворено в них самостоятельне сотрудництво зі своїм окреим душпастирем і парохіяльним Урядом.

Межи старшими селянами в Шклярах заховалася память о конфедератах, що кватеровали в селі, та ширили пострах серед населеня, о Кошутской війні і о поході Москалів на Угорщину з помочєю Австрії.

В часі всесвітної війни пересувались в 1914—1915 роках шляхом попри Шкляри численні австрійські і російські войска, котрі в часі тогдішних зимових карпатских боїв мали тут свої артилерійські позиції та громадно обозовали в селі.

Зі Шклярів вийшли: бл. п. Михаїл Ядловскій, уч. VII кл. гімн. в Сяноці; Василій Вадяк, гімн. абсольтент, секретар Староства в Кінскім ад Кельце; Николай Дзебьяк, гімн. абсольтент, виїхав з російскими войсками до Росії в 1915 році; о. Стефан Ядловскій (брат бл. п. Михаїла), парох в Полянах Суровичних, Совітник Апост. Адмін. Лемковщини.

Метрики провадиться від 1784 р.

15. Яблониця Польска (Jabłonica Polska), с. Ц. св.

Безср. Косми і Даміяна, мур. 1791, відн. 1873 і 1935, в добрім стані. Місц.: Малинівка (Malinówka), відд. 3 км.

Ч. д. гр. кат. 440 + 130 = 570; Лат. 460 + 1200; Ізр. 43.

Завід.: о. Горошко Михаїл, р. 1893; рк. 1925; ж.

Лат. парох: о. Ярош Яків в Комборні.

Патрон: Станислав Висоцкій в Ясениці. Право патронату виконує лично.

Школи: 2 і 2 кл. з поль. мовою науч. по 2 силах. Чит. ім. Мих. Качковского. Кооп. „Нашъ Союзъ“, підч. Р. С. Р. К.

Прих. дім, дер., відн. 1890, о 3 комн. і кухні та керниця в середнім стані; стайня, стодола, шпихлір дер., лихі.

Огор. 44 а, 78 м²; будов. площі 24 а, 10 м²; поля 20 га, 04 а, 77 м²; лук 44 га, 78 м²; ліса 10 а, 54 м²; пасов. і доріг. 8 а, 71 м². Меліорація не переведена.

Стар., суд Березів (Brzozów), 23 км. Почта, телефон, телеграф Комборня (Kombornia), 2 і пів км. Желізниця Івонич (Iwonicz), 8 км. Найбл. гр. кат. приходство в Вороблику Королевскім (Wróbliek Królewski), 14 км.

На місци теперішньої Польскої Яблониці ріс колись, після преданія, великий ліс. Єще тепер стоїть тут один мешкальний дім, що сягає початків села. Яблоницю заложили рускі осадники, що крились по тутешніх лісах перед панщиною.

В давнині належала, здається, Яблониця до б. гр. кат. парохії, в віддаленій о 2 км. місцевости Гачів. Там, где колись стояла гачівська церков, тепер поставлений крест, а поле, на котрім було побудоване колись греко-кат. приходство в Гачові, звесья тепер „Porówka“. Нині нема в Гачові ані одной греко-кат. душі.

Коли ериговано греко-кат. парохію в Польскої Яблоници — не знати. Яблониця тая належала колись до сяноцкого деканату.

З парохії вийшли: оо. Филип Байко і Александер Шурґот, та 4 учителі: Іосиф і Володимир Байки, Михаїл Кметко і Пантелеймон Шурґот.

Метрики провадиться від 1784 р.

16. Ясель гесте Яселко (Jasiel), с. Ц. д. св. Арх. Михаїла, зб. 1725, відн. 1886, продовжена 1934 р., в середнім стані. Місц.: Руда вка Яслиска (Rudawka Jaśliska), с., від. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 369 + 130 = 499; Лат. 11; Ізр. 6.

Завід.: о. Микита Николай.

Лат. парох: о. Ромпала Валеріян в Яслисках.

Патрон: Адам кн. Чарторискій в Голухові ад Познань. Право патр. виконує лично.

Школа: 1 кл., двояз., о 1 силі.

Прих. дім, дер., зб. 1923, о 2 комн. і кухні, лихий; стайня, стодола дер. та керниця; все в добрім стані.

Орного поля 10 га; лук 7 га; екв. ліса 9 га, 21 а; неуж. 14 га, 20 а. Лісовий плян є. Меліорація частично переведена.

Стар. Сянок (Sąpok), 35 км. Суд: для Яселка Буківско (Bukowsko), 21 км.; для Яслискої Руда вки Риманів (Rymanów), 30 км. Почта, телефон, телеграф Яслиска (Jaśliska), 12 км. Желізниця Команча (Komańcza), 21 км. Найбл. гр. кат. приходство в Волі Нижной (Wola Niżna), 7 км.

Назва села взята від річки „Яселки“, яка з него випливає. Історичні початки села і парохії незнані.

Після місцевого парохіяльного інвентаря з 1826 р. збудовано в Яселку каплицю, з якої повстала з часом нинішня церков. Місцеві метрики започатковав „Григорій, пресвітер Яселській“.

В 1792 р. закрито в Яселку парохію та прилучено єю до сусідньої неіснуючої тепер парохії в Мощанци. На численні просьби тутешних вірних відновлено тую парохію в 1818 році та прилучено єще до Яселка Рудавку Яслиску, яка до того часу належала до Волі Нижньої. Мощанець прилучено тимчасом до парохії в Суровиці.

Длятого, що в часі всесвітньої війни парохіяльні будинки в Яселку згоріли, не було тут довший час священика, а доїзджали лише душпастирі з сусідних парохій.

В 1934 р. побудовано в селі по раз перший школу та вимуровано притвор і дзвіницю. Осенею 1934 р. відбулася в Яселку по раз перший від непамятних часів духовна місія і соборчик.

Метрики провадяться від 1749 р.

Риманівський деканат числить 19.087 греко-катол. душ, 652 несполуч.

ЦЕРКОВ В ІЗБАХ, Грибівського Деканату. (Гл. ст. 38).

ІХ. Сяніцький Деканат.

Декан: о. Іоан Цегелик, Парох в Загупиню.

1. Гломча (Hłomcza), с. Ц. д. Собора Пр. Богородици, зб. 1859. Доч. Мриголод (Mrzygłód), мтқо. Ц. Усп. Пр. Богородици, мур. 1901, відн. 1903, відд. півтора км. Обі церкви: в добрім стані. Доч. Лодина (Łodzina), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1743, в лихім стані, відд. 2 км.

Ч. д. гр. кат. 726 + 56 + 341 = 1123; Лат. 728; Ізр. 275.

Парох: о. Головід Стефан, р. 1891; рк. 1920; інст. 1931; ж. Лат. парох: о. Серадзкій Людвик в Мриголоді.

Право патрона почиває.

Школи: 2, 2 і 1 кл., двояз. (в Гломчи) із поль. мовою няуч., о 2, 2 і 1 силах. Чит. „Просвіти“ (1 + 0 + 1).

Прих. дім, мур.-дер. о 4 комн. та шпихлір дер., в середнім стані. Стайня, стодола, дер., лихі.

Огор. 15 а; поля 15 га, 53 а; лук 1 га, 72 а; ліса 1 га, 25 а + поля 3 га, 45 а + поля 19 га, 56 а; лук 57 а; ліса 2 га 30 а. Сягів 12 і пів бучини. Меліорація не переведена.

Стар., суд, телеграф, желізниця Сянок (Sąnok), 16 км. Почта, телефон Мриголод (Mrzygłód), 2 км. Найбл. гр. кат. приходство в Доброй Шляхотской (Dobra Szlachecka), 2 км.

Гломча і Мриголод сягають своїми початками періоду руских князів. За княжого періоду управляли ними тивуни по старому рускому звичаю. Однак писаних жерельних матеріялів о їх історичних початках і первіснім розвою не удалось віднайти, если взагалі такі істновали.

В парохіяльних актах в Гломчи знаходиться документ з 1664 р., в яким властитель Тиравы, Дубной і Лодини, Войтіх Казимир Коц оповідає о спустошеню церкви в Лодині, однак не зазначає, хто сего спустошення довершив. Згадує тільки, що

„о. Лука Коцовскій поставив власним коштом нову церков в Лудині“

Можливо, що згадана, знищена в часі якогось нападу церков в Лудині була первісною церквою тої місцевости та що она зістала спустошена в часі наїзду Татарів або Турків на наш край, яких в XVI—XVII стол. було багато (як в 1498, 1504, 1524, 1548, 1575 і 1672 рр.

З Мригороду вийшов: о. Іосиф Волинець (ур. 21 лютого 1884) тепер в Должинові коло Бродів.

Метрики провадяться від 1784 р.

2. Загірє (Zagórz), с. Ц. св. Арх. Михаїла, мур. 1836, відн. 1925. Доч. Долина (Dolina), с. Ц. д. Покр. Пр. Богород., зб. 1836, відд. 4 км.

Обі церкви в добрім стані. Місц.: Заславє (Zasław) = с., відд. 2 км.

Ч. д. греко-кат. 890 + 312 + 493 = 1695;
Лат. 1619 + 49 + 78; Ізр. 398 + 10 + 21.

Парох: о. Гентош-Янишин Николай, ур. 1887; рк. 1912.

Лат. парох: о. Вуйцік Володислав в Загірю.

Патрон: Адам барон Губринович, юсо. Право патрон. виконує лично:

Школи: 7, 1 і 1 клас., з польс. мовою науч., о 8, 1 і 1 силах.

Товар. „Апост. Молитви“; Братство імени св. Арх. Михаїла (з власним домом); Кооператива „Наш Труд“, підчинена Р. С. У. К. + Кооператива „Ослава“ (кредитова), підчинена Р. С. Р. К.

Прих. дім, дер., о 5 комн., в сєр. стані; екон. будинки, зб. 1927, та керниця, добрі.

Огор. 3 а, 56 м²; орного поля 13 га, 13 а, 50 м²; лук-93 а, 63 м²; пасов. 4 га, 80 а, 93 м²; будов. площі 17 а, 30 м² + орного

ЦЕРКОВ В ЗАГІРЮ.

поля 3 га, 70 а, 85 м²; лук 18 а, 96 м²; пасов. 5 а, 25 м² +
огор. 28 а; с-рн. поля 1 га, 40 а. Сягів 16 мягкого дерева.

Меліорація част.
переведена.

ПРИХОДСТВО В ЗАГІРІУ.

Стар., суд: Сянок (Сапок), 7 км. Почта, телефон, телеграф, желізниця лосо. Найбл. гр.-кат. приходство в Загутиню (Zahutyni), 4 км.

За рікою Ославою стояла колись, після преданія, церков, а

доокола ней було кладбище. Тепер тоє місце, на котрім осталися сліди давних гробниць, є орним ерекційним полем, званим „двимтариска“. Пізнійше побудовано деревляну церков з лівой стороны Ослави. Як довго она істновала, не знати.

Теперішна мурована церков в Загіріу побудована в 1836 р. при піддержці тогдішного місцевого дідича Трускуляского.

Парохіяльні акти пропали в часі війни (1914—1918).

Метрики провадяться від 1836 р.

3. Залуж—Війске (Zaluz—Wujskie), с. Ц. св. Безср.

Косми і Даміяна, мур. 1804, відн. 1914 і 1925; в добрім стані.

Місц.: Д о л и н и (Doliny), присілок, відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 2126;
Лат. 160 (лат. костел в Залужу);
Ізр. 34.

Парох: о. Андрейчук Петр, ур. 1880; рк. 1906, інст. 1921, вд.

Лат. парох: о. Крукар Вартоломей в Сяноці.

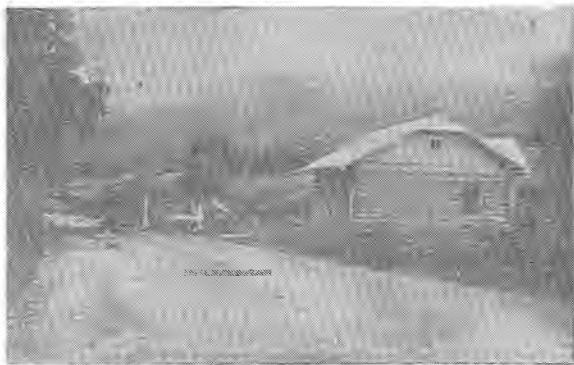
ЦЕРКОВ В ЗАЛУЖУ—ВІЙСКИМ.

Патрон: Павел Віктор, лосо. Право патр. виконує лично.

Школа 4 кл., двояз., о 5 силах. Товариство „Апостольской Мо-

литви". Кружок Марійскай Молоді. Братства: „Непор. Зача-
тіа Пр. Діви Маріі“; „Найсол. Серця Ісуса Хрыста“; „Тверез-
зості“; „Доброй Смерці“. Дві чыт. „Просвіці“. Кружок
„Сільскаго Го-
сподара“. Т-во
спортовае „Луг“.
Захоронка (не-
докінчана).

Прих. дім дер., відн.
1925, о 4 комн.,
кухні і спіжарні,
лихий (загр.).
Стайня муров.
1926; стодола,
шпихлір дерев-
ляний та кер-
ница, — все в
добрім стані.

ЗАХОРОНКА В ЗАЛУЖУ—ВІЙСКІМ (недокінчана).

Орнаго поля 30 га, 30 а; лук 2 і пів га; ліса 5 га; неуж. 5 га;
пасов. і патокаў 6 га; дякіўкі 2 га. Лісавога пляну нема.
Меліорація не пераведена.

Стар., суд Сянок (Сапок), 9 км. Почта, тэлефон, тэлеграф, желіз-
лоса. Найбл. гр. кат. прыходства в Загірю (Zagórz), 5 км.

Сваю назву выводіць Залуж від положенія за лукамі або
так званым „лугом“, що розцягаецца за Сяном на усход від
Сянока.

Війске (Wojskie) взяло правдопадобна сваю назву від того,
що колись за рускіх княжых часів була там войскова оселя для
аборони сяноцкаго замку перед нападамі дзікіх орд зі усходу.

Первісна за-
лужска церков
була, після пре-
данія, збудована
в 1600 р., а цер-
ков в Війскім в
1629 році. Тепе-
рішна мурована
церков в Війскім,
то даўніша ла-
цінска капліца,
поставлена для
двірскоў службі
і рабітнікаў істну-

ПРИХОДСТВО В ЗАЛУЖУ—ВІЙСКІМ.

ючої там колись ткацької фабрики. Коли по пожежі той фабрики робітники розійшлися, а стара дерев'яна місцева церков стала непридатною до ужитку, тогди місцева незнамого назвиша і імени дідичка відступила згадану каплицю на церков.

З початку, около 1650 р. належав Залуж до сяноцького, пізніше до ліського, відтак до 1924 р. до ольховецького, а в кінці прилучений знов до сяноцького деканату.

Метрики провадиться від 1779 р.

4. Костарівці (Kostarowce), с., Ц. д. Преп. Симеона-Стовпника, зб. 1872, в добрім стані.

Ч. д. гр. кат. 1016; Лат. 207; Ізр. 11.

Сам. сотр.: о. Венгринович Володимир.

Лат. парох: о. Барціковскій Володислав в Страхотині.

Школа 4 кл., двояз., о 3 силах. Кооператива „Надія“; підчинена Р. С. Р. К. Чит. ім. Михаїла Качковського. „Kółko Rolnicze“. „Strzelec“.

Прих. дім, дер., зб. 1919, о 3 ком., кухні і спіжарні; стайна, сто-дола, шпихлір дер.; все в середнім стані.

Церк. ґрунту: Огор. 24 а, 13 м²; орного поля 2 га, 54 а, 49 м²; лук 1 га, 90 а, 90 м²; пасов. 36 а, 38 м²; будов. площі 2 а, 25 м². Ерекційного ґрунту: орного поля 19 га, 67 а, 54 м²; лук 2 га, 05 а, 66 м²; пасов. 2 га, 13 а, 29 м²; ліса 1 га, 77 а, 67 м²; неужитків 10 а, 21 м². Меліорація не пелеведена.

Стар., суд, телеграф Сянок (Sanok), 7 і пів км. Почта, телефон, і найбл. гр. кат. приходство в Юривцях (Jurówce), 3 км. Жел. Дубрівка (Dąbrówka), 4 км.

Після мнінія б. гімн. професора в Сяноці, бл. п. Мих. Кир. Якси Ладижинського, зачисляються Костарівці до дуже давних осель, котрі повстали еще за руских князів. На основі архівальних дослідів історика Дениса Зубрицького висказовав тойже Д-р Мих. Ладижинскій такий погляд на повстане сел: Костаровець, Юровець і Чертежа, а іменно:

Послідний галицький князь Юрій II († 1340), не могучи собі дати ради з крамольними боярами во Львові, усунувся перед ними до Сянока. Тут окружив він себе численною з всяких фаховців, ремісників, інженерів, будівничих, музикантів, весельчаків, та грачів в кости, зложеною „дворнею“, дої котрой стягвав людей з Чех, Морав, Німеччини і Шлеска. Тих людей поселив він пізнійше в трох оселях, котрі заложив коло Сянока. З ча-

сом перша з них, где князь мав свій двір, та где в честь свого патрона св. Юрія поставив церков, отримала від него назву „Юрівці“; друга від так званих „чертежників“, т. є. всякого рода майстрів, будівничих і інженерів, взяла назву „Чертеж“; а трета від різних музикантів, артистів, весельчаків і грачів в кости назву „Костигровці“, „Костировці“, „Костарівці“. Тим також пояснює Д-р Мих. Ладижинській висший уровень інтелігенції населенія згаданих трох осель.

Костарівці правилися руским законодательством аж до часу занятія Червоной Руси польским королем Казимиром Великим в 1340 р. В 1496 році підійшли були в своїх походах до сел Костарівці, Пакошівка і Ялин Турки, котрі полишили тут по собі яко памятку прозвища сусідних узгір, званих „могилами“. Костарівці належали колись до королевских посілостей. Мали своїх сотників і разом з іншими оселями, як Чертежом, Дубрівкою, Великими і Малими Сторожами, виконували різні послуги для города Сянока.

Церков св. Симеона Стопника в Костарівцях була колись після преданія матерною церквою, з чого слідовало, що тут була також і самостоятельна греко-кат. парохія. Відтак прилучено Костарівці яко дочерну до Чертежа, а в кінці грамотою греко-кат. Перем. Еп. Ординаріяту з 4. X. 1926, Ч. 4813, утворено в них самостоятельне сотрудництво.

Грамотою тогож Еп. Ординаріяту з дати Перемишль дня 28 лютого 1928, ч. 367/Ам., основано в Костарівцях Братство Тверезости разом з Братством Найсв. Христового Серця. В днях 12. до. 17. падолиста 1932 відбулася духовна місія в парохії. Науки виголосили: оо. Ч. С. В. В.: Павел Жупанській з Дрогобича та Іоаким Сеньковській зі Львова.

З Костаровець вийшли:

Священики: бл. п. Константин Лучко в Перемишли; Михайл Соболевській, парох в Устю Рускім і два священики латинского обряду; Іоан Патроник, схизм. духовник в Гировой і Борнім, в Югославії, а тепер на Волині.

Офіцери: бл. п.: Едвард Зегарській, капітан польской армії в Сяноці; Іоан Бурка, австр. лейтнант († 1914).

Учителі: Михайл Соболевській (уродж. 1888) в Мацині Великої; Іоан Патроник (уродж. 1891) в Ясьонці; Іоан Хрущ (уродж. 1893) в Росії; Іосиф Звірик (уродж. 1895) і Ева з Соболевских Звірик (уродж. 1897), учителі коло Мельца; Іоан Нагніт (уродж. 1900) в Корчині.

Інженер: Гавриіл Патроник (уродж. 1894) в Брні на Чехословаччині.

Адвокат: Д-р Юсафат Федоронко в Росії.

Матуристки: Цецилія Бурка (уродж. 1910); Софія Нагніт (уродж. 1913).

Метрики пров. від 1784 р.

5. Межибрід (Międzybrodzie), с. Ц. Пр. Тройці, мур. 1901, в добрім стані. Місц.: Іловаць (Iłowate), прис., відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 411; Лат. 4.

Сам. сотр.: о. Бартко Василій.

Лат. парох: о. Крукар Вартоломей в Сяноці.

Школа 1 кл., двояз. о 1 силі. Чит.: ім. Мих. Качковського; „Прогресу“; Т-во „Луг“.

Прих. дім, дер., зб. 1901, о 2 комн. та керниця в добрім стані; стайня, стодола, шпихлір дер., лихі.

Огор. 26 м²; орного поля 4 га, 74 а, 98 м²; лук 17 а, 26 м²; пасов. 4 га, 58 а, 28 м²; корчів 1 га, 81 а, 96 м²; неуж. 1 га, 96 а, 81 м². Сягів 8 і пів бучини. Меліорація не переведена.

Стар., суд, почта, телефон, телеграф, залізниця Сянок (Sanok), 4 км. Найблизше гр. кат. приходство в Терепчі (Tercza), 2 км.

Гермаки і Вайцовичі після преданія перші поселенці Межибродя. Вайцовичі переховують у себе списану польською мовою на пергаміні грамоту короля Августа III, якою надав він ім привилей вільной ловлі риб, виробу пива, вирубу ліса і т. і. Вайцовичі були вільні від панщини.

Першу деревляну церков в Межибродю збудовав місцевий уродженець і душпастир, о. Іоан Вайцович (1784—1794). По нім було у Межибродю 35 душпастирів.

З села вийшли: Алексій Вайцович, уродж. 9 цвітня 1825, помер 8 жовтня 1901 р. Учився в Кракові, вступив до польських повстанців, пізнійше дістався до Росії, де був лікарем. На старості літ повернув до Межибродя, та в 1901 році збудовав тут церков, приходство і школу. Помер в Межибродю.

Андрей Вайцович, судія в Немирові.

Димитрій Вайцович, гімн. професор в Стрию.

Метрики пров. від 1784 р.

6. Ольхівці vel Вільхівці (Olchowce), с. Ц. д. Вознесенія Г. Н. І. Хр., збудована 1844. Доч. Биківці (Бу-

kowse), с. Ц. д. Покрози Пр. Богородиці, збуд. 1900, відд. 3 км. Обі церкви в середнім стані. Місц.: Лішна (Liszna), село, відд. 5 км.

Ч. д. гр. к. 917 +
+ 272 + 48 =
= 1237; Латин.
600; Ізр. 30.

Парох: о. Під-
гарбій Іоан,
ур. 1899; рукол.
1924; інст. 1932;
бж.

Лат. парох: о. Кру-
кар Вартоломей
в Сяноці.

Патрон: Евген Но-
вак, Іосо. Право
патрон. виконує
лучно.

Школи: 3, 1 і 1
кл., з польською
мовою научан. о
3, 1 і 1 силах. В
Ольхівцях: Чит.
ім. Михаїла Кач-
ковського. „Strze-
lec“.

Прих. дім, дер., о

5 комнатах, в середнім стані; стайня, стодола, дер.; лихі.
Огор. 73 і чверть а; орного поля 15 га, 3 і пів а; лук 1 га, 25
і пів а; пасов. 1 га, 43 а; неуж. і корчів 2 га, 15 а + Орного
поля 3 га, 38 а; лук 68 і чверть а; пасов. 1 га 32 а + 0. Ся-
гів 10 і три чверти бучини. Меліорація не переведена.

Всі уряди і найблизше гр. к. приходство в Сяноці (Sanok), 3 км.

Душпастирська посада в Ольхівцях (званих також Вільхівця-ми) заснована в часах удільних руских князів, які посідали тут свої добра і управляли ними через своїх тивунів. По упадку в 1340 році старо-галицкой, руской держави перейшли ті добра на власність польських королів. Однак ольховецькі тивуни справували еще мимо того свій уряд яких 200 літ за часів старої Польщі, а навіть занимали почесні становища в сяноцких судах.

ЦЕРКОВ В ОЛЬХІВЦЯХ.

ПРИХОДСТВО В ОЛЬХІВЦЯХ.

Найстарша згадка о ольховецької церкви сягає 1442 року. Тоді польський король Володислав Варненчик надав єю разом з грунтами за якісь заслуги Петрови Чешикови, синови саноцького судії з Тираві сольної, Николая Чешика. Дальші імена давних ольхов. священників з титулами „batko“, „Baytko“, подібуюмо в XI. і XVI. томах сяноцьких Городських і Земських Актів.

Пізнійших звісток про судьбу і розвиток ольховецької парохії аж до першого розібраня Польщі в 1772 р. належить шукати в невикористаних еще дотепер науково історичних матеріялах греко-кат. перемиского Капітульного Архиву. По згаданім розібраню Польщі заряд забраной ольховецькой Королевщини перенесла австрійска держава до Тираві сольної, где спеціально *ad hoc* утворено т. зв. „*Verwaltungs-Amt*“.

В Биківцях була колись самостоятельна греко-католицка парохія. За панованя австрійского цисара Іосифа II. прилучено єю яко дочерну до парохії в Ольхівцях. В тім часі місцевий двір спровадив кількох фэрналів—Мазурів до Биковець; через започатковану ними практику мішаних супружеств з рускими дівчатами в селі довів до того, що нині Биківці — то майже на половину мішана латинско-руска оселя. Єще тепер показують в Биківцях місце, где стояло місцеве гр. кат. приходство.

З початком XIX. стол. прилучено еще за о. Петра Яросевича до ольховецькой парохії греко-католицьких недобитків із латинізованого в давних часах села Лішна, где еще до нині мешкає кількадесять душ греко-католицького обряду. Однак они вже не уживають матерной мови. Латинізації села довершив рівнож в протягу столітій місцевий польський двір. Засадничому відношеню того двора до греко-катол. церквей дає вираз дідич з Биковець, Станислав з Урбаня Урбанській, котрий у своєї заяві до австрійского правительства в справі кумуляції парохій з наругою сказав:

„...На мою думку буде користнійше для парохів, як ім краєве правительство дозволить розібрати дочерні церкви а на тих місцях побудовати корчми...“ А дальше: „...Най тільки краєве правительство прикаже з двох церквей (Биківці і Долини) виставити один костел, двірску десятину з Биковець і Долини давати місцевому ксьондзови і віддати єму церковні грунта, а буде добра парохія...“

Серед таких релігійно - національною нетерпимостю найжених обставин побудовав о. Петр Яросевич церков і приходство в Ольхівцях. По єго смерті († 1830 р.) прийшов до Ольховець о. Антоній Борковській, який дуже заслужився в праці над релігійним піднесенем парохії. По нім обняв заряд ольховецькой

парохії о. Димитрій Зубликевич, за котрого зложено в селі парохіяльну школу, переіменув в 1861 р. на тривіальну. В ней іспитований вже дякоучитель Михаїл Лісовскій учив 40 дітей. В 1872 р. отримав парохію в Ольхівцях о. Теодор Семечка, котрий душпастировав тут до 1900 р. Его внук о. Аптоній Криницький управляв в часі его передсмертної недуги парохією, побудовав нову церкву в Биківцях. Слідуючий місцевий парох о. Александер Вікович († 1921) занявся приукрашенем підупавшої церкви в Ольхівцях і уступив місця для вислуженого гімна. катехита в Сяноці, бл. п. о. Юсифа Москалика, котрий душпастировав тут аж до смерті (6 грудня 1931).

З Ольховець вийшли: о. Андрей Скобельскій, священник станіславівської епархії; народні учителі: Іоан Міхновскій, Петр Бедзик, Анастасія і Текля Лісовскі.

З Биковець вийшла: Катарина Біль, учителька в калуському повіті.

З Лішчой вийшли: о. Семен Колодій; бувший парох в Миговой Волі; Филипчаки: Онуфрій, секретар Окружного Суду в Сяноці; Іоан, ем. проф. учит. семіна. в Самборі і писатель; Володимир, семінарійний абсольтент.

Метрики провадиться: в Ольхівцях від 1853 р.; в Биківцях від 1784 р.

7. Прусик (Prusiek), с. Ц. д. Покр. Пр. Богород. зб. 1793, відн. 1872, відд. 2 км. Доч. Сянічок (Sapoczek), с. Ц. д. Рожд. Пр. Богород., зб. 1870, відн. 1907. (Тут мешкає парох). Обі церкви в середнім стані. Місц.: П о л о в ц і (Płowce), с., відд. 5 км.

Ч. д. гр. кат. 523 + 637 + 78 = 1238; Лат. 333 + 53 + 232; Ізр. 13:

Парох: о. Мигаль Семен, ур. 1887: рк. 1918; інст. 1932; бж. Лат. парох: о. Іоан Бялий в Небещанах для Прусика; о. Вартоломей Крукар в Сяноці для Сянічка і Половців.

Парохія свобідного наданя.

Школи: (1 + 1), 2 і 1 кл. (з рускою + польскою), двоязична, з поль. мовою науч., о (1 + 1), 2 і 1 силах. В Сянічку чит. „Просвіти“.

Орного поля 9 га, 20 а, 74 м²; неуж. 11 а, 51 м² + огор. 89 а 92 м²; орного поля 24 га, 16 а, 95 м²; лук 1 га, 36 а, 67 м²; неуж. 5 га, 17 а, 95 м² + 0. Церк. поля 1 га, 15 а, 09 м². Меліорація не переведена.

Прих. дім о 4 комн., кухні і шпихлір, дер., ліхі. Стайня дер., в середнім стані. Стодола дер. і керниця добрі.

Стар., суд, почта, телефон, телеграф Сянік (Sanok), 6 і пів км.
Желізняця Дубрівка (Dąbrówka), 2 і км. Найбл. гр. приходство в Чертежи (Czerzeż), 3 і пів км.

Місцевість Половці бере свою назву і початок від лютих і завзятих ворогів старої княжої Руси, Половців, яких сили зістали в 1103 р. розбиті за княження Святополка Ізяславича і Володимира Мономаха. Частину полонених Половців поселив перемиский князь Володар в 1125 р. коло новопостроєної княжої кріпости Сянока. З них повстала нинішня, тепер уже на половину златиншена оселя „Половці“, яка ще в XVIII. стол. належала до рускої парохії при церкві Рожд. Пр. Богород. на сяноцкім передмістю.

„Сянічок“ — се назва чисто руского походження, яка повстала по правилам рускої фонології. А іменно: Санок + ок, Саночок, Сянічок.

Около 1820 р. завалилися приходські будинки в Прусіку. Матеріал продано, а гроші зложено до церковної скарбони. Дятого, що патрон відтягнувся від відбудови приходства, перенісся тогдішній місцевий парох до Сянока і там мешкав аж до смерті. Єго наслідник, о Михаїл Товарницькій, закупив від єго дітей домок та поставив з него приходській мешкальний дім в парохії без винагородження зі сторони конкуренції. Подібно і тепер приходський мешкальний будинок в Сянічку, яким сильний вітер хитає на всі сторони, майже валиться і нема єго кому відбудувати.

Метрики провадяться від 1835 р.

8. Сторожі Великі (Stróże Wielkie), с. Ц. д. св. Прорка Ілії, зб. 1661, відн. 1849, в лихим стані, відд. від приходского дому в Загутиню 3 км. Доч. Загутинь (Zahutyń), с., Ц. д. св. Безср. Косми і Даміяна, зб. 1902, в добрім стані. — Місц.: Сторожі Малі (Stróże Małe), прис., відд. 7 км.

Ч. д. гр. к.: 511 + 741 +
+ 404 = 1656; Латинників
0 + 90 + 6.

Парох: о. Цегелик Іоан,
р. 1878; рк. 1908; ін. 1918,
Вк.; ж.

Лат. парох: о. Крукар Вартоломей в Сяноці.

ЦЕРКОВ В ЗАГУТИНЮ.

Патрон: Журик Станислав в Кракові; право патронату виконує лично.

Школи: 3, 1, 1 кл., двояз., о 3, 1 і 1 сил. Чит. „Просвіти“ в Загутиню.

Прих. лім, дер., о 4 комн. загрибл. Стайні, стодола дер. в середі. стані; керниця добра.

Ерекц. ґрунту: 27 га, 97 а + 21 га, 40 а + 0. Ліса 6 га. Сягів 20. Лісового пляну нема. Меліорація не переведена.

Всі уряди в Сяноці (Sapok), 5 км. Найбл. гр.-кат. приходство в Загірю (Zagórz).

Великі і Малі Сторожі сягають своїми початками давного княжого руского періоду. Яко такі були вони правлені через княжих тивунів.

Первісні мешканці сих осель виконували чинности нічних сторожів при княжой кріпости в Сяноці і звідти пішла їх назва „Сторожі“. А що декотрі з них осіли ближше княжого городу і сповнювали єго мешканцям ріжні послуги, отже для відріжнення від перших прозвано їх „Малими Сторожами“.

З того факту, що датованою в Ляшках грамотою з 20 марта 1559 р. затвердив сяноцький староста, Николай Гарло, на ново дотацію для гр. кат. церкви в Сторожах Великих, яка складалася з 2 чвертей ґрунту і скіпщини, належить заключати, що душпастирска станиця з церквою в Сторожах Великих вже перед тим істновала. Дотація тая зістала за австрійского панования затверджена рішенієм циркулу в Ліску з дня 30 марта 1785 р.

Метрики пров. від 1784 р.

9. Сянок (Sapok), мто, Ц. Пр. Тройці, мур. 1774—1789, відн. -1907, в середнім стані. Доч. Дубрівка Руска (Dąbrówka Ruska), с. Ц. св. Вмч. Димитрія, мур. 1867, в добрім стані, відд. 2 і пів км. Місц.: Дубрівка Польська (Dąbrówka Polska), с., відд. 2 км. Посада Вільхівська (Posada Olschowska), пмсте, відн. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 1059 (з пмстем) + 615 + 52 = 1726; Лат. 9084 + 87 + 600; Неспол. 7; Протест.-сект. 17 + 0 + 5; Менонітів 2; Ізр. 4448 + 38 + 42.

Парох: о. Константинович Еміліян, 1864; рк. 1887; інст. 1897; Вк. Т. Р.; вд.

Сотрудник: о. Билинській.

Лат. парох: о. Крукар Вартоломей, Іосо.

Патрон: Правительство; право патр. виконує Львівське Воевідство.

ЦЕРКОВ В СЯНОЦІ.

В Сяноці: Школи з польськомов. науч.: Держ. гум. мужеска, прив. жін. і прив. III. кл. торг. коед.-гімназії; Дві 7 кл. муж. і три 7 кл. жін. публ. народ. шк.; 7 кл. публ. народ. коед. шк.; Прив. 3 кл. торг. шк. — о 22, 17, 5, 14, 21, 7 і 5 силах.

Читальні і філії: Т-ва „Просвіта“; Общ. ім. Мих. Качковського. Рускій і Українській Народні Доми. Кооп. „Бескидь“ підч. РСРК; „Укр. Лемк. Союз“, Кред: „Сян“ підч. РСУК. Філії: „Союза Українок“ і „Рідн. Школи“ (з Кружком). Музей „Лемковщина“.

В Дубрівці Р.: Школа 1 кл. двояз. о 1 силі. Читальня „Просвіти“.

Прих. дім мур. 1907 о 9 комн. і 2 кухнях; стодола, керниця; все в добр. стані.

Огор. 11 а, 60 м²; поля 20 га, 80 а, 93 м²; лук 53 а, 01 м²; пасов. 1 га, 35 а, 64 м²; неуж. 3 а, 73 м². Меліорації не перев.

Всі уряди Юсо. Найбл. гр. кат. приходство в Ольхівцях (Olchowce) 3 км.

Брак жерельних архівальних матеріалів не дозволяє удостоверити неznаної бувальщини закритих історичних початків міста Сянока. Можна лише з всякою правдоподібністю припускати, що в протягу XI і XII століття повстала за тогдашніх княжих часів сяночка твердиня. В кождім разі Сянок існував вже з початком XII століття в часі розгрому Половців (1103 р.) за княження Святополка Ізяславича і Володимира Мономаха. Промавляє за тим наперед близькість оселі званої „Половцями“, що повстала з поселених коло княжої кріпости Сянок полонених Половців і обставина, що до XVI століття стояла на замкової площі в Сяноці церков; а замкові церкви будовано в рускій старині для князів, навіть в місцях їх часового перебування. Не менше також і знаходячіся на північно-східній стороні міста Сянока і сяноцкого замку корчами порослі і землею поза-

синувані мури зі своїми підземними, непростідженими отворами, тайниками і печерами належить після мнїня зватоків-археологів віднести до княжого руского періоду. Вкінци і само названіє міста „Сяноком“ (від *an-snare* = плести) опираєся на правилах чисте руской фонологїї („Сан“ + суффікс „ок“ = „Санок“, „Сянок“, „Сянік“) і промавляє за его старинним руским походженням.

Перцу, жерельну історичну згадку о Сяноці містить в собі Галицько-Волинська Літопись під 1150 р., під котрим літописець оповідає о поході угорского короля Гейзи против Галицькому князеві Володимирові. Относительна записка звучить: „Володимиръ же въ то время стояще у Белза и ту услышавъ король уже вшелъ въ городъ, поверга возы свои, и самъ гна съ дружиною своєю къ Перемышлю. Король же пришедъ гору и взя Сянокъ городъ и посадника его Яща, и села у Перемышля много вся“. Отже, щоби розвинутися в город (місто), мусів вже Сянок давно перед тим істновати.

Первісна історична площа городу кромі замкової площі котра є тотожна з теперішною, не розтягалася за княжих часів там, где розложився теперішний Сянок. Після устних запискою в старой Евангелїї з храму св. Димитрія в Сяноці обоснованих народних передань належить ей шукати там, где є нинішня Дубровка на полях сусідуючих зі селами Великі і Малі Сторожі і Половці, та з неістнуючою тепер громадою „Сяноцка Посада“.

Нинішне положенє Сянока особливо его осередок належить віднести до пізнійшого польского велико-казимировского періоду. Згадку о княжїм Сяноці містить еще згадана Волинська Літопись під 1202 р., відтак під 1206 р., коли то вдова по князю Романі утікаючи туди з Галича зі своїми синами Данилом і Васильком перед київским князем Рюриком, устроїла тут стрічу з угорским королем Гейзою. Вкінци під 1231 р. згадуєся в згаданой Літописи о Сяноці, яко о городі сусідуючим з т. зв. „угорскими воротами“.

В 1340 р. за польского короля Казимира Великого переходить Сянок враз з іншими княжими городами Червоной Руси під панованє старой Польщі. В 1366 р. наділює згаданий король Сянок магдебурским правом. В 1377 р. навідуєся зі своєю дружиною до Сянока король Людвик Угорскій (1370—1382). Зчасом історичні згадки о Сяноці стають щораз частійші.

Населенє Сянока було за княжих часів наскрізь руским та еще і за польских часів задержало довго свою руску народність і характер. Кромі того поселювались також в Сяноці і чужинці, що приходили тут з сусідних країв Польщі і Угор-

щини. За часів Галицьких руских князів мав Сянок свого посадника. Невиключене однак, що від часу до часу управляли ним також і воеводи з бояр посилені князями до Сянока яко до одного з важніших городів Галицької Руси. Судівництво опиралося тут на установах „Руской Правди“. Всі важніші справи міщан судилися соборово судом, в склад котрого входили: воевода, судія, тивун, писар і засідателі. Грошеві претенсії опреділювано гривнами срібла або т. зв. куницями, о чім свідчать так рускі як і польські грамоти.

З княжою рускою бувальщиною Сянока звязані і его церкви. По преданію мав колись Сянок мати пять церковей. Скільки в тім правди, не знати, хотяй з огляду на старинне значене Сянока не можнаби того числа назвати пересадним. Історично певним є факт, що вже за княжих часів стояла на замкової площі в Сяноці поставлена около 1250 р. деревляна церков св. Вмч. Димитрія, котра посідала чудотворну Ікону Розп'ятого Христа. Церков та була свідком упадку давньої руской княжої Галицької Держави і проісновала до 1550 р. Тодги то правдоподібно по причині наміреного переселенія до сяноцького замку сестри короля Жигмонта Августа Ізабелі зістала она розібрана а на будову нової церкви під возванієм св. О. Николая була руским міщанам через сяноцького старосту Петра Зборовского дарована нова площа на т. зв. „валах“ в місті. Грамоту той фондациі затвердив в 1551 р. король Жигмонт Август а в 1632 р. король Володислав IV, котрий в относительной грамоті говорить: „...Pokazane nam listu... zamykające w sobie potwierdzenie listu Wielmożnego niegdy Piotra Zborowskiego... na darowanie i pozwolenie Placu pustego według Wałów Miasta Sanoka z iedney ogrodu Lechów Strony, z drugiej: na wybudowanie Kościoła Obywatelom Miasta Sanoka Greckiej religiey...“

Чи однак будова церкви св. О. Николая зістала дійсно зреалізована, чи противно осталась лишень проектом, не знати, бо в 1667 р. знаходимо на згаданой площі деревляну церков св. Духа а не св. О. Николая. Незрозумілим отже стає факт чому рускі міщане Сянока не побудовали на тойже площі церкви св. О. Николая лишень церков св. Духа. Тую неясність розв'язує до якоїсь степені такій сяноцькими парохами в місцевої парохіяльної хроніці записаний переказ: „...Mieszczanie Sanoka mając rozkaz od ówczesnego Rządu, aby w trzech dniach wystawili na wyznaczonym gruncie, inaczej im po upłynionym terminie nie wolno będzie w mieście budować Cerkiew — na prętkości zakupili drewnianą Cerkiew, zniesioną w Miasteczku Jasienicy koło Krosna, z której obraży do Jabłonickiej Cerkwi wzięte dotąd existują

sprowadziwszy drzewo gzezony Cerkiew postawili w Sanoku, która stała do roku 1789...“

Не виключена є зрештою евентуальність, що церков св. О. Николая була дійсно поставлена, однак з незнаних причин стояла коротко а на ей місци зістала збудована церков св. Духа. За такою евентуальністю промавляє факт, що в пізнійшій мурованой церкві Сошествія св. Духа в Сяноці еще на початку XIX стол. істновав бічний престол св. О. Николая. В кождім разі висше наведений переказ свідчить о острой релігійной толеранції, яку за короля Жигмонта Августа стосовано в другой половині XVI стол. в давной Польщі против акатоликів спеціально против т. зв. „православних“, якими були тогди і сяноцкі мішане.

На місци згаданой деревляной церкви Сошествія св. Духа збудовано в Сяноці в 1784—1789 рр. за тогдішнього місц. пароха о. Іоана Куневича, за зібрані добровільні жертви або як в місц. парохіяльной хроніці кажеся, „z wyżebranej składki“ — особливо гр. гр. Мнішка і Стадницького — нову муровану церков рівнож під возванієм св. Духа, яка стоїть по нинішний день. Крім ікони Розпятого Христа з замковой та Пр. Богоматери з передміської церкви, посідає еще та церков частиці з Чесного Господного Креста. В 1827 р. поставлено при тойже церкві муровану дзвіницю а відтак в 1876 р. за о. Василя Чемарника а в 1907 і 1933 роках за о. Еміліяна Константиновича переведено основний ремонт церкви і дзвіниці.

На сяноцком „предъ-градю“ (передмістю) стояла від непамятних часів друга деревляна церков Рожд. Пр. Богород., яку львівській губерніяльний уряд приказом Ч. 27453 — на злобний і фалшивий донос зі Сянока, що она згоріла — велів в 1790 р. розібрати. Правдоподобно на ей памятку посвячений є в теперішній сяноцкой церкві бічний престол з образом Пр. Богородиці з давной церкви. Посліднім парохом сяноцкого „предъ-градя“ був пресвитер о. Іоан Вайцович, які виступає еще в 1772 р.

Повисше тойже церкви вносилася гора „Władyczą zwana dotąd (пізнійше „Аптикаркою“ а тепер „Парком Міцкевича), niegdyś fundusz Biskupa Sanockiego, którego pałac u podnóża tej góry na równym i rozległym ogrodzie stał, — mieszczanie w różnych czasach przywłaszczyli sobie“. Взагалі з численних ґрунтів б. сяноцких церковей осталася ледви $\frac{1}{10}$ часть при греко-католицкой парохії в Сяноці а решту, користаючи з права презентованя місц. парохів присвоїли собі сяноцкі мішане.

Крім тих церков мали ще бути в Сяноці: Свято-Троїцка церков і Свято-Онуфрієвській монастир, о котрих основаню і знесеню нема певних історичних вістей. За їх існованем правляє обставина, що в списках чудотворних сяноцких ікон містяться згадки о іконах Пр. Троїці і св. Онуфрія. Прикінці XVII стол. якась Гербурт заложила тут монастир для уніятських монахинь, як свідчать о тім письма о. Петра Камінського з 1685 р.

В XVI і XVII століттях був Сянок живим, релігійним і культурно-національним осередком для значної частини Лемковщини. Вже в 1551 р. існувала тут школа, з якої виходили рукописні, церковні книги, прим. „Апостол“ з 1551 р. Діювали тут два добре зорганізовані брацтва молодіжи а іменно одно при церкві св. Духа а друге при церкві Рожд. Пр. Богородиці на сяноцком „предъ граду“, котре проіснувало гдесь до половини XVIII стол. Звідси вийшов син сяноцкого протопресвитера Михаїл Василевич, котрий на препорученє княжни Голшанської перевів Євангелію з болгарської на руску мову. Тим перекладом то знайдена пізнійше в монастири в Пересопниці на Волині т. зв. „Пересопницка Євангелія“ з 1556 р.

В часах берестейської церковної Унії (1596 р.) т. е. в продовженю XVII. століття придержався Сянок разом з околицею уперто релігійної схизми т. е. так званої „православної віри“. Звідси то походить, що тут шукав по утраті перемиского владичого престолоохорони і опертя перемискої єпископ несполучених Антоній Винницький (1650—1679) і перебував тут приблизительно в 1668—1675 рр. Поселившись в Сяноці і отримавши тут на осідок фундушеву палату, наміряв він при помочи сяноцких міщан і доколичної дрібної православної шляхти заложити тут нову „православну“ єпархію думаючи, що схизма перемаже Унію. Однак з его смертею (†1689 р.) сяноцка „дієцезія“ упала а остався по ней лишень і пізнішими, гр. кат. перемискими єпископами уживаний титул „сяноцкій єпископ“.

Не менше важну ролю в релігійно-національнім житю цілої всхідної Лемковщини відіграв Сянок і в новітших часах. Тут на довгі літа перед всесвітньою війною та якийсь час і по ній образовалася в тут. школах лемковска молодіж, котра виховувалася через якийсь час в двох неіснуючих вже тепер бурсах а іменно української і рускої. Тут повстали і діювали філії центральних народних установ обох національних напрямлений. Тут торжественними імпазантними соборними імпрезами і походами відсвятковано 100-літє уродин пробудителя Га-

лицької Руси о. Маркіяна Шашкевича в 1911 р. і відродження Української Державности над Дніпром і заключеня берестейського миру (10. II. 1918 р.) дня 10. III. 1918 р.

З сяноцької державної гімназії вийшли цілі ряди так руської, як і української, лемківської інтелігенції, в котрій пам'яті записалися глибоко такі неструджені робітники на народній ниві і педагоги, як тутешні б. гімназіяльні професори а іменно бл. п. Др. Михаїл Ладизинський (Руский), бл. п. Роман Ковалів (Українець) і бл. п. о. Юсиф Москалик, довголітній катехит сяноцької гімназії, що труди свого життя жертвовали для вихованя тут. учащоїся молодежи.

Дубрівка Руска становила колись самостійну парохію. Їй послідний парох о. Григорій Копистинський еще в 1775 р. виступає яко дубрівський пресвітер. Теперішну муровану дубрівську церков фундавав грішми в квоті 1000 зол. місцевий уроженець о. Валеріян Славиковський, котрий вмер яко архимандрит монастиря в Николаєвску над Амуром.

Парохіяльний архів в Сяноці сягає 1573 р. з копіями з 1550 р., метрикальні записки 1686, 1731 і 1750 рр., правильні метрики кінця XVIII стол. З кільканацяти до музеїв відданих церковних рукописних книг характеристичні написи о своїх переписчиках мають два „Апостоли“ з 1502 і 1551 р.

10. Терепча (Терсца), с. Ц. Усп. Пр. Богород., мур. невідомо коли, бл. 1807, помальов. 1893, в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 821; Лат. 18.

Завідатель: о. Журавецкий Володимир.

Лат. парох: о. Вартоломей Крукар в Сяноці.

Патрон: Антін Волінский в Фалеївці. Право патр. виконує лично.

Школа 2 кл. двояз. о 2 силах.

Прих. дім мур. о 4 комнатах і кухні; стайня, стодола дер. все в добр. стані.

Огор. 5 а, 39 м²; поля 9 га, 89 а, 11 м²; лук 73 а, 26 м²; пасов. 5 га, 71 а, 19 м²; неуж. 75 а, 46 м²; будов. площі 21 а, 68 м².

Всі уряди і найбл. гр. кат. приходство в Сяноці (Сапок) 3 і пів км.

Після преданія Терепча істновала вже в XVI стол. Тогди вимерло на холеру майже ціле село. Нових поселенців спроваджено з Угорщини.

Первісна церков в Терепчи була деревляна. Она згоріла разом з приходськими будинками в 1801 р. Селяне не могучи власним коштом збудувати нової церкви, звернулися через

свого тогдішнього пароха о. Іоана Демковича Добрянського до па-
нуючого тогди австрійського цісаря Іосифа II. з прошенієм о від-
ступленіє ім посоцініяньскої каплиці, котра після знесеня через
тогож. цісаря монастиря соцініянів в Терепчи стояла в селі.
Цісар згодився на тое і від тогди тая каплиця розширена з часом і
розбудована стала початком теперішньої церкви в Терепчи.

Посоцініяньській 28-морговий ґрунт в Терепчи перейшов на
власність латинської парохії в Сяноці. В Терепчи знаходилися
також румовища б. монастиря оо. Василіянів.

Парохіяльні акта і метрики в Терепчи пропали в часі все-
світної війни.

Метрики пров.: старі від 1781, нові від 1914 р.

11. Тирява сільна (Tyrawa solna), с. Ц. д. Собора св.
Іоана Крест. зб. 1837, відн. 1893 і 1927. Доч. Семушова
(Siemuszowa) с. Ц. д. Богоявл. Господн. зб. 1841, відн. 1932,
відд. 3 км. Доч. Голучків (Hołuczów) с. Ц. д. Преп. Мат.
Параскеви відн. 1912 відд. 6 км. Всі ц. в добр. стані.

Ч. д. гр. кат. 892 + 797 + 563 = 2252; Лат. 28 + 46 + 54;
Ізр. 32 + 16 + 8.

Парох: о. Сікора Николай, р. 1877, рк. 1906, ін. 1918, ж.
Лат. парохі: о. Людвик Сєрадзкій в Мриголоді для двох перших
сел; о. Станислав Циран в Тиряві Волоскої для Голучкова.

Патрон: Мечислав Новак в Сяноці і Марія Станко в Кінськім.
Право патр. виконують спільно.

Школи: 3, 3 і 2 кл. двояз. о 3, 3 і 2 силах. В Тиряві С.: Чит. ім.
Мих. Качковського (з власним домом); Пожежна сторожа.
В Семушовій і Голучкові: Чит. „Просвіти“ (з власними до-
мами; Кооп. в Семушовій: „Єдність“ з філією на присілок
„Пила“; в Голучкові впала.

Прих. дім дер. старий, відн. 1929 о 4 комн. лихій. Стайні, сто-
доли, шпихлір дер., та керниця; все в середн. стані.

Огор. 2 га, 87 а; поля з неуж. 28 га, 77 а + поля 12 га, 66 а
+ поля 11 га, 51 а. Сягів 12 і пів бучини. Меліорації не
переведено.

Стар., суд, телегр., желіз. Сянок (Sanok) 15 км. Почта, телеф.
Мриголод (Mrzygód) 3 км. Найбл. гр. кат. приходство
в Гломчи (Hłomcza) 5 км.

Історію парохії а особливо Тиряви сольної від ей найстар-
ших часів до тепер списав на основі городських і земських актів
в Сяноці, Кракові і во Львові Впов. п. Іоан Филипчак, емер-
професор учит. семинара в Самборі. Праця в друку.

З факту, що власноручно підписаною грамотою з 1676 р. затвердив польський король Іоан III. Собіській ґрунтові права і звичаї для Зазулі Василя і Цвикловича Демка і Григорія, тиравських поповичів, належить заключати, що руска парохія і церков в Тираві сольної вже перед тим істновали. Поставлену в 1837 р. теперішню деревляну тиравську церков посвятив в 1843 р. тогдішній перемиський єпископ Іоан Снігурський.

До 1813 р. була в Семушовій самостоятельна парохія зі своїми послідними душпастирями оо. Єротеєм Димовичем і Черским. В тім році прилучено їх до Тираві сольної. Самостоятельна парохія була також до 1791 р. і в Голучкові. По смерті послідного пароха Голучкова о. Іоана Копистянского прилучено ту парохію наперед до Семушовій а відтак в 1813 р. враз з Семушовою до Тираві сольної.

Метрики провадяться від 1784 р.

12. Чертеж (Czerteż), с. Ц. д. Преображення Г. Н. І. Хр.,

зб. 1742, відн. 1924,

в серед. стані. Місц.

Заболотці (Zabłodźce), с. віддал.

пів км.

Ч. д. гр. кат. 501 + 216
= 717; Лат. 28.

Парох: о. Полянскій
Константин, р.
1875, рк. 1901, і. 1911.
Вк. ж. Совітн. Апост.
Адм.

Лат. парох: о. Вартоломей
Крукар в Сяноці.

Право патрона починає.

Школа 2 кл. двояз. о 2 силах. Брацтво Найсв. Тайн. Т-во: „Апост. Молитви“. Кооп. „Згода“ підч. РСРК. Чит. ім. Мих. Качковского. Кружок „Рідной Школи“.

Прих. дім мур. 1898 о 5 комн.; стайні, стодоли дер. все в добр. стані. Керниця спільна зі школою.

Огор. 1 га; поля 30 га; лук 14 га; пасовиска 2 га. Меліорації не переведено.

Стар., суд, почта, телеф., телегр. Сянок (Сапок) 5 км. Желізн. Дубрівка (Dąbrowka) 1 км. Найблисше гр. кат. приходство в Юривцях (Jurówce) 3 км.

ЦЕРКОВ В ЧЕРТЕЖИ.

Чертеж існував після преданія еще перед Романом Мстиславичем за княжих часів. Єго початок і назва пішли звідси, що замешкалий в Саноці послідний Галицький князь Юрій II. († 1340) поселив тут т. зв. „чертежників“ т. є. всяких майстрів інженерів і будівничих, котрих зібрав коло себе.

Оповідують, що давніше були тут великі стави, які від Новоселец тяглися через Писарівці і Чертеж аж по Терепчу. За ними лежала напротив Чертежа оселя, котру названо для того „Заболотцями“ Заболотці не робили панщини, Чертеж робив.

До 1912 р. належав Чертеж а властиво корчма в Чертежи до дідича Слонецкого з Юровець. На той основі дідич пок. Слонецкий виконував над парохією в Чертежи право патронату. В 1912 р. закупила громада Чертеж тую корчму, однак не застерегла собі права презентованя пароха на Чертеж, длятого тоє право починає.

З Чертежа вийшли:

Священики: Михаїл Дичковській (родж. 20. X 1863) в Корвниках; Федоронки: Юсиф (родж. 5. III 1884) схизм. духовник в Америці; Стефан (родж. 8. X 1879) гр. кат. священик в Канаді; Симеон (родж. 21. VIII 1893) схизм. духовник в Варшаві; Павел Кікта (р. 4. I. 1876) б. парох в Унятичах (†); Дмитрій Чертежинский (р. 10. XI 1871 р.) в Бібрці; Стефан Волянський (родж. 13. I 1880) в Кальникові; Василій Антонич (родж. 15. V. 1879) в Борятині; бл. п. Стефан Тарнович (родж. 30. I 1869) в Мшанной; Петр Галайка (р. 8. VIII 1879) в Войтковой; Андрей Кот (р. 11. XII 1900) в Опарівці; Василій Дяк (родж. 9. II 1902) в Розтоці.

Судія: Николай Запоточний; Нотар: Александер Волянський.

13. Юрівці (Jurowce), с. Ц. д. св. Вмч. Георгія зб. 1873.

Богосл. капл. мур. 1850 відд. 2 км. Ц. і капл. в добр. стані. Місц. Согорів Горішний (Srogów Górny) відд. 1 км. Согорів Долішний (Srogów Dolny) відд. 1 км. Фалеївка (Falejówka) відд. 2 км. Рачкова (Raczkowa) відд. 4 км. Попелі (Popiele) відд. 1 км.

Ч. д. гр. кат. 59 + 456 + 468 + 49 + 63 + 162 = 1257; Лат. 277; Ізр. 13.

Парох: о. Рабій Володимир Роман, р. 1896, рк. 1921, ін. 1925, бж.

Лат. парох: о. Володислав Барціковський в Страхотині.

Патрон: Станислав Слонецкий Іосо. Право патр. виконує лично.

Школи: 1, 1 (TSL) з поль. мов. науч. по 1 силі. Т-во „Апост.

Молитви“. Брацтва: „Свічкове“; „Найсв. Тайн“; „Сестричство-Братство“. Кооп. „Родина“ підч. РСРК.

Прих. дім мур. 1898 о 4 комн загриблений. Стайня, стодола шпихлір дер., та керниця в середн. стані.

Поля 14 га, 95 а, 52 м² + поля 2 га, 25 а, 55 м². Дяківки 60 а, 69 м². Серв. 11 сягів дров. Меліорації не перев.

Стар., суд Сянок (Sąnok) 7 км. Почта, телеф., телегр. Іосо. Желізн. Дубрівка (Dąbrówka) 4 км. Найбл. гр. кат. приходство в Костарівцях (Kostarowce) 3 км.

Юрівці завдячують своє повстанє послідному Галицькому князеві Юрієви II († 1340 р.), котрий в одной з підсяноцких осель заложив свій двір і збудовав в ней церков під возванієм св. Юрія (Георгія). Тая оселя взяла від него свою назву „Юрівці“ і підлягала управі княжих тивунів.

За часів давной Польщі мав стояти в Юрівцях лат. костел, котрий однак згорів 1424 р. Декотрі річи з него передано до місц. руской церкви.

Важну ролю відограла Юрівці в 1830 і 1831 рр., а яко соборна в своєї околиці точка для польских повстанців, котрі без відомости місц. руского пароха переховували тут в приходской стодолі оружія і відбували вправи на луках перед двором. В 1846 р. обозовали тут дві групи повстанців, одна з Новоселец, друга з Юровец, котрі під проводом Александра Бобчинского і дідича Луки Богуша мали ночею 21. II. 1846 р. з незнаним вислідом вибратися на місто Сянок.

Одним з найвизначнійших душпастирів в Юрівцях був о. Олімп Полянській, маршалок сяноцкого округа, народний діятель, автор місц. парохіяльной хроніки і многих театральних пес для престоноародя межи иншими „Ланки Руриковой“.

ДЗВІНИЦЯ В ЮРІВЦЯХ

Місцевости Согорів горішний і долішний мали бути спалені за татарських часів. Пізнійше відбудовалися В Горішнім Согоріві мали осісти Татари, в Долішнім Волохи.

З Согорова Дол. вийшли: о. Стефан Гайда, парох в Скваряві і его брат, народний учитель Павел Гайда.

Метрики провадятся від 1784 р.

14. Ялин (Lalin), с. Ц. д. Вмч. Георгія зб. 1835, відн. 1924; в середн. стані. Доч. Грабівка (Grabówka) с. Ц. св. О. Николая мур. 1864 відн. 1920 в добр. стані відд. 3 км. Місц. Пакошівка (Pakoszówka) відд. 4 км. Небоцко (Niebosko) відд. 9 км. Грабівниця Старженска (Grabownica Starzeńska) відд. 6 км. Гумниска (Humniska) відд. 9 км. Страхотина (Strachocina) відд. 7 км. Гірки (Górki) відд. 9 км.

Ч. д. гр. кат. 686 + 540 + 346 + 25 + 12 + 1 + 11 = 1621.
Лат. 52 + 230 (лат. костел) + 350 (лат. костел в будові) + 1200 + ...; Ізр. 3 + 3 + 6.

Парох: о. Ференц Іоан, р. 1897, рк. 1923, ін. 1927, ж.

Лат. парохі: о. Іоан Рай ель в Грабівниці; с. Володислав Барціковскій в Страхотині.

Патрон: Академія Наук в Кракові. Право патронату виконує Віртемберскій в Гувниках гд Нижанковичі.

Школи: в Ялині 2 кл. двоџз. о 2 силах; в Грабівці і Пакошівці: 1 і 2 кл. з поль. моз. науч. о 1 і 2 силах. В перших 3-ох селах: Брацтво Найсв. Хр. Серця. Кооп.: в Ялині: „Селянска Єдність“; в Пакошівці „Згода“ підчин. РСУК. В Грабівці: „Kółko Rolnicze“, „Koło Młodzieży“. В Пакошівці: „Strzelec“, „Kółko Rolnicze“, „Koło Młodzieży“, „Straż Pożarna“.

Прих. дім зб. 1917 о 4 комн. і кухні; стайня зб. 1916 стодола, шпихлір дер. дорі. Керниця лиха.

Огор. 57 а, 55 м²; поля 9 га, 02 а, 8) м²; корчів 4 а, 34 м²; лук 28 а, 77 м²; пасоз. 71 а, 89 м² і 1₆; пасов. 9 га, 95 а; церк. поля 1 га, 43 а, 87 і пів м²; дяківки: огор. 28 а, 77 м²; поля 86 а. 32 м² + огор. 28 а, 77 м²; поля 14 га, 38 а, 76 м²; ліса 1 га, 72 а, 65 м²; лук 86 а, 32 м². Меліорації не перев.

Стар., суд Сянок (Sanok) 14 км. Почта, телеф. Грабівниця Старженска (Grabownica Starzeńska) 6 км. Телегр. і найбл. гр. кат приходство в Юривцях (Jurówce) 6 км. Жел зн. Дубрівка (Dąbrówka) 11 км.

В Грабівці і Небоцку буда колісь самостоятельна руска парохія, котру прилучено в 1801 р. яко дочерну до Ялина. В часі відмежування Ялина від Грабівки віднало на річ сей по-

слідної ерект. поля на 20 кірців висіву від ялинської парохії. Яко рекомєнзату за тоє надав властитель Грабівки Адам Вислоцькій ялинському парохови загороду т. зв. „Цюнанівка“ зі своєї ялинської часті. Однак по смерті пароха двір тую загороду з поворотом відобрав.

Посліднім парохом в Грабівці був. о. Антоній Ібович († 24. V 1801). Рівночасно парохом в Ялині був о. Іоан Здзірський до 1801 р.

З Ялива вийшли: Бл. п. оо. Іосиф Долошицькій і Івань Григорій; Учит.: Іосиф Гусак в Мохначці і Іосиф Єнкала в Вороблику Корол.

З Пакошівки: Екц. Преосв. **Іосафат Коциловскій**, Перемискій Еп.-Ординарій; оо.: Януарій Коциловскій ЧСВВ. в Бразилії, Григорій і Михаїл Тимчишини, свщ. Перем. Епарх., Григорій Косар, свщ. Станісл. Епарх.; Народ. учитель Іосиф Тимчишин.

Метрики пров. від 1784 р.

Сяніцький деканат числить 18.896 гр. нат. душ, 7 неспол. і 22 сект.

РЕКОЛЕКЦІЇ СВЯЩЕНИКІВ АПОСТ. АДМІН. ЛЕМК. В РИМАНОВІ-ЗДРОЮ
(24. II. — 28. II. 1933, II. СЕРІЯ)

Питомці-богослови в Ченстохівській Духовній Семинарії в Кракові.

1. Буранич Григорій, ур. 1912 в Вафці, пов. Нов. Санч.
2. Дуркот Максиміліян, „ 1909 в Рихвальді „ Горлиці.
3. Копистянській Николай, „ 1907 в Пулавах „ Сянок
4. Оршак Андрей „ 1915 в Ванівці „ Коросно.

На студіях в Духовній Семинарії в Дубні перебуває:

Петро Собин.

Монастирі і монаші згромадження.

1. Монастир ОО. Студитів в Фльоринці, грибівського дек.
1. О. Іляріон Денещук, схм. настоятель, ур. 1872, вічні обіти зложив в листопаді 1906, рукоположений в вересні 1931 р.
2. Схм. діякон Михаїл Цікпін, ур. 1906, вічні обіти зложив 1928, діаконат дістав 1936. р.
3. Схм. Онисим Ховалко, намісник, ур. 1891, вічні обіти зложив 1924 р.
4. Рясофор Николай Горохуц, господар, ур. 1900, обіти часові.

Сестри Служебниці в домі Тов. „Перем. Епарх. Поміч“ в Жегестові („на Лопаті“).

1. Сестра Теофанія Матренчук, родж. 1898.
2. Сестра Мелянія Кашуба, родж. 1904.
3. Сестра Арсенія Кормило, родж. 1904.

- о. Григорій Романець, парох в Терепчі, дня 5. січня, 1936.
- о. Др. Василій Масцюх, Апостольский Адміністратор Лемковщини, в Риманові-Здрюю дня 12. марта, 1936.

ПО СМЕРТИ

о. Дра ВАСИЛІЯ МАСЦЮХА,

управу Апостольської Адміністрації Лемковщини на правах
Капітульного Вікарія *sede vacante* відпоручив тимчасово
св. Апостольській Престол

Всесвітлійшому і Високопреподобному

о. ІОАНОВИ ПОЛЯНСЬКОМУ,

Канцлерови Курії і Світникови Апостольської Адміністрації Лемковщини, та парохви в Вороблику Королівським, риманівського Деканату.

АПОСТОЛЬСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ЛЕМКОВЩИНИ
„AD NUTUM SANCTAE SEDIS“.

КИР

ЯКОВ МЕДВЕЦЬКИЙ

РОДЖ. 7. СІЧНЯ 1880 В ЦЬВІТОВІЙ. РУКОП. 7. КВІТНЯ 1905. ПРОМОВАНИЙ НА ДОКТОРА СВ. БОГОСЛОВІЇ НА УНІВЕРСИТЕТІ В ВІДНІ 6 ЛИПНЯ 1910. СТАВ ПРОФ. СВ. БОГОСЛОВІЇ В СТАНИСЛАВОВІ 1. Х. 1910, РЕФЕРЕНТОМ ГР. КАТ. ЕПІСКОПСЬКОЇ КОНСИСТОРІЇ В 1921; СОБОРНИМ КРИЛОШАНИНОМ В 1925; КУСТОСОМ В 1927; АРХІДІЯКОНОМ ГР. КАТ. КАПІТУЛИ В СТАНИСЛАВОВІ, ДОМОВИМ ПРАЛАТОМ ЕГО СВЯТОСТИ, ПАПИ ПІЯ ХІ В 1935 Р. — ІМЕНОВАНИЙ АПОСТОЛЬСЬКИМ АДМІНІСТРАТОРОМ ЛЕМКОВЩИНИ AD NUTUM SANCTAE SEDIS 13 ЛИПНЯ 1936.

СТАТИСТИЧНИЙ ПЕРЕГЛЯД

АПОСТОЛЬСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЛЕМКОВЩИНИ.

Порядкове число	НАЗВА ДЕКАНАТУ	СКІЛЬКІСТЬ										Ч И С Л О Д У Ш			Адміністрація належить парохій в поодиноких деканатах								
		Парохів	Завітантів	Самостійних сотрудників	Сотрудництв	Сотрудників	Катехитів	ЦЕРКВЕЙ		Неземленних	Сектантів	Сянік	Корсно	Безрів	Рашів	Криво- відство—новіт	Криво- відство—новіт	Нов. Торт	Нов. Санч				
								Матріних	Лочерних											Ботсч. каплиць			
1.	Буківський	6	10	4	1	1	1	1	11	8	1	14.021	11	11									
2.	Горлицький	9	17	8	1	1		17	13	5	17.291	2.804	141			18							
3.	Грибівський	5	10	4		1	1	10	7		4.801	6.008				4				6			
4.	Динівський	8	9	1	2	2	1	11	6		13.674	8.061	50	42	1	10							
5.	Дукляньський	4	17	12				17	10		9.794	8.061	50			8			7	2			
6.	Коросняньський	3	6	3	1	1	1	7	1		7.148	3				5			2				
7.	Мушинський	10	15	5	3	3	1	17	7	2	22.593	42	32							16	2		
8.	Риманівський	9	15	6	1	1	1	17	10	1	19.087	652				13	1	1					
9.	Сяніцький	12	12		2	2	1	14	10	1	18.896	7	22	14									
Разом:		66	111	43	11	11	5	2	3	121	72	10	127.305	17.577	298	39	14	11	2	7	24	22	2

Важніші скороченя.

с. = село
 місц. = місцевости
 ц. = церква
 м. = мурована
 д. = деревляна
 зб. = збудована
 родж. = роджений
 рк. рук. = рукоположений
 і. інст. = канонічно інституований
 ж., жон. = жонатий

бж. безж. = безженний
 вдов. = вдовець
 стар. = староство
 телеф. = телефон
 телегр. = телеграф
 желіз. = желізниця
 ч. д. = число душ
 доч. = дочерна
 я. в. = як висше
 я. н. = як нисше

Спис осіб.

		стор.			стор.
А					
		стор.	Гентош-Янишин	Николай	139
Андрейчик	Петр	90	Головач	Николай	XVIII
Ардан	Володимир	XVI XVII	Головід	Стефан	138
		XV II 19	Голойда	Іоан	171
Б			Горечко	Михаїл	58
Бартко	Василій	171	Горошко	Михаїл	135
Бень	Василій	76	Горчицкій	Роман	22
Білинський	Николай	39	Гребеняк	Ярослав	114
Білевич	Александр	171	Грицай	Іоаким	26
Білик	Николай	69	Д		
Білинскій	Петр	171	Давидович	Алексій	59
Бугера	Іоан	171	Денещук	Іляріон	171
Булат	Іоан	13	Дзяма	Дам'ян	171
Буранич	Григорій	162	Дубляниця	Волод.	171
В			Дуда	Николай	14
Вах	Павло	105	Дуркот	Максиміліян	XVI XVII,
Вяхнянин	Володимир	XVII 122			XVIII, 74
Величко	Михаїл	115	Дуркот	Макс.	162
Венгринович	Володимир (при- нятий з Перем. Епарх.)	142	Дяк	Василій	171
Венгринович	Еміліян	XVIII,	Е		
		87, 99	Евин	Антоній	12
Венгринович	Орест	130	Ж		
Венгринович	Стефан	XVIII	Жарскій	Іоан	45, 47
Весоловскій	Михаїл	171	Жеплинскій	Михаїл	123
Височанскій	Іоан	40	Журавецкій	Володимир (при- нятий з Перем. Епарх.)	155
Г			З		
Гайдук	Михаїл	82	Заяць	Николай	77
Гайдукевич	Володимир	21	Злупко	Андрей	17, 171
Гайдукевич	Іоан	48	К		
Гамерскій	Іосиф	3	Кабаровскій	Іосафат	72
Гаранджа	Павел	11			

	стор.		стор.
Калужняцкій Орест	XVII 45, 50	Підгарбій Іоан	XVII, XVIII 145
Кліш Анатоль	64	Погорецкій Антоній	32, 37
Клюфас Іоан	78, 80	Полянскій Іоан	XVI
Кміцикевич Теофіль	131		XVII, XVIII 118 163
Ковальчик Михаїл	127	Полянскій Константин	XVI,
Коленьскій Володимир	8		XVII, XVIII 157
Коляса Василій	62	Прислопскій Александер	XVI, 82
Кондро Алексій	171	Прислопскій Роман	89
Константинович Еміліян	XVIII 149		
Копистянскій Николай	162	Р	
Копистянскій Орест	52	Рабій Володимир	158
Корнова Стефан	94	Рибак Николай	5
Король Карло	42	Ринявец Ігнатій	27
Костишин Володимир	35	Рожко Володимир	171
Кот Андрей	83		
Криса Іосиф	51	С	
Кузик Корнелій	43	Савойка Теодор	54
Кульчицкій Евген	126	Савчак Ярослав	1, 7
Кункевич Василій	132	Салагуб Теодор	171
Л		Сальо Карло	171
Ліськевич Николай	61	Сембратович Юліян	10
Ляльович Іосиф	XVIII, 12, 25	Семенюк Григорій	XVII 171
М		Сенета Діонізій	112
Малярчик Алексій	4	Сенета Мирослав	171
Марків Теодор	46	Середович Алексій	28, 171
Масцюх Василій	VII 162	Секержиньскій Іосиф	171
Махняк Волод. Михаїл	108	Сікора Николай	156
Медвецкій Яков	165	Сіткевич Ілія	120
Менціньскій Стефан	6	Смолинський Василій	101
Мигаль Семен	147	Смулка Володимир	126
Микита Николай	171	Соболевскій Михаїл	XVII, XVIII 30
Мирович Ярослав	XVIII 84	Солтикевич Орест	55
Мишковскій Маріян	XVIII 68	Стародуб Роман	171
Мохнацкій Володимир	XVI		
	XVII, XVIII 109	Т	
Н		Тимняк Ізидор	1
Німилович Димитрій	56	Тимчишин Ярослав	18
Новосад Григорій	32	Титар Іоан	XVI, 16
		Турчиновскій Марко	45
О		У	
Ортиньскій Николай	87	Усцкій Евгеній	78
Оршак Андрей	162		
П		Ф	
Пакош Антоній	171	Фенич Іоан	88
Папп Орест	87	Ференц Іоан	160
		Фуглевич Михаїл	125

	стор.		стор.
Х		Швед Маріян	171
Хиляк Євген	92	Шевчук Василій	53
Хиляк Іосиф	20	Шумило Ростислав	102
Хробак Василій	171	Шуфлят Павел	24
Худик Володимир	116	Щ	
Ц		Щирба Ярослав	134
Цапінський Петр	34	Ю	
Цегелик Іоан	148	Юрчинський Іоан	171
Цолта Михайл	81	Я	
Ш		Ядловській Стефан	XV, XVII XVIII 128
Шалаш Стефан	66		

Спис місцевостей.

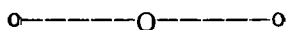
А	стор.		стор.
Абрамова	123	Бліхнарка	14
Андрейка	97	Бодаки	13
Андрушківці	7	Богуша	40
Б		Боднарка	12
Балутянка	122	Бонарівка	79
Бажанівка	6	Бортне	13
Баниця (горл.)	21	Босько	115
Баниця (гриб.)	32	Братківка	84
Баране	67	Брежанка	83
Барвінок	62	Брезова	61
Барновець	96	Бросток	84
Барич	47	Брунари вижні	37
Баричка	78	Брунари нижні	37
Бартківка	53	Буди висоцкі	79
Бахір	45	Буківско	3
Белківка	2	В	
Бережанка	79	Ванівка (Węglówka)	81
Березів	49	Вапенне	25
Берест	34	Вара	47
Б		Вафка	43
Биківці	144	Вернеївка	128
Біла Вода	114	Весола	47
Вилична	38	Видрна	49
Більцарева	35	Вильшня	67
Білянка	22	Висівска Гута	14
Біч	27	Вислок горішний	1
Блажова	52	Вислок нижний	2
Близне	49	Вислічок	132
Близянка	78	Висова	14

	стор.		стор.
Висока	83	Д	
Височани	8		
Вишеватка	59	Дальова	120
Відач	84	Дарів	131
Вілька	3	Дидня	51
Вірхня	17	Динів	45
Вірхомля велика	87	Динівське Передмісте	45
Вірхомля мала	87	Добра шляхотска	48
Вітрилів	51	Довге (дукл.)	6
Войківка	84	Довге	70
Войкова	88	Долина	139
Волиця	2	Долини (горл. дек.)	18
Воловець	21	Долини (сяніц.)	140
Володж	46	Домарадз	49
Волтушова	122	Дошниця	61
Воля володжска	46	Дошно	122
Воля вижна	116	Драгашів	24
Воля нижна	116	Дубне	95
Воля ickлиньска	58	Дубрівка польска	149
Вороблик королевский	117	Дубрівка руска	149
Вороблик шляхотский	117	Дуброва	54
		Дудинці	7
Г		Дукля	74
Галбів	61	Е	
Гамри	9		
Ганчова	16	Едліче	84
Гарта	45		
Гвоздянка	78	Ж	
Гвозниця	78	Жарнова	78
Гирова	60	Ждиня	19
Гірки	160	Жидівське	76
Гладишів	17	Жизнів	79
Гломча	138	Жегестів	89
Глубо́ке	130	Жмигород	68
Глудно	47		
Голучків	156	З	
Горлиці	18		
Граб	59	Заболотці	157
Грабівка	160	Завада	102
Грабівниця старженська	160	Завадка морохівска	5
Грибів	35	Завадка риманівска	123
Грушівка	55	Завої	132
Гумниска	160	Загіре	139
Гута	54	Загутинь	148
Гута крампска	64	Залубинці	102
Гута поляньска	76	Залуж — Війске	140
Гута самокляска	67	Заршин	6
		Заславе	139
Г		Збоїска vulgo Угренивці	2
Гольцівка	83	Зиндранова	62
Гольцова	47		

	стор.		стор.
Злоцке	90	Липинки	27
Зубрик	89	Липна	77
		Липовець	126
I		Лібуша	27
Ізби	38	Ліманова	102
Івонич	117	Лімниця	87
Іздебки	49	Лішна	145
Іловать	144	Ліщини	22
		Лодина	138
		Лончки	84
K		Лосє (горл).	20
Казимирівка	52	Лосє	101
Камяна	39	Лубна	52
Камяне	8	Луг	19
Камянка	123	Лютча	82
Карликів	4	Ляджин	117
Квятонь	30	Лясківка	45
Кізілівка або Кізілівок	83		
Кінске	51	M	
Климківка	20	Маластів	23
Клопітниця	67	Малинівка	135
Кожушне	8	Малівка	78
Кокушка	87	Марківці	7
Колачиці	84	Матієва	96
Конечна	19	Мащина велика	25
Конечкова	78	Межибрід	144
Королева руска	40	Милик	97
Королик волоскій	124	Мисцова	65
Королик польській	124	Модерівка	84
Коросно	81	Мокре	5
Коста івці	142	Морохів	5
Костева	45	Мохначка вижна	99
Котань	64	Мохначка нижна	99
Котів	94	Мочарне-Бартошіз	130
Крампна	64	Мощанец	131
Красна (Коростенька)	82	Мриголод	138
Кремяна	56	Мрокова	67
Крива	21	Мушина	105
Криве	51	Мушинка	109
Крижівка	107	Мшанна	65
Криниця - Здрій	92		
Криниця - село	92	N	
Кунькова	22		
Кути	61	Нагоряни	10
		Надізд	18
л		Надоляни	10
Лабдва	94	Небещани	5
Лабовець	94	Небішко	160
Ленки	84	Небилець	78
Лєлюхів	95	Невістка	49
		Невидна або Неводна	83

	стор.		стор.
Незнаєва	77	Прибівка	84
Ніздрець	47	Прибишів	4
Нова весь	101	Прислоп	26
Новий Санч	102	Прусик	147
Новиця	26	Пстружне	25
Новосілці-Гневош	6	Пулави гесте Полави	9
Новотанець	10		
О		Р	
Обарим	49	Радотина	70
Одерне	30	Ратнавиця	2
Одриконь	81	Рачкова	158
Одрехова	127	Ребетів вижний	27
Ожинна	59	Ребетів нижний	27
Ольхівці або Вільхівці	144	Рибень	96
Ольховець	67	Риманів-Місто	117
Опарівка	83	Риманій-Здрій	122
		Рихвальд	28
П		Рівне	74
Павлокома	53	Ріпки	16
Пакошівка	160	Ріпник	84
Пантна	23	Розділе	27
Пасовиска	127	Ропа	20
Пельня	7	Ропиця руска	23
Перегонина	13	Ропянка	67
Перегримка	67	Ростайне	71
Пересітниця	49	Ростока велика	107
Перунка	43	Ростока мала	96
Петроза Воля (буків.)	4	Рудавка римановска	132
Петроша Воля	84	Рудавка яслиска	136
Пивнична	87		
Писарівці	7	С	
Побідно	7	Самокляски	68
Поворозник	105	Свіржова руска	72
Полоєці	147	Святкова велика	72
Поломя	78	Святкова мала (Святківка)	72
Полонна	8	Селиска	54
Поляна	84	Семушова	156
Поляни (гриб)	34	Сенькова Воля	10
Поляни „мисцовські“	69	Сенькова	24
Поляни суровичні	127	Синява	130
Попелі	158	Сільниця	53
Поремба мала	102	Скальник	61
Поруби	54	Сквіртне	27
Посада вільхівска	149	Складисте	96
Посада горішна	122	Смерековець	29
Посада заршиньска	6	Смеречне	65
Посада яслиска	120	Снітниця	42
Посада ячмірска	6	Согорів горішний	158
Потік	84	Согорів долішний	158

	стор.		стор.
Солотвини	108	Цигановичі	102
Ставиша	42		
Стара весь	49	Ч	
Старий Санч	102	Чарна	37
Стодолина	84	Чачів	96
Сторожі великі	148	Черемха	126
Сторожі малі	148	Чертеж	157
Страхотина	160	Чертижне	32
Стрижів	83	Чирна	43
Суровиця	131	Чорна Вода	114
Сянок	149	Чорне	77
Сянічок	147	Чорноріки	85
Т		Ш	
Тарнавка	132	Шебні	84
Темешів	51	Шимбарк	18
Терепча	155	Шкляри дек. дин.	45
Терстяна	74	Шкляри дек. рим.	134
Тилич	109	Шклярки	18
Тилява	74	Шляхтова	112
Тирява сільна	156		
Тиханя	76	Щ	
Токарня	10	Щавник	90
У		Ю	
Угренівці або Збоїска	2	Юрівці	158
Угрин	94		
Улюч	55	Я	
Уля ·иця	45	Яблінка	49
Устє Руске	30	Яблониця польська	135
Ф		Яблониця руска	56
Фалеївка	158	Явіре	61
Фльоринка	43	Явірки	114
Фолюш	58	Явірник	78
Фриштак	84	Яворова Воля	10
Футома	52	Ялин	160
Х		Ясенів	54
		Ясель гесте Яселко	136
		Яслиска	120
Ходорівка	45	Ясло	58
Ц		Ясьонка (горл.)	26
		Ясьонка	74
		Ястрабик	90
Цеклин	58	Ячмір	6
Цергова	74	Яшкова	37

Зміни і ошибки.

має бути:

- стр. 2. Вислок нижний: завід. о. Голойда Іоан, ур. 1904, рк. 1931, бж.
 „ 8. Полонна: сопомочник: о. Дубляниця Володимир р. 1904, рук. 1934, бж.
 „ 9. Пулави: завід. о. Стародуб Роман ур. 1910, рук. 1932, бж.
 „ 11. Токарня: упр. сотрудник: Швед Маріян, ур. 1908, рук. 1932, бж.
 „ 17. замість о. Загупко має бути о. Злупко.
 „ 27. Розділе: смост. сотр. Микита Николай, ур. 1900, рк. 1933, бж.
 „ 28. Рихвалд: пар. о. Середович Алексій, ур. 1902, рк. 1931, бж.
 „ 29. Смерековець: завід. о. Юрчинській Іоан, ур. 1901, рук. 1930, бж.
 „ 34. Управляющій сотр. о. Весоловській Михаїл, ур. 1906, рук. 1931, бж.
 „ 43. Фльоринка: зав. о. Денещук Іляріон, р. 1872, рк. 1931, бж.
 „ 47. Глудно: сотр. о. Кондро Алексій, ур. 1906, рк. 1932, бж.
 „ 60. Гирова: зав. о. Білинській Петр.
 „ 65. Мшанна: завід. о. Дяк Василь, ур. 1902, рк. 1932, бж.
 „ 67. Ольховець: завід. о. Білевич Алексій, ур. 1904, рк. 1929, бж.
 „ 70. Радомина: завід. о. Сальо Карло, ур. 1903, рк. 1932, бж.
 „ 84. Ріпник: сотр. о. Семенюк Григорій, ур. 1895, рк. 1931, бж.
 „ 85. Чорноріки: завід. о. Дзяма Дамян, ур. 1891, рк. 1917, бж.
 „ 90. Злоцке: о. Бартко Василій, ур. 1908, рк. 1934, бж.
 „ 95. Лелюхів: завід. о. Салагуб Теодор, ур. 1891, рк. 1934, бж.
 „ 96. Матієва: парох: о. Хробак Василій, ур. 1904, рк. 1930, бж.
 „ 97. Милик: парох о. Бугера Іоан, ур. 1898, рк. 1925, бж.
 „ 107. Ростока Велика: завід. о. Пакош Антоній, ур. 1908, рк. 1936, бж.
 „ 136. Ясель: завід. о. Сенета Мирослав, ур. 1909, рк. 1933, бж.
 „ 144. Межибрід: сотр. доїзджає з Терепчи.
 „ 149. Сянок: сотр. о. Рожко Володимир, ур. 1909, рк. 1932, бж.

На стр. XVI додати: **Ординар. Світники:**

3. о. Євгеній Хиляк, парох в Криниці.
 4. о. Корнилій Кузик, парох в Чирной.

На стр. XVIII додати: **Емерити:**

1. о. Сєкержинській Іосиф, ур. 1870, рк. 1894, емер. 1926, вд.

Жерела і література, використані при зладженю сего шематизму.

- 1). Схиматизмъ Клира руско-католическаго Епархїи Перемышскої зъ 1879 р., Перемышль, 1879.
- 2). Шематизм гр. кат. Духовенства злучених Епархїй Перемышскої, Самбірської і Сяніцької на рік 1926., Перемышль, 1926.
- 3). Шематизм гр. кат. Духовенства злучених Епархїй Перемышскої, Самбірської і Сяніцької на рік Божий 1928., Перемышль, 1928 р.
- 4). Шематизм гр. кат. Духовенства злучених Епархїй Перемышскої, Самбірської і Сяніцької на рік Божий 1930., Перемышль, 1930 р.
- 5). Шематизм гр. кат. Духовенства злучених Епархїй Перемышскої, Самбірської і Сяніцької на Божий рік 1934., Перемышль 1934 р.
- 6). Вол. Колпачкевич: Про західні межі київської держави в X. столітті. Пролом (двутижневик), Львів, 1935., ч. 15 і 16.
- 7). А. Петрушевич: Историческое извѣстіе о введеніи христїанства въ прикарпатскихъ странахъ. Львовъ, 1882.
- 8). Иванъ Теодоровичъ: Лемковская Русь. — Научно-Литературный Сборникъ Галицко-Русской Матицы. Т. VIII., Львовъ, 1934.
- 9). Іоаннъ Петровичъ: Сандецкая Русь, Львовъ, 1893.
- 10). Микола Голубецъ: Велика Історія України, видання Івана Тиктора, Львів, 1935.
- 11). Денис Зубрицкий: Granice między ruskim, a polskim narodem w Galicyi. Львів, 1849.
- 12). Др Мирон Кордуба: Західне пограничє Галицкої Держави між Карпатами, а долішним Сяном. Львів, 1925.
- 13). О. Др Василь Масцюх: Про Лемківщину. — Нива, 1934., ч. III.
- 14). Порфірій Савва Садкович: Географічне положення і поділ Лемківщини та своєрідні прикмети її населення. (Непечат.).
- 15). Василь Щурат: В обороні Потієвої Унії. Львів, 1929.
- 16). Еп. Едвард Ліковський: Берестейська Унія (1596). Жовква, 1916.
- 17). Др Ярослав Константинович: До історії церков міста Сянска. (Непечат.).
- 18). О. Дмитро Ступак: Короткий начерк історії парохії Святова на Лемківщині. (Непечат.).
- 19). Др Юліян Пелеш: Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom. Відень, 1880., Т. II.
- 20). Дръ Теофиль Курилло: Краткая сводка писателей и журналистовъ на Лемковщинѣ. — Науч.-Литер. Сборникъ Гал.-Русской Матицы, Т. VIII., Львовъ, 1934.
- 21). Антїн Кругельський: Тилявська схизма на Лемківщині. Львів, 1933.
- 22). Декрети Свящ. Конгрегації для Східної Церкви: Quo aptius consularet з 10.II. 1934 р. і Cum Sanctissimus з 11.XII., 1934.
- 23). О. Алексій Очабрук: Літопись рускої церкви в Буківску з 1906. (Непечат.).

- 24). Копія ерекційної грамоти заміни приходського поля в Полавах з дати — Сянік, дн. 12.II. 1782. Дата грамоти 5.III., 1573.
- 25). *Visitatio Ecclesiae Parochialis in pago Polany... decanatus Jaslensis* з дн. 16.III., 1792.
- 26). О. Романъ Прислопскій: Примѣръ латинизаторской гакаты на рубежахъ Галицкой Руси. Перемышль, 1902.
- 27). *Protocollum dispositionum parochiae Hüdno* з дня 6.XI., 1842.
- 28). *Kronika rzymско-katol. Kościoła w Izdebkach.* (Непечат.).
- 29). Дръ М. Якса Ладыжинскій: Сянокъ и его окрестности. — Научно-Лит. Сборникъ Гал.-Русской Матицы. Львовъ, 1930 і 1934.
- 30). Хроніка бл. п. о. Зиновія Фльонта, б. пароха в Грабі. (Непечат.).
- 31). Календарь „Лемка“, Криниця, 1935.
- 32). О. Василій Чарнецкій: Село Мисцова въ повѣтѣ Короснянскомъ. Книжочка місійна. Перемышль, 1899.
- 33). О. Іван Шкільник: Історія гр. кат. парохії Тиляви від грудня, 1925. (Непечат.).
- 34). *Visitatio Ecclesiae parochialis in pago Woparówka* з 1792 р.
- 35). О. Богдан Полянський: Парохіяльна хроніка в Чорноріках. Від 1900 (непечат.).
- 36). Віймки з Галицко-Волинської Літописи видання А. С. Петрушевича, Львів, 1872.
- 37). Кс. Дг. Jan Krzemieniecki: *Kilka dokumentów do dziejów gr. kat. parafij w dobrach muszyńskich dawnego Biskupstwa Krakowskiego.* Kraków, 1935.
- 38). О. Романъ Прислопскій: List otwarty do Panów Radnych Gminy Miasta Nowego Sącza в справі реальности Т-ва Рускої Бурси в Новім Санчі. Тарнів, 1922.
- 39). *Kodeks Kapituły Krakowskiej*, Tom II., Kraków, 1883. (Док. № 379).
- 40). *Akta Tylicensia*, № 82. арх. гр. кат. Капіт. Перем.
- 41). Акти Тилича в арх. Краківської Капіт.
- 42). „Временникъ“ з 1893 р.
- 43). О. Александер Зубрицкий: Парохіяльна хроніка в Боську. (Непечат.).
- 44). Ерекц. грамота парохії в Вороблику корол. з 2.IX., 1608 (в оригіналі і в відписі).
- 45). *Inventarium* парохії в Королику Вол.
- 46). Записки о. Антонія Лавровского в парох. актах в Одреховій.
- 47). О. Іван Гринишин: Історія парохії Полян Суровичних від найдавніших до найновіших часів. 1912 (непечат.).
- 48). *Inventarium... Ecclesiae Parochialis in pago Polany Sutowickie* з 1811 р.
- 49). О. Йосиф Гамерский: Парохіяльна хроніка в Костарівцях. (Непечат.).
- 50). Іван Филипчак: Історія Тиряви Сільної (в друку). Зап. Наук. Тов. Ш.; З історії села Лішні. Зап. Наук. Тов. Ш. т. 149.; Замітки до історії ольховецької парохії (непечат.).
- 51). Франц Коковський: Церква чи коршма. Український Бескид з дн. 17.VI. 1934. ч. 22.
- 52). Мих. Грушевський: Історія України-Руси II. і III. Матріяли.

- 53). Schematismus Premisl. Oriental. rit. cath. 1859.
 54). Schematismus Premisl. Oriental. rit. cath. 1861.
 55). Писані, інформаційні матеріяли, зладжені на основі біжучого стану парохій, відтак на основі парохіяльних і метрик. актів і хронік, як також на підставі народного передання, а надіслані через Всеч. парох. уряди зі всіх гр. кат. парох. Апост. Адміністрації Лемковщини.

Шематизм сей опрацював о. Стефан Ядловській, Світник Апостольської Адміністрації Лемковщини і парох в Полянах Суровичних, риманівського Деканату.

З М І С Т:

Покровителька Ап. Адм. Лемк.	
Непорочно Зачата Присно-Діва Марія	III
Єго Святість Папа Пій XI	V
Єго Емініція Кир Франц кард. Мармаджі	VI
Ап. Адміністратор Лемк. Кир Василь Масцюх	VII
Греко-католицькі Єпископи	VIII
Короткий огляд історії Лемковщини	X
Світники Ап. Адм. Лемковщини	XVI
Курія Ап. Адм. Лемковщини	XVII
Катехитури	XVIII
I. Буківський Деканат	1
II. Горлицький „	12
III. Грибівський „	32
IV. Динівський „	45
V. Дуклянський „	58
VI. Короснянський „	78
VII. Мушинський „	87
VIII. Риманівський „	115
IX. Сяніцький „	138
Питомці-богослови	162
Монастирі і мон. згромадження	162
Сестри Служебниці	162
Померли	162
о. Іоан Полянській	163
Ап. Адміністратор Лемк. Кир Яков Медвецький	165
Статистичний перегляд Ап. Адм. Лемковщини	167
Важніші скороченя	168
Спис осіб	168
Спис місцевостей	170
Зміни і ошибки	175
Жерела і література, використані при зладженю сего шематизму	176